

GOVERNMENT OF INDIA

DEPARTMENT OF ARCHAEOLOGY

**CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY**

CALL NO. 891.53 Sun

D.G.A. 79.

1934
Vol. 10

THE DĪNKARD.

THE ORIGINAL PAHLAVI TEXT ; THE SAME TRANSLITERATED
IN AVESTA CHARACTERS ; TRANSLATIONS OF THE
TEXT IN THE ENGLISH AND GUJERATI
LANGUAGES WITH ANNOTATIONS AND
A GLOSSARY OF SELECT
WORDS

BY

DARAB DASTUR PESHOTAN SANJANA.

VOL. X.

PUBLISHED UNDER THE PATRONAGE
OF THE
TRUSTEES OF THE SIR JAMSHEDJI JEJEEBHAI
TRANSLATION FUND.

891.53
Sum

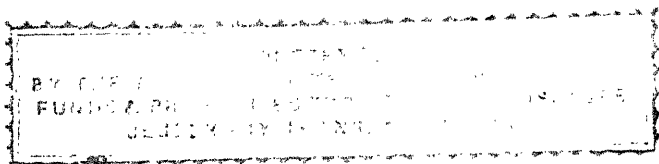
Leipzig.

OTTO HARRASSOWITZ.

1907.

[ALL RIGHTS RESERVED.]

Ref 295
Sum

**CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.**

Acc. No. 34182

Date 10. 6. 58

Sl. No. 891.53 / Sub

CONTENTS OF THE TEXT OF BOOK V.

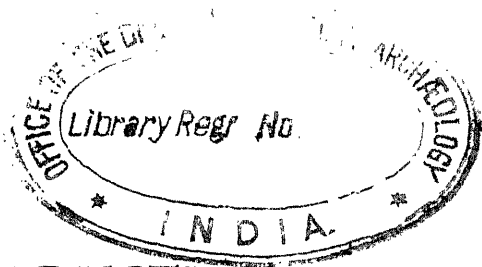
	PAGE.
Questions 1—33 asked by Bûkht-Masareh	1—4
Replies of Âtarô-farôbag regarding—	
The existence of God and of the evil being	5—7
The possibility for God to keep that adversary away	7
The letting in and the casting back of the adversary	7—9
Why was the Religion revealed in an unfamiliar and obscure language which was to be learnt by heart for recitation?	10-11
Why did God send the Religion only to the country of Iran?	12
Why is homage to be offered not only to God, but even to the Sun and several other luminaries?	13
Why is the walking about without having the sacred girdle on regarded as sin?	13—15
The reasons for different consecration ceremonies of the <i>barsam</i> and the <i>draona</i>	15
The advantage to the Deity from invocation and worship.	16
The pollution caused by a dead body and by menstruation.	16—19
Certain injurious habits and their results	19
The necessity of cleaning one's own body	20
The slaughtering of <i>gûspends</i>	21
The preservation of the <i>barsam</i> from impure water and a menstruating woman	22
The saying of grace before and after the eating of the consecrated <i>draona</i>	22-23
The coming of the dead back to this world during the <i>Frawartîgân</i> days	23
The reason of cleaning the hands with particular objects	24
The object of showing the dead matter to the dog	24-25
About the existence of the halo of the soul, wisdom and learning in man, and about the abundance of wealth being not more manifest among the worshippers of God than among the demon-worshippers	25-26
The necessity of maintaining one's own religion and believing in anything	27

Propitiation of the Creator through faith in the Revelation—	
Heading of the Sixth Book. (§ 1) Place of good spirits and hindrance of opposing evil spirits in man. (§§ 2-4)	
On good nature, good wisdom, good intelligence, conscience, spirit and conscientiousness. (§ 5) On perversion, folly, self-willedness, shame and honour ...	3
(§§ 8-10) On the essential thing in the Primitive Religion, and the controversy about it. (§§ 11-12) How and why Aûharmazd produced this world, and how and why Aharman produced objects to oppose them? (§§ 13-15)	
Three things essential for men. (§ 16) The spiritual blessedness of heaven and the misery of hell	5
(§ 17) Who is the most blessed one among men? (§§ 18-20)	
On righteousness in man and his friendship unto God. (§ 21) On the annihilation of the fountain source of apostasy. (§ 22) Goodness and not evil should be done unto any person. (§ 23) The five best things in the Religion. (§ 24) The manifestation of wisdom, good nature and friendship. (§ 25) On the wisdom of wisdom. (§ 26) On the halts unto wealth, the body and the soul	8
(§ 27) The abode of Religion in oneself must be conceived as the abode of plenty and contentment. (§ 28) On the devotion and resignation unto God. (§ 29) Whosoever feeds on the produce of the land should be hospitable. (§ 30) On obedience unto the Head Priest. (§§ 31-32) On the desires of Aûharmazd and Aharman with regard to man. (§ 33) On the dearest object unto man	10
(§§ 34 and 36) Definition of Religion. (§ 35) Belief in the intercession for the soul. (§§ 37-40) On crime, sin, perversion, excess, mean and deficiency, and on virtue and the golden mean. (§ 43) On the communion, the ardent love and the mean. (§§ 44-45) On the abstinence of men and the care for fire	13
(§§ 48-49) On the reverence unto one's superiors, patronage unto one's inferiors, and benefit unto one's coadjutors. (§ 50) On expiation and non-expiation. (§ 51) On the three qualifications of the greatest ones in righteousness. (§ 52) On the contact with a human body when dead. (§ 53) On the arms of righteousness. (§ 54) On the acts which are apparently, but not really, meritorious ...	15

	PAGE.
(§§ 55-56) On the duty of preaching religious sermons to the faithful and on the extent of intelligence required in the preacher. (§§ 57-59) Men should adhere to their religion, and should guard themselves with caution against demonism and wicked existences. (§§ 60-63) On the holy tongue and on the progress towards Religion. (§ 64) On the different functions of intelligence, understanding and wisdom. (§ 65) On the rewards of meritorious acts. (§ 66) On the good result of practically observing the precepts and monitions contained in the sections of the Sixth Book. (§ 67) On the five elements of a thing. (§ 68) On the three kinds of elements in man	18
(§§ 69-71) On human depravities ; and on the spiritual and earthly anxieties and the fear of punishment at the Chinvat Bridge. (§ 72) On the sins of debauchery. (§§ 73-74) On the desirability of devoting one's leisure hours to the divine worship, Religion being the most beneficial object in this world. (§§ 75-76) None is more liberal than Tishtar. (§§ 77-78) On the six opposing spiritual faculties in man	22
(§ 79) On the influence of Artavahisht on trees and vegetation. (§§ 80-81) On the effects of human submission to troubles and distress for the sake of Religion. (§§ 82-83) On the will-power in man. (§ 84) On education in theology. (§§ 85-88) On the superior salvation of the Soul ; and on the causes of human deterioration... ..	25

INTRODUCTION.

I.

The Dînkard (properly *Daëna-kart*, from the Avestic *Daëna-kara*¹), or the Work of the Religion, is the most comprehensive work written in Pahlavi regarding the doctrines, history and literature of the Mazdayasnian Religion. The early history of this work has been known to Pahlavi students since the publication of the thirty-seventh volume of the Sacred Books of the East², and the ninth volume of the edition of the Dînkard by my revered father, the late Dasturji Peshotanji Behramji Sanjana, in addition supplies the reader with the original Pahlavi text. From the text of the last Chapter of Book III, *Madam Daëna nipîg Daëna-kart nipîg min "Nikêz-ê-Vêh-Daëna"*, which begins at page 450 of the ninth volume, we become familiar with the interesting data given by *Âtarô-farôbag*³ (also read *Âtûr-faranbag*) on the traditional history of the work and the narrative of its compilation related by one of his contemporaries and successors, *Âtarô-pât*⁴, son of *Aîmît*. The former describes the work as *min vâspa dânâgîh paêsît*, "adorned with all wisdom," and *Daëna Mazdayasna paêtâgîh*, "a manifestation of the Mazdayasnian Revelation." It is compared by him to the *raôshnîh min bûn raôshni*, "the light that emanated from the Original Light." Following the statements of *Âtarô-farôbag* we have, there-

¹ Compare Avestic *frashô-kara*, Pahlavi *frashô-kart*.

² Vide the English rendering given by the late Dr. E. W. West, Introduction, pp. XXX seq.

³ *Âtarô-farôbag* (Av. *Âtare-hvarenangh*), son of Farrukhzât, the *pîshopât* of Pars and the compiler of Books I—IV of the Dînkard. He took part in the religious controversy with the heretic Abâlîsh under Khalif Mâmûn and with Bûkht-Masareh.

⁴ *Âtarô-pât*, son of *Aîmît*, the successor of *Âtarô-farôbag* in the compilation of the Dînkard, Books V—IX (see *Bundahîsh*, Chap. XXXIII, § 11).

fore, to regard the original Pahlavi compilation as a production entirely based upon the Pahlavi translation of some such Avesta work as the *Daēna-kara*. In fact, the Pahlavi authority which had survived the ravages of times and on which Âtarô-farôbag had relied for most of his statements in the Dînkard, is spoken of under the title of "*Nikôz-ê-Vêh-Daēna*." The Avestic origin of the Dînkard is not difficult to prove from the testimonies already bearing on the genesis of Books VII—IX of the extant work (see S. B. E., *Introductions*, Vols. V., XXXVII. and XLVII.). The actual history of the compilation of the extant Dînkard, as given at the end of Book III, clearly mentions Âtarô-farôbag as the editor of the first half, and Âtarô-pât, son of Aîmît, of the second half of this Pahlavi work. Both of them flourished in the ninth century after Christ. But as regards the original composition of the Dînkard in Pahlavi, apart from its subsequent compilation by the authors stated above, we have no internal or external testimony to ascertain its exact date. However, considering, as critics have already done, that Books VII., VIII. and IX.¹ are compilations from the Pahlavi translations of Avesta books existing in the time of Âtaro-pât, son of Aîmît, the age immediately following that of the authorized Pahlavi Versions of the Avesta Nasks could be pointed out as the probable period during which the original of the extant Dînkard was compiled.

While preparing the Pahlavi text contained in this tenth volume I have had access to the three best existing MSS. of the Dînkard, namely, (1) the MS. K₄₃ of the Royal Library at Copenhagen, (2) the MS. belonging to the Mullâ Fîrûz

¹ The seventh book of the Dînkard "probably contains about four-fifths of the details included in the Spend Nask" (*Intr.*, S. B. E., Vol. XLVII). "It may be safely supposed that he (Âtûrpâd, son of Hêmêd) had access to the Avesta texts and Pahlavi versions of all the Nasks he describes, fully three centuries after the Muhammadan conquest of Persia. The only Nask he could not obtain was the Vashtag, and the Pahlavi version of the Nâdar was also missing." (See *Intr.*, S. B. E., Vol. XXXVII.)

Library at Bombay, herein called DM., and (3) the MS. copy sent from Surat in 1156 A. Y., and presented to my great grandfather Dasturan Dastur Edulji Darabji Sanjana, the late High Priest of the Shahânshahî Parsis of Bombay. This copy is herein designated DE.

The most correct of these three codices, and the one which is generally followed in editing the present text, is K₄₃ or the MS. numbered 43 of the *Codices Iranici* in the University Library at Copenhagen¹. This Codex was brought from Persia by Professor N. L. Westergaard in 1843, and consists of two distinct Pahlavi manuscripts written by different hands, besides two small folios at the end. The first MS. has lost 129 folios at the beginning, several at the end, and twenty from various places in the middle, as described below. The second MS. consists of 42 unnumbered folios, and the text it contains breaks off unfinished at the end of the third line of its last page. Owing to its unfinished state, it is undated, but it is not quite so old as the first MS.

The contents of the Codex are as follows :—Folios 1—129, which must have contained nearly the whole of the longer edition of the *Bundahish* of which the late Ervad T. D. Anklesaria had two MSS. Folios 130a1—130b2 contain the conclusion of this edition of the *Bundahish*. Folios 130b2—131a11 contain Colophon to the preceding text, written by *Mitrô-âpân Anôshak-rûbân Rûstahm*, and dated Tir A. 20 Y. 936.

Folios 131b1—176b8 contain *Dînâz Mâinû-î-Khrat*. After an invocation of four lines the text begins on folio 131b5, with Chap. I, 28, showing that some previous MS., from which this has descended, had lost its first folio. The ten folios 146—154 and 161 are lost, so that little more than three-fourths of the text remains. Folios 176b9—177a4 contain Colophon to the preceding text, written by the same copyist as

¹ For a description of this Codex and for its collation with my MS. I am deeply indebted to the late Dr. E. W. West.

the *Bundahish*, and dated *Shatvaîr* A. 20 Y. 938. This Colophon mentions two intermediate MSS., through which the text had descended from a third MS. written in India.

Folios 177a5—256b14 contain the *Dînkard*, Book VI.—Ten folios are lost, and others have been misplaced by the modern binder. The folios lost are fol. 194, one folio after fol. 200, and eight folios after fol. 209, the last nine having been lost before the folios were originally numbered in Persian. Folios 256b15—258a11 contain the *Dînkard*, Book III, Chapter 158 (Dasturji PeshotANJI's Edition, Vol. IV., pp. 193-5, of Pahlavi text). Folios 258a11—259a5 contain the *Dînkard*, Book III, Chapter 285 (Dasturji PeshotANJI's Edition, Vol. VII., pp. 126-7, of Pahlavi text). Folios 250a6—260a12 contain Colophon to the three preceding texts, written by the same *Mitrô-âpân Anûshak-rûbân Rûstahm Shatrôzyâr Mâh-vindât Vâhrâm Dûshishnûzyâr Mitrô-âpân*, in the district of Turkâbâd, in the house of his father, and dated Gôsh A. 20 Y. 943. Folios 260a13—261b20 contain a passage from the latter part of the Colophon of the first copy from the original *Dînkard* in its latest form, which Colophon was written A.D. 1020.

Folios 262a1—275b7 contain the *Bahman Yasht*, unfinished, but containing four-fifths of the text. Folios 275b10—15 contain the commencement of a Persian *Jâmâspî*, transcribed in Avesta letters, the rest being lost. The remaining texts are contained in the second MS. of 42 additional folios, and are as follows:—Additional folios 1a1—3a17 contain last two Chapters of the *Dînkard*, Book III. Additional folios 3b1—21a6 contain the *Dînkard*, Book V complete, followed by space enough for six lines. Additional folios 21a13—42b3 contain the *Dînkard*, Book IX., unfinished. Of the three small folios at the end of this Codex, the first two (numbered 186 and 121) are detached fragments of a Pahlavi description of the *Paragnah* ceremony, for preparing the consecrated apparatus for religious rites; and the third small folio contains a fragment of the Avesta of the *Srôsh Yasht* (*Yas.* LVII 2-6, Westergaard's edition).

Regarding the MS. DM.¹ mentioned above, Mulla Bahman, son of Mulla Bahram, a Parsi Priest of Yezd, brought this MS. of the Dīnkard from Iran to Surat in 1783, and, having shown it to Aspandiarjishâh Ratanjishâh, he lent it to Kaûsji Rustamji, then Dastur of Surat, and allowed him to have it copied. Mulla Bahman had great difficulty in obtaining the return of his manuscript, and when it was returned, many folios were missing. It was after this loss of folios that Aspandiarji had several other copies transcribed from the defective manuscript, to be sent to various persons, and all these copies were, therefore, equally defective. This manuscript, thus defective, afterwards came into the possession of Dasturan Dastur Mulla Firûz, who was the late High Priest of the Kadîmî Parsis of Bombay. The manuscript has been bound in its defective state, and contains 322 folios, originally fourteen inches high and ten inches wide, written 20 to 22 lines to the page. When complete, it appears to have consisted of 392 folios, all numbered in Persian words, but with several blunders, including one of fifty folios, so that the last folio was really numbered 442. Of the 70 folios not bound with the rest of the manuscript, 14 are lying loose in the volume, about 40 are now in the library of Dasturji Dr. Peshotanji B. Sanjana, the late Parsi High Priest of Bombay, and 7 folios are in the possession of Dasturji Dr. Hoshangji Jamaspji, the Parsi High Priest of Poona. The remaining 6 folios have not been discovered. They comprise the first folio of the manuscript, containing the commencement of the third book of the Dīnkard, which was probably lost before the manuscript arrived in India; also one folio in the seventh book of the Dīnkard, two in the ninth book, and the last two folios of the manuscript containing the third final approvals.

Regarding the MS. DE., it can be stated on the authority of the Persian colophon written at the end of it that this copy was one of the several copies transcribed from the defec-

¹ *Vide* S. B. E., Vol. XXXVII., Introduction, pp. XXXVI-XXXVII. I am indebted to the author whose statements are mostly quoted in the above para.

tive manuscript DM. by the order of Aspandiarshah Ratanjishah of Surat, and forwarded to Nanabhai Behramji, Maneckji Navroji Wadia, Bahmanji Navroji Wadia and Dadabhai Noshervanji at Bombay in about Yezdezardi 1156. This MS., I am told, was presented to my learned ancestor Dasturji Edulji during the *Kabisah* Controversy in the Parsi Community. The Persian colophon runs as follows:—

من دین بنده اسفندیار ابن رتنجی شاه هستم اظهار می نمایم که این کتاب مسمی بدین کرد را آویژه میباشند و آویژه کویشنه و آویژه کُنشنه ملا بهمن ابن ملا بهرام یزدی که از برای دیدن جماعت زرتشتیان ممالک هندوستان شرف درود ارزانی فرموده بودند همراه خود از بندر منبئی در بندر سورت آوردند کتاب مذکوره را برای نامداری دین بهی باین مخلص سپردند احقر نقل آن نسخه دینی از برای جماعت بهدینان بندر منبئی علی الخصوص بجهت نانابهائی ابن بهرام جی و واریه مانک جی وک مرحوم نوروزجی و واریه بهمن جی وک مرحوم نوروزجی و دادابهائی وک مغفور نوشیروانجی فرستاده شده است که تا یادگار بماند و هر کسی که نقل این کتاب را آرزو داشته باشد باو آرزانی فرمایند تا نسخه دین بهی معدوم نگردد و بثواب دوجهانی بهره ور شوند تحریر اول او زمزد فروردین ماه قدیم سنه 1156 یزدجردی موافق هفدهم ذی القعدة* 1200 هجریه یوم سه شنبه در بندر سورت—

هر آنکس که این نامه خسروی — کند نقل تصحیح بهم بیروی نویسد و خوانند و گردند شاد — بگیتے و میفو خدا ایار باد هر آنکس که این نامه از بغض و کین — کند منقلب لفظ آئین دین که نفرین بر آن مرد ناپاک باد — که تحریف دین کرد را کردیاد

The first eight volumes of this edition of the Dīnkard were published in the lifetime of the late Dasturji Peshotanji, while the ninth, which had also been prepared by him, was revised and brought out a year after his death by the present editor. This posthumous volume ends with the first half of the original text of the fifth book of the Dīnkard.

* ذی القعدة means in Arabic the penultimate month of the Muhammadan year.

The present publication is a continuation of his labours in editing and translating the work, and forms the tenth volume of the series. It begins in the middle of the fifth book, the second half of which comprises the queries on religious matters of Bûkht-Masareh and Dastur Âtarô-farôbag's replies thereto, and ends with the first eighty-seven sections¹ of the sixth book treating of the moral and religious opinions of the *Paoiryotkaeshâns*.

The task of editing and translating the remaining part which contains the almost complete text of this most useful Pahlavi work, Books V to IX, devolves upon the present editor, and is taken in hand under the patronage of the esteemed Trustees of the Sir Jamshedji Jejeebhai Translation Fund. My best thanks are due to them² as well as to their worthy Secretary, but for whose kind help this work could scarcely have been continued.

The present series, like their predecessors, will comprise the Pahlavi text, its transliteration, translations of the text into English and Gujarati, and a vocabulary of difficult and uncommon Pahlavi words.

“The style of the Dînkard,” in the words of a European savant, “is unanimously acknowledged to be most ambiguous and exceedingly obscure in Pahlavi literature. What an amount of patient labour has to be devoted to understanding the mystical ideas couched in more mystical Pahlavi, to the necessity of rendering every word of the original text by the nearest suitable word in English as well as in Gujarati, and, moreover, to the task of removing, as far as practicable, the uncouthness naturally creeping into the

¹ I have to thank Mr. Sorabji J. Bulsara, M.A., for the kind, prompt and disinterested part taken by him in the major portion of these sections, thus rendering it easy for me to expedite the work through the press, although nothing has gone to press without a thoroughly careful revision by me.

² Sir Jamshedji Jejeebhai Baronet, Messrs. Hormusji Edulji Allbless, Jamshedji Kharshedji Jamshedji, Merwanji Muncherji Kâma and Bahmanji Dinshahji Petit are now the Trustees; and Shams-ul-Ulama Jivanji Jamshedji Modi is the Secretary.

translations, could be better conceived and appreciated by the expert Pahlaviist than by the student or the general reader." Before the latter group of readers I need only lay for their mere reflection the opinion of the late Dr. West, who has immortalized himself by his indefatigable work in the field of Pahlavi research. It runs as follows :—“The fact is that Atûr-farnbag’s writings (in the Dînkard) are difficult to understand. They remind me of a definition of *philosophy* and *metaphysics* that I heard a Scotchman give once upon a time in 1843, which, I think, was somewhat as follows :—‘When two people begin to argue and go on till neither understands the other, their subject is philosophy ; but if they continue until neither understands himself, that is metaphysics.’ Now Atûr-farnbag certainly wrote moral and religious philosophy at various times, but I do not mean to assert that he ever went so far as the Scotchman’s definition of metaphysics. Zâdsparam and his elder brother, who wrote the *Dâdistân-î Dînâg*, often wrote difficult language, but they are rarely so difficult to understand as Atûr-farnbag. It is vain to attempt to translate his work freely from the original text. One is likely to make anything of it but what he intended.”

The difficult text of the fifth book given in this volume begins, as stated above, with thirty-three sceptical questions asked by a Christian disputant, which are followed by their replies by Âtarô-farôbag. The Christian name, as written in the original Pahlavi, can be read *Bûkht-Masareh*, *Bûkht-Mârâé*, and *Bûkht-Mihrih*. These readings mean “Redeemed by Mâsorah,” “Redeemed by Mary,” and “Saved by Mithra,” respectively. Little is known about Bûkht-Masareh beyond what is stated in the Pahlavi text of the Dînkard. From the name it can be presumed that he was either a Christian convert from Zoroastrianism or a descendant of some such convert and, as the name indicates, probably a Syrian Christian or a Jew. Now Bûkht-Mihrih cannot be a suitable Christian name, as it means “Saved by Mihir or Mithra.” Such an idea is decidedly Zoroastrian.

It is, therefore, apparent that the second part of the name must be that of something relating to the Hebrew Old Testament, such as the Hebrew *Mâsarah* which is the title of a book containing a critical exposition of the Old Testament, or it might be the name of Mary, the mother of Jesus Christ. Moreover, there is a Syriac title of a priest, *viz.*, *mâr*, which is attached to the name, like the title *dâru* (a corruption of *adhyârû* from Sanskrit *adhvaryu*) suffixed to the names of Parsi priests to this day. However, there is one objection to the second part of the name being here a priestly title, namely that *mâr* is always the first part of the name, in other words it is prefixed to the man's name, and does not follow it. Hence it is that the reading *Bûkht-Masareh* of the name has here been preferred in the transliteration.

About the age in which this Christian disputant flourished, it may be said that it is not difficult to trace it from the very probable date of the lifetime of Dastur Âtarô-farôbag, son of Farrukh-zât. The age of the latter is clearly defined by his religious controversy with the *Gujastak* (or, "Accursed") *Abâlîsh*, before Khalifah Al-Mâmûn who lived in A.D. 813—833. This controversy has been preserved to this day in the Pahlavi treatise entitled the *Mâtîgân î Gujastak Abâlîsh*. According to it, the replies of the Dastur to the seven inquiries by the *Abâlîsh* gave great satisfaction to the Khalifah and his courtiers (*see* Chap. II, § 14, in the edition of the Pahlavi text by A. Barthelemy:—*Va Mâmûn Amîr î Mûmnîn zak milayâ pasandît va pavan khûp dâst va râmishnîh kabad mekablûnt*, "Mâmoun, le commandeur des Croyants, approuva ces paroles, les goûta fort, et en éprouva beaucoup de plaisir").

The extensive 80th chapter of the third book of the *Dînkard* also contains a long controversy between a Jew and a Zoroastrian priest (probably, Dastur Âtarô-farôbag), concerning the propriety or otherwise of the doctrine of the *Avesta* as regards the creation of mankind, the different significations of the

term *khvetûk-dasîh*, etc. Also the Pahlavi book *Shikand-gûmânîg Vijâr* contains sceptical questions addressed to a Zoroastrian priest by a friend at Isphahân on the separate sources, specially on the discrepancies of different religions as to how an All-good and Omnipotent Creator can allow the existence of Evil in this world, especially the discrepancies in the Koran and the Bible.

II. ¹

The first half of the Dînkard, Book V, has already appeared in the ninth volume. The present volume comprises the remaining portion, which opens in the middle of Book V with a series of questions bearing on Zoroastrian religion and replies thereto by a learned Dastur. The querist is a Christian, who, as the Pahlavi author states, was "friendly disposed towards Zoroastrians." Although the replies in some cases are neither complete nor lucid, the questions themselves are of considerable interest to a Zoroastrian, and inquire into such subjects as the conflict between the opponent spirits, the sacred girdle, *sagdîd*, the *Fravartîgân* festivals, and the Yasna and other rituals.

At the outset, some questions with reference to the relation of Aûharmazd and Aharman are put for solution. This subject is so well and so often treated in Pahlavi books and by some of the Iranian scholars in India and Europe that it would be superfluous to harp on it here again ² but for the simple reason that a fair number of pages are devoted to its treatment which is invariably the same in its main features in different Pahlavi authors, in which a vivid picture in detail is drawn of the conflict between the two spiritual adversaries and the varying phases of their preponderance and activity until the

¹ This second part on the contents of this volume is kindly written at my suggestion by my son, Airpat Ardashir Darab Dastur, M.A.

² NOTE.—For other works treating the same subject besides the Dînkard, the reader may refer to Bûndahish, Shikand-gûmânîg Vijâr, Datistan-î-Dinîg, Zâtsparam, &c.

final Renovation (*Frasho-kart*) are described. To summarise the view as held by the composer of the Pahlavi text comprised in this volume, the opponent emerged in the beginning from an abyss with a view to thwart the designs of Providence as regards the early creation. Whereas Aûharmazd has all goodness on his side, Aharman has evil influences to back him, and all destructive forces date their origin from the latter's advent into this world. Both are pictured as mighty warriors with large hosts to co-operate; and a severe conflict goes on continuously between the adherents of Aûharmazd and the partisans of Aharman, the latter striving vigorously to win over the former to their side. Demons of multifold kinds are employed by Aharman to achieve this end, but the ruling of the Good Spirit is such that the defence of His followers shall outdo the entire strength of the opponents, and their wicked influence is always restrained and counteracted by the divine and moral practices of the good creation. This struggle between the good and evil forces is taken as a means to test the fidelity of those on the side of the Almighty, and continues on for centuries, ultimately ending at the time of the Resurrection, when Aharman, through his own impotency and the agency of the firm adherents of Mazda, is vanquished, and Aûharmazd is, all in all, prevailing everywhere.

Such is the brief outline of the subject of Aûharmazd and Aharman as detailed in Pahlavi authors, and, no doubt, it is the development of the same theory of good and evil as expressed in the Avesta, whose origin can be traced in the Gathic hymns. But in the latter the two combatants—Angrô Mainyu and Spentâ Mainyu—are mere representations of the good and evil forces obtaining in the world, each vieing with the other to get its hold on mankind, and both are the creatures of Ahura, Who is the Causer of all Causes, the First Cause, as named in the fourth book of the Dînkard. And it is this Avestic conception regarding the two forces which is attempted to define in the sixth book, and, generally, the view held in the latter accords with the one originally conceived in the Gathas. In the sixth book at

the opening it is said : “ In the thought arising in the life of men, as a good spirit keeps a place (*i.e.*, abides in it), so also an evil spirit holds the way to it.” Further on, “ And in these several paths and ways (there happens) the struggle of the *Drūj* with men,” meaning thereby that man during his life time has to encounter the two forces working diametrically opposite to each other—the one is the personification of malignant forces which drag one to the path of ruin ; the other is the embodiment of divine tendencies. These two operate simultaneously in the human body, and, in connection with this, it is stated at the end that man is endowed with free-will, called *ragīh*, which is defined as an inherent faculty in him, by which it is left to his discretion whether to invoke Aûharmazd or to adore Aharman. But what is strictly enjoined is the propulsion of one’s free-will to the path of God, and to avoid the stings of conscience. Because when once fallen, the malignant proclivities overpower the divine element in man and goad him on to further wicked deeds, tending to the utter destruction of the spiritual part and effecting the “ruin of the soul.” Here ends the theory about the existence of good and evil in the material world first conceived and propounded in the Gathic hymns, and developed and expanded by the later Pahlavi writers.

The next theme touched upon relates to the Mâthras. These sacred texts are highly eulogised for their healing and efficacious virtues. Although their preservation in writing was strictly enjoined, an equal and even greater importance attached to their recital from memory. As is manifest in the religious intelligence, these shall be “learnt by heart.” And it is to this habit of the sacred textual recitation, still in vogue among the priestly class even at the present day, that what remains of the once extensive writings on Zoroastrian religion may be partially attributed. It is a singular fact that the extant Avesta literature comprises almost nothing but a fairly good collection of the Gathic hymns, prayers, and sacred texts uttered either while invoking the creator or performing some religious ceremonial ;

and it is more than certain that they owe their present existence, if not wholly, at least partially, to the clerical method of learning by rote that portion of the sacred text which immediately affected their profession. This seems to be a probable surmise, and the one generally accepted, *viz.*, that the surviving portion of the once extensive Avesta literature is that which had escaped the destructive hands of Alexander or the ruthless ravages of Arab vandalism, may be admitted in part. Nay, we may go still further and say that nothing was spared except what was mentally treasured up by the clergy.

In association with the Mathric theme are mentioned the Zoroastrian missions, which were sent to preach Avestic doctrines beyond the limits of Persia proper in the palmy days of the ancient Iranian Empire. So that the creed of Zarathushtra was not originally designed to be cribbed within the marches of the ancient Iranian regions, but bands of preachers were seen diffusing the doctrines in far-off lands. To quote from the text: "In each (of those countries and tribes) it (became) so current that, even as to him who was the most sceptical person, this religion with its sublime essentials became current with all purities in that life of corruption." Preaching, however, was not conducted with the sword in one hand and the holy book in the other. Compulsory conversion has never been the aim of its propagators, and "persecution is, moreover, unnecessary for it."

Here it would be interesting to know the characteristics of a preacher from the Zoroastrian stand-point. The qualities of an ideal preacher are briefly narrated in the sixth book—a learned theologian of a self-sacrificing nature, one who devotes his life to the sole purpose of redeeming the erring souls and earnestly desires to gain the exalted epithet of the Saviour of mankind. Sermonizing was extensively practised, and the generality of the clergy, especially the *Aîrpats*, were conversant with the sacred lore. The criterion of a modern clergyman is deplorably lower than what it was formerly.

The Zoroastrian pontiff in ancient Persia held an enviable position. "The spiritual head must be so regarded as the (religious) lord and obeyed that the ruler and the sovereign should also do nothing without (the advice of) the spiritual lord, the Head-priest." He was ranked next, if not equal, to the monarch; and his will was law to a large extent, even in matters political. We know from history that, in a semi-barbarous nation, the spiritual lord is also the temporal head of the community, and wields the sceptre in this double capacity. But after some generations, during the transition from the lower to the higher stage of civilization, the pontiff is relieved of his temporal authority, but still enjoys paramount power in his own sphere. Such was the condition in ancient Persia, and the fact is also attested by the history of Europe, where, in mediæval times, the Pope of Rome was deemed the supreme lord, who "could make and unmake the king." But the differentiation of the two powers is what is inevitable and events that have historically followed prove that monarchs should be left to their own discretion for the judicious exercise of the royal prerogatives. It is generally held that the present progress of European civilization would not have come into being if the spiritual authorities had shared in non-religious matters. Hence it is that the former status of the Zoroastrian head-priest is untenable in modern times with advanced civilisation when people have learnt to judge for themselves. And we are not far from the truth when we say that the present high stage in social scale, compared with other Indian communities to which the Parsees have risen, is mainly due to the non-interference of the priesthood in their voluntary emancipation from disagreeable and superannuated customs and usages. To foster religious spirit and uphold moral principles are a good healthy sign in an individual; but to carry that to fanaticism would be to check and undermine all non-religious development.

According to the Zoroastrian belief, to move about without having the *kîstîg* on is considered a grievous sin, as is shown by one of the queries asked by Bûkht-Masareh. And "when it is

enjoined that it shall be put on, and is not put on, it is a violation of the religious commandment." *Kûstîg*, the sacred symbol of Zoroastrianism, is regarded as the line of demarkation between this world and the next. It is taken as a remembrancer of our present existence and the future life to come. As the sacred thread is worn round the waist, it divides the body, as it were, into two halves, of which the lower one indicates the life here on earth, and the upper one signifies the future existence. It is a constant memento of the spiritual life which is awaiting one in future, and is a frequent reminder to make oneself worthy of the same. Hence it is that a Zoroastrian infant is not invested with the sacred shirt and girdle until the faculty of judging right from wrong and truth from falsehood is fairly developed. A different simile is applied to the *kustîg* in the *Dâtistân-î-Dînîg*, where it is compared to a firmament with shining luminaries; and as these cast forth their radiance on earth during the dark hours of night, the girdle encircling the human body imparts it a spiritual lustre in its dark and mysterious path in this material state of being. It is, as it were, a loadstar in the heavens to guide strayed and misled human vessels.

Formal religion is, by some, looked upon with dubious faith. They argue that it has already achieved its object in the incipient stage of civilization, when humanity had not reached the present state of mental development, and abstract conceptions were beyond comprehension; and so for an adequate idea of God and spiritual objects, religious formalities were essential. A religion, however, when divested of forms and ceremonies, would be no religion but a mere code of moral precepts, which alone has no such charm and attraction for the mass as when it is associated with the outward signs and expressions of the inward impulses. And these external embodiments of religious sentiments are a great factor in inspiring awe and veneration for the sacred beings and infusing a healthy moral tone into their devotees. The *Yasna* and other rituals are considered as weapons to fight with the prevailing wickedness; and, by the furtherance of religious

zeal and ardour, their performance without distortions, as stated in Pahlavi, is attended with beneficial results to the good powers and much harm to demoniacal elements, the evil influences being said to prevail most in those quarters where formal religion is discarded and rites and ceremonies are dispensed with. "And the benefit to the good spirits on account of the Yazishna (ceremony), and, consequently, the cry of the vanishing ability of the demons (are manifest) from it."

At the end of the fifth book a subject of special interest to the modern Parsees is handled in a concise manner: The Fravardigân festival, one of the much discussed topics of the present day, is, according to the modern custom, held annually at the close of the year in honor of the dead. Some days are set apart for the observance of this festival, and the pious manes of the dead are supposed to visit the earth on this special occasion to be invoked by their kinsmen. They are invisible to the living ones, but "by whom are likewise observed the existing objects in this world." As stated in the original Pahlavi, their advent here on earth is at harvest time, "during the days of gathering corn;" and the harvest season was formerly coincident with the close of the year. This original custom of holding the Fravardigân festival during the period of gathering corn is nowadays ignored and unknown, and the five days named after the five Zoroastrian Gathas, with those immediately preceding and following them, are regarded as sacred for the invocation of the departed ones. The season for gathering corn was suitable for this festival, because, owing to the abundance of crop, facilities to consecrate offerings for the dead and to receive in exchange the blessings of the good spirits were greater than in other seasons of the year. "During that season, the souls of the pious and other good spirits approach (us) most for the acceptance of mutual gifts."

"For every person there is an object which is more honorable and dearer to him than anything else; and when he

regards that thing as his co-helper, and *when there lies nothing else in the midst*, only then is one full of gladness therefrom. That thing is religion." Again, "whosoever has the strength of natural wisdom, certainly coupled with knowledge, and is also on the path of the faith of the creation, certainly on the miraculous path, shall maintain it."

The passages allude to the cheerful and vigorous effect of religion on mankind—religion which is free from the admixture of scepticism and devoid of heterodoxical propensities. Faith in God, steadfastness in religion and literary culture, when combined together harmoniously, are, doubtless, blessings in an individual. To such a blessed soul, divine prayer, invocation and adoration of the Deity form part and parcel of his daily round of duties, and minister to him as a soothing balm when mentally distressed. And this steady faith in prayer, and its efficacious virtue as a mental anodyne, obtained universally in by-gone ages, and the steadfast hold on religious tenets was then the order of the day. When science was little known, literary culture was not diffused, and education was limited to a few fortunate ones, people could easily take in religious dogmas and observe passive obedience in matters ecclesiastical. Then it was that the precept in the sixth book—"every person should make oneself devoutly faithful, and should resign oneself to God, and thenceforward one should be grateful unto Him, so that there shall not come unto one anything, on occurrence whereof there might be injury"—might have been easily preached and practised. In those days miracles were wrought, trials by ordeal¹ vehemently practised, and the hand of Providence was deemed certain in human affairs. Vivid pictures were drawn of the blissfulness of pious souls in heaven and the misery of the wicked in hell. For it is

¹ The ordeals commonly known in ancient Persia were of three kinds—fire, water, and pouring molten metal on the breast—and the belief regarding them was that divine interposition was necessary to save the innocent from being hurt while undergoing the ordeal. This procedure of testing the innocence or otherwise of a criminal was zealously followed, being regarded conclusive in its results.

said, "Every man should bear in mind, in every place, and at every time, the spiritual circumstance of the blessedness of heaven and the misery of hell." This constant preaching was then very essential, as it could effectively lessen the amount of wickedness when people leaned more to barbaric practices, and human organisation was in its rudimental stage.

Such was the aspect of religious faith in past days—days when science had a feeble development, people were generally illiterate, and their ignorance was bliss to a certain amount, being not encountered and oppressed with religious doubts. But what do we observe and experience to-day? Times have considerably altered. Modern science has entered the lists to grapple with the time-honoured usages and customs, and drive them out of the field. The conflict is not likely to subside, but will gather new forces with further scientific development. Hence the path of a modern priest and propounder of religious tenets is not so smooth as that of the Pahlavi author who had not the clear idea of this new factor when the preaching of absolute faith was effected without resistance. Trained minds at the present day cannot imbibe passively what is unable to stand the test of modern thought. Criticism in every branch of study is lavishly indulged in, and an attempt to look on subjects from the rationalistic standpoint is viewed with approval. Religious discussions and controversies, although having morbid elements in them, are healthy in their issues, in so far as they serve to sift grain from chaff and dispense with what is superannuated and uncongenial to a period, and to blindly follow our ancestors in all respects would be unsuitable under the present circumstances.

The movement towards religious innovation has fairly advanced at present among the Zoroastrians. Diverse notions are held by talented minds who are in touch with modern progress, and spiritual questions are treated from different standpoints by different students. Some look for their own

pre-conceived ideas in the sacred writings, and endeavour to set a version congenial to themselves. Others still have higher aims, and are earnest workers in construing obscure matter in a rational way. We may heartily welcome the laudable motives of some, inasmuch as the hidden and cryptic ideas are likely to be unearthed with their persistent efforts to utilise more refined implements for their research. And in the lack of completely authentic translations, their efforts are the more hailed with satisfaction. We must move with the times and model our religion with it. To look on religious topics with the modern refined eyes and to search for exalted ideas beyond the comprehension of the former ages is laudable. But with these healthy effects of modern criticism, we must beware of the other extreme dragging us on the verge of atheism; and it is to avoid falling into this execrable pit that the view expressed in Pahlavi should always be borne in mind. "In religion three things are most essential—the communion, the ardent love, and the mean. The communion is that wherein with regard to the thought, the word and the deed, and with all rectitude, one is attached to (the worshipful) God and the good ones, and does not even corrupt that attachment. (2) And the ardent love is that wherein with regard to improbity and sin, one saves oneself from Aharman, the demons and the wicked ones. (3) And the mean is that wherein one is a watch on the communion and the ardent love, and does not ever corrupt them." In spite of our mental conflicts on spiritual themes, we should learn to recognise divinity by our inward impulse. A truly fortunate being when confronted with sceptical questions can manage to find his way out with the assurance of the existence of something divine which rules the universe. "Aûharmazd, the Lord, desires this from men: 'Do ye know me?' Because He understands this, *viz.*, 'If they should (fully) know Me, every one would come after Me,' " in his dark and gloomy hours of reflection. Let us hope, with all these prevailing energies and activities, conflict and argumentation, our internal divine instinct remains intact, and with the advance of knowledge, our

awe and veneration for the Deity are not slackened in the least ;
and here it would be happy to end with the apt advice of the
great poet :—

“ Let knowledge grow from more to more
But more of reverence in us dwell.”

MALABAR HILL,
BOMBAY, *7th November 1907.*

- 3 𐭬𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 (3) 𐭬 𐭮𐭥𐭥𐭥 * 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥
- VII 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥³
- VIII VIII 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥³
- IX IX 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥
- X X 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥
- XI,
1-2 XI (1) 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 (2) 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥
- XII XII 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥⁴
- XIII XIII 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥
- XIV, 1 XIV (1) 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 * 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥
- 2 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 (2) 𐭮𐭥𐭥𐭥⁶
- XV XV 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥⁷
- 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥⁸

1-1. The words 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 are misplaced in the MSS. at the end of the eighth question. They properly form the concluding part of the sixth question of Būkht-Masareh. * Thus in K.; DM., DE. omit it. 2. MSS. 𐭮𐭥𐭥𐭥 3. Better 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥 and 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥. 4. So in the MSS. Better 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥. 5. Only DM. 𐭮𐭥𐭥𐭥. 6-6. So in DE., K.; DM. 𐭮𐭥𐭥𐭥. 7. So in K.; DM., DE. 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥. 8. So in K.; DM., DE. insert 𐭮𐭥𐭥𐭥 after the word 𐭮𐭥𐭥𐭥. It seems to be a slip of the copyist, since *barsam* and *draôna* are not alluded to in the respective reply to this and the following question.

<p>XVI * וְכִי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת וְהָיָה וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת</p>	XVI
<p>XVII וְכִי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת</p>	XVII
<p>XVIII וְכִי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת</p>	XVIII
<p>XIX וְכִי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת</p>	XIX
<p>XX וְכִי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת</p>	XX
<p>XXI וְכִי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת</p>	XXI
<p>XXII וְכִי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת</p>	XXII
<p>XXIII וְכִי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת</p>	XXIII
<p>XXIV וְכִי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת</p>	XXIV
<p>XXV * וְכִי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת</p>	XXV.

1. MSS. omit it except K. *Vide* note 8, p. 2. 2. So in DM., DE.; K. וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת. 3. So in K.; the rest וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת. 4. So in K.; DM., DE. וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת. 5. So in DM., DE. Only K. וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת. 6. Only DM. וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת. 7. So in DM., DE.; K. omits. 8. So in K.; DM., DE. וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת. 9. Only DM., DE. add וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל הַבַּיִת.

XXVI 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

XXVII 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

XXVIII 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

XXIX 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

XXX 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

XXXI 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

XXXII 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

XXXIII 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

[1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100]

1 (1) 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1. DM. 2. DE., DM., K. 3-3. Only DM. 4. DM. 5. So in DM., DE.; K. 6. So in K.; DM., DE. 7-7. MSS. 8. So in K.; DE., DM. 9. Only K. omits. 10. MSS. 11. A point below a letter denotes that the letter is omitted or has dropped out of the old MSS. 12. Only K. 13. So in K.; others omit at the end. 14. All

2*
 וְאֵת רֹאשֵׁי-בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי
 מִמֶּנּוּ וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי
 וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי
 (2) וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי

3
 10 וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי
 4
 4 וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי

I וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי
 14
 II וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי
 III וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי

IV (1) וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי
 15 (2) וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי וְאֵת בָּנָי

1. MSS. 2-2. So in DM., DE.; K. 3. MSS. 4. DM., DE. 5. So in K., DM.; DE. 6. So in DE.; DM. 7. So in K.; DM., DE. 8. So in K.; DM., DE. 9. So in K.; DM., DE. 10. So in K.; DM., DE. 11. MSS. 12. MSS. 13. K. * The asterisk denotes that the word is found only in K. 14. All. Better. 15. MSS.

1 וְכִי דִּינְיָאָא נִיכְרִי לִיכְרִי מִיכְרִי דִּינְיָאָא וְעִלְמִי
 3 (3) וְשִׁיבִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי
 4 מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי (4) וְעִלְמִי מִיכְרִי מִיכְרִי
 מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי * וְעִלְמִי וְעִלְמִי מִיכְרִי
 * וְעִלְמִי וְעִלְמִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי
 וְעִלְמִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי
 וְעִלְמִי מִיכְרִי מִיכְרִי * מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי
 מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי

V, 1-2

V (1) וְעִלְמִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי (2) וְעִלְמִי
 25 מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי
 3 מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי * מִיכְרִי
 4 (4) מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי מִיכְרִי

1. K. מִיכְרִי מִיכְרִי; DM., DE. מִיכְרִי מִיכְרִי. 2. Only K. מִיכְרִי מִיכְרִי. 3. MSS. מִיכְרִי מִיכְרִי. 4. So in K.; DM., DE. מִיכְרִי. 5. MSS. מִיכְרִי. 6. Omitted in K. 7. מִיכְרִי מִיכְרִי only in K. 8. So in K.; DM., DE. מִיכְרִי מִיכְרִי. 9. MSS. מִיכְרִי. 10. Only K. om. 11. So in DM., DE.; K. מִיכְרִי מִיכְרִי. 12. So in K.; DM., DE. מִיכְרִי מִיכְרִי; better מִיכְרִי מִיכְרִי. 13. So in DM., DE.; K. מִיכְרִי מִיכְרִי. 14. MSS. מִיכְרִי. 15. So in DM., DE.; K. מִיכְרִי מִיכְרִי. 16. MSS. מִיכְרִי מִיכְרִי. 17. So in K.; DM., DE. מִיכְרִי מִיכְרִי. 18. So in K.; DM., DE. מִיכְרִי מִיכְרִי. 19. מִיכְרִי מִיכְרִי in DM., DE. Omitted in K. 20. So in DM., DE.; K. מִיכְרִי מִיכְרִי. 21. Only K. מִיכְרִי. 22. K. מִיכְרִי. 23. Only K. מִיכְרִי מִיכְרִי. 24. Only DM. מִיכְרִי. 25. Only K. מִיכְרִי. 26. So in K.; DM., DE. מִיכְרִי מִיכְרִי. 27. MSS. insert מִיכְרִי.

לשון וּמִי שֶׁבָּרַח אֶת הַיָּדָיו וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים
וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים

VI (1) וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים VI, 1

וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים
וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים

וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים
וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים

וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים
וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים

וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים
וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים

VII (1) וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים VII, 1

וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים
וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים

וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים
וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים

וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים VII, 3

1. So in DM., DE.; K. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים. 2. K. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים. 3-3. Reading: *hamdast*, 'a confederate,' according to K.; *hamācsta*, 'an antagonist,' according to DM. 4. So in DM., DE.; K. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים. 5-5. DM., DE. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים; K. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים. 6. MSS. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים. 7-7. K. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים; DM., DE. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים. 8. K. om. 9. K. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים. 10-10. So in K.; DM., DE. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים. 11. So in DM., DE.; K. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים. 12-12. MSS. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים. 13. MSS. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים. 14. DM., K. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים; DE. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים. 15-15. K., DE. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים; DM. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים. 16. So DM., DE.; K. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים. 17. K., DM. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים; DE. וְהָיָה לְעַבְדֵי הָאֲדָמִים.

4 * (4) וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר
 5 וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר
 6 וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר
 VIII וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר
 IX וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר
 וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר
 וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר
 וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר
 X, 1 (1) X וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר
 וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר
 2 (2) * וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר וְאִתְּמַר

1. So in K., DM.; DE. 2. So in DM., DE.; K. 3-3. So in K.; DM., DE. 4-4. DM., DE. 5. So in DM., DE.; K. 6. MSS. 7-7. So in DM.; K., DE. 8. MSS. 9. So in DM., DE.; K. 10. So in DM., DE.; K. 11-11. MSS. 12. So in DM., DE.; K. 13. K. 14. So in DM., DE.; K. 15. So in DM., DE.; K. 16. Thus in DM., DE.; K. 17. Only K. 18. Only K. omits it. 19-19. MSS. 20. K. 21. K., adds -

לַדְּבַר וְלִפְנֵי הַיְיָ כִּי יִשְׁמַע הַיְיָ בְּקוֹל הַצְּדִיקִים וְלֹא
 בְּקוֹל הַרְשָׁעִים וְלֹא בְּקוֹל הַשֹּׁמְרִים וְלֹא בְּקוֹל הַמְּשַׁחֲרֵי
 הַיְיָ וְלֹא בְּקוֹל הַמְּשַׁחֲרֵי הַיְיָ (3) מִיָּד וְעַתָּה
 XI וְיִשְׁמַע הַיְיָ בְּקוֹל הַצְּדִיקִים לֵאמֹר
 לַדְּבַר וְלִפְנֵי הַיְיָ כִּי יִשְׁמַע הַיְיָ בְּקוֹל הַצְּדִיקִים
 וְלֹא בְּקוֹל הַרְשָׁעִים וְלֹא בְּקוֹל הַשֹּׁמְרִים

XII (1) וְיִשְׁמַע הַיְיָ בְּקוֹל הַצְּדִיקִים לֵאמֹר
 לַדְּבַר וְלִפְנֵי הַיְיָ כִּי יִשְׁמַע הַיְיָ בְּקוֹל הַצְּדִיקִים
 וְלֹא בְּקוֹל הַרְשָׁעִים וְלֹא בְּקוֹל הַשֹּׁמְרִים (2) וְיִשְׁמַע
 הַיְיָ בְּקוֹל הַצְּדִיקִים לֵאמֹר לַדְּבַר וְלִפְנֵי הַיְיָ
 כִּי יִשְׁמַע הַיְיָ בְּקוֹל הַצְּדִיקִים וְלֹא בְּקוֹל הַרְשָׁעִים
 וְלֹא בְּקוֹל הַשֹּׁמְרִים (3) וְיִשְׁמַע הַיְיָ בְּקוֹל הַצְּדִיקִים
 לֵאמֹר לַדְּבַר וְלִפְנֵי הַיְיָ כִּי יִשְׁמַע הַיְיָ בְּקוֹל הַצְּדִיקִים
 וְלֹא בְּקוֹל הַרְשָׁעִים וְלֹא בְּקוֹל הַשֹּׁמְרִים (4) וְיִשְׁמַע
 הַיְיָ בְּקוֹל הַצְּדִיקִים לֵאמֹר לַדְּבַר וְלִפְנֵי הַיְיָ
 כִּי יִשְׁמַע הַיְיָ בְּקוֹל הַצְּדִיקִים וְלֹא בְּקוֹל הַרְשָׁעִים
 וְלֹא בְּקוֹל הַשֹּׁמְרִים (5) וְיִשְׁמַע הַיְיָ בְּקוֹל הַצְּדִיקִים
 לֵאמֹר לַדְּבַר וְלִפְנֵי הַיְיָ כִּי יִשְׁמַע הַיְיָ בְּקוֹל הַצְּדִיקִים
 וְלֹא בְּקוֹל הַרְשָׁעִים וְלֹא בְּקוֹל הַשֹּׁמְרִים (6)

1. K. omits. 2. K. omits; better *וְיִשְׁמַע*. 3. So in DM., DE.; K.
וְיִשְׁמַע הַיְיָ 4. So in K.; DM., DE. *וְיִשְׁמַע*. 5. So in DM., DE.; K.
וְיִשְׁמַע הַיְיָ. 6. So in all MSS.; better *וְיִשְׁמַע הַיְיָ*, *harvishp-*
alkāsīh. 7. *וְיִשְׁמַע* in DM., DE.; K. *וְיִשְׁמַע*. 8. DM., K. *וְיִשְׁמַע*; DE.
וְיִשְׁמַע. 9. So in DM., DE.; K. *וְיִשְׁמַע*. 10. DM., DE. *וְיִשְׁמַע*; K.
וְיִשְׁמַע. 11. DM. repeats the word. 12. *וְיִשְׁמַע* in DM., DE.; K. *וְיִשְׁמַע*
alkēh or *agīh* "evil." 13. So in K.; DM., DE. *וְיִשְׁמַע הַיְיָ*. 14. MSS.
וְיִשְׁמַע. 15. So in K.; DM., DE. *וְיִשְׁמַע*.

7 ¹תַּלְמִידֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן (7) וְכִי־יִשְׁמַע
 וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן
 וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן
 וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן

XIII, 1 ⁴וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן (1) XIII
⁵וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן
 2 וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן (2) וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן
 וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן
 וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן
 וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן
 3 וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן (3) וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן
 וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן

XIV, 1 ¹וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן (1) XIV

1. So in DM., DE.; K. וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן. 2. DM., DE. וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן; K. וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן.
 3-3. DM., DE. וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן; K. omits וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן. 4. DM., DE. וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן;
 K. וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן. 5. So in DM., DE.; K. וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן. 6. So in K.; DM., DE.
 וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן. 7. K. omits. 8. So in DM., DE.; K. וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן. 9. So in DM.,
 DE.; K. וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן. 10. So in K.; DM., DE. וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן. 11. Only K. וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן.
 12-12. So in DM.; K. וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן; DE. omits. 13. So in DM., DE.; K.
 וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן. 14. DM., DE., here insert וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן. 15-15. MSS. וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן.
 16. MSS. add וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן. 17. So in DM., DE.; K. וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן. 18. K. omits.
 19. So in DM., DE.; K. וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן. 20. So in K.; omitted in DM., DE.
 21. So in K.; DM., DE. וְשֵׁנֵי־מִיָּוֵן.

מַלְטָמוֹ סַחְסָחוֹ וְנָסַח וְכִי שָׁמַח דַּחְסָחוֹ וְנָסַח בְּלִיבְהוֹן סַחְסָחוֹ
 וְכִי שָׁמַח דַּחְסָחוֹ שֶׁ¹ שְׂעָלְתָּ וְ* שֶׁ שְׂעָלְתָּ לְרַעְיוֹן וְנָסַח
 בְּלִיבְהוֹן סַחְסָחוֹ שֶׁ² לֵב סַחְסָחוֹ² * לְעַלְתָּ סַחְסָחוֹ
 וְלִיבְהוֹן מְרַחֵם³ וְשֶׁלְתָּ שֶׁ⁴ לְעַלְתָּ וְנָסַח * (2) שֶׁ
 וְשֶׁלְתָּ מְרַחֵם⁴ מְרַחֵם לְרַעְיוֹן שֶׁ וְשֶׁלְתָּ נְמוּנָה מְרַחֵם מְרַחֵם
 לְרַעְיוֹן מְרַחֵם וְנָסַח שֶׁ מְרַחֵם מְרַחֵם⁵ * מְרַחֵם מְרַחֵם
 לְרַעְיוֹן סַחְסָחוֹ * (3) לֵב וְנָסַח וְנָסַח מְרַחֵם *
 (4) וְשֶׁלְתָּ מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם
 וְכִי מְרַחֵם לְרַעְיוֹן וְשֶׁלְתָּ דַחְסָחוֹ וְכִי שְׂעָלְתָּ סַחְסָחוֹ *
 (5) וְשֶׁלְתָּ מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם לֵב מְרַחֵם *
 (6) וְשֶׁלְתָּ מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם לֵב
 מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם
 מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם *
 כְּדַחְסָחוֹ דַחְסָחוֹ וְכִי מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם מְרַחֵם *
 וְנָסַח מְרַחֵם * לֵב וְשֶׁלְתָּ מְרַחֵם מְרַחֵם *
 מְרַחֵם מְרַחֵם * וְשֶׁלְתָּ מְרַחֵם מְרַחֵם *
 מְרַחֵם מְרַחֵם * וְשֶׁלְתָּ מְרַחֵם מְרַחֵם *

1. So in K.; omitted in DM., DE. 2. K. מְרַחֵם; DM., DE. מְרַחֵם.
 3. MSS. מְרַחֵם. 4. DM. מְרַחֵם. 5-5. מְרַחֵם in all MSS. Better
 מְרַחֵם *habit*-י. 6. So in K.; DM., DE. מְרַחֵם. 7. Omitted only in K.
 8. So in DM., DE.; K. מְרַחֵם. 9. All מְרַחֵם. 10. K. inserts ד.
 11. So in all; better מְרַחֵם. 12. Only K. מְרַחֵם. 13. So in K.; DM.,
 DE. מְרַחֵם. 14. So in K.; DM., DE. מְרַחֵם. 15. מְרַחֵם in all MSS.;
 DM. adds מְרַחֵם וְשֶׁלְתָּ מְרַחֵם.

2	וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן וְאֶת-כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר	2
3	וְאֶת-כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְאֶת-כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְאֶת-כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר	3
4	וְאֶת-כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְאֶת-כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְאֶת-כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר	4
5	וְאֶת-כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְאֶת-כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְאֶת-כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר	5
6	וְאֶת-כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְאֶת-כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְאֶת-כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר	6
7	וְאֶת-כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְאֶת-כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְאֶת-כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר	7
8	וְאֶת-כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְאֶת-כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְאֶת-כָּל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר	8

1. So in K.; 14 in DM., DE. 2. So in K.; DM., DE. 3-3. The words ... are contained in DM., K.; but omitted in DE. 4. 4 omitted in K. 5. So in DE., DM.; K. 6-6. The words ... found in K., but omitted in DM., DE. 7. So in K.; 14 in DM., DE. 8-8. The words ... are found in K.; but omitted in DM., DE. 9. 14 in K. 10. So in K.; 14 in DM., DE. 11-11. ... in the MSS. 12. DM., DE. here erroneously insert the words ... 13. ... in DM., K., DE. 14. DM., DE. here too insert by mistake the line:— ... 15. K. ...; DM., DE. ...

9 𐬰𐬀 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵¹ 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 (9) 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵
 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 * 𐬀𐬵𐬀𐬵 * 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵
 𐬀𐬵𐬀𐬵² * 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 * 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 * 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵
 𐬀𐬵𐬀𐬵³ 𐬀𐬵𐬀𐬵 * 𐬀𐬵𐬀𐬵 * 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵
 10 (10) 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵⁴ 𐬀𐬵𐬀𐬵⁵ 𐬀𐬵𐬀𐬵⁶ 𐬀𐬵𐬀𐬵⁷
 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵

XVII, 1 XVII (1) 𐬀𐬵𐬀𐬵 * 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵
 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵⁸ 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵
 𐬀𐬵𐬀𐬵⁷ 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵
 2 𐬀𐬵𐬀𐬵⁹ 𐬀𐬵𐬀𐬵 (2) 𐬀𐬵𐬀𐬵 * 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵
 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 * 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵
 𐬀𐬵𐬀𐬵⁸ 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵
 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 * 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵
 3 𐬀𐬵𐬀𐬵 * 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵¹⁰ (3) 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵
 𐬀𐬵𐬀𐬵 * 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 * 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵
 𐬀𐬵𐬀𐬵

XVIII, 1 XVIII (1) 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵
 2 𐬀𐬵𐬀𐬵¹² (2) 𐬀𐬵𐬀𐬵¹¹ * 𐬀𐬵𐬀𐬵

1. Thus in K.; DM., DE. 𐬀𐬵𐬀𐬵. 2. 𐬀𐬵𐬀𐬵 only in DE. 3-3. K. 𐬀𐬵𐬀𐬵 * 𐬀𐬵𐬀𐬵; DM., DE. 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵. 4-4. The words 𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 are found only in K. 5. K. 𐬀𐬵𐬀𐬵. 6. So in K.; DM., DE. 𐬀𐬵𐬀𐬵. 7. Only K. 𐬀𐬵𐬀𐬵. 8. So in K.; the rest 𐬀. 9. 𐬀𐬵𐬀𐬵 in K.; 𐬀𐬵 in DM., DE. 10. So in K.; DM., DE. 𐬀𐬵𐬀𐬵. 11. The words 𐬀𐬵𐬀𐬵.....𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬀𐬵 in a previous line are here repeated by mistake in K. 12. 𐬀𐬵𐬀𐬵¹² only in DM.

מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי
מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי (3) וְלִפְנוֹתַי שָׂמוּ טַעַם לְפָנַי וְאֵם
שֶׁ טַעַם לְפָנַי לִפְנוֹתַי וְאֵם

1, XIX

XIX (1) וְהָיוּ שָׂמוּ מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי
דָּלְקוּ וְהִלְדוּ וְהִלְדוּ וְהִלְדוּ וְהִלְדוּ וְהִלְדוּ וְהִלְדוּ וְהִלְדוּ
מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי
וְהָיוּ מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי
וְהָיוּ מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי
וְהָיוּ מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי
וְהָיוּ מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי
וְהָיוּ מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי

2

(2) וְהָיוּ מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי
מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי
מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי
מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי
מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי
מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי
מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי
מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי

3

1. מִשְׁמַרְמֵרֵי in K. 2. Omitted only in K. 3. מִשְׁמַרְמֵרֵי in DE. 4. מִשְׁמַרְמֵרֵי in K.
5. Omitted in K. 6. So in K.; מִשְׁמַרְמֵרֵי in DM., DE. 7. Omitted only
in DM., DE. 8. So in K.; מִשְׁמַרְמֵרֵי in DM., DE. 9. DM., K. insert ו
before it. 10. So in DM., DE.; K. מִשְׁמַרְמֵרֵי 11. K. מִשְׁמַרְמֵרֵי 12-12. Only
DM. מִשְׁמַרְמֵרֵי מִשְׁמַרְמֵרֵי. 13. So in K.; DM., DE. מִשְׁמַרְמֵרֵי 14. מִשְׁמַרְמֵרֵי in the MSS.
15. So in DM., DE.; K. מִשְׁמַרְמֵרֵי. 16. DM., DE. insert by mistake מִשְׁמַרְמֵרֵי
17. Only in K. 18. K. מִשְׁמַרְמֵרֵי 19. So in K.; מִשְׁמַרְמֵרֵי in DM., DE. 20. K.
omits מִשְׁמַרְמֵרֵי. 21. So in K.; DM., DE. מִשְׁמַרְמֵרֵי 22. Corrected by me; K.,
DM., DE. מִשְׁמַרְמֵרֵי 23-23. מִשְׁמַרְמֵרֵי in the MSS. 24. K. מִשְׁמַרְמֵרֵי

4 𐬌𐬀𐬎𐬎𐬀𐬎𐬀 𐬀 𐬀 𐬀 𐬀 𐬀¹ 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀 (4) 𐬌
 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀² 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀 𐬀^{*} 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀
 𐬀𐬀𐬀³ 𐬀 𐬀𐬀⁴ 𐬀⁴ 𐬀⁴ 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀 𐬀 𐬀 𐬀 𐬀 𐬀

5 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀⁵ 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀 (5) 𐬀 𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀
 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀⁶ 𐬀𐬀𐬀𐬀⁷ 𐬀𐬀𐬀
 𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀⁸ 𐬀^{*} 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀

6 𐬀 𐬀𐬀^{*} 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀 (6) 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀⁹ 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀
 𐬀𐬀¹⁰ 𐬀𐬀

XX, 1 XX (1) 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀¹¹ 𐬀𐬀¹² 𐬀¹² 𐬀𐬀𐬀𐬀¹⁵ 𐬀𐬀𐬀¹³ 𐬀𐬀𐬀¹⁴
 𐬀 𐬀𐬀𐬀¹⁴ 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀^{*} 𐬀𐬀𐬀¹⁵ 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀 𐬀𐬀¹⁶ 𐬀𐬀𐬀¹⁷
 𐬀𐬀𐬀¹⁶ 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀 𐬀𐬀 𐬀𐬀¹⁷ 𐬀𐬀𐬀𐬀¹⁸ 𐬀 𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀¹⁹ 𐬀
 2-3 (2) 𐬀𐬀𐬀 𐬀 𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀 (3) 𐬀𐬀
 𐬀𐬀 𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀 𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀 𐬀𐬀²¹ 𐬀²⁰
 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀²⁰ 𐬀^{*} 𐬀𐬀 𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀²¹ 𐬀𐬀𐬀𐬀

1. Only in K. 2. Only DM. 𐬀𐬀. 3. 𐬀𐬀 for 𐬀𐬀 *adinash*. 4-4. 𐬀𐬀𐬀⁴ in DM., K.; 𐬀𐬀𐬀⁴ in DE. 5. So DM., DE.; K. 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀 6. K. 𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀𐬀
 7. 𐬀𐬀𐬀 only in K. 8. So in K.; DM., DE. 𐬀𐬀𐬀𐬀. Better 𐬀𐬀𐬀𐬀. 9. K. 𐬀𐬀𐬀𐬀 10. So in K.; DM., DE. add 𐬀𐬀𐬀 11. DM., DE. 𐬀𐬀𐬀
 12-12. 𐬀𐬀𐬀 in the MSS. 13. Only DE. 𐬀𐬀𐬀. 14. 𐬀𐬀𐬀 in K. 15. So in K.; DM., DE. 𐬀𐬀𐬀¹⁵ 16. So in K.; DM., DE. 𐬀𐬀𐬀 17. So in K.; DM., DE. omit 𐬀𐬀 18. So in K.; DM., DE. 𐬀𐬀𐬀𐬀 19. 𐬀𐬀 in the MSS., perhaps a corruption of 𐬀𐬀
havdê or *hūmandê*. 20. Better 𐬀𐬀𐬀𐬀 21. 𐬀 in the MSS.

XXII, 1 (1) XXII * וְכִי לֹא־יִשְׁמְרוּ¹ טַעֲמֵי טוֹבֵי יְהוָה אֲשֶׁר יִצְחָקוּ
 עַל־הֵמָּה וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו
 וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ
 אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו
 (2) * וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו
 וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ
 אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו
 וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ
 אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו

XXIII, 1 (1) XXIII וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו
 וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ
 אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו
 (2) * וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו
 וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ
 אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו
 וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ
 אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו
 וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ
 אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו

XXIV, 1 (1) XXIV * וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו וְיִשְׁמְרוּ אֶת־מִצְוֹתָיו

1. So in DM., DE.; K. לא ישמרו. 2. Only DM. omit וְיִשְׁמְרוּ. 3. So in K.; DM., DE. omit וְיִשְׁמְרוּ. 4. So in K.; DM., DE. וְיִשְׁמְרוּ. 5. MSS. וְיִשְׁמְרוּ. 6. So in K.; DM., DE. וְיִשְׁמְרוּ. 7. So in K.; DM., DE. לא ישמרו. 8. DM., DE. וְיִשְׁמְרוּ; K. וְיִשְׁמְרוּ. 9. MSS. וְיִשְׁמְרוּ. 10. So in K.; DM., DE. וְיִשְׁמְרוּ. 11-11. DM., DE. וְיִשְׁמְרוּ; K. וְיִשְׁמְרוּ; better וְיִשְׁמְרוּ. 12-12. So in K.; DM., DE. וְיִשְׁמְרוּ. 13. So in K., DE.; DM. וְיִשְׁמְרוּ. 14. וְיִשְׁמְרוּ in the MSS.

* * * * *
 שְׂמֵרָה וְעִבְרִית וְעַתְּמָנִית * 1 שְׂמֵרָה לְעִבְרִית * 2
 (2) וְשִׁמְרֵנוּ דַּתְּנוּתָא דְּמִשְׁמֵרָה וְעִבְרִית * 3 לְעִבְרִית * 4
 שְׂמֵרָה וְעִבְרִית וְעַתְּמָנִית * 5 וְשִׁמְרֵנוּ דַּתְּנוּתָא * 6
 וְעִבְרִית * 7 וְעַתְּמָנִית * 8 וְשִׁמְרֵנוּ דַּתְּנוּתָא * 9
 וְעִבְרִית * 10 וְעַתְּמָנִית * 11
 וְעִבְרִית * 12 וְשִׁמְרֵנוּ דַּתְּנוּתָא * 13
 וְעִבְרִית * 14 וְעַתְּמָנִית * 15 וְשִׁמְרֵנוּ דַּתְּנוּתָא * 16

1. שְׂמֵרָה in DM., DE.; K. שְׂמֵרָה. 2. MSS. שְׂמֵרָה. 3. K. שְׂמֵרָה; DM., DE. שְׂמֵרָה. 4. MSS. שְׂמֵרָה. 5. K. here repeats by mistake שְׂמֵרָה. 6. MSS. שְׂמֵרָה; better שְׂמֵרָה. 7-7. Thus in DE.; שְׂמֵרָה in K., DM. 8-8. So in K.; DM., DE. שְׂמֵרָה וְעִבְרִית. 9. So in DM., DE.; K. שְׂמֵרָה only. 10. So in K.; DM., DE. שְׂמֵרָה. 11. So in K.; DM., DE. שְׂמֵרָה. 12. So in K.; DM., DE. שְׂמֵרָה. 13. MSS. שְׂמֵרָה. 14. MSS. שְׂמֵרָה *samihā*; may be *dimihā*, "smoothly," "apparently;" Comp. Pers. *dīm*. 15. MSS. שְׂמֵרָה. 16. So in DM., DE.; K. שְׂמֵרָה.

וּמִלָּא דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא
 2 (2) וְעַל כֵּן דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא
 עֲלֵיהּ דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא

XXVI, 1 (1) XXVI מִלְּמַד סִּמְרָא חֲסִידָא דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא
 וְעַל כֵּן דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא
 2 וְעַל כֵּן דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא
 וְעַל כֵּן דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא
 3 וְעַל כֵּן דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא
 וְעַל כֵּן דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא
 וְעַל כֵּן דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא

XXVII וְעַל כֵּן דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא
 כֵּן דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא
 * וְעַל כֵּן דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא
 מִלְּמַד סִּמְרָא חֲסִידָא דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא
 עֲלֵיהּ דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא דִּלְמַד סִּמְרָא חֲסִידָא

1. So in K.; DM., DE. חֲסִידָא. 2. So in DM., DE.; K. חֲסִידָא.
 3-3. DM., DE. עֲלֵיהּ; K. וְעַל כֵּן only. 4. So in DE.; K., DM.
 חֲסִידָא. 5. Only K. חֲסִידָא. 6. Only DM., DE. insert כֵּן. 7. So in
 K.; DM., DE. חֲסִידָא. 8-8. So in K.; DM., DE., omit כֵּן.
 9. MSS. חֲסִידָא. 10. MSS. om. 11. So in K.; DM., DE. חֲסִידָא.
 12. Only K. חֲסִידָא. 13. So in DM., K.; DE. חֲסִידָא. 14. Only K.
 חֲסִידָא; DM., DE. חֲסִידָא; better *gōtīg*. 15. So in DM., DE.; K. חֲסִידָא.
 16. DM., DE. חֲסִידָא; K. חֲסִידָא; better *nahalak-ī*.

1. Երեսնամեայ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս
 Երեսնամեայ Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս
 Երեսնամեայ Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս
 2. Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս (2) Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս
 Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս
 Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս
 3. Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս (3) Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս
 Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս
 Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս
 4. Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս (4) Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս
 Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս
 Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս

XXX, 1 (1) Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս
 Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս
 Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս
 2. (2) Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս
 Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս
 3. (3) Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս ի սահմանս

1. MSS. Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս 2-2. So in K.; DM., DE. Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս 3. So in K.; DM., DE. Կ 4. Only K. omits Եւ 5-5. Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս found only in K. 6. Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս only in K. 7. So in K.; DM., DE. Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս 8. So in K.; DM., DE. Կ 9. MSS. Կ 10. Here Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս *gūmāz dakeyā* would be better than Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս *gūmāzragih* (for Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս *gūmāzragih*) in the MSS. 11. MSS. Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս 12. So in K.; DM., DE. Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս 13. So in DM., DE.; K. Եւ զի Կար Եւ յաւանտեալս

*¹ וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן
 * וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן
 * וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן
 * וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן

XXXI, 1 XXXI (1) * וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן

* וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן
 * וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן
 * וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן

* וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן
 * וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן
 * וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן

* וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן
 * וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן
 * וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן

* וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן
 * וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן
 * וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן

* וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן
 * וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן
 * וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן

* וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן
 * וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן
 * וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן

1. in the MSS. 2. So in K.; DM., DE. insert אֶת. It may be
 אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן. 3. Only K. אֶת-קוֹל ה'. 4. Only DM., DE. here add
 אֶת-קוֹל ה'. 5. in K. only. 6. MSS. אֶת-קוֹל ה'. 7. Omitted in K. 8. So in
 DM., DE.; K. אֶת-קוֹל ה'. 9. אֶת-קוֹל ה' in the MSS. 10. So in K.; DM., DE.
 אֶת-קוֹל ה'. 11. Only K. אֶת-קוֹל ה'. 12-12. ... אֶת-קוֹל ה' in the MSS.
 13-13. ... אֶת-קוֹל ה' in the MSS. 14. So in K.; אֶת-קוֹל ה' in DM.,
 DE. 15-15. אֶת-קוֹל ה' in the MSS. 16-16. K. אֶת-קוֹל ה';
 DM., DE. אֶת-קוֹל ה'; better אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-עָשָׂה לְעַמּוּן. 17. DM., DE.
 אֶת-קוֹל ה'; K. אֶת-קוֹל ה'.

אִתְּחַסְתְּמוּ דְלִמְסָא שְׁרִיטְמוּ וְאִתְּחַסְתְּמוּ אִתְּחַסְתְּמוּ וְאִתְּחַסְתְּמוּ
 וּבְחַסְתְּמוּ כְדִּי שְׁטִיטְמוּ שְׁטִיטְמוּ שְׁטִיטְמוּ שְׁטִיטְמוּ שְׁטִיטְמוּ * וְאִתְּחַסְתְּמוּ
 וְאִתְּחַסְתְּמוּ ⁵ וְאִתְּחַסְתְּמוּ וְאִתְּחַסְתְּמוּ (6) וְאִתְּחַסְתְּמוּ
 * כְּדִיטְמוּ שְׁטִיטְמוּ וְאִתְּחַסְתְּמוּ * וְאִתְּחַסְתְּמוּ כְדִּי
 וְאִתְּחַסְתְּמוּ וְאִתְּחַסְתְּמוּ ⁴ וְאִתְּחַסְתְּמוּ ⁵ וְאִתְּחַסְתְּמוּ וְאִתְּחַסְתְּמוּ כְדִּי
 וְאִתְּחַסְתְּמוּ

6

XXXII, (1) XXXII

אִתְּחַסְתְּמוּ וְאִתְּחַסְתְּמוּ * וְאִתְּחַסְתְּמוּ * וְאִתְּחַסְתְּמוּ *
 וְאִתְּחַסְתְּמוּ וְאִתְּחַסְתְּמוּ * וְאִתְּחַסְתְּמוּ * וְאִתְּחַסְתְּמוּ *
 וְאִתְּחַסְתְּמוּ וְאִתְּחַסְתְּמוּ * וְאִתְּחַסְתְּמוּ * וְאִתְּחַסְתְּמוּ *
 וְאִתְּחַסְתְּמוּ וְאִתְּחַסְתְּמוּ * וְאִתְּחַסְתְּמוּ * וְאִתְּחַסְתְּמוּ *
 וְאִתְּחַסְתְּמוּ וְאִתְּחַסְתְּמוּ * וְאִתְּחַסְתְּמוּ * וְאִתְּחַסְתְּמוּ *
 וְאִתְּחַסְתְּמוּ וְאִתְּחַסְתְּמוּ * וְאִתְּחַסְתְּמוּ * וְאִתְּחַסְתְּמוּ *
 וְאִתְּחַסְתְּמוּ וְאִתְּחַסְתְּמוּ * וְאִתְּחַסְתְּמוּ * וְאִתְּחַסְתְּמוּ *
 וְאִתְּחַסְתְּמוּ וְאִתְּחַסְתְּמוּ * וְאִתְּחַסְתְּמוּ * וְאִתְּחַסְתְּמוּ *

2

1. ש only in K. 2. So in K.; וְאִתְּחַסְתְּמוּ in DM., DE. 3. וְאִתְּחַסְתְּמוּ
 only in K. 4. Only K. וְאִתְּחַסְתְּמוּ. 5-5. So in K.; DM., DE. וְאִתְּחַסְתְּמוּ *va chōld*.
 6. Thus in K.; וְאִתְּחַסְתְּמוּ in DM., DE. 7. וְאִתְּחַסְתְּמוּ in the MSS. 8. וְאִתְּחַסְתְּמוּ *nism*
 in DM., DE.; וְאִתְּחַסְתְּמוּ *gadā* in K. 9. So in K.; DM., DE. וְאִתְּחַסְתְּמוּ. 10. וְאִתְּחַסְתְּמוּ
 only in K. 11. Omitted in K. 12. Thus in K., DM.; וְאִתְּחַסְתְּמוּ in DE.
 13. וְאִתְּחַסְתְּמוּ in the MSS. 14. So in K.; DM., DE. וְאִתְּחַסְתְּמוּ. 15. וְאִתְּחַסְתְּמוּ
 only in K. 16-16. וְאִתְּחַסְתְּמוּ in the MSS.; or וְאִתְּחַסְתְּמוּ *n'yāzab-ī yaonī (h)*
 perhaps וְאִתְּחַסְתְּמוּ *n'yāzabōnand*. 17. MSS. וְאִתְּחַסְתְּמוּ. 18. MSS. וְאִתְּחַסְתְּמוּ.

2 נ דלוקטאו לט ואלקוֹז ו אלטלוו ודלקוטאו עכט נפוקטאו נ
 עט ואלקוֹז (2) לוו עט * עטשו ענדפאל¹
 3 טקאוֹז ואלקוֹז * ו טטשו עטשו (3) לו מאלט
 טטשוט קל עטשו טטשוט * ו לו ע ודלקוטאו טט לט
 עטשו⁴ ב טלט⁵ לטו ב ע ואלקוֹז נ טקוֹז
 עטשוט * ו טטשוט * ו טטשוט⁶ ו נ ע טטשוט טטשוט
 ו טוּוו⁷ ו לו וטו וטטשוט⁸ עטשוט טו נ טטשוט
 טוטט ו לט וטט טטווטט

END OF BOOK V.

1. So in DM., DE.; עטשוט in K. 2. Thus in DM., DE.; K. עטשוט.
 3. DM., DE. וטטשוט; K. וטטשוט. 4. So in K.; עטשוט in DM.,
 DE. 5. So in DE., DM.; עטשוט in K. 6. Thus in K.; טטשוט in
 DM., DE. 7. טו וטו in DM., DE.; טו in K. 8. טטשוט in DM.,
 DE.; טטשוט in K. 9. Thus in K.; עטשוט in DM., DE.

THE PAHLAVI TEXT OF THE DĪNKARD, BOOK VI.

۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 :: ۱۱۱۱۱ ۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱
 ۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱ ۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱
 :: ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱ (1) † I

I,
1

*The asterisk denotes that the letter or word is found only in K₄₃ of the Royal Library in Kopenhagen, herein called K.— 1 So in K, DE, DT; DM ۱۱۱۱۱۱۱۱ which is read *áfrigánh*, 'benedictions', 'extollings'.— 2 So in K; ۱۱۱۱۱۱۱ in DM, DE; a corrupt form of ۱۱۱۱۱۱۱۱ *Mazdyasnánach*.— 3 So in all; read here *nisang-I*, vide its use in the Dīnkard, Bks. V, VII, and VIII.— 4-4 So in K; DM, DE ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱.

† The Sections I to III, V, XII, XVI and XVII of the Sixth Book of the Dīnkard are quoted in the *Dālistān ī Dīnik* at the point where Mānāshchihar's Reply to Question XCIII seems to break off. They form Chapter XCIV, §§ 1-11, pp. 269 *seq.*, of S. B. E., Vol XVIII. "It is hardly probable," says Dr. West, "that these quotations were intended as a conclusion to any reply, but they may have been selected by the author as authoritative opinions sufficiently comprehensive for his general peroration. At any rate they show that the Dīnkard must have been in existence in its present form before the *Dālistān ī Dīnik* was written."

۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ (1)
 :: ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱
 :: ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ (2)
 ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱
 :: ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱
 :: ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ (3)
 ۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱

1 १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥
 २ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥
 ३ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥
 ४ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥
 ५ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥
 ६ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥
 ७ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥
 ८ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥
 ९ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥
 १० १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥
 ११ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥

१॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥
 १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥
 १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥ १॥१०॥

1 DM, DT, DE १॥१०॥ १॥१०॥; and K १॥१०॥ १॥१०॥.
 2 DE, K. १॥१०॥; DM १॥१०॥; better १॥१०॥ *attm.*— 3 K, DM, DE १॥१०॥.
 4 So in DM, DE; K १॥१०॥ १॥१०॥ in § 2, and १॥१०॥ १॥१०॥ in § 3.— 5 So in K; DM, DE १॥१०॥.
 6 In DE, K; omitted in DM.— 7 MSS. १॥१०॥.— 8 So in DM, DE; omitted in K.— 9 So in DM, K; १॥१०॥ only in DE.— 10 १॥१०॥ only in K.— 11 In K, DM; DE १॥१०॥.— 12 So in K; DM, DE १॥१०॥.

- 2 ² 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 (2) :: 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥
- 3 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 (3) :: 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥

IV,

- 1 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 (1) IV
- 2 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 (2) :: 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥
- 3 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 (3) :: 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥

V,

- 1 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 (1) † V
- 2-3 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 (3) :: 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 (2)
- 4 ¹³ 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 (4) :: ¹³ 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥

𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 :: 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥

1 K om.— 2 So in K; here DM, DE insert 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥.— 3 So in DM, DE; 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥 only in K.— 4 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥 in the MSS.— 5-5 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥 in the MSS.— 6 DE adds 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥, and repeats III, §§ 2-3.— 7 K 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥.— 8 K and DM add 𐭠.

† See *Dātistān*, § 7

𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 (7)
 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 :: 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 :: 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥

9 DM, DE add 𐭠.—10 So in K; but omitted in DM, DE.—
 11 So in K, DE; but 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 . . . 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥 omitted in DM, J, BK, (see West, *Id.*)— 12 So in K; DE 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥.— 13 So in K; DE 𐭠𐭩𐭥𐭥𐭥.

XIV,
1

... (1) XIV

... :: ...

... (2) :: ... 2

... :: ...

... (3) :: ... 3

... :: ...

... XV XV

... :: ...

[...]

... (1) †XVI XVI,
1

... * ...

... * ...

1 Thus in DM, DE; ... in K.— 2 DM, adds ... — 3 Thus in K ... in DM, DE.— 4 Thus in K, DM; ... in DE.— 5 Thus in K; ... in DM, DE.— 6 So in K; DM, DE repeat ... — 7 So in K; DM ...; DE has ... after which it begins at once with Section XVI.— 8 Only DM contains this last sentence (3) of the paragraph:— ... — 9 Only K has after the word ... in XIV, 2, the following text [...] .

† Sections IV, VI-XI, XIII, XIV and XV of the *Dinkard* are not given in the *Dāstān-i Dīnik*; but Sections XVI and XVII are quoted in §§ 9-11 of the latter with certain modification, as follows:—

(9) ...

10 Thus in K; ... in DM, DE.

2 *¹ - ² - ³ - ⁴ (2) :: ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

3 * (3) [:¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

XVII,
I

¶ 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 (1) † XVII

1 So in K, DE; ... (perhaps, ...) in DM.
 † The Dātistān here begins with § 10 adding:— “And this too was thus considered by them,”
 2-2 The text in brackets is found only in DE.— 3 The text in DE gives ... which is here corrected.— 4 All ..., better ...—
 5 Thus in K; ... omitted in DM, DE.

¶ Here begins the Section 11 of the Dātistān, as follows:—
 (11) ...
 ...
 ...
 ...
 ...

666 666 666 666 666 666 666 666 666 666
 666 666 666 666 666 666 666 666 666 666
 666 666 666 666 666 666 666 666 666 666
 666 666 666 666 666 666 666 666 666 666
 666 666 666 666 666 666 666 666 666 666
 666 666 666 666 666 666 666 666 666 666

2

666 666 666 666 666 666 666 666 666 666 XVIII XVIII

666 666 666 666 666 666 666 666 666 666

666 666 666 666 666 666 666 666 666 666 XIX XIX

666 666 666 666 666 666 666 666 666 666

666 666 666 666 666 666 666 666 666 666

666 666 666 666 666 666 666 666 666 666

666 666 666 666 666 666 666 666 666 666 XX XX

666 666 666 666 666 666 666 666 666 666

666 666 666 666 666 666 666 666 666 666

666 666 666 666 666 666 666 666 666 666

1 So in DM, DE; K om. 11. — 2 Thus in K; DM, DE 6. —
 3 Thus in DM DE; omitted in K. — 4 666 only in K. —
 5 DM, DE 666; K 666. — 6-6 K 666; DM, DE 666 —
 7 All 66 for 66. — 8 666 in DM; 66 6 in K; 6 in DE. —
 9 Thus in K; 66 in DE, DM. — 10 Thus in K; omitted in DM,
 DE. — 11 Thus in K; 66 in DM, DE. — 12-12 So in DM, DE; 66 66 in K. —
 13 Thus in K, DM; 666 only in DE. — 14 DM, DE here add 6. —
 15 Thus in K; 666 in DM, DE. — 16-16 Thus in K; 66 66
 as 666 in DM, DE. — 17 MSS. om. — 18 Thus in K; 666 in DM,
 DE. — 19 Thus in DM, DE; omitted in K.

XXI,
 1 स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः (1) XXI
 2 अथवा^२अथ (2) ::'अथवा' स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः
 स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः
 3 -स्रुतः स्रुतः स्रुतः (3) ::'अथवा' स्रुतः स्रुतः स्रुतः
 स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः
 स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः
 स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः

XXII
 स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः XXII
 11 स्रुतः स्रुतः स्रुतः 10 स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः
 स्रुतः स्रुतः स्रुतः

XXIII,
 1 स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः (1) XXIII
 * स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः 12 स्रुतः स्रुतः
 :: स्रुतः स्रुतः स्रुतः 14 स्रुतः स्रुतः स्रुतः 11 स्रुतः स्रुतः
 2 स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः (2)
 स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः स्रुतः

1 So in DM, K; स्रुतः स्रुतः in DE.— 2 Only K स्रुतः.—
 3 All स्रुतः स्रुतः.— 4 So in K; DM, DE स्रुतः स्रुतः.— 5 So in K;
 स्रुतः in DM, DE.— 6 MSS. स्रुतः.— 7 K स्रुतः.— 8 So in K; स्रुतः स्रुतः
 in DM, DE.— 9 Thus in DM, DE; स्रुतः in K.— 10 So in DE; DM and K
 repeat स्रुतः. *Min kólā atsh* may also mean 'by every person'.— 11 So in K;
 DM, DE स्रुतः स्रुतः.— 12 K स्रुतः स्रुतः.— 13 So in DE and DM;
 स्रुतः स्रुतः in K.— 14 So in K; DM स्रुतः स्रुतः स्रुतः; DE स्रुतः स्रुतः स्रुतः.

1 ມາດຕະ ມາ ບໍ່ມີ ມາ ມາ ມາ (3) ∴ ມາ ມາ ມາ 3
 1 ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ
 ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ
 ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ
 ∴ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ
 ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ 4
 ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ
 ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ
 ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ
 ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ 5
 ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ
 ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ
 ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ
 ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ 6
 ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ
 ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ
 ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ
 ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ
 ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ
 ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ
 ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ

ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ ມາ XXIV XXIV

1 ມາ ມາ ມາ in DE by mistake. — 2 So in K; ມາ ມາ in DM, DE.—
 3 MSS. ມາ ມາ.— 4 MSS. ມາ ມາ.— 5 ມາ ມາ only in K.— 6 Thus in
 K and DM; ມາ in DE.— 7 Thus in K; ມາ ມາ in DM, DE.— 8 Thus in DM,
 DE; ມາ ມາ in K.— 9 Thus in K; ມາ ມາ in DM, DE.— 10 DE repeats
 ມາ ມາ.— 11 ມາ ມາ in K; ມາ ມາ in DM, DE.— 12-12 ມາ ມາ in DM, DE; K ມາ ມາ.

සද්ධා ¹ආරාධනා ²ආරාධනා ³ආරාධනා ⁴ආරාධනා
ආරාධනා ⁵ආරාධනා ⁶ආරාධනා ⁷ආරාධනා

සද්ධා ¹ආරාධනා ²ආරාධනා ³ආරාධනා ⁴ආරාධනා XXVII XXVII
⁵ආරාධනා ⁶ආරාධනා ⁷ආරාධනා ⁸ආරාධනා
ආරාධනා ⁹ආරාධනා ¹⁰ආරාධනා

සද්ධා ¹ආරාධනා ²ආරාධනා ³ආරාධනා ⁴ආරාධනා XXVIII XXVIII
⁵ආරාධනා ⁶ආරාධනා ⁷ආරාධනා ⁸ආරාධනා
⁹ආරාධනා ¹⁰ආරාධනා ¹¹ආරාධනා ¹²ආරාධනා
ආරාධනා ¹³ආරාධනා ¹⁴ආරාධනා ¹⁵ආරාධනා

සද්ධා ¹ආරාධනා ²ආරාධනා ³ආරාධනා ⁴ආරාධනා XXIX XXIX
⁵ආරාධනා ⁶ආරාධනා ⁷ආරාධනා ⁸ආරාධනා
ආරාධනා ⁹ආරාධනා ¹⁰ආරාධනා ¹¹ආරාධනා

සද්ධා ¹ආරාධනා ²ආරාධනා ³ආරාධනා ⁴ආරාධනා XXX XXX
⁵ආරාධනා ⁶ආරාධනා ⁷ආරාධනා ⁸ආරාධනා
⁹ආරාධනා ¹⁰ආරාධනා ¹¹ආරාධනා ¹²ආරාධනා
ආරාධනා ¹³ආරාධනා ¹⁴ආරාධනා ¹⁵ආරාධනා

1 So in K; DM, DE ආරාධනා. — 2 So in K; DM, DE ආරාධනා. — 3 So in K; DM, DE, ආරාධනා. — 4 Thus in K and DM; ආරාධනා in DE. — 5 Thus in K; DE, DM ආරාධනා. — 6-6 Thus in DE, DM; ආරාධනා, ආරාධනා in K. — 7 So in DM, K; DE ආරාධනා. — 8 Thus in DM, DE; ආරාධනා in K. Better ආරාධනා. — 9 ආරාධනා in DE; ආරාධනා in K and DM.

16 ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ XXXV XXXV

ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ
° ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ

17 ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ XXXVI XXXVI

° ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ

18 ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ XXXVII XXXVII

* ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ
° ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ

19 ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ XXXVIII XXXVIII

° ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ
° ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ

20 ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ XXXIX XXXIX

° ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ

21 ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ (1) XL XL

22 ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ (2) : ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ
° ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ

1 Thus in DM, K; ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ in DE.— 2 ಸ್ವಾಸ್ತಿ in K.—
3 ಸ್ವಾಸ್ತಿ only in DE.— 4 ಸ್ವಾಸ್ತಿ only in K; ಸ್ವಾಸ್ತಿ in DM, DE.—
5 ಸ್ವಾಸ್ತಿ in the MSS; perhaps ಸ್ವಾಸ್ತಿ.— 6 So in K, DE; ಸ್ವಾಸ್ತಿ
in DM.— 7-7 So in K; ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ in DM; these words
are omitted in DE.— 8 Thus in DE, DM; omitted in K.— 9-9 Thus
in K; ಸ್ವಾಸ್ತಿ in DM, DE.— 10 Thus in DM, DE; ಸ್ವಾಸ್ತಿ in K.—
11 Thus in K and DM; ಸ್ವಾಸ್ತಿ in DE.

XLI 1 16 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 XLI
° 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200

XLII, 1 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 XLII
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

XLIII, 1 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 XLIII
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

XLIV, 1 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 XLIV
2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1-1 101 102 in K; 103 104 in DM, DE.— 2 Thus in DM, DE; 105 106 in K— 3 So in DM, K; 67 68 in DE.— 4-4 107 108 109 in the MSS.— 5 So in K; 110 111 in DM, DE.— 6 Inverted in DM.— 7-7 Thus in K; 112 113 in DM, DE.

1 כַּתְּבֵנִי אֵת אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ
° אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ

אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ (1) XLV XLV, 1
- וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ (2) :: וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ 2
:: וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ * וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ
° וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ * וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ (3) 3

וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ (1) XLVI XLVI, 1
* (2) :: וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ 2
° וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ * וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ

אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ XLVII XLVII,
אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ
אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ
° אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ

אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ (1) XLVIII XLVIII,
אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ 1
אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ (2) * 2

1 כַּתְּבֵנִי DM, DE; כַּתְּבֵנִי in K.— 2 MSS. :: וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ.—
3 Thus in DM, DE; אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ in K.— 4 Thus in DM, DE;
אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ in K.— 5 Inverted in DM.— 6-6 אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ
in K.— 7 וְלְיָד אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ in the MSS.— 8-8 אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ in DE;
אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ in DM, K.— 9 אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ in the MSS.— 10-10 אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ in the
MSS.— 11 Thus in K and DM; אֲשֶׁר יָצָא מִפִּי לְיָדְךָ in DE.
3

1. ཡོད རྒྱུ ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི (I) LII
 ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི
 * ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི
 'ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི (2) ∴ ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི
 ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི * ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི
 ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི * ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི
 ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི

2

ཡོད རྒྱུ ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི (1) LIII
 ལྷོང་ཕྱི (2) ∴ ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི
 ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི
 ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི (3) ∴ ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི * ལྷོང་ཕྱི
 ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི * ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི
 ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི

LIII,
1

2

3

ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི LII
 ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི
 ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི
 ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི * ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི
 ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི

LIV.

1 ལྷོང་ཕྱི in K.— 2 Thus in K, DE; ལྷོང་ཕྱི in DM.— 3 In all
 ལྷོང་ཕྱི for ལྷོང་ཕྱི.— 4 Only K ལྷོང་ཕྱི.— 5 Thus DM, DE; K
 ལྷོང་ཕྱི.— 6-6 Thus in K; ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི in DM, DE.— 7 Thus in DM,
 DE; ལྷོང་ཕྱི in K.— 8 ལྷོང་ཕྱི in K; ལྷོང་ཕྱི in DM, DE.— 9 Thus in K, DM;
 ལྷོང་ཕྱི in DE.— 10 ལྷོང་ཕྱི in DM.— 11 Thus in K; ལྷོང་ཕྱི in DM, DE.— 12 ལྷོང་ཕྱི
 for ལྷོང་ཕྱི.— 13 Here DE only repeats by mistake ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི ལྷོང་ཕྱི
 ལྷོང་ཕྱི.— 14 ལྷོང་ཕྱི in K; ལྷོང་ཕྱི in DM, DE.— 15 ལྷོང་ཕྱི in the MSS.—
 16 ∴ ལྷོང་ཕྱི in K.— 17 So in K; ལྷོང་ཕྱི in DM, DE.— 18 ལྷོང་ཕྱི only in DM.

LV,
 1 (1) LV Թ ԵՐԿ ԳԵՄԵՆՆ ԿՍԼՍԵՆ ԹԵՆ ԱՅՈՒ ՅԻ ԹԵՆ
 ԹԵՆՆՆԵՆ ԵՆԻՆԵՆ ԿՍԼՍԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ
 (2) ԹԵՆ * ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ

LVI. LVI ԹԵՆ ԱՅՈՒ ԹԵՆ ԹԵՆ ԿՍԼՍԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ
 ԹԵՆ ԹԵՆ * ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ
 ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ * ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ
 ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ

LVII. LVII ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԿՍԼՍԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ
 ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ
 ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ
 ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ

LVIII. LVIII ԹԵՆ ԿՍԼՍԵՆ ԿՍԼՍԵՆ ԿՍԼՍԵՆ ԿՍԼՍԵՆ ԿՍԼՍԵՆ
 ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ
 ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ
 ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ

LIX,
 1 (1) LIX ԹԵՆ ԿՍԼՍԵՆ ԿՍԼՍԵՆ ԿՍԼՍԵՆ ԿՍԼՍԵՆ
 ԹԵՆ ԹԵՆ ԹԵՆ ԿՍԼՍԵՆ ԿՍԼՍԵՆ ԿՍԼՍԵՆ ԿՍԼՍԵՆ ԿՍԼՍԵՆ
 ԹԵՆ ԹԵՆ ԿՍԼՍԵՆ ԿՍԼՍԵՆ ԿՍԼՍԵՆ ԿՍԼՍԵՆ ԿՍԼՍԵՆ ԿՍԼՍԵՆ

1 ԿՍԼՍԵՆ in the MSS.— 2 ԿՍԼՍԵՆ in the MSS.— 3 ԹԵՆ in DE; ԿՍԼՍԵՆ in DM; ԿՍԼՍԵՆ in K.— 4 Pers. ԿՍԼՍԵՆ ‘to guard’. Perhaps ԿՍԼՍԵՆ *alyayādihēt* “does not forget”.— 5-5 The passage in brackets is contained only in K.— 6 DM, DE here add ԿՍԼՍԵՆ.— 7 Thus in DM; ԿՍԼՍԵՆ in K; ԿՍԼՍԵՆ in DE.— 8 Thus in K; ԿՍԼՍԵՆ in DM, DE.

(2) 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

2

11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

3

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

LX.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

LXI.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

LXII.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

... [(2)] :¹ :: 2

... [²] ...
...
...
...
...³

LXVI LXVI.

...
...
...
...
...⁴

LXVII LXVII.

...
...⁵ ...⁶ ...
...⁷ ...⁸

LXVIII, 1 LXVIII

... (2) :: ...⁹ ... 2

... (3) ... (4) ... (5) 3-4-5

...¹⁰ ...¹¹ ...¹² ...¹³ ...¹⁴ ...

1 Thus in DM; ... in K; ... in DE.— 2-2 Thus in K, ... omitted in DM, DE.— 3 ... in K.— 4 Inverted in DM.— 5 Thus in DM, DE; ... in K.— 6 Comp. Pers. ... in the MSS.— 7 ... in K; ... in DM, DE.— 8 Thus in DM, DE; ... in K.— 9 ... in DM.— 10 ... in DM, DE; ... in K.— 11 So in K; ... in DM, DE.— 12 ... in K, DM; ... in DE.— 13-13 ... in K; ... in DE and DM.— 14 So in K; ... in DM, DE.— 15 Thus in K; ... in DM; ... in DE.— 16 Thus in K; ... (a slip) in DM, DE.— 17 Thus in K; ... in DM; ... in DE.— 18 Thus in K; ... in DM, DE.

- 6 ²समस १ अकारसंख्ये ³* स ७६ ॥ (6) :: ॥ १० ॥ ६० ॥
 १० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥
 7 ⁴* स १० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥
 8 ॥ १० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥
 9 ⁵स १० ॥ (9) :: ॥ १० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥
 १० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥
 १० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥

LXIX. ॥ १० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ LXIX
 १० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥
 १० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥

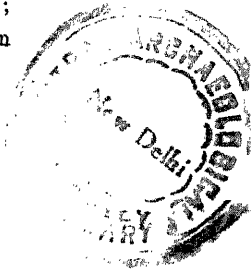
LXX,
 1 ॥ १० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ (1) LXX
 2 ॥ (2) :: ⁸स १० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥
 १० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥
 3 ॥ (3) ॥ १० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥
 १० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥

LXXI,
 1 ॥ १० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ (1) LXXI
 १० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥

1 Thus in K; अकारसंख्ये in DM; अकारसंख्ये in DE.— 2 So in K; स १० ॥ ६० ॥ in DM, DE.— 3-3 These words form a line of text written in red ink in K.— 4 Omitted only in K.— 5 So in DM, K; स १० ॥ ६० ॥ in DE.— 6 अकारसंख्ये only in DE.— 7 Thus in DM, K; स १० ॥ ६० ॥ in DE.— 8 अकारसंख्ये in DM, DE; अकारसंख्ये in K.— 9 So in K; स १० ॥ ६० ॥ in DM, DE.— 10 So in K; स १० ॥ in DM, DE.

- - - - -
 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22

1 Thus *abvagigih* in K; *adīnushush* in DM, DE.—
 2 So in K; *adīnushush* in DM, DE.— 3 Thus in K and DM;
adīnushush in DE.— 4 Thus in K; *adīnushush* in DM, DE.—
 5 Thus in DM, DE; *adīnushush* in K.— 6 Thus in K; *adīnushush*
 in DM, DE.— 7 DM *adīnushush*.— 8 Only K *adīnushush*.—
 9-9 *adīnushush* in the MSS.— 10 *adīnushush* in the MSS.— 11 K
 omits *adīnushush*.— 12 Thus in K; *adīnushush* in DM, DE.— 13 *adīnushush* only
 in K.— 14 *adīnushush* for *adīnushush*.— 15 *adīnushush* in K; *adīnushush* in DM, DE.—
 16 *adīnushush* only in DM, K.— 17 *adīnushush* in DE; *adīnushush* in DM;
adīnushush in K.— 18 Thus in K; *adīnushush* in DM, DE.— 19 Thus in K,
adīnushush in DM, DE.— 20 Thus in DM, DE; *adīnushush* in K.— 21 Thus in
 K; DM, DE *adīnushush*.— 22 K *adīnushush*.

𐤀 𐤓𐤕𐤕𐤕 𐤓𐤕 𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕 LXXIII LXXIII
 𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕 * 𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕
 𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕
 𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕

𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕 𐤓𐤕𐤕𐤕 𐤓𐤕 𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕 LXXIV LXXIV.
 𐤕𐤕 𐤕 𐤕𐤕 * 𐤕 𐤕𐤕 𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕 𐤕
 𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕 𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕

𐤀 𐤓𐤕𐤕𐤕 𐤓𐤕 𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕 LXXV LXXV.
 𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕
 𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕
 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕

𐤕𐤕 𐤕𐤕 𐤓𐤕𐤕𐤕 𐤓𐤕 𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕 LXXVI LXXVI
 𐤕𐤕 𐤕𐤕 𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕 𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕
 𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕 𐤕𐤕 * 𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕
 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕

𐤀 𐤓𐤕𐤕𐤕 𐤓𐤕 𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕 LXXVII LXXVII.
 *𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕 𐤕 𐤕 𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕

1 Thus in DM, DE; 𐤕𐤕𐤕 in K.— 2 Thus in K; 𐤕𐤕𐤕
 in DM, DE.— 3 K adds 𐤕.— 4 Thus in K; 𐤕𐤕𐤕𐤕 in DM,
 DE.— 5 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 (anazirg inih) in DM; 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 in K;
 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 a-afriqanih in DE.— 6 K 𐤕𐤕; 𐤕𐤕 in DM, DE.— 7 Thus
 in K; 𐤕𐤕 in DM, DE.— 8 Thus in K; 𐤕𐤕𐤕 in DM, DE.

۱. ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 * ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱

LXXVIII, 1 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ (1) LXXVIII

۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱

2 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ (2) :: ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱

۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱

3 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ (3) :: ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱

۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱

* ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱

۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱

4 ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ (4) :: ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱۱

1 Thus in K; ۱۱۱۱ in DM, DE.—2-2 Thus in K; ۱۱۱۱۱۱۱۱
 in DM, DE.— 3 ۱۱۱۱۱۱۱۱ in K, DM; ۱۱۱۱۱۱۱۱ in DE.— 4 ۱۱۱۱۱۱۱۱۱
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ in DM; only ۱۱۱۱۱۱۱۱ in K, ۱۱۱۱۱۱۱۱۱ in DE.—
 5 So only in DE; K, LM ۱۱۱۱.— 6 So in DE, DM; K ۱۱۱۱
 — 7 Only K ۱۱۱۱۱۱۱۱.— 8 Only DM ۱۱۱۱۱۱۱۱.— 9 ۱۱۱۱۱ in the
 MSS; better ۱۱۱۱۱۱۱۱.— 10 So in DE, DM; letter K ۱۱۱۱۱۱۱۱.—
 11 ۱۱۱۱۱۱۱ in the MSS.— 12 K ۱۱۱۱۱۱۱; DM, DE ۱۱۱۱۱.

1) כֹּהן וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ
 2) וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ
 3) וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ
 4) וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ
 5) וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ
 6) וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ
 7) וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ
 8) וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ
 9) וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ
 10) וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ
 11) וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ

5

6

1) LXXIX סֵפֶר וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ

LXXIX,
 1

2) וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ

1 Thus in K, DE; וְהוֹדוּ in DM.— 2 So in DE, DM; K וְהוֹדוּ.— 3 וְהוֹדוּ in the MSS.— 4 Only K וְהוֹדוּ.— 5 So in DM, DE; K וְהוֹדוּ.— 6 DM, DE וְהוֹדוּ; K וְהוֹדוּ lit. 'the sin is (not) committed'.— 7 So in K; DM, DE וְהוֹדוּ.— 8 וְהוֹדוּ in K; omitted in DM, DE.— 9-9 So in K; וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ in DM, DE.— 10-10 So in K, DE; וְהוֹדוּ וְהוֹדוּ in DM.— 11 וְהוֹדוּ in K only.

१७ ॥ दक ॥ : (2) ॥ १७ ॥ स ॥ स ॥ दक ॥ स ॥ ॥
 ॥
 ॥
 ॥
 ॥
 ॥
 ॥
 ॥

LXXX, 1 स ॥ स ॥ दक ॥ दक ॥ दक ॥ दक ॥ (1) LXXX
 ॥
 ॥
 ॥
 ॥
 ॥
 ॥
 ॥

1-1 स ॥ स ॥ दक ॥ दक ॥ दक ॥ दक ॥ in DM only.— 2 Only K omits it.— 3 So DM, DE; K inserts स ॥ दक ॥ after it.— 4 स ॥ दक ॥ दक ॥ दक ॥ in DM only.— 5-5 Only K omits स ॥ दक ॥.— 6 स ॥ दक ॥ in K; स ॥ दक ॥ in DM, DE for स ॥ दक ॥.— 7 Only K स ॥ दक ॥.— 8 So in K; स ॥ दक ॥ in DM, DE (a substitute for स ॥ दक ॥).— 9-9 So in DE; स ॥ दक ॥ दक ॥ दक ॥ in the rest.— 10-10 स ॥ दक ॥ दक ॥ दक ॥ in the MSS.— 11 So in DE, K; स ॥ दक ॥ दक ॥ दक ॥ in DM.— 12 Only in K.— 13 So in K; स ॥ दक ॥ दक ॥ दक ॥ in DM, DE.— 14 स ॥ दक ॥ दक ॥ दक ॥ in DM; स ॥ दक ॥ दक ॥ दक ॥ in K, DE.— 15 स ॥ दक ॥ दक ॥ दक ॥ दक ॥ in the MSS.

१' 16 ṣ 100 100 100 100 100
 100 100 100 100 100 100

16 ṣ 100 100 100 100 LXXXI LXXXI.

16 ṣ 100 100 100 100 100 100

16 ṣ 100 100 100 100 100 100
 100 100 100 100 100 100 100
 100 100 100 100 100 100 100

16 ṣ 100 100 100 100 (1) LXXXII LXXXII, I

16 ṣ 100 100 100 100 100 100
 100 100 100 100 100 100 100
 100 100 100 100 100 100 100

16 ṣ 100 100 100 100 100 100 2

16 ṣ 100 100 100 100 100 100 3

16 ṣ 100 100 100 100 100 100 4

16 ṣ 100 100 100 100 100 100 5

16 ṣ 100 100 100 100 100 100 6

1 ṣ in DM, K.— 2-2 ṣ 100 in the MSS.— 3 ṣ 100 in the MSS.— 4 ṣ in the MSS.— 5 DM, K, DE ṣ 100.— 6 K inserts 100.— 7 So in K; DM, DE ṣ 100.— 8 K ṣ 100; DM, DE ṣ.— 9 ṣ in the MSS. for ṣ.— 10 So in K; DM, DE ṣ.— 11 ṣ 100 in DE only.— 12-12 So only in K; DM, DE omit it.— 13 So in DM, K; DE ṣ.— 14 Thus in DM, DE; K ṣ.

-¹𐬨𐬀𐬔𐬀𐬢𐬀𐬀𐬨𐬀 𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵
 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵
 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵
 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵
 7 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 (7) : 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵
 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵
 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵
 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵

LXXXIII,

1 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 (1) LXXXIII
 -𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵
 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵
 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵
 2 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 (2) : 𐬵𐬀𐬀𐬵
 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵
 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵

1 Only K omits it.— 2-2 Thus in K; DM, DE 𐬵𐬀𐬀𐬵.—

3 Only K omits it.— 4 Only DM 𐬵𐬀𐬀𐬵 for 𐬵𐬀𐬀𐬵.—

5-5 In clear words 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵 𐬵𐬀𐬀𐬵.—

6 DM, DE 𐬵𐬀𐬀𐬵.— 7 All omit it.— 8 Thus in K;

DM, DE 𐬵𐬀𐬀𐬵.— 9 DM, DE add 𐬵; K inserts 𐬵 after it.

સે ૧૨૫૫ ૧૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૫૫ LXXXIV LXXXIV.

૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ *૧૬૬૬ ૧૬૬૬
૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬
૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬

સે ૧૨૫૫ ૧૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૫૫ LXXXV LXXXV.

સે ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬
૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬

સે ૧૨૫૫ ૧૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૫૫ LXXXVI LXXXVI.

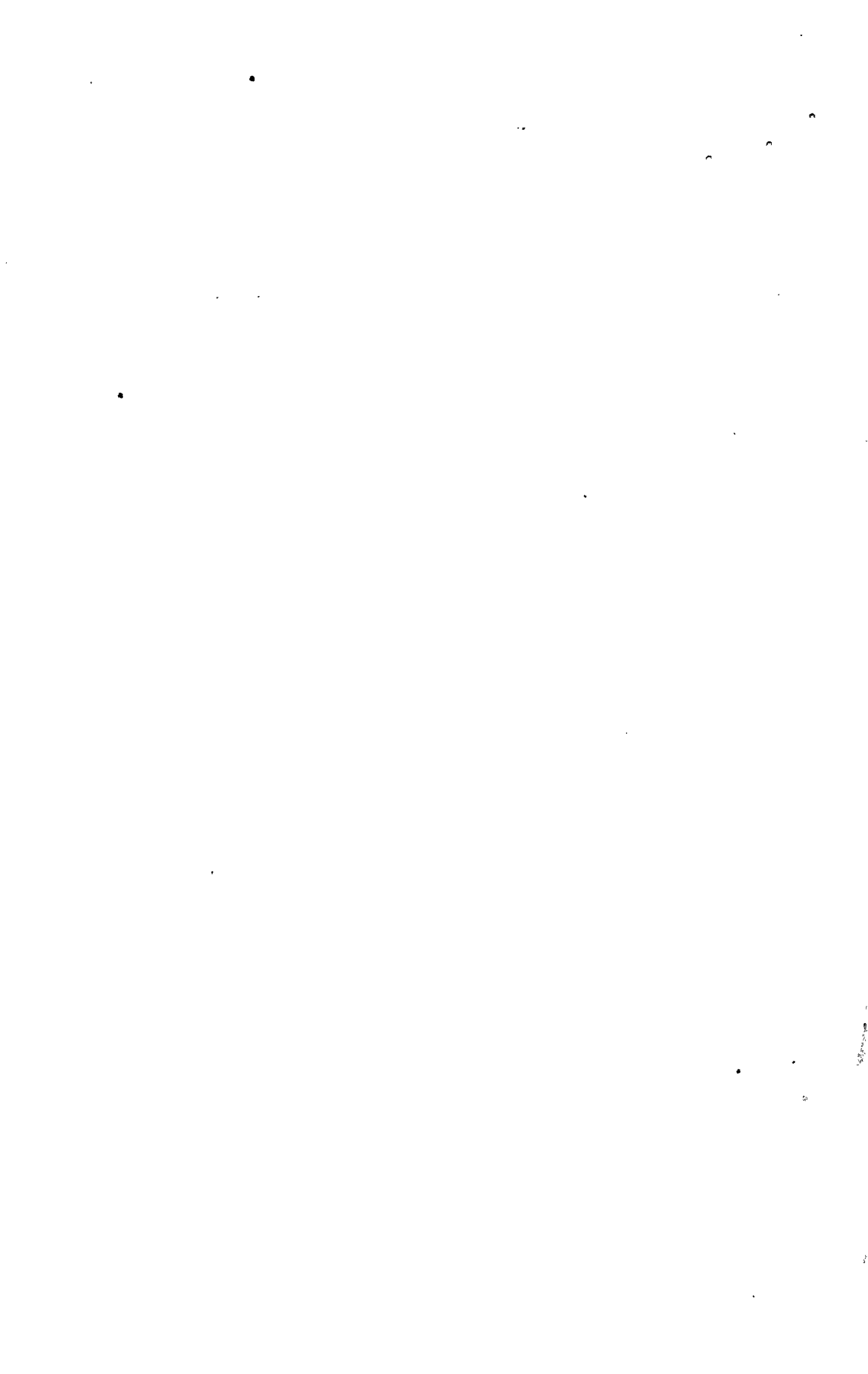
૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬
૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬

૧૨૫૫ ૧૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૫૫ (i) LXXXVII LXXXVII,
1

૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬
૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬
૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬
૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬
૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬
૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬
૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬
૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬
૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬ ૧૬૬૬

2

1 Added by me.— 2 ૧૬૬૬ in the MSS.— 3 ૧૬૬૬ in K only.— 4 ૧૬૬૬ in K only.— 5 Thus in K; DM, DE ૧૬૬૬.— 6 MSS. om.

XV XV

XVI XVI

XVII XVII

XVIII XVIII

XIX XIX

XX XX

XXI XXI

XXII XXII

XXIII XXIII

XXIV XXIV

XXV XXV

∴

XXVI XXVI

∴

XXVII XXVII

∴

XXVIII XXVIII

∴

∴

∴

∴

XXIX XXIX

∴

XXX XXX

∴

XXXI XXXI

∴

XXXII XXXII

∴

∴

∴

∴

XXXIII

XXXIII

...

...

[...]

(1) ... 1

...

...

...

...

...

...

2 ...

...

...

3 ...

...

...

...

...

...

4 ...

...

සමස්ත ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු දීමට මෙහි පිටු 10 ක් වෙන් කළාම යුතුය.

V, 1 (1) ව (1) වැනි පිටුවේ දී සඳහන් කර ඇත.

2 සංස්කෘත භාෂාවේ දී (2) වැනි පිටුවේ දී සඳහන් කර ඇත.

3 සංස්කෘත භාෂාවේ දී (3) වැනි පිටුවේ දී සඳහන් කර ඇත.

4 සංස්කෘත භාෂාවේ දී (4) වැනි පිටුවේ දී සඳහන් කර ඇත.

5 සංස්කෘත භාෂාවේ දී (5) වැනි පිටුවේ දී සඳහන් කර ඇත.

6 සංස්කෘත භාෂාවේ දී (6) වැනි පිටුවේ දී සඳහන් කර ඇත.

7 සංස්කෘත භාෂාවේ දී (7) වැනි පිටුවේ දී සඳහන් කර ඇත.

8 සංස්කෘත භාෂාවේ දී (8) වැනි පිටුවේ දී සඳහන් කර ඇත.

9 සංස්කෘත භාෂාවේ දී (9) වැනි පිටුවේ දී සඳහන් කර ඇත.

10 සංස්කෘත භාෂාවේ දී (10) වැනි පිටුවේ දී සඳහන් කර ඇත.

11 සංස්කෘත භාෂාවේ දී (11) වැනි පිටුවේ දී සඳහන් කර ඇත.

V, 1

2

3

4

VI, 1

2

3

6
 6-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000

VIII VIII

IX IX

X, 1

2

† also Read by me in the tr.

5
 6
 7
 8

5
 6
 7

8

XIII, 1
 2

سوسدند { د پل } . ه . خاس ا س . (اس ل پ ل) . س س س س س . خاس
 س س س س س . ه . س
 س س . ه . س س ل ا س س س د . ه س ا س س س . خاس س س س س .
 ا س س س س س س . خاس
 س س س س س س . خاس
 ل ا س س . ه س . س س . ه س
 ه س س س . ه . س س . ه س
 س س س . ه . س س س س س . ه س س س س س س س س س س س س س س س س س س س
 س س س س س س . ه س

س س س س س . ه س س س س

XIV,

1 . خاس س س س س . ه س س س س س س س س س . (1) XIV
 و س س س س . ا س . س س س س س س س س س س (س) . خاس ا . س س ا س
 س س س س . ا س ا س . خاس ا . س س س س . و س ا س .
 د ا س س س . س س س س س س س س س س . خاس ا س س س س . س س س س س
 س س س . س س س س س س س س س س س . خاس ا . ه س س س س س س س س س
 ا س س . و س ا س . س
 س س س س س س . ا س س س س س . خاس ا س س س س س . س س س س س
 ا س س س س . خاس ا س س س س س . ه س س س س س س س س س س س س س س
 2 . س س س س س . ه س س س س س س س س س س . (2) ا س س س . و س س س س س س س س س س . س
 ا س س . س س . خاس ا س س س . ه س س س س س س س س س س س س س س س
 س س س . و س س س س . ا س س س س س س س س س س س س س س س س س س س
 ا س س س . ه س س س . س

- 3
 4
 5
 6
1. (3) ...
 2. (4) ...
 3. (5) ...
 4. (6) ...
 5. ...
 6. ...

XV,

1 (1) XV
 2
 3
 4

XVI,

1 (1) XVI

·.

·.

·.

·.

·.

·.

·.

·.

·.

·.

·.

·.

·.

·.

·.

·.

·.

·.

·.

·.

·.

·.

·.

2

3

4

5

6

7

۱. ندرت کجاست که در آنجا که می باشد در آنجا که می باشد . . .
 ۲. (۲) که در آنجا که می باشد . . .
 ۳. (۳) که در آنجا که می باشد . . .
 ۴. (۴) که در آنجا که می باشد . . .

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

XXII (1) 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

XXII, 1

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

2

XXIII (1) 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

XXIII, 1

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

2

۱. ۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴. ۲۵. ۲۶. ۲۷. ۲۸. ۲۹. ۳۰. ۳۱. ۳۲. ۳۳. ۳۴. ۳۵. ۳۶. ۳۷. ۳۸. ۳۹. ۴۰. ۴۱. ۴۲. ۴۳. ۴۴. ۴۵. ۴۶. ۴۷. ۴۸. ۴۹. ۵۰. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

XXIV,

1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
3. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
4. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

4
 4
 4
 4
 4

XXX, 1

(1) XXX
 (2)
 (3)
 (4)
 (1) XXXI

XXXI, 1

(1) XXXI
 (1) XXXI

1 Also read ... 2 Also read ...

وَاَجْمَعُ . ۱ . نَسْتِ . مَوَسَايَ عَظِيمِ . كَانِ . ۱۰۶۶ .
 نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۶۷ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۶۸ .
 نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۶۹ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۷۰ .
 نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۷۱ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۷۲ .
 2 . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۷۳ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۷۴ .
 نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۷۵ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۷۶ .
 نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۷۷ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۷۸ .
 3 . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۷۹ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۸۰ .
 نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۸۱ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۸۲ .
 نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۸۳ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۸۴ .
 نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۸۵ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۸۶ .
 نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۸۷ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۸۸ .
 نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۸۹ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۹۰ .
 4 . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۹۱ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۹۲ .
 نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۹۳ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۹۴ .
 نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۹۵ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۹۶ .
 نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۹۷ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۹۸ .
 نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۰۹۹ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۱۰۰ .
 5 . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۱۰۱ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۱۰۲ .
 نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۱۰۳ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۱۰۴ .
 نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۱۰۵ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۱۰۶ .
 نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۱۰۷ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۱۰۸ .
 نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۱۰۹ . نَسْتِ دَدِ مَدْم . ۱۱۱۰ .

1 Also read نَسْتِ دَدِ مَدْم or نَسْتِ دَدِ مَدْم .

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

6

XXXII (1) 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

XXXII, 1

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

2

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

3

۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴. ۲۵. ۲۶. ۲۷. ۲۸. ۲۹. ۳۰. ۳۱. ۳۲. ۳۳. ۳۴. ۳۵. ۳۶. ۳۷. ۳۸. ۳۹. ۴۰. ۴۱. ۴۲. ۴۳. ۴۴. ۴۵. ۴۶. ۴۷. ۴۸. ۴۹. ۵۰. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

4. (4) 5. (5) 6. (6)

(1) XXXIII

• ඉන්ද්‍රියයන්ගේ ස්වභාවය සහ ඒවායේ කාර්යයන් පිළිබඳව විස්තරයක් ලෙස විස්තර කර ඇත.

• මනසේ ස්වභාවය සහ ඒවායේ කාර්යයන් පිළිබඳව විස්තරයක් ලෙස විස්තර කර ඇත.

• මනසේ ස්වභාවය සහ ඒවායේ කාර්යයන් පිළිබඳව විස්තරයක් ලෙස විස්තර කර ඇත. (2)

• මනසේ ස්වභාවය සහ ඒවායේ කාර්යයන් පිළිබඳව විස්තරයක් ලෙස විස්තර කර ඇත.

• මනසේ ස්වභාවය සහ ඒවායේ කාර්යයන් පිළිබඳව විස්තරයක් ලෙස විස්තර කර ඇත. (3)

• මනසේ ස්වභාවය සහ ඒවායේ කාර්යයන් පිළිබඳව විස්තරයක් ලෙස විස්තර කර ඇත.

• මනසේ ස්වභාවය සහ ඒවායේ කාර්යයන් පිළිබඳව විස්තරයක් ලෙස විස්තර කර ඇත.

• මනසේ ස්වභාවය සහ ඒවායේ කාර්යයන් පිළිබඳව විස්තරයක් ලෙස විස්තර කර ඇත.

• මනසේ ස්වභාවය සහ ඒවායේ කාර්යයන් පිළිබඳව විස්තරයක් ලෙස විස්තර කර ඇත.

• මනසේ ස්වභාවය සහ ඒවායේ කාර්යයන් පිළිබඳව විස්තරයක් ලෙස විස්තර කර ඇත.

• මනසේ ස්වභාවය සහ ඒවායේ කාර්යයන් පිළිබඳව විස්තරයක් ලෙස විස්තර කර ඇත.

[or මනසේ ස්වභාවය සහ ඒවායේ කාර්යයන් පිළිබඳව විස්තරයක් ලෙස විස්තර කර ඇත.]

• මනසේ ස්වභාවය සහ ඒවායේ කාර්යයන් පිළිබඳව විස්තරයක් ලෙස විස්තර කර ඇත.

END OF BOOK V.

TRANSLITERATION IN AVESTIC CHARACTERS OF THE SIXTH BOOK OF THE DINKARD.

·سپس ساسد ساسد ساسد · و ساسد · ساسد ساسد ساسد · ساسد ساسد ساسد ·
 ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد ساسد ساسد ·
 ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد :: و ساسد ساسد ::

·سپس ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد ·
 ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد ·
 ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد :: و ساسد ساسد ::

·سپس ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد (1) I I, 1

·سپس ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد ·
 ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد ·
 ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد ·

·سپس ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد (2) :: و ساسد ساسد 2

·سپس ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد ·
 ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد ·
 ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد :: و ساسد ساسد :: (3) 3

·سپس ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد ·
 ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد ·
 ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد :: و ساسد ساسد :: (4) 4

·سپس ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد (5) :: و ساسد ساسد 5

·سپس ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد ·
 ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد · ساسد ساسد ·
 ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد ساسد :: و ساسد ساسد ::

- 6 . . . (6) :: . . .
 . . .
 7 . . . (7) :: . . .
 . . .
 8 . . . (8) :: . . .
 . . .
 9 . . . (9) :: . . .
 . . .
 10 . . . (10) :: . . .
 . . .
 11 . . . (11) :: . . .
 . . .
 12 . . . (12) :: . . .
 . . .
 . . .

- II,
 1 . . . (1) II
 . . .
 . . .
 2 . . . (2) :: . . .

4 . . . (4) . . .
 5 . . . (5) . . .
 6 . . . (6) . . .

VI, 1 . . . (1) VI
 2 . . . (2)
 3 . . . (3)

VII . . . VII
 . . .

VIII . . . VIII
 . . .

IX . . . IX
 . . .

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X
·X· X

... ۱۶

2 (2)

... ۱۶

... ۱۶

... ۱۶

XIV,

1 (1) XIV

... ۱۶

... ۱۶

... ۱۶

2 (2)

... ۱۶

3 (3)

... ۱۶

... ۱۶

XV

... ۱۶ XV

... ۱۶

[... ۱۶]

XVI,

1 (1) XVI

... ۱۶

... ۱۶

... ۱۶

2 (2)

XVIII . . . XVIII
 . . .
 . . .

XIX . . . XIX
 . . .
 . . .

XX . . . XX
 . . .
 . . .

XXI, 1 . . . XXI
 . . .
 2 . . .
 . . .
 3 . . .
 . . .
 4 . . .

.למלכותו יתברך וכו'
 (2)

2

. (1) XXXII

 (2)

XXXII,
1

2

. (1) XXXIII

 (2)

XXXIII,
1

2

. XXXIV

XXXIV

XXXV . . . XXXV
 . . .
 . . .
 . . .

XXXVI . . . XXXVI
 . . .
 . . .

XXXVII . . . XXXVII
 . . .
 . . .
 . . .

XXXVIII . . . XXXVIII
 . . .
 . . .

XXXIX . . . XXXIX
 . . .

XL
 1 . . . (1) XL
 . . .
 (2) . . .

4

XLIV, (1) XLIV
 1

 2

XLV, (1) XLV
 1
 2

 3

XLVI, (1) XLVI
 1

 2

XLVII. XLVII.
 .וסנמנ .שע .סממממ .מממממממ .מממממממ
 .מממממממ .מממממממ .מממממממ .מממממממ
 .מממממממ .מממממממ .מממממממ .מממממממ
 .מממממממ .מממממממ .מממממממ .מממממממ
 .מממממממ .מממממממ .מממממממ .מממממממ
 .מממממממ .מממממממ .מממממממ .מממממממ

XLVIII, 1 XLVIII, 1
 (1) XLVIII
 .וסנמנ .שע .סממממ .מממממממ .מממממממ
 .מממממממ .מממממממ .מממממממ .מממממממ
 .מממממממ .מממממממ .מממממממ .מממממממ
 .מממממממ .מממממממ .מממממממ .מממממממ
 .מממממממ .מממממממ .מממממממ .מממממממ
 .מממממממ .מממממממ .מממממממ .מממממממ
 .מממממממ .מממממממ .מממממממ .מממממממ
 .מממממממ .מממממממ .מממממממ .מממממממ
 .מממממממ .מממממממ .מממממממ .מממממממ

XLIX. XLIX.
 .וסנמנ .שע .סממממ .מממממממ .מממממממ
 .מממממממ .מממממממ .מממממממ .מממממממ
 .מממממממ .מממממממ .מממממממ .מממממממ
 .מממממממ .מממממממ .מממממממ .מממממממ
 .מממממממ .מממממממ .מממממממ .מממממממ

L L, 1
 (1) L
 .וסנמנ .שע .סממממ .מממממממ .מממממממ
 .מממממממ .מממממממ .מממממממ .מממממממ
 .מממממממ .מממממממ .מממממממ .מממממממ

2 -... (2) :: ...
 3 (3) ...
 ...
 ...

LI,
 1 (1) LI ...
 2 (2) ...
 3 (3) ...
 4 (4) ...

LII,
 1 (1) LII ...
 2 (2) ...

LIII, 1
 (1) LIII
 LIII, 1
 2
 3

LIV, 1
 LIV
 1

(1) LV
 LV, 1
 2

LVI, 1
 LVI
 1

LXVII. LXVII.

(1) LXVIII. LXVIII, 1

 (2) 2-3
 (4) 4
 (5) 5
 (6) 6
 (7) 7
 (8) 8
 (9) 9

LXIX. LXIX.

LXX,
1

(1) LXX
 1. ...
 2. ... (2) ...
 3. ... (3) ...

LXXI,
1

(1) LXXI
 1. ...
 2. ... (2) ...
 3. ... (3) ...

.

. (1) LXXIX

 (2)

 (3)

 (4)

LXXIX, 1

2

3

4

.

. 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31

LXXXIII.

1 (1) LXXXIII

.

2 (2)

.

LXXXIV.

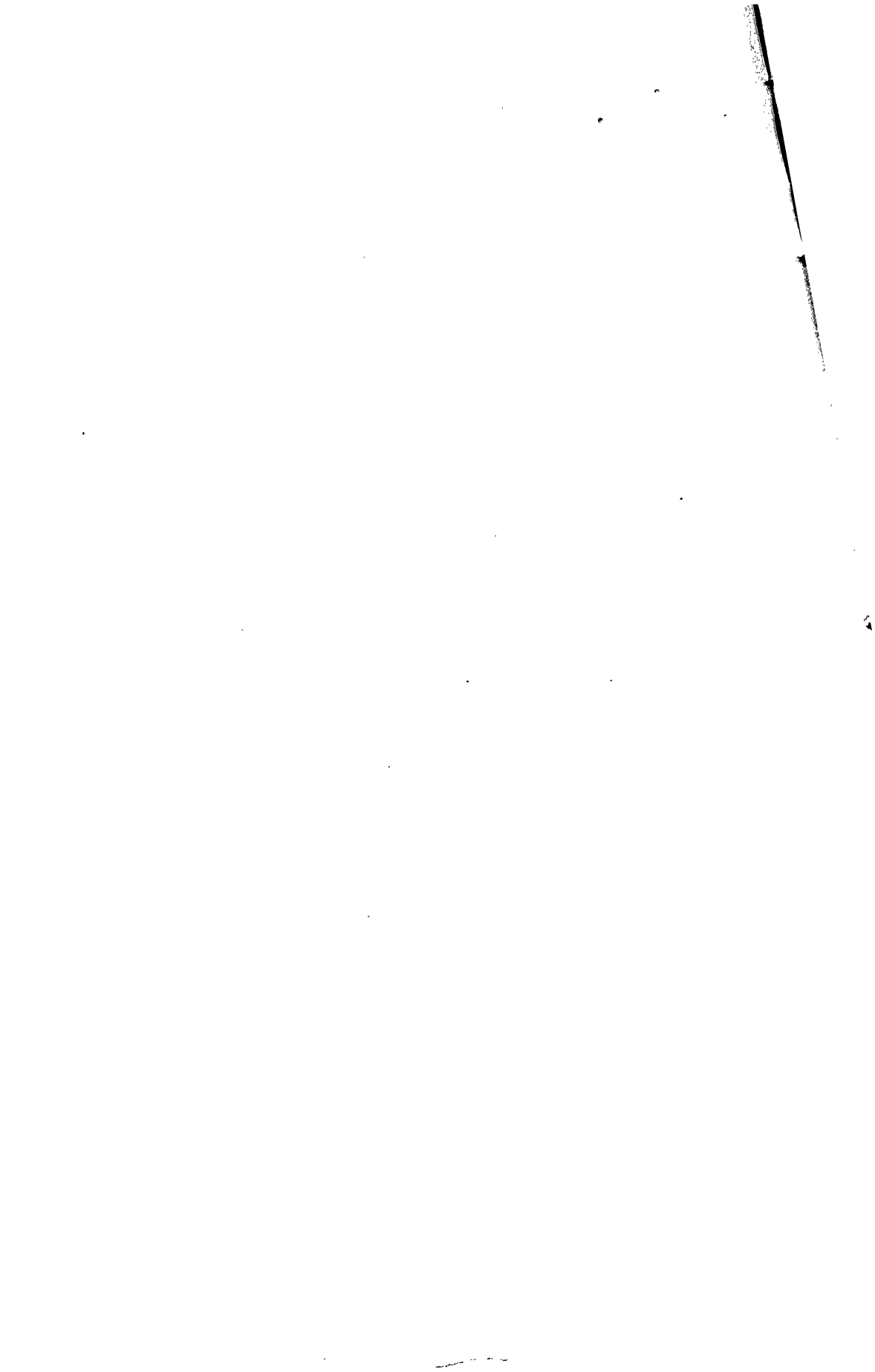
. LXXXIV

.

LXXXV.

. LXXXV

.

THE DĪNKARD, BOOK V.

Complete Questions of Bûkht-Masareh¹ and their Answers.

Now a townsman², one who was friendly-disposed (towards us Zoroastrians), as well as most eager for religious knowledge, and inquisitive about what was strange to him, a Christian man whom they call Bûkht-Masareh, inquired thus :—

I. From what is the existence of God evident? And that of the competitor (or adversary)³?

II. And whence came that competing spirit?

III. And for what purpose did he come?

IV. And for what reason did he strive for corrupting?

V. And why did he not come before?

VI. (1) And was it possible for God⁴ to keep that adversary away, [or not? (2) And if He could keep (him) away,] then why did He not keep (him) away? (3) And if He could

¹ Compare the Persian *Bûkht-ul-Nassar*, the name of the Babylonian king who is called *Nabukdrachara* in the Old Behistân Inscriptions, Column I, § 16 seq., and *Nebuchadrezzar* in the Bible. I read the name *Bûkht-Masareh* in Pahlavi, the word *Masareh* being for Hebrew *Mâsôrah*, which means 'a series of critical notes on the Jewish Old Testament'. *Bûkht*, as in the names *Bûkht-Mârâl*, *Bûkht-Yasô*, *Bûkht-Yeshu*, means 'redeemed', so that the entire name would denote 'Redeemed by Mâsôrah'.

² Reading : *dahik*, comp. Mod. Pers. *dih*, Avesta *danghu*.

³ Here *battik* stands for *bûtik* as Mod. Pers. *budan* for *bûdan*, and *ham-bûtik* literally means 'co-existent'; the idea of rivalry or enmity is logically inferred. Here *ham-butik* means 'competitor', 'opponent'. The reading *ham-bûtik* is the most correct one, because otherwise *ham-battik* ought to be *ham-valik*, and would imply 'alike bad', which is inadmissible.

⁴ Lit., 'this God'.

⁵ Only K. 43 inserts the words which are here put into brackets.

not keep (him) away, how would it be possible to keep (him) away at last?

VII. And why did He let him in?

VIII. And why did He approve harm for the creatures?

IX. And with what power will He cast him back?

X. And is his return possible or not?

XI. (1) And if not possible for him, why is it not possible? (2) And if it be possible for him, why will he not come?

XII. Why did God utter this Revelation (*daēna*) in an unfamiliar¹ and obscure² language, the name whereof is Avesta?

XIII. And why did He not think of its original³ (text being preserved only) in a written form, but ordered (also) to learn (it) by heart for recitation⁴?

XIV. (1) And why does God send the Religion only (*aē-vâch*) to the country of Irân, thereby abandoning the rest to the teaching of the demons. (2) And (is it that) the rest do not consider that God (*ân Yēzat*) as worthy, nor are (they) able to represent (*nimûtan*) Him (so)?

XV. And why is homage to be offered not only to God, but even to the Sun and several other luminaries?

XVI. And why is the walking about without having put on the *kûstîg* (or, the sacred girdle) regarded as sin?

¹ Reading: *anâshnâk*, comp. Mod. Pers. *âshnâ*. Better would be *anâsânîk*, 'difficult.' ² Lit., 'hidden'.

³ *Lî bûnîk hangârt*; otherwise, *lâ bûndak hangârt*, means 'did not consider (it) sufficient (in a written form), or, 'not completely deciphered'.

⁴ Reading: *narm kartan*, cf. Mod. Pers. *narm kardan*, 'to commit to memory'. It can be also rendered thus: 'And why in a writing not fully deciphered did He order that it should be learnt by heart for recitation?'

XVII. For what reason are the consecration ceremonies with regard to the *barsam* and the *draona* (or, *darûn*) different?

XVIII. And what advantage is there to the Deity from invocation and worship?

XIX. And why is the (material) body when dead more polluted than when alive?

XX. And what is the pollution of menstruation owing to?

XXI. And when it passes out from an outlet, why is the whole body polluted, and to be avoided at a distance.

XXII. And how are injurious effects¹ produced by eating without saying the *bâj* formula, and by walking bare footed and making water standing, and by other things which happen² from these?

XXIII. And if demons³ take birth (so), why do they not devour the whole world?

XXIV. Why should a woman wash herself after coition⁴?

XXV. And if it is necessary⁴ (for such a woman) to wash herself, why should not another woman wash herself (so) who is without a husband?

XXVI. And while slaughtering a *gûspend*⁵ what is the reason of striking it with a stick before the knife?

XXVII. Why should the *barsam* be kept at a distance from impure matter and from menstruation?

XXVIII. And when the *darûn* is consecrated and the praise of God is uttered before eating that superior meal, and after

¹ Lit., 'demons'.

² Or, 'which result from these'.

³ *Vusastak* also implies 'miscarriage', as in S. B. E., Vol. XXXVII, p. 159; Vend. VII, § 60 seq.

⁴ Or, 'obligatory'.

⁵ A sheep, a goat; it sometimes includes all cattle, and sometimes all beasts.

that the praise is uttered a second time, why (is one) to continue the error?

XXIX. And how do the dead come back during the *Fravartigan* days?

XXX. And what is the reason of cleaning the hands with cow's urine and green vegetables?

XXXI. And what is the object of showing the dead matter to the dog?

XXXII. And why is the existence of the halo (*brâza* ê nismô*) of the soul and wisdom and learning in the body and the neck (or, throat), and the abundance¹ of wealth and of other kinds of happiness of the worshippers of God, not more manifest than among the demon-worshippers?

XXXIII. And why is it necessary to keep one's own Religion and (indeed) to believe in anything?

(1) The **Answers unto Bûkht-Masareh**, of scanty knowledge³, which owe their origin (*min*) to religious deliberations⁴ by him, are (here) offered⁵ in the form of a memorandum⁶, as a demonstration of abundant originality⁷ of the words and citations of the questions and (their) solutions which, for the information of sages, are edited⁸ in the manuscript, the name whereof, as established by us⁹, is the

¹ Reading: *mântâ*, 'a fault', 'an error', comp. Pers. *mântâ*.

² Comp. Av. *brâza*; Mss. *brâh va gadâ*. ³ Reading: *frêhîh*.

³ *Kam âkâsîh*, 'of slender knowledge', 'deficient in intelligence'.

⁴ Reading: *hushârishmîhâ*.

⁵ Reading: *debrânt* for *debrând*, 'they offer', 'forward', or 'convey'.

⁶ Following K. 43.

⁷ Reading: *kabad bûnîgîh*, 'of much originality'; perhaps, *kabad bûndagîh*, 'abundant completeness'.

⁸ *Aévâch*, 'made known', or 'published'.

⁹ Reading: *°mân*.

*Daénakart*¹, exactly as these ought wholly to appear in an explicit language². (2) Besides, as a friendly token from an humble servant³ (of God), it (*viz.*, the memorandum) is just so written and revised⁴ as is also now approved by him⁵. (3) So that whatever⁶ is that which is an assertion⁶ (based) on intelligible evidence⁷, is inevitable⁸; and whatever is that (which is based) on persistent information⁹, and whatever is that which is (based) on a circumstance¹⁰, certain†; and whatever is that which is within the bounds of belief, even resembling a speculation¹¹, (it is) the principle to accept freely and unhesitatingly¹². (4) And that token is (herein represented) as follows¹³ :—

I. The manifestation of the existence of God is from the several unifications of the material world.

II. The one cause of the appearance of the rival spirit (or the opponent) is the necessity or due¹⁴ of the creatures.

III. The rival or competing spirit came through an abyss, from a place in empty space¹⁵.

¹ Compare the following from the Pahlavi text of the *Shikand-Gümânîk Vijâr*, Chap. IX, §§ 1—3 : “Other information about the existence of the competitor, similarly testified by the Dînkard manuscript, is here well noted for you. For both, this which is written above and that which is written here, are grown from the seed which the glorified Âtarô-pâtîyâvand sowed, and from the original praiseworthy work of the highly learned Âtarô-frôbag, son of Farukh-zât himself.” S. B. E., Vol. XXIV, p. 162.

² Reading : *baên vâch-gûvijâr* in DM. ; perhaps, *baên vakht* for *baên bakht*, which may be rendered by ‘intrinsic destiny’. ³ The writer here refers to himself.

⁴ *Patrâst*, Pers. *paêrâst*, ‘compiled’, or, ‘arranged’.

⁵ Taking *amatash* as a substitute for *mânash*. ⁶ *Aîgh mâ*.

⁷ *Aêvâch*. ⁸ *Pavan dânishnîg paêtâgîh*. ⁹ *Achârîk*.

¹⁰ Reading : *tâkhshîk* instead of *tâshîk*. ¹¹ *Aîtûnîh*. † *Aêvarîk*.

¹² Reading : *bâharîh*, cf. Mod. Pers. *bahar*, ‘a lottery’, ‘a speculation’.

¹³ *Frêhîhâ va anshêkûnîhâ*. ¹⁴ Or, ‘And that characteristic token is this’.

¹⁵ The word also means ‘worthiness’, ‘requirements’.

¹⁶ In connection with the following answers read the correlative ideas in the “Dînkard” (Dastur Peshotanji’s Edition), Vol. III, Ch. 130; IV, Ch. 172; V, 192, 206; VII, 291; VIII, 399; and in the “Bundahishn”, Chap. I, or the “Selections of Zadsparam”, Chap. I; and in the “Shikand-Gümânîk Vijâr”, Chaps. II, III, V and IX.

IV. (1) The opponent rushed from the beginning without any cause¹ (into the material world) for the object of destruction² and to cause agitation³ as much as he could⁴. (2) And he (also) came not with any particular motive within the limits of this Essence of Light; and towards Him also he was an opponent without a cause, and behaving foolishly⁵. (3) And when witlessly he received a discomfiture⁶, he became acquainted with (the weakness of his) perverse essence. (4) And (thereafter) it has been his practice⁷ to strive or struggle for commingling (evil) with the world, (namely) maliciousness and avariciousness⁸ and stinginess and lasciviousness and jealousy and destitution⁹ and pillage¹⁰ and quarrelsomeness and arrogance and contempt and ignorance¹¹, and falsehood that is liable to produce or cause annihilation of the original creation¹², the Essence of Light, and a desire for evil¹³ and unlawful character, and silly struggling, and every conduct¹⁴ of this nature.

V. (1) And the reason for (his) not coming before is that it was not necessary¹⁵. (2) But if you wish (me) to speak freely¹⁶ this, too, is not observed with minuteness that the statement is (only) about (God) being able to extirpate¹⁷ (the competing

¹ *Avichim*.

² *Akârkhâ*, lit., 'disablingly'.

³ *Jumbâgîh*, 'disturbance'.

⁴ *Pavan tâbân*.

⁵ *Hared-kâr*.

⁶ *Patkupishnig*.

⁷ *Ântîn*.

⁸ Compare *âzurî pandî* in *Paxend Pattî*, § 10, which, according to traditional version, means 'slander of the dead ones, (and) greediness or absence of contentment'.

⁹ Reading: *vangvarîh*, 'destitution'; or, *nangvarîh*, 'disgracefulness'. Perhaps, a corruption of *nigîrâtî*.

¹⁰ Reading: *hazalak-haêmîh*; *K.*, *achârak-haêmîh*, 'helpless nature', 'incapability'.

¹¹ Perhaps, 'illiterateness', 'imprudence', 'foolishness'.

¹² *Bântdât*.

¹³ *Anâk-kâmîh*.

¹⁴ Lit., 'mutual conduct'.

¹⁵ In other words: 'And the reason he did not come before is that there was no necessity'.

¹⁶ *Frêhîhâ*, 'generally', 'mostly'.

¹⁷ *Madam kartan*, cf. Pers. *bar kardan*, 'to extirpate'; it may also mean 'to work upwards or onwards', 'to force one's way up', perhaps, 'to elevate'.

spirit), and not about His not doing (so)¹; (but) you will consider this circumstantially². (3) Not doing anything (is here) the design consequent upon doing something. (4) Then also that not coming of him (*i.e.*, of the evil spirit) before, as possible, is the (right) way³ of speaking; and even afterwards many a one will question about that previous circumstance⁴ (of having come), when at the end it will not be possible (for the competing (spirit) to retire⁵ across⁶ the Boundless Time.

VI. (1) And the Deity was powerful to keep away the opponent from the sphere⁷ of His own confederates (*hamdast*); and several times (*dānar*) he has (actually) kept the antagonist (*hamaēsta*) away; and again (*taniā*) he came back for conflict. (2) Even now to any one⁸ for whom it be necessary to put him out, (it is) not allowed⁹ to disturb him within the limited time¹⁰ as much as possible (*tūbān barā jūmbayītan*), whose distant limits¹¹ (are) as far as the coming forth for meeting together. (3) So there is no necessity for being inside (*baēn yehwūntan*), nor for being unable; besides, it is not through necessity that he should exist while he has any strength in him¹². (4) It is to be considered (*hangārishn*) how and for what purpose (there should be) powerful strength¹³ from the necessity for (his) being, and powerless strength¹⁴ when there is no such necessity for (his)

¹ Reading: *atgh tūbān madam kartan gūbishn, lā madam lā kartan afash.*

² Reading: *min mānāk hāvānd medammūnit*; or, 'as you will consider owing to (its) precise similitude or resemblance', comp. Mod. Pers. *mānā*, 'certain'.

³ *Rās* can also be read *rakhīk*.

⁴ Here *pīshīk* may mean 'priority' or 'beginning'.

⁵ *Lakhvār vashtan*, cf. Pers. *bāz-gushtān*, 'to turn back', 'to retire'.

⁶ Reading: Chaldæ, *le-chadōn*. Compare Arabic *rastn*, 'hard to bear', 'heavy'. The former reading is more common.

⁷ Lit., 'limit.' ⁸ Taking *kōlā amatash* for *kōlā mūnash*.

⁹ *Shedkūnā*, better *shedkūnt*. ¹⁰ Reading: *andargās*.

¹¹ *Zyash dūr-vimōndihā*; according to DE., *zyash dūr zemūnagihā*.

¹² Lit., 'within'. ¹³ *Tūbān sāmān*.

¹⁴ *Atūbān vimōnd*. Better *sāmān*, for which its synonym *vimōnd* (in the sense of 'limit') seems here to be inadvertently substituted by the copyist.

existence; (so) there is no necessity for removing (him at once)¹.

VII. (1) The explicit (*vijārishnīg chim*) reason of allowing the opponent to commingle (in this world), therefore (*azash*), is the benefit derived by His own creatures even from undergoing the test (*aūzmāyishn* of virtue). (2) As regards that opponent (spirit), even during the allotted period², while³ the opponent seemed to carry off thereby (*patash*) the victory through deceitful falsehood, the end of the mutual conflict, and of the painful satiety or excess⁴ which exists in (his) commingling, (*i.e.*, pollution), was apparent from our observation of all kinds⁵. (3) And the victory of the good spirits is in not rendering him help again at the end of the conflict. (4) And the rest of the statement⁶ is also published in the manuscript⁷ of the Dīnkard. (5) And the one cause of not driving him out before that (fixed) time is the undisturbance⁸ of the mutual final good results (aimed at by Providence). Hence the cause, too, of letting him in.

VIII. And the coming of harm into the commingling is as unavoidable (*achârīg*) as it is even impossible not to reckon upon stench when one is commingling (*baēn gūmāzishnī*) with dead matter (*nasātī*).

¹ It can also be rendered thus : 'it is to be considered how and for what purpose he should be at all within the limits of the Powerful One and could not be defeated within the period (reading : *zemānak* as in DE.) appointed for him, and could not be removed (*pradākhhtan lâ shāyat*)'.

² Reading : *baēn burī-naūmand zimān-īch*, meaning 'also during the time allotted', or, 'apportioned'. It can be read *baēn barīn-aūmānd zimān-īch*, 'also during the supreme time'; *barīn* is a superlative form of *bar*, 'up'; 'supremacy' is also the meaning of *barīn-aūmandīh* in the Dīnkard, Book VIII, Chapter XXII, § 23 (S. B. E., Vol. XXXVII).

³ Reading : *zimān-īch vad* as in K. 43, and not *zimān chand*.

⁴ *Pūr-dart sīrīh*; perhaps, *pūr dart ī saryā*, 'the fulness of evil disorders'.

⁵ *Min lenā vīnāvdağīh ī hamākānīnak*; it might mean, 'was apparent from our perception of all (his) ways'.

⁶ Lit., 'account'.

⁷ Reading : *baēn daēna nīpīk*, 'in the sacred (religious) writings'.

⁸ Reading : *avīshūpīshnīh*, or, *anshūpīshnīh*.

IX. The throwing and falling (*ramâtuntan va aûfdâitan*) of him back into empty space will be owing to (his) complete attempt or trial, and complete stupefaction and inability, and completely dreading and defeated appliances (*zat afzârîhâ*); and (owing to men's) traversing molten metal¹ despite the equipment (or guises, *patmûgîhâ*) of the most grievous, swiftest (*uûshtâv-tûm*), and most awful (*shkîftûm*) fears; and (owing to) that stronghold of victory (which must be) called defeat (*apîrûzîh*); cowardly² and worn out³, desperately and hopelessly for (obtaining) the same power as the Deity (possesses).

X. (1) And it is not fit⁴ that he should be helped to come again to the conflict, and for this one reason that he has previously rushed back (into conflict with creation); hence it is not fit to help him again in any way, and there is nothing like a chance (*bâharîh*) (of victory) for him. (2) And here will not abide any exciting⁵ fear and anxiety from him⁶; and as a consequence⁷ victory (will turn into) failure⁸, the stronghold of prosperity⁹ and glory¹⁰ and absolute chieftainship¹¹ and abundance (*pishn*) and intellect (*baodîh*) will become enthralled and fettered¹² (for him). (3) In nowise is there a reason that he should be helped.

¹ *Vidakht râîhâ*, or, *rûdîhî vitârtan*, 'the traversing or ordeal of molten brass'. See *Dâtistân-ê-Dînîk*, Question XXXVI, §§ 21-22 (West), § 13 (Tahmuras.)

² *Anyalagîhâ*, 'absence of heroism'. Perhaps, *andargîhâ*, or *andarîs*, 'internally'; comp. Pers. *andarûnî*.

³ The reading of K. 43 is *brât*, and rendering, 'internally and fraternally struggling, and hopelessly, for the same power as the Deity (possesses).'

⁴ Reading; *sazyâet* or *sazyêt*; comp. Mod. Pers. سزاییدن *sazâyaidan*.

⁵ Reading: *ûjdahishn*; better, *ajdahishn*, 'exciting'. ⁶ *Azash*.

⁷ *Pavanich zak*.

⁸ *Apîrûzîh*, lit., 'non-victory'.

⁹ Reading: *drupûshîh t vohâr*; perhaps, *vûkhâr*; Av. rt. *khar*, 'to wound', hence 'the stronghold of cruelty'; it may be read (1) *vohâr*, 'spring', 'prospect'; (2) *vanahgîr*, 'a refugee', comp. Pers. *panîhgîr*; or, (3) *nôhîr*, 'fear', 'terror', comp. Pers. *nahâr*.

¹⁰ Reading: *gadâ*. Perhaps, *nismo*, 'soul' or 'life'.

¹¹ *Khûtîk-rut*. ¹² *Bandak va bast yegavîmînêt*.

XI. And the question as to the cause and the very origin (*hamich-bunzê*) of that able (becoming) unable and the comer¹ not coming, is manifest from what has been written above as to how and in how many ways.

XII. (1) And the omniscience in these *māthras* (Sacred Texts)² and the Avestic Revelation, (is) as the most³ brilliant garb⁴ of the good spirits, among all the glorious⁵ peoples of the world, so much so that the evil earthly knowledge⁶ has passed away from all the attainments of human beings. (2) And the Zand⁷ which, in a manner, is oral, is more current amid the world, and is more known or familiar in the world. (3) And the Avesta itself is highly remarkable⁸ owing to the teaching⁹ thereof by Zaratûshtra from Aûharmazd. (4) And therein no falsehood, absurdity and demoniacal desire (subsist); but all truths are spoken of (therein) with superior principles of judgment (*mas-dâtistânîhâ*) and propitiations of the Deity. (5) Nor is any respect¹⁰ for the fiends maintained therein; nor do the demons entertain therein any hope for diverting any individual whatever (from Religion). (6) And as to all such (existences) as are called *drûj* there is decay (unto them) from it; while as to the good spirits there is joyfulness (unto them) on account of it¹¹, as also through (its) truths.

¹ Better *yâtânt*, or *yâtântâr*.

² The *Māthras-Spenta* referred to in the Avesta.

³ Lit., 'as the more brilliant (*brâhamîhâtar*) garb'.

⁴ Reading: *nârag*, 'garment,' 'garb'. According to K. 43, *nazd*: 'more brilliantly associated with (*nazd*)'.

⁵ Reading: *hûâvî(g)*, 'glorious', 'of good lustre', 'successful'; may be, *anâvîg*, which means 'restraint', 'subjection'; or, *anâzîg*, 'contented'.

⁶ *Vat zem âkâsî(h)*. It can be read *vat-jamâstg*, 'the evilly deceptive one'.

⁷ Originally means, 'the interpretation of the Avesta'; hence the name is sometimes used also for the language in which the Avestic Sacred Writings are translated and commented upon. ⁸ *Rabâ dakhshak*, 'highly characteristic'.

⁹ Lit., 'the bringing (thereof)' *yâttyânt(an)*.

¹⁰ Reading: *hûâv*, 'good lustre', 'fame', 'respect'.

¹¹ That is, from the Avestic Revelation.

(7) And in every direction (or district) necessarily there should be the advent¹ of (such) a spiritual guide, as holds a professorship (*âshnâk-gâs*) of the Avesta and of the intermediary languages of the world², (and such a one) should be likewise missioned³ for the object that, in any one (of the languages) whatever, the meaning⁴ of the Avesta would be manifest with complete freedom.

XIII. (1) And this (Avestic) Revelation and the *mânthras*, and whatever (had been preserved) in the written language, were so ordered to be copied out (or edited) in the original, that even now (in this age) they are preserved, likewise, in a large number⁵ of manuscripts (or redactions). (2) And, as it is manifest in the religious intelligence, (these) shall be learnt by heart⁶, (since) the benefits are many and consequently good vigour for the worship, extolling and proclamation⁷ of the One (Lord) of hosts⁸; even the thorough⁹ understanding of natural phenomena¹⁰ is from it; and it is, therefore, befitting to devote¹¹ oneself truthfully and zealously¹² to such profound¹³ sayings and customs, so that the recitation of the (religious) decisions (and) the oral delivery of the original (texts)¹⁴ are more (effec-

¹ Reading: *yâtûnishnîh*.

² Reading: *mîyânak gîhân hâzvânîg*, 'the languages spoken by the people of the world', which should be used by the preacher as his media for interpreting the Avesta.

³ *Shedrûnishnîh*, the 'sending' of a spiritual guide as a missionary for the purpose of propagating the Religion.

⁴ Called *Zand*. ⁵ *Frehist*.

⁶ *Narm kartan*, 'to commit (the Sacred Texts) to memory'.

⁷ Reading: *âkâsishn*.

⁸ According to DM., *valâ ramakân Aêvak*; according to K., *val ramân va Aêvak*, for *val ramân Aêvak*, unto the One (Lord) of hosts'. Perhaps, *Âtarô-frôbbag* used this expression as being well-known to his Christian interrogator, and common in the Jewish Scripture, *viz.*, the Old Testament of the Bible.

⁹ *Vêsh*, 'much', 'excellent'. ¹⁰ Lit., 'objects'. ¹¹ *Avispârtan*.

¹² *Hûdât-rôéthâ*.

¹³ Reading: *zûfr-âkâs* for *zûfr-âkâs*, lit., 'with profound knowledge', ' profundity', or 'depth of knowledge'.

¹⁴ *Ditistân vâchîn bân gûbîshnîh*. Perhaps: 'the vigorous (*vâjin*) original recitation of the (religious) laws'.

tive) than the manifold writings (thereof). (3) And even for several other reasons it is important (*chimîg*) to conclude as more essential (*mâtakvartar*) the lively recitation of the words than the (mere preservation of them in) writing¹.

XIV. (1) And the Creator Aûharmazd sent this religion (for) its proclamation not only in the country of Irân, but in the whole world, (and) among all races (of mankind), and has caused (it) to be propagated in the entire world wherever (there were) purities and (even) wherever (there were) impurities²; spiritually through (its) surpassing philosophy and truthful thoughts and truthful words, and materially through truthful deeds. (2) In each (of those countries and tribes) it (became) so current that even as to him who was the most sceptical person (*aga-daénatar aîsh*) this religion with (its) sublime essentials, became current with all purities extraordinarily³ in that life of corruption. (3) Persecution⁴ is, moreover, unnecessary (for it). (4) And this religion has been ever progressing; and the Evil Spirit will become languished on account of it (*azash*), so that the religion will attain to complete currency and, thereby, the world will attain to purity. (5) And the Deity would not leave anybody to the teaching of the demons. (6) And the reason why the people of the world, those who do not accept purely the Revelation of God, nor propagate it, in other words (*ayûf*) forsake it, turn away from it, lay (*vakht*) not in (any) unworthiness of (its) unique nature, nor in (any) general defectiveness⁵ of the religion wherein truth (*adarûgî*) of every kind subsists; but in the temptations (*barâ nîyâzânîh*) from the demons within and in the part (*bahar*) played by those fiends in bodily forms in (their) struggle for victory; and (it lay) in not aspiring to, nor seeking the ways of

¹ *Nîpîst* in K. Reading DM., DE. *nafshâ*, 'it is important to contemplate upon the words and sayings which more essentially pertain to the soul'. *Nafshâ*, 'self', in DM. may be a corrupt form of *nîsm*, 'soul'.

² Perhaps, 'mixed forms of belief'.

³ *Barâ*, 'exceptionally', 'especially'.

⁴ Better *kûshishnîh*.

⁵ *Frêhist âhûkaîmandîh î daêna*.

propriety and the gifts of body (*tan-dahishnâh*), but in the disintegration (*vashûtagâh*) caused by illnesses, in the idle living caused by the slight of commandments, and in the evil repose of indolent habits, etc. (*va avârâg*).

XV. (1) As to Reverence, it is the custom (*âînân*) to bow (to God) before the Sun, the Moon, the Fire, the Water, and other luminaries and all good creations. (2) There is even a usage (of making obeisance) among fraternal and near relations, and sometimes among the nobility as well as among superiors, and sometimes even among fellow-citizens¹, such as the mutual salutations and inquiry² among men, and especially that (obeisance) from those who are superior to us is much endearing or graceful (*nâzak frâk*). (3) Nor is that one (kind) of worship and reverence (*mînâtârâh-ê*) only due to the Highest Good Spirit³, which should be always (*hamâî*) done verbally and personally⁴ (by man). (4) Whereas (*chîgûn*) the infidels (*aga-daênân*)⁵ dislike us, who themselves are anxious (*aûstûk*), according to the original usage, to be worthy of divine reverence and offering (*debrûnâ*) among men.

XVI. (1) And that the putting on of the *kûstîg*⁶ and of other superior (garment, *viz.*, *sudrah*) has been mentioned in the special comprehensive⁷ reply to the question relating to it, in a sermon⁸ on the nature of the faith which was wisely

¹ Reading: *ham-dêhîhâ*. Better, *ham-khvâhîhâ*, comp. Pers. *hamkhwâh*, 'a fellow-citizen'; *ham-khîrîhâ* means 'among the mutually sympathizing people'; if read *ham-hakhîhâ*, it means 'among fellow-companions'.

² Reading: *aêvak va tanid shnum* (or, *shlam*) *va pârsishnîh*.

³ Or, 'to the Highest One and the good spirits (reading: *yêzat*), or the Law (*dât*)'.

⁴ Reading: *khvîshîhâ*; if it is read *andishîhâ*, it may mean 'awfully', or 'meditatingly'.

⁵ Lit., 'those of the evil religion'.

⁶ Comp. Av. *aiwyaonghana*, 'the sacred girdle'. In connection with this reply read the *Dîstûn-î-Dînik*, Question XXXVIII and Manushchihar's Reply thereto, S. B. E., Vol. XVIII, p. 122 *seq.*, and pp. 383—388; also the *Dînkart*, Book VIII, Chap. XXXVIII, § 25, p. 125; pp. 475-476 of the Fragments, S. B. E., Vol. XXXVII; and the Pazend Version of *Pûrsît pûs-î dântshn-kâm*.

⁷ Reading: *hangartîg*, 'summary'.

⁸ Comp. Avestic *vachangh*, 'a discourse', 'a speech'.

accepted by one¹ whose fundamental steadfastness² (in opinion) was such³ that Ahraman, too, could not break down the material world by fighting (against it); nor so (could he break down) even (the efficacy of) a formula in the Avesta and Zand with a charming metrical recitation⁴, (nor⁵) the sound effect of the proclamation of the same words in the proper place, just like the twofold effect of the Revelation in the books of the peoples of the world. (2) One (is) the knowledge of whatever ought to be physically understood. (3) And one is the publicity of the path in reference to what is not to be physically understood, (but) what is fit to be believed in. (4) Always when the fundamental Revelation is explained by steadfastness (therein), it is thence manifest as to how to act when it is not possible to understand. (5) That path towards religious faith is, likewise, superior which, in such an inquiry, is declared to be that of the faithful ones, even when it is not possible to exhibit completely the knowledge regarding the twelve constellations⁶. (6) Then, again, the fit path for the performance of its duties (at the proper time) is as disclosed by it (*viz.*, by the Revelation) as the doubt-dispelling knowledge of the permanency of the religious order or constitution⁷. (7) And lastly, moreover, in connection with the answers to these questions the creed is not at all difficult; but you might say there are clear expositions (in the Avesta and Zand) of all knowledge. (8) Then, too, the path of manifold designs, which is so manifold for

¹ Referring to the Prophet Zarathushtra.

² *Aústibánh*.

³ That is, 'he steadfastly believed'.

⁴ *Pavan hábasân gúbishn í aēvak val tanid*.

⁵ *Lácha* is here understood.

⁶ *Dvâzdâk dânishnîg nimûtan* : meaning thereby, the knowledge of the moral and religious duties to be performed during each of the twelve Zoroastrian months. Perhaps, the writer means the knowledge of universal theology and cosmogony.

⁷ Reading : *pâtârih í daēnîg anâm í (a)vîrûdishnîg* (or, *vîrunîshnîg*) *gûmân* ; the last two words might also be read *vîrun sakhunîg gûmân* ; also, *varîtyishnîg havâh* (or, *hûmanâh*).

the designed faith as food is in its tastes¹, and it is written (or described) as the co-existing means² of (eternal) life. (9) The *kūstīg*, even by its sign, is an indication of the central boundary of the two abodes, that is, it is on the body of man³ in a similitude of this world, since it is more located (*vakht*) on the upper half, and since it is no little thing to keep (or, maintain) a semblance of it in the lower half. (10) And that for which⁴ it is enjoined that it shall be put on, is not put on, it is an unworthy act and a suppression (or violation) of the (religious) commandment.

XVII. (1) The *barsam* and the *draona* and other (sacred) objects which are chiefly used in the worship of the Deity⁵, are a representation (*nisang-ī*⁶) of the comprehensive bearing of the creatures—all the creations of the material world which are entrusted unto mankind in chieftainship. (2) And the demons endeavour highly to dwell⁷ in them; and the thought, the word and the deed of the demons are condemned⁸ by (those) men who individually are for the elevation (*frāz-dāshdan*) of their own body and life entirely with perfect thoughtfulness and pre-eminent love in communion with God, and for the extolling of the Deity thereby, and, in consequence of that (*patash*), for the detestation (*nikūhitan*) of the demons. (3) Especially the excellent sovereignty of God and the non-sovereignty of the demons are manifest from it (*viz.*, from the Revelation⁹).

¹ Reading: *shnāsagih*; DM., DE. *shnāskārān* 'as among the experts in the preparation of (multifarious kinds of) food'. According to K. *jān dēhyīg*, 'life-giving'.

² Following K., *pavan zak ham-yehvūn vahānak i hattī*. According to DM., DE., *pavan zak ham-yehvūn nīshānak i hattī*, 'the co-existing symbol or token of (immortal) life'.

³ Reading: *z kha*; cf. Mod. Pers. *کهن* *khan* 'an abode'; Perhaps, *dān*.

⁴ *Kōlā mā*, lit., 'whatever object or act'.

⁵ It can be read *Yehān* or *Yasdān*, 'God, or the Worshipful Spirit'.

⁶ *Nisang* is also used in the Dīnkard in the sense of 'an epitome', or 'a statement'. ⁷ Pahl. *pavan māhmānīh vakhdāntan*.

⁸ *Akāmīg*, 'do not long for', 'dislike'.

⁹ Comp. *Dātistān-ī-Dīnīg*, Question XLVII, § 17, S. B. E., Vol. XVIII, p. 165.

XVIII. (1) And the benefit to the good spirits on account of the *yazishn* (ceremony), and¹ (consequently) the ery² of the vanishing ability³ of the demons, (are manifest from it). (2) If He, Who is the Creator, is superior Himself, then also from His excellent sovereignty we should suppose the world to be without want (*avînyâz*). (3) And (likewise) the pollution by the entire fiendishness of the demons, and the pollution wherever the demons more abide, is excessive.

XIX. When the body is dead, there is the overpowering attack upon it of the death-causer and inactivity-producer *drûj*, *Astavîdât*, and the distressful separation of life from it⁴ and its (painful) withdrawal from the different recesses of vitality, and the dragging into the body, as guests⁵, of those demons (of corruption) who are the separators (or destroyers) of brotherhood⁶, the separators of filial (relationship)⁶, and others that cause a lack of progeny⁷ (in a family); and, likewise, the subjugation (*anâvîtan*) of those different co-existing (*ham-butîg*) objects of life (*nism*) such as good intellect⁸, piety⁹, virtuous endurance (*hûbûrtîh*), and good moral courage (*hû-chîharîh*), and other worthy (accomplishments) of an embodied existence. (2) And notwithstanding that the latency¹⁰ of their abiding in the very body is to so great an extent, there break out¹¹ from it entire stench and contamination, and all causes of illness. (3) And there where the demons (of putrefaction) dwell in that manner

¹ *Amatach*, lit., 'and while'.

² Reading, *avîz*.

³ Lit., 'deficient predominance', or, 'sovereignty'.

⁴ 'From the body', or 'by him', viz., *Astavîdât*. See *Vend.* IV, 49; V, 8, 9.

⁵ *Pavan mâhmânîh*, 'for hospitality'.

⁶ Reading: *zakash brîtarân dûd jvîtarân va pûs (j)vîtarân*, lit., 'those separators of a family of brothers and separators of sons'. Another possible interpretation is: 'of those demons who are murderers (*brâtrîtarân*), destroyers (*dûsnîtarân*, or *janbîntîtarân*) and polluters (*pûsîntîtarân*), and others that produce infertility'. *Comp. Mod. Pers.* *dûsîdan*, 'to be benumbed in the limbs', and *pûsîdan*, 'to corrupt'.

⁷ *Anâvîtan*, lit., 'unprosperous', 'barren', 'childless'.

⁸ Also means 'good fragrance'. ⁹ 'Spiritual and physical cleanliness.'

¹⁰ *Vârîtan*, lit., 'to cover', 'to conceal', *Av. rt. var.* ¹¹ *Damênd*.

(*aivinak*), pollution would be manifested, and there should be no struggling (*avi-palkâr*) against it¹; and hence² there is said to be contamination and excess of corruption³ whereby the parts⁴ that were the essentials of life in the body, become separated by the dying of the body. (4) Not only on account of there being fat⁵, but also semen and blood and even other objects which are called *hikhra*⁶, and then (on account of) the liquid corrupt⁷ menstruation of the dead which gets (more) putrid (*vinast*) because⁸ of the (dead) embryo (*ham-bûnâgîh*) of an offspring (in the womb⁹) ['is the dead body more polluted'¹⁰]. (5) For which reason therein¹¹ obtains a dwelling, in company with those fiends that are mentioned above (*ajpar-nipisht*), also the *druj* of non-procreation (*anzâkîh*), the destroyer of birth, (the fiend) who drags it out (*yezuntârash*), the confiscator¹² of (the offspring of) females, and the (*drûj*) most antagonistic (towards them). (6) Their kinds are, hence (*azash*), also many more¹³.

XX. (1) As to the reasons of the objects which sting the heart of a lewd woman¹⁴, the one is the terrible¹⁵ and violent over-influence of the fiend (or, passion) of the harlot¹⁶ species, and the strengthening of her in much satiety¹⁷, such as pertains to the

¹ That is, it becomes a Zoroastrian not to struggle with that pollution and uselessly endeavour to remove it from the corpse.

² Lit., 'from here', *min latamâ*. ³ *Madam rîmanth*. ⁴ *Bâharân*.

⁵ Reading : *paht*, comp. Mod. Pers. *pî*, 'fat', 'grease'.

⁶ Comp. Av. *hikhra*, 'dry, unclean matter', such as, nails, hair, etc.

⁷ Reading : *garât tar*, instead of *garâtтар* ; Av. rt. *gar*, 'to consume'.

⁸ Comp. Mod. Pers. *bahr*, 'because', 'on account of'.

⁹ Or, 'on account of the putrefaction of the child (in the womb) originating or proceeding (simultaneously) with that of the dead body (of the mother)'.

¹⁰ *Vide* the wording of Question XIX to which this is a reply.

¹¹ Namely, in the body.

¹² Reading : *pâtrîngar*, comp. *pâtrîngarîh*, 'confiscation', used in the *Dînkard*, Book VIII, § 29, S. B. E., Vol. XXXVII, p. 142.

¹³ Reading the insertion *minich nishâ*, in K., it can be rendered thus : 'their kinds are even more than those of females'.

¹⁴ Reading : *nîshâ t vîsastak pavanîch khayê zanîshnîh mandavamân chim*. *Nîshâ t vîsastak* also means (1) 'a woman who has miscarried', or (2) 'a woman who has consummated her conjugal rights.'

¹⁵ Comp. Mod. Pers. *shandâh*. ¹⁶ According to K., *jêhîn (srîtak)*.

¹⁷ Perhaps, *vîsh sîrtagîh*, 'venomous, or vicious satiety.'

worldly (vicious) women; that (imperceptible vice) which, it is doubtful to behold physically, is manifest, however, to the spiritual existences. (2) Other spiritual vices (besides), the spiritual seers are capable (of observing). (3) For this reason by recognizing (the fiend) and abstaining from her (*i.e.*, from the immoral person), there subsists (for mankind) the help (*avastân*) towards the knowledge of the spiritual wealth and of the Revelation which is full of select philosophy, (and) is an exposition of what is said to be the formation out of nothing (*min levâtîh*). (4) And whatever belief is said to embody the original faith (of mankind), (and) is associated with (*levatâ*) this (Revelation) which is identified with the select wisdom, and which is accepted by means of spiritual perception—the Religion, the existence whereof is manifest from it—ought to be well preserved.¹

XXI. (1) And owing to much satiety of that fiend (*i.e.*, vice) in the entire person (abnormal) menstruation came out from an opening; and from its pouring out, her own stench and pollution, material and spiritual², burst forth (*bîrûn yehvûnêt*). (2) And for that reason as much (there is) the strength of pollution so much (there should be) the invigoration (or, energy of the living ones) for abstaining (themselves) far away from it³; and whatever is purer in point of purity, on account of its much delicateness⁴, should also be so much the more cared for (or, preserved) from pollution; and especially more so the particular (sacred) implements (including *haoma*, *aviviyâonghana*, etc.) which are used in the *yazishn* ceremony (performed in honour) of the Deity. (3) The menses also differ in colour from the other (kind) of blood which adorns or vitalizes (*vaîrâê*) the (physical) essence; and they⁵ blemish eatables and render them tasteless, and even themselves corrupt the body wherein they are produced. (4) The waters and trees which come in contact with them (*valich*)

¹ According to K., *hûdâshtan êvâyat*; according to DM., DE., *andâkhtan êvâyat*, 'ought to be well edited or compiled'.

² Or, 'her own stench and pollution, material and spiritual, are even out (on the entire person)'. ³ *Asash dâr pâhrîvîshn*. ⁴ *Vêsh nâvâkîh*.

⁵ Namely, of the lewd impure women.

also degenerate, so also the eatables¹ become tasteless and are altered in (their) flavour. (5) And even in a conference or controversy owing to it, there is manifold harm (done) to the helpful (*avâkân*) understanding, intellect and wisdom, which is, consequently, manifest unto the intelligent philosophers (*shnâsagân rûshan*).

XXII. (1) And when² the birth of demons seems perplexing, first of all the nature of even any birth whatever must be observed, that is, the growth of an essential substance from stage to stage; so that this (is manifest) that the waxing³ of the demons is most in that place where lawlessness and indecency are covertly⁴ most cherished. (2) And the covert seed of adultery⁵, and the hatred of the Deity, and the restless⁶ grumble⁷ and other vices (*lit.*, 'demons') are said to be begotten hence; (for) through indecency⁸ and lawlessness one (becomes) doubtful as to the satisfaction of law and propriety.

XXIII. (1) Demons of multifold kinds have been damaging the world, but the defence against them is greater than the strength of the demons, and (so) they are not left to engulf things overwhelmingly. (2) For, as much as the demons advance further with audacity⁹ owing to the practice of men according to that manner of lawlessness, so much, likewise, does there reach them therein a blow from the lawful practices of men, and they are flying back gloomily (*sîyâkîhâ*¹⁰) from men, and all throughout the world there is a greater desire for the work of the good spirits than for that of the demons.

¹ Or, fruits and food.

² Taking *mân* as a substitute for *amat*.

³ Reading: *khrûpishn*; perhaps, *khrûjishn*, Av. *khrudh*, 'to be hard', hence cruelty', 'hardness'; or, from Skr. *kharj*, 'to worship', 'the worship of the demons'.

⁴ Reading: *anpaêtâk*, generally written, *apaêtâk*.

⁵ Reading: *anshōvârîhâ* for *anshavârîhâ*, comp. Mod. Pers. *shôr*, 'a husband hence 'adultery'; or, *anshavâhâ*, comp. Mod. Pers. *shawâ*, 'a husband.'

⁶ Reading: *anâsânîg*; perhaps, *khvâhîshnîg*, 'voluntary'.

⁷ Reading: *drâyân-gûyîshnîh*.

⁸ *An-âînînagîh*.

⁹ *Vastâkhhôihâ*.

¹⁰ Perhaps, *sûjâgîhâ*, or, *sîjdâgîhâ*, 'burning with affliction'.

XXIV. (1) Hence, a woman who has had coition¹, and a man who suspects pollution (in himself), must wash themselves when contamination of dead matter is so manifested. (2) And (there are) numberless (such) things of the world about whose evidence there is nothing remarkable²; consequently, then, one has to religiously reason out the appropriate belief³ more or less as to the essentials of precautions⁴; and if the expression seems indecent⁵ (still) it is not to be doubted⁶, but it is to be adopted in its own place or nature. (3) And wise men contemplate that the cause of a most essential thing is its proper nature and not adoptions⁷. (4) And (as to) that medium of begetting children, even though people do not (actually) regard⁸ it, still (its) nature is as clear to the prudent sages as if they were also seeing it (with their open eyes). (5) And though⁹ philosophers approve of the observations of the majority of physicians regarding the ailment therein (*viz.*, in immoral sexual intercourse), still a much more excellent mode¹⁰ of purification from such a harmful pollution is not (yet) discovered.

XXV. (1) And the reason for that purification is that the method (thereof) is to be frequently practised not by a woman, but by a man, and the moral courage of the pious man¹¹

¹ The Pahlavi word also means 'miscarriage'.

² Reading: *shekafllh-ē levīt*, lit., 'there is no wonder'.

³ *Āvāyishnīg vīrāyishnīh*.

⁴ *Mātak i pasijagīhā*, lit., 'the essentials of preparations'.

⁵ *Zēsh*. ⁶ *Min gāmān lā*.

⁷ Reading: *vahhdāntīhā*. It can be read *vabīdāntīhā*, meaning 'practices'.

⁸ Or, 'take proper care of it'.

⁹ Compare with the Pahl. *hat amat* the Mod. Pers. *garcheh*, 'though', 'notwithstanding'.

¹⁰ Reading: *āīnak* 'mode', 'custom'. DM. reads *āhāk*, and hence the meaning according to DM. would be: "no blemish is much more observable in the (existing mode of) purification from such a harmful pollution"; or, reading *azash* for *nasish* as in DM., DE., the passage may be rendered thus: "no blemish thereof is longer (lit., much more) perceived through (the established) purification from such a harmful (disease)".

¹¹ Who performs the ceremony of purification (*viz.*, the priest).

more dreadfully¹ causes destruction of the demons; (and), consequently², the diverse females³ of even the opposition are fallen headlong⁴; (and) owing to the demons being of male nature, they have to fear less from women; whereas, in other affairs which are not so constitutional⁵, the man ought not to be considered better than the woman. (2) And the enumeration of what is considered⁶ unseemly⁷ is such as is written above, wherefrom one should by all means⁸ abstain, and should not contract a pestilence⁹.

XXVI. (1) The reason of carrying forth the stick before the knife to the sheep, and of all other things that should be done in the matter (of slaughtering it), which refer to (sheep) other than that used for a ceremonial offering, is to remove from the body (of the sheep) the prevalence of several evil influences (*drūjas*), namely, the much unpleasantness¹⁰ and bad flavour¹¹ of an uncastrated¹² (animal). (2) As regards those (sheep that are used) in ceremonial offerings¹³ the practice also is not¹⁴ to slaughter a sheep unlawfully and oppressively¹⁵, and (then) to ask for forgiveness about the (slaughter of the) sheep. (3) Also by that process¹⁶ there is no¹⁴ terror and no pain unto a person from slaying (the animal) with the knife; but not oppressively¹⁷, frequently, (and) at all times should there be a desire to butcher sheep with despatch¹⁸.

¹ Reading : *vêsh-sahmîhâ*.

² Reading : *azash*.

³ That is, 'the diverse (*ê srîtak*) female fiends (*viz.*, the *drūjas*) of even the opposition', lit., 'of even him (*viz.*, Aharman) who is the opponent'.

⁴ Reading : *val chîhar afgûndît yegavîmûnêt*, lit., 'will be thrown down on (their) faces'.

⁵ Reading : *mâtâgîg*, 'relating to the particular character of the human body'.

⁶ Lit., 'what seemed to be'.

⁷ Or, 'obscene'.

⁸ *Val hîch chimê*.

⁹ *Sij lâ sazÿttan*.

¹⁰ *Vîsh-khârîh*, lit., 'malignance'.

¹¹ *Dûsh-mizagîh*, 'bad taste', 'savour', 'relish', comp. Pers. *mazah*.

¹² Reading : *bakhêdar-ê*.

¹³ *Nirangîhâ*.

¹⁴ *Kam*, lit., 'less', 'deficient'.

¹⁵ *Haredîhâ*.

¹⁶ Lit., *râs*, 'way'.

¹⁷ Or, 'foolishly'.

¹⁸ Reading : *tîzîhâ*, 'sharply'.

XXVII. And as to the keeping of the *barsam*¹ far off from pollution, the one (reason)² in addition to what is stated above, is this that a twig³ (of the *haoma*) which is as a symbol⁴ of the seven *Ameshaspendas* (who preside) over material existences and (a symbol) of the entire world, is dedicated to the good spirits in the *yazishn* ritual according to the custom mentioned above; and on that account⁵ it is a custom (*âînak*) regarding the tree (*vis.*, the *haoma*) that it should be kept exceedingly pure.

XXVIII. (1) And the reason for similarity of custom even in a *myazd* (ritual) is this that as the motive⁶ is for the praise and adoration of the Deity, it is also befitting to love⁷ life exceedingly. (2) From the very reason, it is ordained in the Religion to perform the *yajishn* (ritual) without distortions⁸; and this is accompanied (*hamband kart yegavîmûnét*) with perfect solicitations⁹ to the Preserver of bodily existence, and also with all other means of perpetuating the body. (3) And, likewise, all those practices for the continuity of material existence are so related (*ângûn parvast yegavîmûnét*) to the adoration and extollings of, and devotion to the commandments of the Deity, that from every quarter the body and its endurance are well helped¹⁰ on account of the adoration and praise of God; more especially during the approval of perfect

¹ Comp. Av. *baresman*; hence orig. Pahl. *baresnam*, or *baresôm*.

² *Âîvak* (*chim*); it may be read *âînak*, 'practice', and rendered: 'the practice is this that'.

³ Reading: *nahalak-î*, comp. Pers. *nahâl*; it may be *vasvad-î*, comp. Av. *vasô-vata* (a twig of *haoma*) originally, 'pounded at will'; perhaps, *nisang-î*, 'a representation'. According to K., *sang-î*, which may mean the *khvân*, or 'a stone-stool' on which the sacred implements are arranged during the *yazishn* ceremony.

⁴ *Namûnak*. ⁵ *Mîn zak*. ⁶ *Âhang*.

⁷ *Dûshitan*; or reading the word, *kûshîtan*, the whole means 'to exert much even for the gifts (dedicated to Him)', where *jân* must be read *yâna*, Av. *yâna*.

⁸ *A-nas'hônishnîhâ*, i.e., without omissions.

⁹ Reading: *pur-sadyishn*, Av. *jad*, 'to beg'. It can be read *pur-sâyishn*, meaning 'full development', 'full generation'.

¹⁰ *Hû-frayât*.

solicitations, where¹ adoration and extollings take place in the household with complete devotion. (4) And even with the desire for food² is coupled the utterance of praise and thanksgiving with perfect sincerity ; and the same original idea is handed down³ in the repetition, in the same manner (after eating), of the utterance of thanksgiving and praise and renewed glorification and other appropriate duties⁴. (5) And even with delightful taste, the perfect cleaning of foods and drinks, and the management of the sacred feast (*myâzd*) becomingly, and all practices of a non-luxurious⁵ kind are much approvable among the intelligent people⁶.

XXIX. (1) And during the *Farvartîgân* and also other periods (of the year), the souls of the pious are capable of coming (into this world), by whom⁷ are likewise observed the existing objects in this⁸ (world) ; so that, as is manifest, even the coming and going afterwards of us, who are (now) commingled with the bearing⁹ of the body and with some partaking¹⁰ of the demons with bodily forms, should not be considered as wonderful. (2) And him who¹¹ devotes (his) body and soul unto the good spirits, the souls of the pious also regard as pre-eminent ; so that, now for us who are among the numberless inquirers, [whereof an example is (this) very reply,] this is the best that the period of *Farvartîgân* shall be (at) the end¹² of the year, just at the gathering (or harvest time) of the year¹³. (3) And even regarding the doers of meritorious acts they shall during the days of gathering (corn) worship the good spirits, and praise those good creations among which man is one of the essential beings. (4) For that reason, during that season, the souls of the pious and also other good spirits approach (us) most for the acceptance of mutual gifts¹⁴.

¹ Taking *ae* as a substitute for *aeğh*. ² *Vahâna t vashtamântan*, lit., ' the motive for eating '.

³ *Avispârîh*. ⁴ *Frârun-varstârîh*. ⁵ *Avarûntg*. ⁶ Or, ' experts '.

⁷ Taking *amatich* for *mûnich*. ⁸ *Lit.*, ' what is now in this '.

⁹ *Bûrtârîh*. ¹⁰ *bahar*, ' share '. ¹¹ Reading : *mûn* for *min*.

¹² *Spârîgîh*, ' completion ' or ' during the days of gathering ' (corn against scarcity). ¹³ *Cîgûn hanbûrt i shnat*. ¹⁴ Reading : *hampatvahar* for *hampatbahar*.

XXX. (1) And the hand that is polluted by blood, or semen, or any dead matter of the body, (such as) the *hikhra*¹, should not be washed first of all with the most kindred² (element of) water, (and) be least washed (with anything else) except with the pure *gômez* of a bull³. (2) And after that it should be washed with that best⁴ and most purifying object (*viz.*, water). (3) The one reason (for it) is to keep the pure water much distant from the (*zak*) impurity of the *nasûsh*⁵; even that (*ghal-ich*) water (should be far) from fire, the essence of all objects⁶. (4) And (there are) several customs of our (*î lenâ*) fathers and mothers (stated) in the treatise upon (their) functions (regarding us); namely, the wholesome preservation⁷ of their own race or family, also (*pavan-ich*) through our (*afamân*) pure or unmixed condition⁸.

XXXI. (1) And as to the reason for the ritualistic (*nirangîk*) exhibition of the dead body to the (gaze of the) dog, one is this that those evil influences (*drûjân*) which render the body useless or inactive, and which are themselves also *nasûsh*, hold a place⁹ in that (dead) body, and until the change (of the body) from the condition of a *nasâi* and (until) its¹⁰ coming again a second time into use (by its consumption by vultures), the advantage¹¹ (or protection) of the world (*i.e.*, of the living humanity) is requisite. (2) And owing to that reason fire, the purifying element created by God¹² and the pure earth¹³ should be (kept) (at a distance) from the vicinity of the dead body¹⁴. (3) And it is exceedingly necessary¹⁵ for the influence which

¹ Comp. Av. *hikhra*. ² Reading: *mayâ î nâfaktâm*, cf. Av. *nâfa*.

³ *Gushn-î gûmix î dakyâ*. ⁴ *Pâhlâm*, lit., 'the best.'

⁵ Or, any decomposing matters.

⁶ *Kâdâ gûhar* might also mean 'the principal or primeval essence'.

⁷ Reading: *dravîst natrûnishnîh*.

⁸ *Pavanich yaoshdâsrihich*; perhaps, *pavan uz-yaoshdâsrih-ich*, 'likewise through (our) highly purified or unmixed condition'.

⁹ That is, 'remain confined'. ¹⁰ *Vis.*, of the body.

¹¹ Which means 'protection or safe-guarding'.

¹² *Vaga-dat barâ* (or *barman*) for *Bagha-dat barâ*, 'The God-created purifier'.

¹³ Lit., clay. ¹⁴ Reading: *nasâi pîshgûs*. ¹⁵ *Avîrtar shâyat*.

reaches a new offspring of progenitors, and for much amplitude¹ and great benefit of creatures that it (*viz.*, the dead body) should reach the appropriate (lawful) place² for (its) consumption and digestion³ in the bodies of dogs and birds. (4) And, likewise on that account, it (*viz.*, the corpse) is regarded as their means of nourishment⁴, and (the act of its consumption) is manifested as their function, and it is delivered over to them⁵ for causing cleanliness⁶; whereby the duty⁷ of the kinsman is done. (5) As soon as (*ham-chîgûn*) dogs or birds cast forth (their) gaze upon the corpse, then those evil effects⁸ (*drûjân*), they calculate, cannot hold a lodgment in it, and they sustain injury and degeneration⁹ (*nishîpishn*). (6) And from their lodgment therein¹⁰ the filth¹¹ decays, and the *nasûsh* macerates in the same proportion; and also the (dead) body (gets) deformed¹², (and) its improvement is not (possible) in that aspect¹³ (or condition).

XXXII. (1) Associated with (*levatâ*) the perfect devotion (to the Diety) day by day, there is the meritoriousness (*sazâkîh*) of being thus reformed; and, besides (*barâ*) as its fruit, there is also much lodgment (*vêsh mâhmânîh*), in the worshippers of the Deity, of the goodness of the soul¹⁴ of self-duty, and the beneficial good wisdom¹⁵, and the straightforward learning, and much abundant (*vêsh frâkhtishnîg*) wealth and other excellent bless-

¹ *Vêsh frâkhtîh*, also means 'much refinement, exaltation or perfection'. Comp. Pers. *farâkhtîh*, *farâkhtan*. ² Reading: *âinîn-gâs matan*. ³ *Gâkârishn va sûsishn*.

⁴ *Pishn* or *pishû*; comp. Av. *pîthwa*. ⁵ Namely, the vultures.

⁶ *Dakyâgarîh*, 'effecting purity or sanitation'. ⁷ Perhaps, *kâr kunad*; better *kâr-kart*.

⁸ Or, the fatal effects of corruption called *drûj*.

⁹ Or, 'but they (namely, dogs and birds) stop injury and degeneration.'

¹⁰ That is, in the corpse.

¹¹ Reading: *bahrak*; comp. Mod. Pers. *bahrak*, 'filth,' 'dross'.

¹² Reading: *vanj*, comp. the Pers. word.

¹³ *Chîharî(h)* 'appearance.' Following the text in DM., *va tanîch va chôlâ vîrâyâishn pavan sak chîharî(h) lâ*, 'and the improvement also of the body and neck (or throat) is not (possible) in such a condition'.

¹⁴ *Nism*, 'spirit.' ¹⁵ *Hâkhratîh î sûtâmand*.

ings¹. (2) And as to that which Bûkht-Masareh has recounted² for much prosperity of the worldly existences, this, too, we say that if the victorious ones wish to persevere³ in obtaining⁴ the diadem and other decorations of the winners of victory, and to wear (them) on the head and the neck, no battle should be waged with the object of returning to the presence of sovereigns (to win applause); but, on the battle-field, they should do 'the best they can for (protecting) the Law. (3) Then that one Law of the manifestations of goodness is even the most pre-eminent one⁵ in this world; if that be not so⁶, there is nothing to be worthy of Heaven. (4) In the final period the worshippers of God will have no grievance for want of intercession, [on account of the defects and maceration which are from much distress to the soul, owing to much paucity (in virtue)]; and they (the good spirits) will allow them (*viz.*, the worshippers) the plenty⁷ that is through perpetual needlessness⁸ and (through) the hope which is also devoid of⁹ terror, fear, fate and the peaceless death which one might meet (in this world). (5) To (teach one to) meditate on the sublime, to regard as poison the plunders which even at times the demon-worshippers gather, to be contented with straightforward exertion, and to exert in one's own avocation—(these) are pre-eminent reasons to prove the worthiness of the good learning (*hûdânâgîh*) of Religion, and of the good faith and inquiry of the orthodox people (*daênîg*) who, in regard to the spiritual authority of wisdom, are curiously desirous for the learning and faith in Religion and the manifestations surrounding it. (6) Among those who observed it closely and understood it, (and) consequently also looked (on it) as (the means of) salvation, that Bûkht-Masareh was not deficient¹⁰.

¹ Lit., 'goodnesses'.

² Or, 'characterized as the means of.'

³ Reading: *nîyâsak yaona-ê* comp. Avesta *yaona*, 'perseverance,' Vd. IV, 45 ; or, *nîyâsakoñand*, 'if they want or aspire to'. ⁴ *Ashkekkhûntan*.

⁵ *Avîrtar*, lit., 'more pre-eminent.'

⁶ *Hat sak lâ ângrân*. ⁷ *Pishnîh*, cf. Av. *pîthwa*, 'abundance'.

⁸ Or, 'sufficiency'. ⁹ *Barî pavanîch*, 'without'. ¹⁰ Lit., 'is not less so'.

XXXIII. (1) And, moreover, the (physically) blind ones with the (help of the) knowledge of Religion, do not fall into the abyss of the wicked ones; and the honestly faithful individual is (like) an agricultural implement¹, a deliverer from (that) abyss. (2) In the midst of them (*i.e.*, the people named above) the deceitful and greedy ones are opponents. (3) Whosoever has the strength of natural wisdom—certainly², (coupled with) knowledge—and is also on the path of the faith of the creation—certainly, (on) the miraculous path³—shall maintain it before the non-seekers of the wealth of pious selectors⁴, and shall, thereby, blow off (*vayînénd*) what is a perpetual harm (unto the creatures), and thus that person becomes acquainted with, and a guide in, the embellished wisdom of the Mazdayasnian Revelation.

¹ Comp. Pers. *dastâhang*. ² In the sense of Mod. Pers. *hamânâ*.

³ Reading, according to DM., *avad-râs*; according to K., *avîrâs*, 'inaccessible'.

⁴ Reading: *kam vijûstârân î hûchîtârân î chabunân*.

NOTE.

Regarding the Pahlavi word *pur-dart* (*sîrîh*) occurring in Answer VII., § 2, it is to be noted that it can also be read in some passages *fragart*, Mod. Pers. فرغرد *fargardah* "mixed." The Pahlavi negative of this word seems to be *afragart*, and it occurs in the Dinkard, Bk. IV., § 12; VII., Chap. I., § 41; and VIII., Chap. XLVI., § 2. The meaning "unmixed" of the negative it is not possible to fix in the references said above; however, it is certain that *fragart* or *fargard* does not always mean "chapter." Hence my approval of the reading *pur-dart* instead of *fragart* in the text of Answer VII.

THE DĪNKARD, BOOK VI.

[May there be] the propitiation of the Creator Aûhar-mazd¹ through faith² in the Revelation established by the Laws pertaining to the (Zoroastrian) worshippers of Mazda, as well as to the primitive believers in that creed.

The Sixth (Book) is about the doctrine³ which was practised and upheld⁴ by (those) ancient adherents to the creed, as the sayings of the Revelation for the belief of the worshipper of Mazda.

I. (1) The ancient sages among the early followers of the (Mazdayasnian) creed thought thus : namely, in the thought (arising) in the life of men, as⁵ a good spirit keeps a place (*i.e.*, abides in it), so, also, an evil spirit holds the way (to it). (2) And in the expression of the mind, as a good spirit keeps a place, so, also, an evil spirit holds the way (to it). (3) And in the practical action resulting from the thought, as a good spirit keeps a place, so, also, an evil spirit holds the way (to it). (4) And in the life-prompted emotion or reasoning, (as) Vohûman⁶ keeps a place, (so, also), Akoman⁷ holds the way (to it). (5) And in a desire resulting from the heart, (as) Srosh⁸ keeps a place, (so, also), Aeshma⁹ holds the way (to it). (6) And (as) in a thought resulting from the desire Spendomat¹⁰ keeps a place, (so, also), the *druj* Taromat¹¹ holds the way (to it). (7) And (as) in an expres-

¹ The Pahlavi *Shnâytishn-i-Dâtâr Aûharmazd* is the rendering of the Avesta : *Khshmaothra Ahurahê Mazdao*.

² *Vôvrigânih*. The Pahlavi word according to DM., can be read *âfrigânih*, "praise, invocation".

³ *Nisang-I*. It might be read *nasûg-I*, a corrupt form of the Pahlavi *Nask-I*, "a book". The word occurs also in the Dînkard, Book IX., § 2. West reads it *vasang*, "compendium", see Dd., Chapter XCIV, note 3.

⁴ It may also mean "composed and preserved" by the *Paoaryôtkiêshân*. Cf. S. B. E., Vol. XVIII., p. 269, note 3.

⁵ Reading ; *âtun yesat-I* ; but according to K., DM., *hait-i yesat-I*, 'an angelic being'.

⁶ 'Good Thought.' ⁷ 'Evil Thought.' ⁸ 'Obedience.' ⁹ 'Wrath.' ¹⁰ 'Bountiful Devotion.' ¹¹ 'Scornful Thought.'

sion or utterance of the thought, wisdom keeps a place, (so, also), lust holds the way (to it). (8) And (as) in the action resulting from word, conscientiousness keeps a place, (so, also), self-willedness holds an access¹ (to it). (9) And in these several paths and ways (there happens) the struggle of the *druj* with men. (10) And whosoever is redeemed in these several paths and ways, is redeemed in every place. (11) And whosoever is allured there, comes then into the grasp of the *druj*, and is not able henceforth to rule himself, but thereafter he would act as the *druj* would order him². (12) And we, men, ought to be alert, so that we may adhere to the path of God, and may not go after (*i.e.*, follow) the *drujas*.

II. (1) This (*i.e.*, the following), too, was thus thought upon by them : namely, that nature is good in which one would not do for another what is not good for oneself³. (2) And that one (kind of) wisdom is good (which belongs to him) who, (when) a benefit has accrued to him, discerns the fruit (of it) and knows how to taste it (*i.e.*, to derive advantage from it), and who does not purchase⁴ (*i.e.*, bring on himself) a calamity or in-

¹ Cf. the following from *Mâdgân-i-Ganj-i-Shâyagân* by Dastur Peshotanji : — *Mâ anshûtâân pavan kûnishn vabîdûnd denâich III râs baên tan-i anshûtâân henkhetûnt yegavimûnêt. Pavan denâ III râs, III mainôg gâs va III drûj râs yakhsenunêt, pavan mînishn Vohûman gâs va Aêshma râs yakhsenunêt, pavan gûbishn Khrat gâs va Varûn râs yakhsenunêt, pavan kûnishn Spênâk Mainôg gâs va Ganrâk Mainôg râs yakhsenunêt* (§ 139, p. 14). “Whatever men do, they do for this reason that in their body are placed (by Nature) three distinct ways. By means of these three ways, the three *mînôs* (*i.e.*, the three invisible good faculties) make their abode in, and the three evil ones have access unto, man. Just as Vohûman (the faculty of good thought) resides in his mind, so also, does Aeshma (Wrath) find its way to it. Just as Good Sense has its abode in his speech, so has Varûn (*i.e.*, evil sense) access to it ; and just as there is place for Spentô-Mainyu in his doings, so is there also a way for Angra-mainyu to go with them” (pp. 23-24). In connection with the precepts of the *Paoiryôtkêshân* read the interesting section XCIV of the Dinkard in Dastur Peshotanji’s Edition, Vol. II, p. 103 of the Pahlavi text.

² Or, “he is not able henceforth to do anything except what he is ordered to do by the *Druj*”.

³ Cf. *Andarz-i-Âtrôpât* by Dastur Peshotanji, § 8 ; *Kôlâ mâ pavan lak lâ niyôk lakich pavan hân aîsh al vabîdûnîh* : “Do not do that for others which is not good also for thyself”.

⁴ *Vahâk bûrdan*. Or thus :—“who is not grieved for a calamity or injury that has not reached him (*i.e.*, for imaginary woes)” ; reading *vâk* (*vâf* = “woe”) for *vahâk* :—cf. *Ganj-i-Shâyagân* by Dastur Peshotanji, § 18. *Mandavam î aûjît yegavimûnêt râî vâkîh* (or *vâyîh*) . . . *lâ yedrûntan* : “One should not grieve for a thing which has passed away.”

jury that has not reached him. (3) And that one (kind of) intelligence is good (which belongs to him) who perceives, in the case of what he does not understand, thus: "I comprehend it not".

III. (1) They held even this thus: namely, Love all; that should be wisdom for thee. (2) Hold them for kindred; that should be conscience for thee. (3) Unto them do good; that should be spirit for thee¹.

IV. (1) They held even this, thus: namely, True Nature is that which does not mislead another². (2) And Wisdom is that which does not mislead itself. (3) And Conscientiousness is that which when it recognises (a thing) as virtue, performs it.

V. (1) They held even this thus: namely, that which when it recognises that (a thing) is no virtue, and (still) performs it, is Perversion. (2) Perversion is opposed to Nature. (3) And that which while it recognises that (a thing) is sin (and still) performs it, is Folly. (4) Folly is opposed to Wisdom. (5) And that which while it does not recognise whether (a thing) is virtue or sin, and before it arrives at knowledge, performs it, is Self-willedness. (6) And Self-willedness is opposed to Conscientiousness.

VI. (1) They held even this thus: namely, Nature is not (implied) in Wisdom, while Wisdom is (implied) in Nature. (2) And Conscientiousness is implied in both Wisdom and Nature. (3) Spiritual things are known to be regulated according to Nature; the body is preserved by Wisdom (while) the spirit is redeemed by the union of both these.

VII. They held even this thus: namely, Shame is that in which they do not cease performing sin; Honour (Nang)³ is that in which they do not cease performing virtue.

¹ Lit., 'soul.' The meaning is that in their true and natural state all spiritual conditions are perfectly good; it, therefore, behoves one to keep them in this pure condition by their best exercise. Cf. S. B. E., Vol. XXIV., p. 34, M. K., Chap. VIII, §§ 22—26.

² Lit: 'a person.'

³ *Nang*, 'honour'; it also means 'disgrace'.

VIII. They even held this thus : namely, the essential thing in the Primitive Religion is Sinlessness.

IX. They even held this thus : namely, dutiful can be he who is discriminating.

X. They even held this thus : namely, the controversy¹ about religion is carrying into effect all that is in one's memory² (or, retention) as much as one knows.

XI. They held even this thus : namely, Aûharmazd, the Lord, produced this world according to Nature, and maintains it on Wisdom, and turns it back upon Himself by means of Conscientiousness (Daên).

XII. (1) They held even this thus : namely, Aharman produced everything with a view to the damage of Aûharmazd ; but when he had produced it, (he found it) of damage to himself, and of advantage to Aûharmazd. (2) (Whereas) Aûharmazd produced everything with (simply) a view to the advantage of Himself, (but) when He had produced it, (it was) of advantage to Himself and (also) of damage to Aharman³.

XIII. (1) They held even this thus : namely, there are these three things for men : most dutifully to keep an eye on the world ; not to honour⁴ the sinner who through sin is op-

¹ Cf. Pers. *shikâltsh*, 'care'. Or, "Care for religion (is shown when) that much knowledge of faith, as one knows, one is carrying out into action."

² *Kirâkîh* may also mean 'revealed knowledge of faith'; cf. Pers. *kîrâ*, 'knowledge of a secret'.

³ The idea is that Aharman had evil intention in the creation of his things and aimed at the damage of Aûharmazd, but the result of his production was quite the reverse of his intention ; and he failed in the creation of his things. Whereas though Aûharmazd desired nobody's evil and proposed simply to win advantage to Himself, the result of this creation, besides being a benefit to Himself, was in its nature also a damage to Aharman. Apart from the application of this circumstance to Aharman and Aûharmazd, one may see in it a fact of constant human experience.

⁴ Reading : *khûnûnitân*, 'to cause to be famed', cf. Pers. *khunîdan*, 'to obtain fame'.

posed¹ to creation ; and to pray for the reward of virtue from the divine ones. (2) As regards keeping an eye on the world they said this that every (person) should observe 'unto oneself thus : What shall be desired by me ? How shall I be acting ?

XIV. (1) They held even this thus : namely, to render three things highly strict ; thus even this is one, not to honour the sinner because of his sin. (2) And one is, despite² his power and wealth not to exalt a person of false creed. (3) And one is to wish for the reward of meritorious acts from the heavenly beings (or, spiritually) and not from the worldly beings (or, in the affairs of the world).

XV. [They held even this thus : namely, one should not connive at what is unpardonable³, nor should uphold what is connived at.]⁴

XVI. (1) They held even this thus : namely, every man should bear in mind, in every place and at every time, the spiritual circumstance of the blessedness of heaven and the misery of hell. (2) On that occasion when peace, blessedness and joy should have come to him, he should reflect even thus : Behold ! There should be blessedness even in heaven when it is thus blessed even here. And on that occasion when distress, harm, misery, and pain should have come intensely to him, he should reflect even thus : Behold !⁵ there should be misery even there in hell, when it is so even here. (3) Whereas owing to the manifold blessings of Aûharmazd if they be with

¹ *Pushhâr*, 'an enemy'; it may be read *pîshyâr*, cf. Pers. *pîshyâr*, 'a servant who serves to produce sins ; perhaps *paîdyâr*, a substitute for *paityâr*.

² Lit., 'on account of'.

³ Reading : *avôkshâyishn*, 'not to have mercy or compassion on.' Perhaps, *apûkshâyishn*, 'not to satisfy a person or exalt his reputation.' Comp. Per. *pûkshâdan*, 'to grieve'.

⁴ The Pahlavi text of the passage in brackets occurs only in K.

⁵ On analogy with the above we expect *havôt* for *avat*, 'unto thee', but we think the scientific reading *havôt* of the former may have been miswritten *havat* in the latter, which should be its pronunciation when it is kept in the text. West reads the word *âfat*, see note 4, p. 274, S. B. E., Vol. XVIII.

one, there shall be no misery there, even though here it be so miserable¹.

XVII. (1) They held even this thus : namely, among men he is the most blessed who during the health of his understanding² should have undertaken and performed such a thing that on the last day when earthly objects pass away, his desire should be thus ; “Oh ! would³ that it might have been done more by me !” (2) And that thing should most be avoided for which on the last day (there) should be this desire thus : “Oh ! would that it might not have been undertaken and performed by me !”

XVIII. They held even this thus : namely, righteousness should be kept in advancement, and sin in depression and neglect⁴.

XIX. They held even this thus : namely, the essential thing in righteousness should be that which every person would be able to perform, and which even Aûharmazd, the Lord, desires in every person, and which one should not perform unwillingly⁵.

XX. They stated that thing as follows : namely, whoever is a friend unto the worshipful God, never perverts⁶ the thought from the friendship of the Lord.

¹ This sentence is added here to clear a misunderstanding if it should arise ; when it is said that the experience of misery here should make one reflect that misery is possible even hereafter, it is not meant that misery here should always be followed by misery hereafter. Indeed, however miserable one should have been here, if one should deserve the blessedness of God, one shall be free from all misery whatever in the state after death.

² Or, ‘during the physical wholesomeness or vigour of his vision or foresight’.

³ Cf. Pers. *kâch*, ‘would to God’.

⁴ Cf. Pers. *spûzgâr*, ‘negligent’. Cf. Andarz-i-Khôsru-i-Kavâtân : Bazak pavan ranj spûj : “Take pains to free yourselves from sins” ; or, “regard sin as the affliction of this transitory world (ranj-i-sepanj)” ; or, thus : “regard sin as (a thing) to be thrust off with great pains.”

⁵ Reading: *agarûkîhâ* ; it can be read also *aderangîhâ*, ‘without delay or hesitation’ ; perhaps, *adarûgîhâ*, ‘without any false motive’.

⁶ Or, ‘corrupts the thought for His friendship’. *Naksônatan*, ‘to corrupt,’ ‘to destroy’.

XXI. (1) They held even this thus : namely, the fountain-source of apostasy must be destroyed¹. (2) When it first approaches the world, mankind mostly maintain faith in the soul ; and for the reason that it (apostasy) has not acquired power, they prosper. (3) But when it has come to power, they mostly go out of faith even with the influence it has. (4) And even at length for the reason that mankind have departed from the faith, they do not prosper².

XXII. They held even this thus : namely, goodness should be done unto every person ; evil should not be done unto any person whatever.

XXIII. (1) They held even this thus : namely, in the Religion, five best of things are even these : namely, Truth, Charity, Virtue, Competence (or Industry), and Intercession. (2) That truth is best which if one among the creatures of God should perform, then that one who acts up to it should be so much the more benefited according as one follows it out. (3) That charity is best in which when one makes a gift unto a person, one has no expectation that from the person to whom it is made, there should come to one as recompense anything whatever in the world ; and there is nothing for him even in this that one to whom it is made should entertain a wish³ for thanksgiving and prosperity. (4) And that virtue is best in which one struggles with the spiritual vices (*druj*), and does not permit within oneself any vice whatever, particularly these five vices : Avarice, Jealousy, Folly, Passion, and Infamy⁴. (5) That competence (or, industry) is best in which

¹ Or, "the source of the stream of apostasy can be done away with."

² Here is the constant Zoroastrian view that peace, health, prosperity, and happiness are essentially related and connected with, or rather included in, Virtue.

³ *Khahîshn*. It can be read also *vêshîshn*, 'aggrandizement', 'exaltation', cf. Mod. Pers. *veshîdan*, 'to exalt'. Perhaps *nîshîgân*, cf. Mod. Pers. *nîshîk*, 'a debtor', hence "that one should hold him to whom it is made, debtor in gratitude and prosperity".

⁴ Cf. §§ 3, 7 and 22 of *Ganj-i-Shâyagân*. Note how elsewhere the word *nang* has the opposite sense of 'honour', just as in Mod. Persian.

when a work is being done, it be so done that every moment one should feel confident within oneself that if one should die that very moment, even then nothing different need be done from what is done already. (6) That intercession is best in which one says words in behalf of that person for whom others do not speak, and who is unable himself to state his misery and complaint¹; that man utters (or addresses) the voice of his own soul and of the suffering poor, and (expresses) the woeful sorrow of another man, or of the world, unto the six Bountiful Immortals (Ameshaspendas).

XXIV. They held even this thus: namely, wisdom is manifested in work, nature in government, and a friend in difficulty.

XXV. (1) They held even this thus: namely, the wisdom of wisdom, the best one, is that by which one is able so to maintain this body that not even the least harm might come to the body on account of the soul, and so to maintain the soul, that not even the least harm might come to the soul on account of the body. (2) Whereas², if, on the other hand³, one is not able to do so, one should give up the body and preserve the soul.

XXVI. (1) They held even this thus: namely, power is a halter⁴ to wealth, and wealth is a halter to the body, and the body is a halter to the soul; and mankind unto whom harm comes regarding these four things, should for the removal of them give up (all) worry, wealth, and power. (2) And if one cannot dispense with power, one must thus let go even wealth (for it); (and) if one cannot dispense even with

¹ Reading *gilak*, cf. Mod. Pers. *galak*, 'complaint', 'grievance'; or, *garah*, 'difficulty', 'a knotty thing'.

² *Amat*, 'when', 'whereas'; perhaps here a substitute for *mân*.

³ *Jvit*, 'otherwise', 'on the other hand'.

⁴ The Pahlavi word which is here rendered by the English 'halter' can be read in several ways. (1) *magûl-ê*, 'a halter', 'a leech', 'a frog', cf. Mod. Pers. *magal*; (2) *mekablunt*, a noun form from the Huz. *mekablân*, meaning 'a grant', 'a gift', 'a receipt'; (3) *meg-van-ê*, 'a tree or garden full of locusts'; perhaps (4) Huz. *mikvad*, 'a bridle', 'reins', 'halter', cf. the Arabic *mikvad*; or (5) Huz. *mikân*, 'existence'.

wealth and power, one must even thus forego the body withal; and (whereas) as for the soul after all, it should not thus be disclaimed¹.

XXVII. They held even this thus: namely, you must accordingly conceive the abode of righteousness and religion in yourselves as that of plenty² and contentment.

XXVIII. They held even this thus: namely, every person should make one's own self devoutly faithful³, and should resign oneself to God, and thenceforward one should be grateful⁴ unto Him, so that there shall not ever come unto one anything, on occurrence whereof there might be injury.

XXIX. They held even this thus: namely, those who feed upon the produce of the land⁵ should be hospitable⁶, should extol (God) by striving in virtue, and pray for grace from the spiritual existences.

XXX. They held even this thus: namely, the spiritual head must be so regarded as the (religious) lord and obeyed that the ruler and the sovereign should also do nothing without (the advice of) the spiritual lord, the Head-priest⁷.

¹ *Spūjit*, lit. 'hidden', 'thrust into obscurity or damnation'.

² Reading: *anbārīh*; but it can also be read *kūbaharīh*, 'a good or pious lot', 'a good share'.

³ *Aūstōfrīt*; Av. *avi-stu*, 'to praise', 'to admire', 'to be devoted to'; and *frī*, 'to love', 'to pray'; 'to devoutly pray to, or love (God)'.

⁴ Reading: *stīshn* for *stāyīshn* (*yehvānīshn*), 'one ought to be thanksgiving (unto God)'. It can also be read *stīyān*, 'worldly existences'; according to K. 43, perhaps, *vīstākhan*, 'boastful', or, *vastahān*, 'striving', 'endeavouring best'; or, *vastāān*, 'glorifying the name of the Lord', cf. Mod. Pers. *vastā* corrupted from *avastā*.

⁵ Reading: *galah*, 'corn', 'land-produce', cf. Pers. *galah*; it may be *yalah*, 'a hero'.

⁶ *Navītvār*, cf. Pers. *navīd*, 'hospitality'.

⁷ This sentence can also be interpreted thus: "Life (*ahū*) should be so kept after the Lord and obedient to Him that the ruler and the monarch should not do ever the least thing without (the advice of) the Head-priest of the world." Comp. Chap. 163 of the *Dīnkard*, Vol. IV, p. 200, edited by Dastur Peshotani.

XXXI. (1) They held even this thus : namely, Aûhar-mazd, the Lord, desires this from men¹ : viz., "Do ye know Me?" because He understands this : viz., "If they should (fully) know Me, everyone would come² after Me³". (2) Aharman has this desire : viz., "Know ye not me", because he understands this : viz., "If they should know me, not even a single person would come after me⁴".

XXXII. (1) They held even this thus : namely, Aûhar-mazd desires this of men, viz., "Whatever you should do, do it for your own selves if you would do it according to your desire". (2) Whereas Aharman desires this, viz., "You need not do for your own selves what you would do according to your desire".

XXXIII. (1) They held even this thus : namely, for every person there is an object which is more honourable and dearer⁵ to him than anything else ; and when he regards that thing

¹ Reading : *Aûharmazd khutât min anshûtâân khvahishn*. The words *min anshûtâân khvahishn* are found only in K.

² Reading : *yâtûnêt*, as in DM. and DE. Following the reading in K., the sense is, "they would be after me".

³ Cf. The Dînâ î Maînûg-î-Khrat, Ch. XL, §§ 24—27: *Zak aêvak kâmak î Aûharmazd î Khûtât min martûmân medammûnêt denâ, aîgh li barâ shnâsît, mâ kolâ mûn li barâ shnâsêt min âkhar-i li yâtûnêt va val khûshnûtîh-î li tôkshêhêt. Va zak aêvak kâmak î Aharman min martûmân medammûnêt denâ, aîgh li al shnâsît, mâ khavitûnêt aîgh mûn valâ darvand barâ shnâsêt min âkhar î valâ anâk kûnishn lâ vazlûnêt* : "That one wish which Aûharmazd, the Lord, contemplates as regards men is this, that 'Ye shall fully understand Me, for everyone who fully understands Me comes after Me and strives for My satisfaction'. And that one wish which Aharman contemplates as regards men is this, that 'Ye shall not understand me', for he knows that whoever fully understands that wicked one, does not go after his evil deeds". (Pahlavi texts, Part III, S. B. E., Vol. XXIV, p. 80.)

⁴ The point is that the holy nature of God is so good and love-inspiring that if men understood it correctly, they would never depart from it ; whereas the wicked nature of Aharman is so bad and repulsive that if men understood it, they would never pursue it.

⁵ The reading of DE. *girâmiktar* ; of DM. *girân-mûstar*, 'more heavily difficult' ; and of K. *girân-mehtar*, 'more weightily exalted'. *Girâmiktar* also means 'more precious', 'beloved', 'revered', 'excellent'.

as his co-helper¹, and when there lies nothing else in the midst, only then is one full of gladness therefrom. (2) That thing is Religion.

XXXIV. They held even this thus : namely, (real) Religion is that which is being practised².

XXXV. They held even this thus : namely, he who believes in an intercession for the soul is less wicked than he who believes in nothing whatever³.

XXXVI. They even held this thus : namely, Religion is that which creates happiness unto every creature⁴.

XXXVII. They held even this thus : namely, crime is that which (is in relation) with the Law ; and sin is that which (is in relation) with utility ; and perversion and fault are those which abide.

XXXVIII. They held even this thus : namely, the essence of sin is the Excess and the Deficiency ; whereas the essence of virtue is the Mean⁵.

¹ Reading : *hamtyâr*, as in DM. and DE. ; it can be read also *hamkhhâr*; according to K., *hamât râyînêt* '(and when that thing) is being fulfilled', for *hamtyâr yakhsennûêt* in DM., DE.

² Or, 'which they (*i.e.*, mankind) continually practise'.

³ The dictum, "Man is the maker of his own destiny," is never held more strongly by any other Religion than Zoroastrianism. So it is most repugnant to its spirit to believe that some one can intercede on behalf of one's adherents and procure them heaven, despite all their sins, for no other reason but that they are that one's followers. Now, such an opinion, if absolutely carried out, should take all moral responsibility away from a person, and allow him to sink into degradation and sin. Still, wrong or right, the belief in this opinion is not absolutely devoid of the moral instinct, even though misguided in this case ; whereas people who have no faith whatever, right or wrong, are absolutely devoid of the moral instinct, and therefore decidedly worse than the former.

⁴ The proof of a Religion's truth is the peace and hapiness it procures in its followers.

⁵ The *Patmân*, the *Frehêbût*, and the *Aibîbût* are the same as Aristotle's the Mean, the Excess and the Deficiency, respectively. For their explanation, see Aristotle's *Nicomachean Ethics*, Bk. II, Ch. 8. For their Pahlavi definition, see *Gan-i-Shâyagân*, §§ 6-7, edited by Dastur Peshotanjî.

XXXIX. They held even this thus : namely, the Religion is the (Golden) Mean¹.

XL. (1) They held even this thus : namely, everything should be faultless in the mean. (2) And from this Religion, it is thus manifest that Virtue is the supreme (Golden) Mean², and the (Golden) Mean is this : good thought, good word, and good deed.

XLI. They held even this thus : namely, whosoever is pious is pious through the Revelation³.

XLII. (1) They held even this thus : namely, Excess is that wherein one thinks, speaks and does what is no (good) thought, no (good) word, and no (good) deed⁴. (2) Deficiency is that wherein one does not think, speak and do what is the thought, the word, and the deed⁵. (3) And the Mean is that wherein what one thinks, speaks and does is the thought, the word, and the deed⁶.

XLIII. (1) They held even this thus : namely, in religion three things are most essential—the communion⁷, the ardent love⁸, and the mean. The communion is that wherein with regard to the thought, the word, and the deed, and with all rectitude, one is attached to (the worshipful) God and the good ones, and does

¹ The Religion is most profoundly identified with Virtue's essential nature and therefore with Virtue itself.

² Reading : *mahist patmân kerfak*. It can otherwise be rendered : *Mandayasna patmân kerfak*, 'the Mazda-worshipper is the mean of merit'.

³ Or, 'in relation to Religion'. True Religion again is identified with Piety or Righteousness.

⁴ That is, in this altitude people do act, but their activity is wrongly directed.

⁵ That is, in this altitude people do not act, because they lack the virtuous quality.

⁶ That is, in this altitude people are active in the fittest things.

⁷ Reading : *hamîh*, 'attachment', 'mutual friendship', or 'communion' (with God).

⁸ *Nizak-haitagîh*, comp. Mod. Pers. *nîzh*, or *nîzhah*, 'ardent love', 'perfume', 'a spear'. Perhaps, *vîzak-haitagîh*, 'pious life'.

not ever corrupt that attachment. (2) And the ardent love is that wherein with regard to improbity and sin one severs oneself from Aharman, the demons¹, and the wicked ones. (3) And the mean is that wherein one is a watch² on the communion and the ardent love, and does not ever corrupt them.

XLIV. (1) They held even this thus : namely, abstinence³ of men is of many kinds. (2) The highest is that wherein one should hold (or worship) the Deity so much in oneself without apprehension of the people of the world that all that one would wish He would exhibit unto that person.

XLV. (1) They held even this thus : namely, care for fire is of many kinds. (2) Of the two kinds of that care, the greater is the one when people guard it sinlessly and truthfully. (3) And the other is the one when what men do for it is of high value.

XLVI. (1) They held even this thus : namely, in (any) work that might present itself, one should view one's highest employment. (2) And whoever would not recognise this to be the highest employment should (at least) so regard (all) work of lovingness⁴.

XLVII. They held even this thus : namely, when Aharman throws up⁵ one of these four stratagems⁶, then he

¹ Reading : *shaëddân*, vide 'Sassanian Inscriptions,' pl. form *shiddân*, Pâi Kûli, Frag. III, 2.

² *Pânak*, 'a protection', 'a guard'.

³ *Pâhrîj* means: 'regard', 'care'; also, 'forbearance', 'abstinence'. This section might also mean :—"Regard for men is of many kinds. The highest is that wherein one makes the people of the world so much without apprehension about oneself, that all that they might wish they would declare unto that person." Reading here *mân-shân* instead of *mân Yehân*.

⁴ The point is that if one is in search of employment, one should not allow minor employments to pass away in hope of some greater work, but should take up the very first work that might present itself to one for the highest employment one should aspire to. If, however, one should not agree with this opinion, one will, after all, accept that all work that lovingness inspires is the highest and the sweetest. Here the Pahl. *mitrô* = Av. *mithrô*, 'love'. It can also be read *matan*, reach', and may mean 'an advent', or 'approach'.

⁵ Lit. 'throws up', or, 'sends'; comp. Mod. Pers., *bar afgandan*.

⁶ The four stratagems (comp. Pers. *rang*) are not here mentioned. Some words seem to have been here omitted.

gains for himself¹ worship² of power, or worship of wealth, or vulgar help-giving³, or apostasy.

XLVIII. (1) They held even this thus: namely, one should be reverent to one's great ones⁴ and patronize one's inferiors,⁵ and should give benefit⁶ to one's coadjutors. (2) And of these three this one thing is excellent when one renders happy one's coadjutors, because if one do not give benefit to one's helper, it is manifest that owing to that one's terror in one's dealings with one's superiors, one (may in one's confusion treat) one's inferiors (with) reverence.

XLIX. They even held this thus: namely, in the conduct⁷ of oneself this thing is excellent when one regards one's inferior as one's equal, and one's equal as one's superior, and one's superior as one's master.

L. (1) They held even this thus: namely, through expiation, there remains no passage to hell. (2) And through non-expiation, there remains no passage to heaven. (3) Expiation is that wherein one is in contrition with repentance for a sin committed, and does not commit that sin again.

LI. (1) They held even this thus: namely, these three persons are the greatest⁸ in righteousness. (2) One is he who has the longing of the liberal. (3) One is he who has the

¹ Lit. 'draws unto himself'.

² Reading: *sangîh*, 'dignity'; it can also be read *dîvîh*, 'demonism', a spelling rarely found in old MSS,

³ *Pûj avâk-datîh*, 'the help-giving that causes injury', comp. *pûj avâkêh*, 'the union or friendship that brings harm'; 'the help that causes pain'. (Ganj-i-Shâyagân, § 55, edited by Dastur PeshotANJI.)

⁴ Reading: *afash masân*; it may be, *az dahmîgân*, 'to the pious people'; or, *az dah-masân*, 'to the country-nobility'.

⁵ Reading: *afash kasân dâshîâr*, comp. Pers. *dâshî*, 'patronage'; it may be, *az dah-kasân dâshîâr*, 'patronize the commonalty of one's country'.

⁶ Comp. Av. *saoka*.

⁷ Lit. *dârishn*, 'bearing'.

⁸ Lit. 'stronger', 'swifter'; *aurvandtur*, comp. Av. *aurvant*.

nobleness of the truth-speaker. (4) And one is he who does not afflict the afflicted.

LII. (1) They held even this thus : namely, in the case of every person that may have died, one should be guarded from him, thus : 'I will not touch or come in contact with the decomposed matter¹ therein, and will not be polluted'. (2) But if one comes in contact with it, one's own body contracts pollution ; and the living humanity should be so on guard against the sickness and disease in such other people, as from the corpse of a person in the case of a deceased.

LIII. (1) They held even this thus : namely, every person should desire the arms of righteousness². (2) And he who should put the arms of meritorious acts on the waist would thenceforward cause increase in merit and disappearance³ of sin. (3) And the wise apostles of the Religion have so spoken of the arms of meritoriousness and made them the accompaniment of rectitude⁴.

LIV. (1) They held even this thus : namely, if one performs (apparently) meritorious acts for these four things, those cannot (really) be meritorious acts (*viz.*), an evil name, or an immoral name, or shame, or the fear of some one else.

¹ Reading : *nasá* and not *vadash* as in K.

² Reading : *jânak i kerfak*, :comp. Pers. *jânah*, 'arms'; perhaps, a corrupt Pahlavi form of *zayanak*. Cf. The Dîná i Maînûg i Khrat, Ch. 43, §§ 6—14, wherein virtues are compared to arms :—“(6) That is, when they make the spirit of wisdom a protection for the back, (7) and wear the spirit of contentment on the body, like arms and armour and valour, (8) and make the spirit of truth a shield, (9) the spirit of thankfulness a club, (10) the spirit of complete mindfulness a bow, (11) and the spirit of liberality an arrow ; (12) and they make the spirit of moderation like a spear, (13) the spirit of perseverance a gauntlet, and they put forth the spirit of destiny as a protection”. (14) “In this manner it is possible to come to heaven and the sight of the sacred beings, and to escape from Aharman, the wicked, and hell, the depreciated”. These sections, Dr. West observes, “bear some resemblance to Isaiah LIX, 17, and Ephesians VI, 14—17, so far as mode of expression is concerned”. (*Vide* S. B. E., Vol. XXIV., p. 84.)

³ Comp. Mod. Pers. *nîsú*, 'cutting off', 'removal', 'a knife'; also *nasûg*, as in DM., comp. Av. *nas*, 'to disappear'.

⁴ Reading : *hamîk i frârunî(k) vabîdûnt*.

LV. (1) They held even this thus: namely, sermons¹ should be delivered to the faithful, and the Religion should be explained to co-religionists. (2) And virtue and vice should be pointed out² to every person.

LVI. They held even this thus: namely, he should deliver sermons whose intelligence is such as to further advancement, and comprehension is such as not to be confounded³, and wisdom is such as to be able to turn good one who is different⁴.

LVII. They even held this thus: namely, the (real)⁵ thing is that which, when one stands within, one does not miss⁶; and which, when one does not stand within, one misses.

LVIII. [They held even this thus: namely, everyone who stands within (the pale of) Religion, in so far as one stands within it, does not miss⁶ it].

LIX. (1) They held even this thus: namely, men should be cautious and the most on (their) guard against the demon who is expectant of authority over the wicked existences⁷. (2) That demon is the existence of every vice, and such is (his) demonism, because the entire vices which the man who commits, commits in being expectant of supremacy over the wicked existences⁷, so that one does not know that I do not speak the fair mind. (3) But if anyone should understand it, I shall be observant of the embellishment thereby; and if I should be free (from all danger), then I shall stand up and (boldly) say thus: 'That is what I ought to have done'.

¹ Comp. Av. *vachangh*; Mod. Pers. *va'as*.

² Lit. "and the meritorious and sinful acts should be declared to every person".

³ Reading: *dājēt*, 'to be fixed', or 'perplexed'; perhaps, *danjēt*, comp. Mod. Pers. *dang*, 'amazed', 'confused'.

⁴ Reading: *tanid*; perhaps, *tang*, and so it may mean, 'one who is in difficulties, or embarrassed'.

⁵ Meaning, of course, that that real thing is Religion.

⁶ Reading: *lā aīyabāsēt*. The Pahlavi text of the passage in brackets occurs only in K.

⁷ Reading: according to DM., *vinast-ahūih*, 'wicked life', or 'wicked mastership'; according to K., *vastākhōih*, 'boasting', or *vastāānih*, 'glorification of the Lord'. Or, according to DE., *va stīyānih*, 'and worldliness'.

LX. They even held this thus : namely, if thy tongue be holy or pious¹, and if thou should'st say unto a hillock², 'Move forth,' then it must move (indeed).

LXI. They held even this thus : namely, even when you should move three steps towards Religion, it shall come forward a thousand steps to meet³.

LXII. They held even this thus : namely, if one should have performed a righteous deed with special reference to one's own self or to one's ancestors, then its⁴ principle⁵ is not according to the Primitive Creed.

LXIII. They held even this thus : namely, whosoever turns (one's) virtuous face to Religion and embellishes one's nature (accordingly), then unto that person Religion reveals a thousand truths⁶, such as one has never heard from anyone ; and if one should religiously think⁷ upon them with the doctors of the Religion (or, the head priests) and with wise men, (they must really be found) true.

LXIV. (1) They held even this thus : namely, the function of intelligence is to search out the thing. (2) And the function of understanding is to treasure up⁸ and guard the thing intelligence has sought. (3) And the function of wisdom is to discriminate⁹ things and recognise good and evil, and to adopt what is good and reject what is evil.

LXV. (1) They held even this thus : namely, that everything is made (the appropriation of) him owing to whom

¹ Reading : *yasarûb* for *yasharûb*, 'holy', 'righteous'; perhaps, *agarûb*, 'unpledged,' 'free,' 'independent'; may be, *adrûb*, comp. Av. *drava*, 'mighty', 'powerful'.

² Lit. 'a mountain.'

³ *Val patîrak*.

⁴ One *ash* of *adînashash* refers to the performance, and the other to the person.

⁵ Lit. 'the end' or 'the moral point'; comp. Mod. Pers. *sar*, 'principle,' 'end'.

⁶ Reading : *drenjishn*, Av. rt. *drenj* 'to meditate,' 'to recite'.

⁷ Pahl. *hûskârêt*.

⁸ Reading : *ganjbarîk*; Mod. Pers. *ganjvar*, 'a treasurer'.

⁹ Pahl. *vichyînitârîk*, Av. rt., *chî*, 'to select'. According to K., *vichîtârîk*.

it is performed, and the reward and recompense therefor are (also) assigned unto him owing to whom it is performed. (2) And men should highly be striving in this manner: 'May we perform virtuous deeds that there may be (attained) unto us the reward from Aŋharmazd the Lord; because whatever recompense proceeds from Aharman, that recompense is assuredly harmfulness.'

LXVI. They held even this thus: namely, that he who learns to observe these several sections¹ which have been written in this treatise, recognises the good of himself and of others.

LXVII. They held even this thus: namely, that a thing has these five elements²—the generic essence, the material substance, the consciousness³, the energy⁴, and the specific essence⁵.

LXVIII. (1) They even held this thus: namely, the elements in men are of these three kinds. (2) One, that which is good for germination. (3) One, that which is bad for germination. (4) And one, that which is mundane. (5) That which is good for germination is the one wherein though no instruction be imparted to one, even then it manifests itself. (6) And that which is bad for germination is the one wherein though much instruction be imparted to one, even then it does not manifest itself. (7) Whereas that which is mundane becomes good or bad according to instruction. (8) It becomes good by chaste instruction and bad by corrupt. (9) There is (however) a case wherein one utilises chaste instruction for corrupt ends, such as the apostates (do with) the teachings of Religion.

¹ Reading: *darab*, comp. Pahl. *dar*, 'a chapter'; Mod. Pers. *dar*: 'a volume', 'a manuscript'.

² Lit. 'essentials'.

³ Pahl. *kîrûk* (see Pand-nâmak i Âtrôpât Mahraspendân, §§ 142-143, edited by Dastur Peshotnji); comp. Mod. Per. *kîrû*, 'memory'.

⁴ Âtâsh: as energy in nature manifests itself into the heat principle everywhere the same term signifies both in the Old Iranian languages.

⁵ Lit. 'the essence of any kind whatever'.

LXIX. They held even this thus: namely, neither through anxiety nor through fear should any person seek remedy out of depravity.

LXX. (1) They held even this thus: namely, spiritual anxiety is owing to the transgression of those who are versed in the Gâthic lore (*gâsânîgân*). (2) And the earthly (one) is owing to the ill-repute of those who are versed in the Hadha-Mâthric lore (*hâtak-mâsrîgân*). (3) And the fear (of punishment) at the (Chinvat) Bridge and much affliction are owing to the sins of those who are versed in the Dâtic (*dâtîgân*, legal) lore, and who do not (*barâ*) protect themselves (from such sins)[†].

LXXI. (1) They held even this thus: namely, if the worth of things is inquired² into and recognised by a man, certainly he should not take noted power and great wealth for goodness, nor (also) should he praise little wealth and indigence as goodness. (2) Because if worth be taken not according to the goodness or wickedness of a person, but according to little or great wealth, then it shall so happen in the world that an ill-natured man of manifold means would, in spite of his being depraved³, sinful, and corrupt, entertain desire for reputation, and who compared with⁴ his desire for reputation values (or regards even) wealth less. (3) He who is needy, discontentedly and corruptly robs⁵ (even) poverty; and he

¹ Read in connection with this, Dastur Peshotanji's Edition of the Dînkard, Vol. I., Question IX, pp. 1—3; and the note to the Dînkard, Bk. VIII., Chap. I, § 5, pp. 4-5, by Dr. E. W. West in S. B. E., Vol. XXXVII.

² Reading: *vijôyihêt*, Pahl. *vijûstan*; comp. *vijôyîtâr*, 'an inquisitor', in the Dînkard, Bk. IX., Chap. XXI, § 18, p. 216, S. B. E., Vol. XXXVII.; perhaps, *vijôrîghêt*, Pahl. *vijôrtan*, 'to decide', comp. *Mainûg ê Khrat*, Chap. II, § 39, of my Edition.

³ Reading: *chapîhêt*, comp. *han-chapishn* in the Dînkard, Bk. VII., Chap. V, § 5, S. B. E., XLVII.; perhaps, (*pavanich*) *pîshêt* or *pasht*, 'an avaricious person', vide the Dînkard, Bk. VIII., Chap. XLIV, § 13. It can also be read *pâj-pâjt*, 'niggardly mean', cf. Mod. Pers. *pâjê*.

⁴ Lit., 'owing to his desire'.

⁵ Reading: *zinêt*, 'steals', comp. Av. *zinaka*, from *zi*, 'to carry away', or, 'to steal'; commonly read *zadônêt*, a Semetic word, meaning 'buys'.

who is a gambler¹ squanders away² whatever he possesses ; and he who is indolent makes no wealth, but even flatters other³ people who are evil in many ways, and scorns the illustriously wealthy and munificent man. (4) And still the indigent niggard⁴ evidently sets himself off owing to the illustrious, and whatever defect there is in him he renders less conspicuous through the bounty of that illustrious person. (5) Whereas the munificent man is he who becomes regretful for whatever he is taking⁵, and who should have entertained (even) him who offers up prayer for the decrease of the bounty of his charity towards the world, and thus craves such a loss (*āhūk*) to it.

LXXII. They held even this thus : namely, whoever lies with a woman married (to another), although he does not fall verily into the sin which is inexplicable⁶, even still by the action of that man peacelessness and affliction swell in the world ; and because peacelessness and affliction swell in the world owing to the action of that man, he should be made to expiate them.

LXXIII. They even held this thus : namely, one should humbly lie down within the threshold (of a sacred place), or else confusion shall come unto him, because the man who (squanders away his time) outside that threshold becomes the demon's own⁷.

¹ Reading : *vōzīgār*, comp. Mod. Pers. *bāzī bākhtan*.

² *Avsthinēt*.

³ Reading : *hānich* ; it can be *nihānich*, 'privately'.

⁴ This probably refers to the indolent man who, though he pretends to despise wealth in excuse of his indolence, has still so much to depend on the bounty of the munificent man.

⁵ The munificent man is so very anxious to keep always the current of his own liberality running that he almost feels shame if he has to borrow something or even receive it as gift.

⁶ Reading : *vinās t anāpōhlagān*, comp. Av. *anāperetha shkyaotkna*.

⁷ It is every man's duty to have provided himself a sacred home to ease his soul therein ; and none should squander away the hours of leisure, seeking life of dissipation, for that would lead him into the company and relationship of demons.

LXXIV. They even held this thus: namely, there is nothing more beneficial than Religion, because whoever exalts the glory of Religion, never becomes an affliction unto men.

LXXV. They even held this thus: namely, there is no person more liberal than Tishtar¹, because no person performs liberality so excellently and perfectly as Tishtar.

LXXVI. They held even this thus: namely, according to this Religion², one instruction is even thus: there is no reason that all persons should be unique, and he that is unique must be ascertained (to be such)³.

LXXVII. They held even this thus: namely, there is never a person born in whom these six spiritual things do not struggle—good mind and bad mind, virtuous moral sense and passion, and honour and scorn.

LXXVIII. (1) They held even this thus: namely, one who has the good mind as guest within himself has verily this mark that one is warm in virtue and in confidence⁴ with the good, and continues in peace, and promotes intercession towards the Lord. (2) And one who has Akoman (Evil Mind) as guest within himself⁵, has then his characteristic such that he is benumbed in point of meritorious actions, forms evil relations, gets troublesome with good people, and in himself becomes an opponent to peace-making⁶ and its progress⁷. (3) And (when) anybody has Sraosha (Pious Obedience) as guest within himself, then his mark is this that words are always⁸ uttered (by him) with politeness⁹, and when they are uttered he is verily listened

¹ Cf. Âfrin i Bûzûrgân: *Râd bîd chûn Tishtar*, 'Be liberal like Tishtar' (the Agency in Nature that procures rain). Surely, the bounty of rain to the world is great.

² Namely, the Religion revealed by Zarathushtra Spitama.

³ Or, the advice of the unique should be sought for.

⁴ Reading: *nihûftîg*; or, *hu-patvand*, 'in good relationship (with the good)'

⁵ Or, 'In whomsoever has Akôman kept his abode'.

⁶ Reading: *âshhîth kartan*.

⁷ *Vakhshînitânash*, 'its development', 'conciliation', 'forgiveness'.

⁸ Or, 'in every place'. ⁹ Reading: *levatâ shâyat*, 'with aptitude'.

to, and when (they are) defective¹, they are withdrawn, and he utters no falsehood for the acceptance and embellishment of others, nor does he smite anybody who is innocent², but smites moderately³ anybody who is sinful. (4) And whoever has Aeshma (Wrath) as guest within himself, has then his characteristic such that there is (by him) always the conversation of an improper subject, and when he speaks (upon it) he is not listened to, and when he has uttered what is offensive⁴ as well as blemished, then it is not withdrawn⁵; he speaks manifold lies for the aggrandisement of others, and much smites the sinless ones. (5) And (when) anybody has Spendomat as guest within himself, then his characteristic is this that there is plentiful devotion, and when people persuade him to commit a sinful act⁶ he commits it not; and when even plenty of the share of the wealth of this world reaches him, even then he turns not away from the wealth of the good spirits⁷; and he desires for the reward of merit from the spiritual existences and not from the material ones. (6) And whoever has the *druj* (*i.e.*, the vice) of Tarokmat ("Perverted Conception")⁸ as guest within himself, has then his characteristic such that his thinking is rash, and when they persuade him to commit a crime, he is led to commit it; even when a small share⁹ of the wealth of this world reaches him, then he stands away from the wealth¹⁰ of the good spirits; he desires for the reward of merit from the material existences and not from the spiritual ones.

LXXIX. (1) They held even this thus: namely, Artavahisht is seven months in the material world, and five

¹ Reading: *âhâk*, 'blemished'. ² Lit., 'sinless'.

³ Lit., 'proportionately'.

⁴ Comp. Mod. Pers. *kâtak*, 'striking'.

⁵ Reading: *gashîdan* for *kashîdan*, cf. the Mod. Pers. word.

⁶ Reading: *sârinênd*, comp. Av. rt. *sâr*, 'to break down', 'to injure', and Mod. Pers. *shâridan*, 'to be guilty'.

⁷ Reading: *adîn chabûn-ê Yêzdân*; perhaps, *adînich bôd-ê Yêzdân*, 'then he does not turn away from divine intelligence'.

⁸ Or, 'arrogance'. ⁹ Reading: *andak bâhar*. ¹⁰ Reading: *min chabûn*.

months in the spiritual world. (2) And when he is in the spiritual world he sits invisibly in the body of vegetation, watches the seeds of plants and nourishes and rears them; and in those five months he produces trees. (3) In those seven months when he manifests himself¹ in the material world in the body of vegetation, the trees put forth blossoms and produce fruits. (4) So that² for this reason there is the manifestation of the period of *Rapitwîn* of the genius of *Artavahisht* in the seven months of the year and not (so) in the (remaining) five (months).

LXXX. (1) They held even this thus: namely, (when) anybody should voluntarily submit himself³ to troubles⁴ and distress for the sake of the Law⁵ of Religion, and then should recognise it as some act different from an apt deed of merit, still (then) that meritorious act thereby develops itself, *i.e.*, even through the sin he would commit owing to any fear from those troubles and distress. (2) But there is no absolution from the sin of unnatural sexual intercourse (*marzînishnûh*) and other sins of that nature which are committed by one, because through one's share in them one does not pass over (the Bridge) even by suffering the troubles and distress to which one has approved to submit in this world (for the sake of Religion).

LXXXI. They held even this thus: namely, (when) anybody submitted himself⁶, for that faith⁷, to (such) troubles and distress in this world, and then also perceived those troubles and difficulties as other than meritorious acts, even (then) among the invisible (heavenly) spirits those toils and pain people suffer on account of any such thing⁸ are regarded as not included⁹ in the other sins committed (by them).

¹ Lit., 'comes out'. ² Lit., 'when' (om. in. K.).

³ Reading: *val chôlâ mekablûnâ*, lit., 'should accept on (his) neck'.

⁴ Reading: *alag* (see *Shūkand Gûmânîk Vijâr*), 'trouble'; comp. Pers.

الغ *âlâg*.

⁵ Reading: *âinîn* translated by Skr. *âchâra*, 'a law' in the *S. G. V.*; it may also mean 'to the troubles and distress of a religious nature'.

⁶ Reading: *val chôlâ patîraft*. ⁷ *Âininak* or *âvînak*.

⁸ *Pavan chish*.

⁹ According to DM., DE., it can be read *avadarg*, 'having no access'; also it can be read *avilâg*, 'blister'.

LXXXII. (1) They held even this thus : namely, there was one who asked this (question) thus : “ What is that spiritual faculty which leads a man from straightforwardness to dishonesty and from dishonesty to rectitude ”. (2) And the *Aīrpat*s (priests) said that (it was) the *ragīh* (will-power¹ in man). (3) And the pious people² inquired thus : “ What is that *ragīh* (will-power) in man? (Is it) the head, or the eye, or the ear? ” (4) And the *Aīrpat*s said thus : “ *Ragīh* is verily something which (exists) in the body of mankind ”. (5) And (still) the pious people did not comprehend what *ragīh* was. (6) And, finally, the sages that were amongst them said thus : “ *Ragīh* is produced in every man, because he who has *ragīh* (in him) invokes Him Who is Aûharmazd and also invokes him who is Aharman ; and when he likes he follows Aûharmazd, the Lord, and when he likes he goes after Aharman.” (7) In this world their proportion is said to be such that for the man who wishes not to perform perverse acts there is much goodness (or happiness), and for him who desires to do perverse acts there is worst evil ; regarding him they say (that) even he, also, would not do perverse acts at the end (of life)³. . . .

LXXXIII. (1) They held even this thus : namely, there is nobody who stands upon (or maintains) both those objects, (and) who is as he ought to be for the one and (also) for the other ; that happens so when it is not possible to understand, namely, what is better and more honest. (2) Since these two ways are one : in other words (*ayûf*), one attains to self-culture through one’s own wisdom, that is, he is wise who attains to that virtue whence he becomes knowing.

¹ The word may be read in several ways : (1) *radkâ* (*Semetic*), meaning ‘ true ’, ‘ fact ’, ‘ truth ’, ‘ extension ’, ‘ rule ’, ‘ chastisement ’, and ‘ assistance ’ (*vide s.v.*, The Pahlavi-Pazend Glossary). (2) *Ragīh*, ‘ veins ’, ‘ will ’, ‘ wish ’, ‘ effusion ’ ; see *Dīnkard*, Bk. IX, (*barâ hankhetûnt rēgīh*), Chap. XXXII, § 21, S. B. E., Vol. XXXVII. (3) *Lakīh* (*cf.* Mod. Pers. *lakkah*), ‘ spot ’, ‘ blemish ’, ‘ slur ’, ‘ disgrace ’. (4) *Lakash* (for Mod. Pers. *lakâsh*), money.

² Or, ‘ the noblemen ’.

³ After this some text seems to me to have been omitted, as will be observed from the context of the following passage.

LXXXIV. They held even this thus : namely, (if) one proceeds to educate (people) in theology (or in religious knowledge), he should do it if he is highly persevering (or self-sacrificing), and then he will be able to save (their) souls by the infallibility that exists in the Revelation of God.

LXXXV. They held even this thus : namely, the superior salvation of the soul, (to express it) in the most concise way, (is) this that one should act so that the Deity is adored and not the demon.

LXXXVI. They held even this thus : namely, he who cohabits with a menstruating woman, is sinful even if he has done it blindly in darkness.

LXXXVII. (1) They held even this thus : namely, mankind ought to be vigilant so that, as far as possible, no injury might happen unto them, since when in anyone's body deterioration abides, then Akôman settles itself in the body ; and no sooner Akôman sits in the body than Vohuman goes away from that body ; and then every object is perceived through the evil mind and the evil thought of everything that appears worst. (2) And he who is versed in evil thoughts, has then his path (leading) into Hell ; and out of those who go into Hell, while some come back, some do not return,

NOTE.

Words similar in reading and spelling to the *ragih* mentioned in section LXXXII., occur in the Pahlavi version of the Gâthâs XLVI., 8b, and XLVIII., 11c. In XLVI. the text runs thus :—*lâ pavan sak ê ân kânishnê havâ avinâs-dîl ragih* [*pavan tan va jân va rûbân ragih vabîdûnayên*] *frâs rânîntâr havâm [âigh pâtfrâs bûntg barâ kartan lâ tûbân]*—“on account of that deed of his innocent will-power [(the deed) which the *ragih* would cause by the (media of) the body, the life, and the soul], I am not to drive (him) off, [that is, it is not possible (for me) to inflict the original punishment (upon him)].” In XLVIII. :—*mûn avô dravandân khrûktih* [*ragih*] *va armêshthih [akârîh] yehabûnêt*—“who produces in the wicked a cruel [will-power] and [the inactivity of an] invalid condition.” In the Gâthâ XLIX., 2b, the word represents the Pahlavi rendering of the Avestic word *râreshô* and, therefore, ought to be read *rêsh* ‘wound.’ The reading *rêsh* of the word in the first two references is distinctly incorrect.

દીનકર્દ કેતાબ.

તેની

અસલ પહલવી એખારત, અવસ્તા અક્ષરે તેનું વાંચણ,
ઈંગ્રેજી તથા ગુજરાતીમાં તેનો શરેહ સાથે
તરબુમો, અને તેમાં આવેલા મુશકેલ
પહલવી શબ્દોની ફરહંગ.

—:—

કર્તા:

દારાબ દસ્તુર પેશોતન સંજાણા.

—
વૉલ્યુમ દસમું.
—

નામદાર સર જમશેદજી જીજીલાઈ ટ્રાન્સલેશન ફાંડના ત્રસ્ટી
સાહેબોના આસરા હેઠલ છપાવી પ્રગટ કર્યું છે.

—
લાઈપઝિંગ:

ઐતો હરરેસોવિત્ઝ.

—
૧૯૦૭.

દીનકર્દનાં પાંચમાં પુસ્તકનાં પહલવી ટેક્ટમાં આવેલી બાબતોનું સાંકલ્યું.

—:૦:—

	સંક્રા.
બૂખતમસરેહએ પુછેલા ૩૩ સવાલો	૧-૪
દસ્તુર આદર મ્રોબધે નિચલી બાબતો વિશે આપેલા જવાબો:-	
ખોદાની હસ્તી વિષે, તથા તેની સામે થનારા અહરમનની હસ્તી વિષે	૫-૭
અહરમનને દુર રાખવાનું ખોદાથી બની શકે એમ છે કે નહીં?...	૯-૧૦
અહરમનને દુન્યામાં આવવા દેખને તેને પાછો હાંકી કહાડવા વિષે...	૧૧-૧૨
ખોદાઇ દીન એક નહિં જાણીતી અને નહિં સમજ પડે	
એવી જબાનમાં શા માટે જાહેર થઇ હતી? અને તે જબાનમાં	
અવસ્તા મોઢે રાખીને પઢવાનું શા માટે ફરમાવ્યામાં આવયું હતું?	૧૨-૧૩
એ દીન ઇરાન દેશમાંજ ફક્ત શા માટે જાહેર કીધી હતી?...	૧૪
એકલા ખોદાનેજ નહીં, પણ વળી ખોરશેહ અને ખીજી	
રોશનીઓને ખી માન આપવું શા માટે ઘટે છે?	૧૫
કુસ્તી બાંધ્યા વગર ચાલહાલ કરવી એ ગુનાહ છે તે વિષે...	૧૫-૧૭
બર્સમ અને દરૂન ઇજવાને લગતી ક્રિયા જુદી જુદી	
હોવાનો સબબ	૧૭-૧૮
રજીશને તથા પરસ્તેશ કરવાથી ખોદાને શું લાભ છે? ...	૧૮
મુવેલાં આદમીનાં શરીરની અને માસીક માંદગીની આલાયશ વિષે...	૧૮-૨૦
એકસ જુરી ટેવો અને તેથી નીપજતાં પરિણામો વિષે ...	૨૦-૨૨
તનને સાફ રાખવાની જરૂરયત વિષે	૨૨-૨૪
ગઓરપંદને કતલ કરવા બાબેની રીત વિષે	૨૪
રીમન ચીજેથી તથા માસીક માંદગીવાલી ઓરતથી બરસમને	
પરહિજ રાખવા વિષે	૨૪-૨૫
ઇજેલા દરૂન ખાવા આગમજ બાજ ધરવા અને ખાધા પછી	
બાજ પાછી મુકવા વિષે... ..	૨૫-૨૬
ફરવર્દેગાનનાં દીવસોમાં ગુજરેલાંઓનું આ દુન્યામાં પાછું	
આવવું થાય છે તે વિષે	૨૬
નિરંગ અથવા લીલોત્રીથી હાથને સાફ કરવાનું કારણ ...	૨૭
મુવેલાં માણસનાં તન તરફ સગની નજર કરાવવાની મતલબ... ..	૨૭-૨૮

રવાનનાં ખોરેહ, ડહાપણ અને જ્ઞાનની માણસના તનમાં તથા ગળાંમાં યા ઇન્સાનની ગરદનમાં હસ્તી છે તે વિષે; અને મા-જદયરની લોકોની આખાદી દેવયરનીઓનાં કરતાં આ દુન્યામાં વધારે જાહેર કાં હોતી નથી તે વિષે ૨૯-૩૦

દરેક જણે પોતાની દીન જાળવી રાખવાની અને કોઈખી ધર્મ માનવાની જરૂરયત વિષે ૩૦

દીનકર્દનાં છઠાં પુસ્તકના ટેક્ટમાં આવેલી આખતોનું સાંકલ્યું.

અહુરમઝદે જાહેર કીધેલી દીનમાં મજબુત એતેકાદ રાખવા એ તે પાક દાદારની ખુસ્તુદી.—છઠાં પુસ્તકનું મથાલું.—(ક્ર. ૧) માણસની અંદર લલા યજદોની જગા અને ખુરી શક્તિઓની હરકત.—(ક્ર. ૨-૭) લલો ખવાસ, સાઈં ડહાપણ, સમજ શક્તિ, અંતઃકરણ, રવાન, ખોદાતસી ખવાસ, અને સ્વમાનની લાગણી, તથા મગરૂરી, સુખાંઈ, એંટાલપણ અને શર્મ વિષે ... ૧-૪

(ક્ર. ૮-૧૦) પૌરોઈકેશીઓનો મુખ્ય નિયમ અને દીનને લગતી જુસ્તેજુઈ વિષે.—(ક્ર. ૧૧-૧૨) અહુરમઝદે આએ દુન્યા કેમ અને શા માટે પેદા કીધી, અને અહુરમને આએ દુન્યાનો નાશ કરવા સાઈં કેમ અને શા માટે સાંમે થનારી પેદાયશો ખનાવી તે વિષે.—(ક્ર. ૧૩-૧૫) આદમી માટેની અગત્યની ત્રણ ચીજો વિષે—(ક્ર. ૧૬) એહસ્તની નેક ખુ-ખીઓ અને દોજખની તુકસાનભરી ખરાખી વિષે ૫

(ક્ર. ૧૭) ઇન્સાનોમાં સૌથી સુખી કોણ છે?—(૧૮-૨૦) આદમીની અષોઈ તથા અહુરમઝદ સાથની દોસ્તી વિષે.—(ક્ર. ૨૧) દીનની ગુમરાહીનાં મુખ્ય મુળનાં નાશ વિષે.—(ક્ર. ૨૨) સર્વે સાથે લલાઈ કરવી જોઈએ, અને કોઈપણ સાથે બદી કરવી નહિ.—(ક્ર. ૨૩) દીનની અંદર જાણવેલી પાંચ સર્વોત્તમ ચીજો—(ક્ર. ૨૪) ડહાપણ, નેક ખવાસ અને દોસ્તી વિષે.—(ક્ર. ૨૫) સૌથી ઉત્તમ ડહાપણ વિષે.—(ક્ર. ૨૬) દોલતને લગતા, તનને લગતા, અને રવાનને લગતા બદ વિષે ... ૯

(ક્ર. ૨૭) આદમીમાં દીનદારી અને અષોષતું રહેઠાણુ એ આપ્તાદી અને સતોષતું રહેઠાણુ છે.—(ક્ર. ૨૮) ખોદા અને દીન તરફની સેવાસદારી અને જનકેશાની વિષે.—(ક્ર. ૨૯) આદમી જે જમીનની પેદાયશ ઉપર ગુજરાણુ કરે તેણે ખીબ્નાંઓની મેહમાનદારી કરવી સબ્બવાર છે તે વિષે.—(ક્ર. ૩૦) પોતાની દીનના દસ્તુર તરફ ફરમાનખોરદારી દેખાડવા વિષે.— (ક્ર. ૩૧-૩૨) આદમીનાં બાબમાં અહુરમઝદની ખાલેશ અને તેની સામેની અહરમનની ધ્વચ્છા વિષે.—(ક્ર. ૩૩) દરેક શખ્સ માટે આબ્દુ ભરેલી અને ઘણી વહાલી ચીજ કંઈ તે વિષે... ...

૧૧

(ક્ર. ૩૪ અને ૩૬) દીન કેવી જોઈએ ?—(ક્ર. ૩૫) ખીબ્ કોષનાં વચ્ચે પડવાથી રવાનની મુક્તિ થાય છે એવો જરથોશ્તી દીનનો મત નથી.—(ક્ર. ૩૭-૪૨) તકસીર, ગુનાહ, સચ્ચા-ધથી ફરવું, અયાદતી, સમતોલપણું અને કસુર વિષે.— (ક્ર. ૪૩) ખોદા સાથની ખેશી, દીલસુઝ મહોબ્બત અને સમતોલપણાં વિષે.—(ક્ર. ૪૪-૪૫) ધનસાનની પરહિઝગારી તથા પવિત્ર આતશને લગતી પરહિઝીવિષે.

૧૫

(ક્ર. ૪૬-૪૭) ધનસાનને માટેનાં સૌથી મોટાં કામ વિષે; તથા અહરમનનાં ચાર ફરેઓ વિષે.—(ક્ર. ૪૮-૪૯) પોતાથી વડાઓ તરફનું માન, પોતાથી ઉતરતાઓની દસ્તગીરી, અને પોતાની પંકતીનાં ધનસાનોનાં કલ્યાણુ વિષે.—(ક્ર. ૫૦) તોજેશથી તથા તોજેશ વગર રવાનની હાલત કેવી થાય છે તે વિષે.—(ક્ર. ૫૧) ત્રણુ શખ્સો અષોષમાં સૌથી ચઢતા છે.— (ક્ર. ૫૨) ગુજરેલાં આદમીનાં તનને જીવતાં ધનસાનો જો અડકે તો તેઓ રીમન થાય છે તે વિષે.—(ક્ર. ૫૩) સવાબને લગતાં હથ્યારો વિષે

૧૬

(ક્ર. ૫૪) કહેવાતાં સવાબ કાંમો જે દીનની રાહુ ખરાં સવાબ કાંમો નથી તે વિષે.—(ક્ર. ૫૫-૫૬) હમદીનો આગળ વાઝ કરીને દીન સમજવવાની ફરજ વિષે; તથા વાઝ કરનાર કેવો હુશ્યાર હોવો જોઈએ તે વિષે.—(ક્ર. ૫૭-૫૯) ધનસાનોએ તેઓનાં ધર્મની ઉપર ઉસ્તવાર રહેવું, અને દેવપરસ્તી ધર્મથી તેમજ પાપી હસ્તીઓથી પોતાને પરહિઝ રાખવું તે વિષે.—(ક્ર. ૬૦-૬૩) અશો જખ્બાન, તથા દીનની તરફનાં વધારા વિષે. (ક્ર. ૬૪) અચળાષ, હોશ અને ડહાપણુનાં ખાસ કાંમો વિષે.—(ક્ર. ૬૫) સવાબ કાંમોનાં મીનોષ જેહાનમાં મળતા બદલા વિષે

૧૯

(ક્ર. ૬૬) જહાં પુસ્તકમાં આવેલાં પ્રકરણો પ્રમાણે ચાલવાથી નીપજનારાં ભલાં પરિણામો વિષે.—(ક્ર. ૬૭) સાંમાન્ય અંશ, પદાર્થ, આત્મબોધ, જીવનશક્તિ, અને ખાસ અંશ વિષે.—
 (ક્ર. ૬૮) માણુસોમાં ત્રણ તરેહનાં અંશો છે તે વિષે.—
 (ક્ર. ૬૯-૭૦) ઇન્સાનોનાં દુષ્કર્મો, મીનોઇ અદેશો અને દુન્યવી અદેશો અને ચીનવત પુલની સજ્જની ધારતી વિષે.—
 (ક્ર. ૭૧) ચીજોની ખરી લાયકાતની જુસ્તેજુઇ કરનારાં ઇન્સાનની ફરજો વિષે.—(ક્ર. ૭૨) બદફેલીનાં યુનાહો વિષે.—
 (ક્ર. ૭૩-૭૪) આ દુન્યામાં ખોદાઇ દીન સઉથી સરસ ફાયદો કરનારી હોવાથી પુરસદનો વખત ખોદાની પરસ્તેશમાં આદમીએ જુબરવા વિષે.—(ક્ર. ૭૫-૭૬) તીક્તર કરતાં કોઇ વધારે સખી નથી તે વિષે.—(ક્ર. ૭૭-૭૮) આદમીની અંદર એકમેકથી ઉલટી જ મીનોઇ શક્તિઓ છે તે વિષે

૨૪

(ક્ર. ૭૯) ઝાડપાનો ઉપર અર્તવહિસ્તની અસર વિષે.—
 (ક્ર. ૮૦-૮૧) દીન માટે મુશ્કેલી અને સખ્તી ખમવાના ફાયદા વિષે.—(ક્ર. ૮૨-૮૩) દરેક આદમીમાં 'રગીહ' નાંમની શક્તિ છે તે વિષે.—(ક્ર. ૮૪) દીનને લગતી કેળવણી વિષે.—(ક્ર. ૮૫) રવાનને લગતી સવથી સરસ મુક્તિ મેળવવાના રસ્તા વિષે.—
 (ક્ર. ૮૬-૮૭) ઇન્સાનો નીતિમાં અગડવાનાં સખઓ વિષે

૨૮

દીનકર્દ, પુસ્તક પાંચમું.

[યુખ્ત-મસરેહનાં તમામ સવાલો અને તેના દસ્તુર
આદર ક્રોબગે આપેલા જવાબો.]

૪૬૩

હવે એક શહેરી^૨ કે જે (આપણુ જરથોસ્તીઓ તરફ) દોસ્તીની ધાગણી ધરાવતો હતો, તેમજ ધર્મ સંબંધી જ્ઞાનને માટે બહુ આતુર હતો, અને તેને જે વાકેફ ન હતું તે જાણવા બાબે તે કાળજી ધરાવતો હતો, તે એક ખ્રીસ્તી પુરૂષ હતો, જેને તેઓ યુખ્ત-મસરેહનાં નામથી ઓળખતા હતા, તેણે નીચે મુજબ સવાલો પુછ્યા:—

(સવાલ) ૧ લો. ખોદાની હસ્તી શા ઉપરથી જાહેર થાય છે? અને ૧ લો.
બદમનશનીથી તેની સાંભે થનારની (હસ્તી શા ઉપરથી જાહેર થાય છે?)

૨ જો. ખોદાની સાંભે થનાર મીનો (અહરમન) કયાંથી આવ્યો? ૨ જો.

૩ જો. શા સબબસર તે આવ્યો? ૩ જો.

૪ થો. બદીની આમેજશ કરવાને તેણે શું કારણસર કુશેશ કીધી? ૪ થો.

૫ મો. તે (ખોદાની) આગમ્ય કાંય નહીં આવ્યો? ૫ મો.

૬ ઠો. (૧) તે દુશમનને દુર રાખવાતું ખોદાથી બની શકે એમ હતું ૬ ઠો-૧
]કે નહીં? (૨) અને જે ખોદા તેને દુર રાખી શકતે] તો તેણે (તેને) શા માટે ૨
દુર નહીં રાખ્યો? (૩) અને જે ખોદા (તેને) દુર રાખી નહીં શક્યો તો ૩
(તેને) આખરે દુર રાખવાતું ખોદાથી કેમ બની શકશે?

૭ મો. અને તેણે (યાને ખોદાએ) તેને (યાને અહરમનને જગતની) ૭ મો.
અંદર શા સાફ આવવા દીધો?

૧. જુવો પહલવી એબારતનાં તથા ઇંગ્રેજી તરજુમાનાં પાનાં પહેલાં
ઉપર એ નામ વિષે આપેલી નોટ.

૨. 'દહિક.'

- ૮ મો. ૮ મો. અને પ્રાણીઓને કે પેદાયશોને (અહરમનથી) નુકસાન થવા દેવાનું તેણે શા માટે પસંદ કર્યું^૧ ?
- ૯ મો. ૯ મો. અને કેવી શક્તિથી તે (ખોદા) તેને પાછો હાંકી કહાડશે ?
- ૧૦ મો. ૧૦ મો. વળી તે (અહરમન) ફરીથી પાછો આવી શકશે કે નહીં ?
- ૧૧ મો-૧ ૧૧ મો. (૧) અને જો તે (અહરમન) તેમ કરી નહીં શકે તો શા
૨ કારણસર તે અશક્ત છે ? (૨) અને જો તે તેમ કરી શકે તો તે પાછો શા કારણથી નહીં આવશે ?
- ૧૨ મો. ૧૨ મો. ખોદાએ આએ દીન નહીં જાણીતી^૨ અને નહી સમજ પડે એવી^૩ એક ભાષા, જેનું નામ અવસ્તા કહેવાય છે, તેમાં શા માટે જાહેર કાધી ?
- ૧૩ મો. ૧૩ મો. અને તેણે તે અસલ ભાષાને લખાણુ મારફતે જાળવી રાખવાનું પુરતું કાં નહીં ધાર્યું^૪; પણુ સાથે વળી તેને મોઢે કરીને^૫ પઢી જવાનું શા માટે કર્યાવ્યું ?
- ૧૪ મો-૧ ૧૪ મો. (૧) અને શા માટે ખોદાએ તે ધર્મ ફક્ત^૬ ઇરાન દેશમાંજ મોકલ્યો, અને તેમ કરીને ખીજાઓને દેવોનું શીક્ષણુ માનવાને તજી કેમ દીધા ?

૧ એનો અર્થ એમથી થાય છે:—“અને તેણે પ્રાણીઓને લગતાં નુકસાન સારૂ શામાટે બહાલી આપી ? ”

૨ ‘અનઆસ્નાક;’ સરખાવો ફાર્સી ‘આસ્ના’; વધારે સારૂ વાંચણુ ‘અનઆસાનીક’ સુરકેલ, મને લાગે છે.

૩ એનો અર્થ ‘છુપી’થી થઈ શકે.

૪ કદાચ ‘છુ’દક હન્ગાડ’ પુરતી ઉકલાવેલી, એમ થાય.

૫ વાંચો ‘નર્મ કર્તન’. સરખાવો ફારસી, ‘નર્મ કર્દન’ મગજમાં ગોખી રાખવું. ખોલેખોલનો તર્જુમો એમથી થાય:—“અને પુરતી રીતે નહી ઉકલે એવાં લખાણુમાં શા માટે તેણે તે જાહેર કરવાનું માત્ર પસંદ કર્યું; અને સાથે વળી એવી ભાષામાં તે મોઢે રાખી પઢવાને તેણે કર્યાવ્યું.”

૬. પહલવી ‘અએવાચ.’

(૨) અને શું એમ છે કે બીજાઓ તે ખોદાને^૧ લાયક ધારતા નથી, અને તેને ૨
તે રીતે ઓલખાવી શકતા નથી ?

૧૫ મો. અને શા માટે એકલા ખોદાનેજ નહીં, પણ વળી ખોરશેદ અને ૧૫ મો.
બીજી કેટલીક રોશનીઓનેબી માન આપવું ઘટે છે ?

૧૬ મો. અને કુસ્તી બાંધ્યા વગર ચાલહાલ કરવી એ ગુનાહ તરીકે કાંય ૧૬ મો.
ગણવામાં આવે છે ?

૧૭ મો. બરસમ અને દરૂન ધંજવાને લગતી પવીત્ર ક્રીયાઓ જુદી ૧૭ મો.
જુદી શા માટે છે ?

૧૮ મો. અને યજ્ઞિસ્ને તથા પરસ્તેશ કરવાથી ખોદાને શું લાભ છે ? ૧૮ મો.

૧૯ મો. અને (ખાકી) શરીર મુવા બાદ જીવતાં તન કરતાં વધારે ૧૯ મો.
રીમન શા માટે છે ?

૨૦ મો. માસીક માંદગીની આલાયશ શાને લીધે છે ? ૨૦ મો.

૨૧ મો. અને બ્યારે^૩ તે (માસીક માંદગીતું વહેવું) ચોક્કસ રસ્તેથી ૨૧ મો.
થાય છે, ત્યારે આખું શરીર શા માટે આલુદેહ ગણાય, અને તેથી
દૂર રહી તેને નહીં અડકવાતું કારણ શું ?

૨૨ મો. અને બાજ પઢયા વીના ખાવાથી, ઉંધાડે પગે ચાલવાથી અને ૨૨ મો.
ઉભા રહીને પીશાય કરવાથી, અને એ રીતનાં બીજાં કાંમોથી^૪ તુકસાનકારક
દેવો (યાને ખરાય અસરો^૫) કેમ પેડા થવા પામે છે ?

૨૩ મો. અને જો દેવો એમ જન્મ પામતા હોય તો તેઓ આખી ૨૩ મો.
દુન્યાને ગદપ કાં નહીં કરી જતા ?

૧. 'આન. યેઝત.' ૨. 'નિમૂતન.' ૩. 'અમત.'

૪. અથવા, 'એથી નીપજતી બીજી ચીજોથી.'

૫. અસલ અર્થ: દેવો, થાય છે.

- ૨૪ મો. ૨૪ મો. હમખીસ્તર થવા ૧ પછીજ એક એરતે શા માટે નહાવું જોઈયે ?
- ૨૫ મો. ૨૫ મો. જો દરેક જણને નહાવાનું જરૂરનું^૨ હોય તો ખીજી બાયડી કે જોણી ભથ્થાર વગરની હોય તેણીએ શામાટે નહાવું નહીં જોઈયે ?
- ૨૬ મો. ૨૬ મો. ગુરુપંદને^૩ કતલ કરતી વેળાએ છરી વડે જખે કરવા આગમ્ય તેને લાકડીથી શા માટે મારવામાં આવે છે ?
- ૨૭ મો. ૨૭ મો. ખરસમને અપવિત્ર પાણીથી અને માસીક માંદગીથી ચોક્કસ દુરીએ શા માટે રાખવી જોઈયે ?
- ૨૮ મો. ૨૮ મો. અને જ્યારે દરૂન ઇજવામાં આવે છે, ત્યારે તે ઇન્નયલું ખાણું ખાવા આગમ્ય ખોદાની સ્તુતીના કલામો પઢવામાં આવે છે, અને ત્યાર પછી (એટલે, ખાણું ખાધા પછી) પણ ખીજવાર સ્તુતી કરવામાં આવે છે, તે ભુલ^૪ શા માટે ચાલુ રાખવી જોઈયે ?
- ૨૯ મો. ૨૯ મો. અને ફર્વદ્દેગાનના દીવસોમાં ગુજરેલાંઓ પાછાં કેમ આવે છે ?
- ૩૦ મો. ૩૦ મો. હાથેને નીરંગ અને લીલોત્રી વડે સાફ કરવાનું કારણ શું ?
- ૩૧ મો. ૩૧ મો. મુવાં માણસનાં તન તરફ સગની નજર કરાવવાની મતલબ શું છે ?
- ૩૨ મો. ૩૨ મો. અને રવાનનું ખોરેહ, ડહાપણ અને જ્ઞાન તનમાં અને ગલાંમાં સમાયલું કાંય છે ? અને માઝદયસ્ત્રી દીન પાળનારાઓની દોલતની

૧. 'વુસિસ્તક'નો અર્થ, અધુરે બચ્ચું જનવાનો, પણ થાય છે. જુવો "સેફેદ છુક્સ એફ ધી ઇસ્ત," વૈલ્યુમ ૩૭ મું, પાનું ૧૫૯ મું; વંદીદાદ, ફર્વદ્ ૭ મી, ૬૦, અને તેની પછીના ફકરાઓ.

૨. ફરજયાત.

૩. 'ગુરુપંદ' એટલે મેંદુ અથવા બકરૂં. કોઇવાર તેમાં સઘળાં ઢોરોનો સમાવેશ કરવામાં આવે છે, અને કોઇવાર સઘળાં જાનવરોને પણ એ નામે ઓલખવામાં આવે છે.

૪. વાંચો 'માનીદ,' ચુક, ભુલ; સરખાવો ફારસ્તી 'માનીદ.'

ઝીયાદતી^૧ અને ખીજી રીતનાં સુખની આબાદી, દેવની પરસ્તેશ કરનારા રાષ્ટ્રોના કરતાં વધારે જાહેર કાંચ હોતી નથી ?

૩૩ મા. અને દરેક જણે પોતાની દીન જાળવવાની અને દરેક જણે ૩૩ મો. કાંઈ પણ ધર્મ માનવાની શી જરૂર છે ?

દસ્તુર આદર ક્રોબ્જે આપેલા જવાબો.

(૧) ખુખ્તમસરેહ જે દીનને લગતી બાબતોમાં કમ વાકેફગાર^૨ હતો, તેનાં ધર્મ સંબંધી બાબતોનાં વાદવીવાદ^૩ ઉપરથી નિચલા જે જવાબો આપ્યામાં આવ્યા હતા તે એક નિબંધનાં આકારમાં (અત્રે) રચવામાં આવ્યા છે;^૪ જે (જવાબો)માં ઉપલા તેનાં સવાલોમાં સમાયલા શબ્દો અને સખુનોની ભરપુર અસહ્યતનો એક નમુનો શીલસુફેની જાણ માટે આપ્યામાં આવ્યો છે, અને જેનો સંઘ તે પુસ્તક કે જેનું^૫ નામ અમોએ^૬ ઠેરવ્યા મુજબ “દએનકર્ત” (દીનકર્દ) છે તેમાં ખોટલી એબારતમાં,^૬ જેમ છે તેમ, અને તમામ પ્રગટ થવો જોઈએ તેમ, સમાવવામાં આવ્યો છે. (૨) વળી, (ખોદાના) એક નમાના બંદા^૭ તરફની દોસ્તીની નીશાન તરીકે^૮ તે (એટલે કે, તે સંઘ) હાલમાં જે રીતે ખુખ્તમસરેહની પસંદગી પામ્યો છે તેજ પ્રમાણે લખવામાં અને સુધારવામાં^૯ આવ્યો છે. (૩) તેથી જે કાંઈ^{૧૦} દરેક એહવાલ^{૧૧} જે સમજ

૧. વાંચો ‘ક્રેહીહ’

૨. ‘કમ આકાસીહ,’ ઓછાં જ્ઞાનવાલો, દીનની પુસ્તી વાકેફી નહીં ધરાવનાર.

૩. વાંચો ‘હુસ્કારિશ્નીહા.’

૪. ‘દેખૂન્ડ’ને બદલે ‘દેખૂન્ત’ વાંચ્યો છે.

૫. વાંચો ‘ઝીમાન.’

૬. વાંચો ‘બએન્ વાયૂ-ગુવીબર’; DM પ્રમાણે; કદાચ ‘બએન્ વખ્ત’ ને બદલે ‘બએન્ બખ્ત’ હોય.

૭. અહિંઆં લખનાર પોતાને વીધે એશારો કરે છે.

૮. ‘બરા વલૂ.’

૧૦. ‘પત્રાસ્ત,’ ફારસી ‘પએરાસ્ત,’ ભેગી કરેલી, ગોઠવેલી

૧૧. ‘અઇધ મા.’ ૧૧. ‘અએવાય.’

પડે એવી જગ્યાની ઉપર^૧ રચાયલો છે તે બન્યા વીના નહીં રહે^૨ એવો છે; (અને) જેથી અહવાલ ખંતથી^૩ આપવામાં આવેલી ખખર ઉપર (રચાયલો છે), (અને) જે દરેક ચીજ કોઈ સંજોગ^૪ ઉપર રચાયલી છે, તે નક્કી^૫ છે; અને જે દરેક ચીજ માની શકાય એવી હોય, પછી તે ફક્ત મનના તુરંગ^૬ જેવી હોય, તોપણ તેને છુટથી અને આંચકી વગર^૭ સ્વીકારવાનો નીયમ છે. (૪) અને (હવે બંધાની દોસ્તીની) તે નીશાની નિચે મુજબ^૮ (જાહેર કરવામાં) આવે છે:-

૪

[જવાબ] ૧ લો. ગેતી યાને હાડમંદ દુન્યાની પેદાયશોને લગતી જુદી જુદી બાબતની ઐક્યતા યાને એકમેક સાથનાં સંબંધ ઉપરથી ખોદાની હસ્તી સીદ્ધ થાય છે.

૨ જો.

૨ જો. અદમનશ્તીનાં મીનો^૯ (અથવા દુશ્મન)ના દેખાવાનું એક કારણ પેદાયથલાં (આદમીઓની લાયકાતની^{૧૦} તપાસ સાફ યા પેદા થયલાં પ્રાણીઓને) માટે જરૂરનું છે.

૧. 'પવન દાનિશ્નીહ પએતાગીહ.' ૨. 'અચારીગ.'

૩. 'તાશ્તીક'ને બદલે 'તૂશ્તીક' વાંચવું. ૪. 'અએતૂનીહ.'

૫. 'અએવરીગ.' ૬. વાંચો 'બાહરીહ;' ફારસી 'બહર' તકદીર.

૭. 'ફ્રેહીહા વ અનશેફૂનીહા.'

૮. અથવા, 'તે (જાણુવા લાયક) નીશાની આ મુજબ છે.'

૯. અહિંઆં 'બતીક,' 'બુતીક'ને બદલે વપડાયલો છે; જેમકે ફારસી 'બુદન' 'બૂદન'ને માટે વપડાય છે. અસલ અર્થ 'સાથે હસ્તી ધરાવનાર' થાય છે, તે ઉપરથી 'તર્કશાસ્ત્રના નીયમ પ્રમાણે હરીફાઈ અથવા દુશ્મનીનો ખ્યાલ સમજ પડી આવે છે. અહિંઆં 'હમબુતીક'નો અર્થ હરીફાઈ કરનાર, સામે થનાર, થઈ શકે. 'હમબૂતીક' વાંચણ બેહતર છે, કારણ કે 'હમબૂતીક' શબ્દ 'હમવતીક' જેવો લખાય, અને તેનો અર્થ "સરખો બુરો," થાય, જે અહિંઆં ચાલે એમ નથી.

૧૦. આ શબ્દનો અર્થ: લાયકાત, યોગ્યતા, જેવો થાય છે.

૩ જો. અદમનશ્નીનો મીનો ખાલી જગામાંની કોઇ એક જગાએથી ૩ જો. ઉંડાં (દોજખના) ગારને રસ્તે આવ્યો.

૪ થો. (૧) સામે થનાર મીનો શરૂઆતથીજ (હાડમંદ દુન્યાની અંદર) કાંઇ ૪ થો-૧
પણ કારણ^૧ વગર નાશ કરવાની નેમથી^૨ અને તેનેથી બની શકે^૩ તેટલો
ગભરાટ^૪ મચાવવા માટે ધસ્યો હતો. (૨) રોશનીનાં અંશની હદમાં તે કોઇ પણ ૨
ખાસ નેમથી નહીં આવ્યો હતો; વળી ખોદાની તરફ કાંઇ પણ કારણ વગર તે
એક દુશ્મન હતો, અને (ખોદાની સાંમે) મુખાંધભરેલી^૫ રીતે તે વર્તતો હતો.
(૩) અને ન્યારે વાકેરીવગર તેને શીકસ્ત^૬ ખમવી પડી ત્યારે પોતાની ૩
અંદરખાનેની ખરાબ જીદ(ની નબલાઇ) વીણે તે વાકેફ થયો હતો. (૪) ૪
અને ત્યારબાદ દુન્યામાં બદીને આમેઝ કરવા સારું કોશેશ કરવાની
(યાને લડવાની) રાહ^૭ તેણે (પાછી) અખત્યાર કીધી હતી; અને (દુન્યાની
અંદર) કપટ અને પૈસાની લાલચ,^૮ કંભુસાઇ અને અનીતિ, અદેખાઇ
અને લાચારી,^૯ છુટ^{૧૦} અને મારામારી કરવાની ટેવ, મગરૂરી
અને ધીકકાર, અજ્ઞાનપણ,^{૧૧} અને જુહુ^{૧૨} જે અસલ પેદાયશો^{૧૨} અને
રોશનીના ગોહરોનો નાશ લાવવા અને વધારવાને^{૧૩} લાયક છે, (તેવી જુરી

૧. 'અવીચિમ.' ૨. 'અકારીહા' અશક્ત કરવાની નેમથી.

૩. 'પવન તૂપાન.' ૪. 'જુમખાગીહ,' ફેસાદ.

૫. 'હરેદ-કાર.' ૬. 'પતકુપિશનીગ.' ૭. 'આઇનીન.'

૮. સરખાવો પાઝંદ પતેત, ફકરો ૧૦ મો, 'આજુરી પંદી', વિગેરે,
'લોલ અને મુવેલાંઓની બદગોઇ.'

૯. એ શબ્દ 'વન્ગવરીહ' લાચારી, અથવા 'નન્ગવરીહ,' શરમભરી
વર્તણૂક, પણ વચાય.

૧૦. 'હઝલક-હએમીહ.' K માં 'અચારક-હએમીહ', લાચાર હાલત
અશક્તિ.

૧૧. કદાચ એનો અર્થ: અભણપણ, ડહાપણની ગેરહાજરી, મુખાંધ
ખી, થાય. ૧૨. 'જુનીદાત.'

ખાસીયતો અહરમનને લીધે) ફાલેશ થવા લાગી; (તેજ મુજબ) બદીની ખાલેશ^૧ અને કાયદા વીરૂંધની વર્તણુક અને અનાડી મારામારી, અને એ જાતની દરેક રીતની બદ ચાલચલણુ (ગેટીમાં ચાલુ થઇ).

૫ મો-૧

૨

૩

૪

૫ મો. (૧) અને તે આગમચ તે (અહરમન) નહીં આવવાતું કારણુ એ છે કે (તે વખતે) તેની જરૂર હતી નહીં. (૨) પણુ જોહું છુટથી^૨ જોલું એવી તમારી ખાલેશ હોય તો, આ પણુ બારીકીથી તપાસવામાં નથી આવતું કે આએ એશારો (બદમનશીનાં મીનોને) જોદા હાંકી કહાડવાને^૩ શક્તીવાન છે તેજ વીષે છે, અને નહીં કે તેને તેમ (ખરેખર) શા માટે તે (હાંકી કહાડતો) નથી તે માટે;^૪ પણુ એ બાબતોનો તમે આસપાસના સંજોગો^૫ ઉપરથી વીચાર કરશો. (૩) કાંઈ પણુ નહીં કરવું એ નિયમ કાંઈ પણુ કરવાનાં પરીણામ લેખે છે. (૪) તેમ વળી તેનું (એટલે, અહરમનનું) આગમચથી નહીં આવવું અનવાજોગ છે એમ જોલવું વાજબી^૬ છે; અને પાછળથી ત્યારે હદ વગરનાં વખતની આરપાર^૭ પાછું જવાને^૮ બદમનશીનાં મીનોથી બની શકશે નહીં ત્યારે પણુ ધણુઓ તેના (આવી જવાના) આગલા સંજોગો^૯ વીષે સવાલ કરશે.

૧. 'અનાક-કમીહ.'

૨. 'ફેહીહા,' સાધારણુ રીતે 'મુખ્ય કરીને.'

૩. 'મદમ કર્તન,' સરખાવો ફારસી 'બર કદન' હાંકી મેલવું. એનો અર્થ આગલ આગલ ચાલવું, પોતાનો રસ્તો જોરથી મોકલો કરવો, અને કદાચ, ઉપર ચહાડાવવું, એવો પણુ થાય.

૪. 'અધ તૂયાન મદમ કર્તન ગૂબ્શન, લા મદમ લા કર્તન.'

૫. 'અફશ મિન માનાક હાવન્દ,' તેની બરાબર સરખામણીને લીધે. સરખાવો ફારસી 'માના,' બરાબર; સરખું.

૬. 'રાસ,' એ જોળ 'રખીક' પણુ વાંચી શકાય.

૭. વાંચો, 'લેચદોન,' પેલે પાર, સરખાવો અરખી, 'રહીન,' ખમી નહીં શકાય એવું ભારી. પહેલું વાંચણુ સાધારણુ છે.

૮. 'લખવાર વસ્તન,' સરખાવો ફારસી 'બાઝ ગશ્તન,' પાછું ફરવું, હટી જવું.

૯. 'પીશીહ' શરૂઆત, પહેલી પદવી.

૬ ઠો. (૧) અને ખોદા પોતાના હમશરીકાની^૧ હદની અંદરથી તે ૬ ઠો-૧ દુશ્મનને^૨ દુર રાખવાને શક્તીવાન હતો, અને ધણી વેળાએ તે દુશ્મનને^૨ ખરેખર તેણે દુર રાખ્યો છે, અને ફરીથી^૩ લડાઈને માટે તે પાછો આવ્યો છે. (૨) હમણું પણુ તેને દુર રાખવાની જે કાંઈને^૪ જરૂર હોય તેનાંથી પણુ ૨ બની શકે ત્યાં સુધી^૫ નેમેલા વખતમાં,^૬ તે (અહરમન)ને અડચણુ કરવા દેવામાં આવતી નથી; કે જે (નેમેલા વખત)ની દુરની હદોપર^૭ સાથે મલવાને આગલ જવાનું (જેટલું) દુર છે (તેટલી તે હદો) દુર છે. (૩) તેટલા માટે (દુન્યાની) ૩ અંદર હોવાની અથવા અશક્ત હોવાની કાંઈ જરૂરયત નથી; વળી તેનામાં કાંઈ પણુ જોર છે ત્યાં સુધી તે હસ્તી ધરાવે એવીથી જરૂરયત નથી. (૪) વીચાર ૪ કરવાનું^૮ (એટલુંજ) છે કે (તેની) હસ્તીની જરૂરને લીધેજ જોરાવર શક્તી,^૯ અને (તેની) હસ્તીની તેવી કાંઈ જરૂર નહીં હોય ત્યારે જોર વીનાની શક્તી,^{૧૦} કેમ અને શા કારણસર (હોવી જોઈએ); (તેથી તેને એકદમ) હાંકી મેળવાની જરૂર નથી.^{૧૧}

૭ મો. (૧) દુશ્મનને (આ દુન્યામાં) ભેલાવા દેવાનું ખોદલું ૭ મો-૧ કારણુ^{૧૨} તેનાં (યાને ખોદાનાં) પોતાનાં આદમીઓને (નીતિની) ૨ કસોટીમાંથી^{૧૩} પસાર થવાથી થતો ફાયદો છે. (૨) તે હરીફ

૧. 'હમ-દસ્ત.' ૨. 'હમએસ્ત.' ૩. 'તનીદ.'

૪. 'કાલા અમતશ'ને બદલે 'કાલા મુનશ' વાંચવું.

૫. 'તૂપ્યાન બરા જૂમ્પયીતન.' ૬. 'અન્દરગાસ.'

૭. 'ઝીયશ દૂર-વીમોન્દીહા;' DE. પ્રમાણે 'ઝીયશ દૂર જેમુનગીહા.'

૮. 'હનગારિશન.' ૯. 'તૂપ્યાન સામાન.'

૧૦. 'અતૂપ્યાન વીમોન્દ.' અહિંઆં 'વીમોન્દ' શબ્દ જેનો પહલવી 'સામાન'ના જેવોથી અર્થ થાય છે, તે 'સામાન' ખોલ નકલ કરનારે ભુલમાં 'વીમોન્દ'ને બદલે દાખલ કરેલો હોય એમ લાગે છે.

૧૧. 'એમ વીચારવાનું' છે કે કેમ અને શા કારણસર સર્વ શક્તીવાનની હદમાં તે આવી શકે, અને તેને માટે નેમી આપેલા આરસામાં (જુવો DE 'એમુનક') તે હાર મેલવી નહીં શકે, અને તેને દુર કરી નહીં શકાય' ('પદ્દાખ્તન.')

૧૨. 'વિજારિશનીગ ચિમ.' ૧૩ 'અહિઝમાયિશન.'

મીનોના સંબંધમાં, તેમી આપેલા વખતના અરસામાં ^૧ પણ હુગાઇ ભરેલાં જુદાંથી જ્યારે ^૨ તે દુશ્મન જીત મેલવી જતો દેખાતો હતો, ત્યારેજ અરસપરસની લડાઇની આખરી, અને તે (હરીફ મીનો)ના ભેલાવાથી ઉપજતી પુર કંટાળાભરી થાક ^૩ સઘળી જાતનાં આપણા અવલોકનને લીધે ^૪ દેખાઇ આવતી હતી. (૩) અને લડાઇની આખરીએ તેને ^૫ ફરીથી મદદ નહીં આપવામાં લલા મીનોએની ફતેહ સમાયલી છે. (૪) અને આ અહવાલનો આક્રમો ભાગ પણ દીનકર્દની કેતાબ ^૫ માં જાહેર કરવામાં આવ્યો છે. (૫) અને તે ઠેરવેલા વખતની અંદર તેને કહાડી નહીં મેલવાનું એક કારણ, (ખોદાએ ધારી રાખેલા) સેવટે ઉપજનાર અરસપરસનાં સારાં પરીણામોમાં કાંઈ પણ ખલલ નહીં પહોંચે ^૬ એમ હોવાનું છે. (૬) એ ઉપરથી તેને અંદર દાખલ થવા દેવાનું કારણ પણ (સમજ પડે એમ) છે.

૮ મો-૧

૮ મો. (૧) ન્યારે એક માણસ નસા સાથે ભેલાય ^૭ ત્યારે તેને ગંદકીનો ખ્યાલ નહીં કરવો એ જેમ બનવાબ્નેગ નથી, તેમ જેઓ (હરીફની સાથે) ભેલાય તેઓને નુકસાન પહોંચતું અટકાવી શકાય એ બનવાબ્નેગ નથી^૮

૯ મો-૧

૯ મો. (૧) ખાલી આકાશમાં તેનું નિચે નખાવું અને તૂટી પડવું,^૯ એ

૧. 'બએન ખૂરીનઅઉમન્દ ઝિમાનીય,' એટલે કે, 'તેમી આપેલો વખત, ભાગે પડતો વખત.' એ 'બએન ખૂરીનઅઉમન્દ ઝિમાનીય,' 'વળી સર્વથી અગત્યના વખતમાં,' પણ વંચાય. 'ખૂરીન' શબ્દ 'ખર'નો સર્વથી વધુ હદ અતલાવનાર શબ્દ છે. જુવો દીનકર્દ, કેતાબ ૭ મી, પ્રકરણ ૨૨, ફકરો ૨૩; "સેક્રેદ જુકસ આફ ધી ઇસ્ત," વૉલ્યુમ ૩૭ મુ, ન્યાં 'ખૂરીન-અઉમન્દ-દીહ'નો અર્થ 'સરદારી' કરવામાં આવ્યો છે.

૨. K. 43 પ્રમાણે વાંચો 'ઝિમાનીય વદ,' અને નહીં કે 'ઝિમાન ચન્દ.' ^૩ 'પૂર-દત-સીરીહ,' કદાય એ 'પૂર દર્ત ઇ સર્યા,' 'ખરાબ દરદોનો ખોહોલો ફેલાવો,' એમ પણ વંચાય.—હરીફ મીનોનાં શીક્ષણ મુજબ ચાલવાથી માણસ અંતે પોતાની મેલે થાકી જાય છે તે માલમ પડી આવતું હતું. ^૪ 'મિન લૈના વીનાવદાગીહ ઇ હમાક આઇનીનક,' 'તેની સઘળી રીતભાતના આપણા અવલોકન ઉપરથી (માલમ પડે છે.)' ^૫ વાંચો 'બએન દએન નિખીગ,' 'પવીત્ર ધર્મ સંબંધી લખાણોમાં.'

૬. વાંચો 'અવિશ્વપિશ્નીહ' અથવા 'અનશ્વપિશ્નીહ.' ^૭ 'બએન ગૂમીઝિશ્ની.' ^૮ 'અચારીગ.' ^૯ 'રમીતૂન્તન વ અઉ-

તેની સર્વથી વધારે ગમગીની ભરેલી, સવથી વધારે ઉતાવલી ^૧ અને સર્વથી વધારે દેહદેશત ઉપજાવનારી ^૨ ધાસ્તીઓથી તે સજ ^૩ થવા છતાં તેને મળેલી સંપુર્ણ અજ્ઞાપચને લીધે, સંપુર્ણ એહોશી અને અશક્તીને લીધે, અને તેનાં સંપુર્ણ ધાસ્તીભરેલાં અને હાર પામેલાં હથીઆરોને ^૪ લીધે થશે; અને (પાક) માણસો (યકીનથી) તાવેલી ધાતુમાંથી ^૫ પસાર થતા હોવાને લીધે, અને તે ફતેહ જેને હારતું ^૬ નામ આપવું જોઈએ તેના મજબુત આધારને લીધેથી થશે; તેમજ હીચકારાપણાથી ^૭ મરીચરી રહેલા ^૮ ની માફક, અને લાઇલાજ અને વગર આશાએ, જે કૈાવત ખોદા (ધરાવે છે) તે મેલવવાને માટે તે (અહરમન) અફઝાતફડી કરતો થશે.

૧૦ મો. (૧) અને આગલ તે (ભલી પેદાયશો સામે લડાઇ કરવાને) ધરી ગયો હતો તે એક કારણને લીધે તેને લડાઇ કરવાને ફરીથી આવવા માટે મદદ આપવી સજાવાર નથી; તેથી તેને કોઇ રીતે ફરીથી મદદ કરવી સજાવાર નથી, અને તેને માટે (જીત મેલવવાને) કાંઇ પણ સંભવ ^૯ જેવું નથી. (૨) અને અહિંઆં કાંઇપણ ઉશ્કેરણી કરનારી ^{૧૦} શીકર અને આતુરતા તેનેથી ^{૧૧} રહેશે નહીં, અને પરીણામ ^{૧૨} તરીકે જીત હારમાં ફેરવાઇ જશે; (તેની) આખાદી, ^{૧૩} કીર્તી, સ્વતંત્ર સરદારી,

ફદીતન.' ૧. 'અઉશ્તાવતૂમ.' ૨. 'શિકફતૂમ.' ૩. 'પતમૂગીહા.' ૪. 'જીત અફઝારીહા.'

૫. 'વિદખત રૂએઇહા' અથવા 'ફદીહઇ વિતાતન,' 'તાવેલાં કાંસાંની કસોટી.' ૬. 'અપીરૂઝીહ.' ૭. 'અન્યલગીહા.' ૮. 'ખુરીત', 'ભાંગી ગયલા.' K43 માં એતું વાંચણુ 'ખ્રાત' આપ્યું છે, જેથી એ વાક્યનો અર્થ નીચે મુજબ થાય છે:—“ જે શક્તી ખોદા (ધરાવે છે) તે (મેળવવા) ને માટે તે અંદરખાનેથી અને ભાઇબંધી દેખાડી ઉમેદવીના મારામારી કરશે.” ૯. 'આહરીહ.' ૧૦. વાંચો 'ઉજદહિશન.' એહતર 'અઓજદહિશન' 'ઉશ્કેરની.' ૧૧. 'અઝશ' ૧૨. 'પવનિચ ઝક.'

૧૩. વાંચો 'દુપૂસ્તીહ ઇ વોહાર'; અથવા 'વૂખાર', અવસ્તા ધાતુ 'ખર' 'ઇજ કરવી,' તે ઉપરથી, ' ધાતકીપણાનો કીલો.' એ શબ્દ 'વોહાર', 'અહારની રૂતુ,' 'આશા'; અથવા 'વનહગીર,' 'નહાસી આવનાર', સરખાવો ફારસી 'પનાહગીર;' અથવા 'નોહાર,' 'ખીહક, ધાસ્તી' પણ વંચાય; સરખાવો

રેલછેલ^૧ અને અકકલ^૨ ની મજબુતી ગોલામીમાં ફેરવાઈ જશે અને
૩ સાંકળથી બંધાશે. (૩) વાસ્તે તેને મદદ કરવી જોઈએ એવું કોઈપણ
રીતનું કારણ નથી.

૧૧ મો-૧

૧૧ મો. (૧) અને તે શક્તિવાનને અશક્ત બનવાનું, અને તે આવ-
નારને^૩ નહીં આવવાનું કારણ તથા ખાસ મુળને^૪ લગતો સવાલ
“ કેમ અને કેવી કેવી રીતે ”ના સંબંધમાં ઉપર જે લખ્યું છે તે ઉપરથી
સમજ પડે છે.

૧૨-મો ૧

૧૨ મો. (૧) અને આ માંથો^૫ (પવીત્ર ભણતરો) અને અવસ્તામાં
જાહેર થયેલાં ખોદાનાં સત્ય વચ્ચોમાં જે હરવિરુપઆગાહી આપેલી છે,
તે દુન્યાનાં સઘળાં ફતેહમંદ^૬ લોકોમાં ભલા મીનોઓના સર્વથી સરસ
ચલકાતવાલા (મીનોઈ) પોષાકનાં^૭ જેવી છે, તે એટલે સુધી કે તેને લીધે
માણુસોની સંઘળા કેળવણી અને વીઘામાંથી (હવે) દુન્યાદારીનું ખરાબ જ્ઞાન
૨ જનું રહ્યું છે. (૨) અને અંદર^૮ કે જે એક રીતે મહોડે બોલાતી ભાષા
છે તે દુન્યામાં વધારે ફાહિશ થઈ રહી છે, અને દુન્યામાં વધારે જાણીતી
૩ થયેલી છે. (૩) અને ખુદ અવસ્તા પણ, અહુરમઝદની બશારતથી
જરથોસ્તે તે લાવવાને (યા દુન્યાને શીખવવાને) સખએ, બહુ ધ્યાણ આપવા જોગ
૪ છે. (૪) અને તેની અંદર કાંઈ પણ જુદું નથી, કે બેહુદી અને દેવની
ખાસીયતવાલી ધચ્છા નથી; પણ સઘળા સચ્ચાઈ અને ધનસાફના ઉંચા
૫ નિયમો^૯ અને ખોદાની ખુસ્તુદી વીષે (તેમાં) કહેવામાં આવેલું છે. (૫)
અને દેવોને માટે તેમાં કાંઈ પણ માન^{૧૦} દર્શાવવામાં આવ્યું નથી; અને તેની
અંદર, કોઈ પણ આદમીને (તે દીનથી) ઉલટા ચલાવવાની, કાંઈ પણ આશા
૬ દેવો રાખતા નથી. (૬) અને સઘળા તેવી (હસ્તીઓ) જેને દ્રૂજનાં નામથી
ઓલખવામાં આવે છે તેઓનો તે (દીન)થી નાશ છે; પણ સારા મીનોઓને
૭ તે (દીન)ને લીધે^{૧૧} અને વળી (તેની) સચ્ચાઈઓને લીધે આનનદ છે. (૭)

ફારસી ‘નહાર’ ૧. ‘પિસ્ન.’ ૨. ‘બઝાદીહ.’ ૩. બેહતર
‘યાતૂનતાર.’ ૪. ‘હમીચ બૂની.’ ૫. અવસ્તામાં જણાવેલા ‘માંથ
રુપેન્ત.’ ૬. વાંચો ‘ફૂઆવીગ,’ ‘ફતેહમંદ’; ‘સારા. ઝલકાતવાલા.’

૭. વાંચો ‘નૂઝગ,’ પોષાક. K 43 પ્રમાણે ‘નઝદ’ (‘વધારે ચલકાત
ભરી રીતે) જોડાયલા.’ ૮. એટલે ‘અવસ્તાની શરેહ’ અથવા સમજણ.
૯. ‘મસ-દાતિસ્તાનીહા.’ ૧૦. ‘ફૂઆવ’, ‘સારો ઝલકાત’. ‘માન’.
૧૧. એટલે કે, અવસ્તામાં આવેલી ખોદાઈ દીનને લીધે.

અને દરેક દીશામાં (કે પ્રાંતમાં) એ ધર્મના એક એવા પેશ્વાને આવવાની^૧ જરૂર છે, જે અવસ્તાને અને દુન્યાની ખીજી વચગાલેની (ખોલાતી) ભાષાઓનો^૨ માહીતગાર (પ્રોફેસર) ઓ હોય; અને જેને વળી અવસ્તા ભાષાનો અર્થ કાઢી પણુ (ભાષામાં) તદન સરલ રીતે સમજાવવાના કારણુસર ત્યાં મોકળી આપવો જોઈએ. ૪

૧૩ મો. (૧) અને એ (ખોલાઈ) દીન અને માથો અને તેને લગતાં ખીજાં લખાણો, અસલ એઆરતમાં એવી રીતે લખાવવાનો હોકમ આપવામાં આવ્યો હતો તેથી હમણા સુધી હાથનાં લખેલાં તેવાં હસ્ત લેખો (અથવા તેઓની નકલો) મોટી સંખ્યામાં જળવાઈ રહ્યાં છે. (૨) અને જેમ દીનની બશારત ઉપરથી જાહેર છે તેમ અવસ્તા કલામો મોઢે ગોખી રાખવાં જોઈએ,^૫ (કારણુ કે) તેમાં ઘણા લાભો સમાયલા છે અને સઘળાંઓના (માલેક) તે એક^૬ (ખોલા)ની પરસ્તેશ, તારીફ અને જાહેરાત^૭ ને માટે તેમાંથી પુસ્કળ સાઈ^૮ કુવવત (પેદા થાય છે), કુદરતી બનાવો^૯ની ખરી^૯ સમજ તેમાંથી (મલે) છે; અને તેટલા માટે તેવાં ઉંડાં ફરમાણો અને રેવાજો તરફ સમ્યાઈથી અને ઉલટથી^{૧૦} જનફેશાની કરવી^{૧૧} સજાવાર છે; (અને) જે સખખને લીધે (ધર્મનાં) ફરમાણોનું અસલ એઆરતમાં ઝડપથી મહોડે ખોલી જવું^{૧૨} એ ઘણી વખત તે લખવા કરતાં વધારે (અસરકારક) હોય છે. (૩) ખીજાં કેટલાંક કારણોને લીધે પણુ તે કલામોને ઝમકદાર રીતે મહોડેથી પઠી જવાનાં (કામ) ને લખાણુ (માં તેઓને જાલવી રાખવા) કરતાં વધારે જરૂરનું ગણવું અગત્યનું^{૧૩} છે.

૧૩મો-૧

૨

૩

૧. વાંચો 'યાતૂનિશ્નીહ.' ૨. 'મીયાનક ગેહાન હુજવાનીગ,' દુન્યામાં લોકોથી ખોલાતી જુદી જુદી ભાષાઓ જેનો ઉપયોગ, અવસ્તા સમજાવવા માટેનાં વસીલા તરીકે, કરવાની જરૂર છે તે ભાષાઓ. ૩. 'આશ્નાક-ગાસ.' ૪. 'શેદૂનિશ્નીહ,' એટલેકે, ધર્મ ફેલાવવા માટે એક દીનના પેશ્વાને જગે જગે મોકલવો. ૫. 'નર્મ કર્તન,' 'પવીત્ર લખાણોને મોઢે કરવાં.'

૬. DM. અને ED. પ્રમાણે 'વલા રમકાન અએવક.' K. પ્રમાણે- 'વલ રમાન વ અએવક,' 'ધર્મી ટોલાંઓનો તે એકજ (સરદાર.)'—આખબલના 'ઓલ્ડ ટેસ્તેમેન્ટ'નાં નામવાલાં યાહુડીઓનાં લખાણુમાં આ શબ્દો ઘણા સાધારણુ હોવાથી, અને ખ્રીસ્તી સવાલ કરનારને તે કારણુસર તે વધારે જાણીતા હોવાથી કદાચ દસ્તુર આતરો ક્રોખાગે આ શબ્દો વાપર્યાં હોય એમ લાગે છે. ૭. વાંચો 'આકાસિસ્ત.' ૮. સામાન્ય અર્થ, 'કુદરતી ચીજો.' ૯. 'વેષ,' 'ઘણી,' 'સરસ' ૧૦. 'હદાત-રોએઈહા.' ૧૧. 'અવિસ્પાર્તન.' ૧૨. 'દ્વાતિસ્તાન વાચીન ખૂન ગૂબિશ્નીહ.' ૧૩. 'ચિમીગ.'

૧૪મો-૧

૧૪ મો. (૧) દાદાર અહુરમઝદે આએ ધર્મ ક્રકત ધરાન દેશમાંજ નહીં પણ આખી દુન્યામાં અને (માણુસ જાતની) સઘળી પ્રજાઓમાં તે જાહેર કરવાને મોકલ્યો, અને આખી દુન્યામાં જ્યાં પવીત્રાષ્ટ હતી ત્યાં, અને જ્યાં પવીત્રાષ્ટ^૧ ન હતી ત્યાં પણ, મીનોષ્ટ રીતે (તેની) ઉમદા શીલસુરી, અને સચ્ચાષ્ટથી ભરપુર વીચારો અને સચ્ચાષ્ટથી ભરપુર વચનો મારફતે, અને દુન્યવી રીતે સચ્ચાષ્ટથી ભરપુર કામોની મારફતે તેનો ફેલાવો કરાવ્યો છે.

૨

(૨) (આ દેશો અને પ્રજાઓ માંહેલાં) દરેકની અંદર એ ધર્મ એટલો તો ફેલાવો પામ્યો કે જે માણુસ સર્વથી શકમંદ વીચાર ધરાવનાર સુરી દીનવાલો^૨ હતો તેના સંબંધમાં પણ આ ધર્મ-જે તેની સઘળી પવીત્રાષ્ટથી બહુ અગત્યનો છે-તે તેવી અગટેલી જીંદગીને ચમત્કારીક રીતે સુધારવામાં ફેલાવો પામ્યો. (૩)વળી એ (દીન)ને માટે જોરજીલમની જરૂર નથી. (૪) આ ધર્મ હમેશાં આગલ વધતો રહ્યો છે, જેને લીધે^૩ જે ખરાબ મીનો છે તે દુર્બળ થશે, અને તેથી તે ધર્મ સંપુર્ણ રીતે ફેલાવો પામશે, અને તેથી કરીને (આખી) દુન્યા પવી-

૩-૪

૫

૬

ત્રાષ્ટની (ટોચે)પહોંચશે. (૫) અને ખોદા કાષ્ટને પણ દેવોનાં શિક્ષણ ઉપર નાખી મુકે નહીં. (૬) અને દુન્યાનાં (કિટલાંક) લોકો ખોદાની જાહેર કીધેલી દીન તદન ખાલેસ હાલતમાં કબુલ રાખતાં નથી અને તેનો ફેલાવો કરતાં નથી, ખીજ શબ્દોમાં,^૪ તેઓ તે (દીન)ને રખડતી નાખે છે અને તેથી ઉલટાં જાય છે, તેનું કારણ જે દીનમાં દરેક જાતની સચ્ચાષ્ટ^૫ સમાયલી છે તેનાં ખોદાષ્ટ મુળની ખીનલાયકાતમાં અથવા તેની (કાંઈ) સાધારણ ખામીમાં સમાયલું^૬ નથી; પણ (તેનું) કારણ તનની અંદરખાનેના દેવોનાં આકર્ષણમાં, અને તે દેવો શરીર-વાલા આકારમાં જે ભાગ^૭ બજવે છે તેમાં, અને (તેવા લોકો ઉપર) ફતેહ માટેની (દેવોની) લડાઈમાં (સમાયલું) છે; અને તે (ઉપરાંત) તેનું કારણ સારી રીતભાતો અને તનને લગતી દરૂસ્તીની બક્ષેશો માટે ખાલેશ નહીં રાખવામાં, અને તેને માટે શોધ નહીં કરવામાં, અને ખીમારીથી તનમાં જે ખીગાડો થાય છે તેમાં, અને કર્મનિતિને માન નહીં આપવાને લીધે આલસાષ્ટથી વખત ચુબરવામાં અને આલસાષ્ટની ટેવોથી થતી સુરી એશઆરામમાં (સમાયલું છે.)

૧. જ્યાં ધર્મનું યકીન ભેલ સાથનું હતું. ૨ 'અગદ્યેનતર.'

૩ 'અઝશ.'

૪. 'અયૂક' ૫. 'અદરૂગી.' ૬. 'વખત.' ૭. 'બહર.'

૧૫ મો. (૧) આરાધનાના સંબંધમાં (જાણુવું કે) ખોરશેઠ, માહતાપ્, ૧૫ મો-૧
 આતશ, પાણી, અને ખીજી રોશણીવાલી પેદાયશો અને સંઘળી સારી પેદાયશો
 સનમુખ (ખોદાનેજ) નમવાનો રેવાજ^૧ છે. (૨) વળી (નમન કરવાનો) રેવાજ ૨
 ભાષ્યો અને ખીજાં નજદીકનાં સર્ગાવહાલાંઓમાં, અને કોઈવાર અમીર
 ઉમરાવોમાં તેમજ વડીલોમાં, અને કોઈવાર હમશહેરીઓમાં^૨ પણ છે;
 (અને તે રેવાજ) માણસોમાં એકમેકને સલામ^૩ કરવાની અને (ખેરઆરી
 યત) પુછવાની (રીત)ના જેવો છે; અકસર કરીને જ્યારે તે આપણા વડીલો
 તરફથી કરવામાં આવે છે ત્યારે તે બહુ ખ્યાર^૪ લાગે છે. (૩) અને તે કાંઈ ૩
 એકલી ખાસ પરસ્તેશ અને ભકિત નથી^૫ કે જે તે સર્વેથી મહાન
 ખોદાને માટે અને ભલા મીનોઓને^૬ માટે ફકટ એકજ રીતની છે;
 પણ તે (ધણી રીતની) પરસ્તેશ છે (જે માણસથી) મહોદે અને જાતે
 હમેશાં^૭ થવી જોઈએ છે. (૪) પરંતુ^૮ જે દીનદુસ્મનો^૯ અમને ધીકકારે ૪
 છે તેઓ પોતે પણ અસહના રેવાજ મુજબ માણસો પાસેથી ખોદાને લાયકનાં
 માન અને ભેટો^{૧૦} મેલવવાને લાયક થવા સાર^{૧૧} આતુર^{૧૨} રહે છે.

૧૬ મો. (૧) અને કુસ્તી^{૧૨} અને ખીજો એવોજ મોતેબર પોશાક ૧૬ મો-૧
 પહેરવાની (આખત) તેને લગતા સવાલના ખાસ અને તુલોતવીલ^{૧૪} જવાબમાં,

૧. 'આધનીન.' ૨. વાંચો 'હમ-દેહીહા,' ખેહતર 'હમખ્વાહીહા'; ખીજું
 વાંચણુ 'હમખારીહા,' 'એકમેક સાથે દીલસોજી ધરાવનારા'; અથવા 'હમહખી-
 હા' 'મીત્રો,' 'હમશરીકો.' ૩. 'શ્લમ વ પૂરસિશ્નીહ' ૪. 'નાઝક.' ૫.
 'મીનીતારીહ.' ૬. 'યેઝત'; અથવા 'દાત,' 'કાયદો.' ૭.
 'હમાઈ.' ૮. 'ચીગૂન.' ૯. 'અધદએનાંન', 'ખુરીદીનવાલા'
 ૧૦. 'દેખૂનાં.' ૧૧. 'અઉસ્તૂક.' ૧૨. આ જવાબના સંબંધમાં જુવો "દાતિ
 સ્તાન-ઈ-દીનીગ', સવાલ ૩૮ મો, અને તેનો દસ્તુર માનુશ્ચીહરે આપેલો જ-
 વાબ, "સેફેદ છુકસ ઓફ ધી ઇસ્ત," વૉલ્યુમ ૧૮ મું, ૧૨૨ અને તે પછીનાં
 પાનાં; તથા પાનાં ૩૮૩-૩૮૮; જુવો દીનકર્દ, કેતાબ ૮ મી, પ્રકરણુ ૩૮ મો,
 ફકરો ૨૫ મો, પાતું ૧૨૫ મું, તથા પાનાં ૪૭૫-૪૭૬ માં, "સેફેદ
 છુકસ ઓફ ધી ઇસ્ત"ના વૉલ્યુમ ૩૭ માંની અંદર આપવામાં આવેલા ફકરાઓ.
 સરખાવો પહલવી બોલ સાથે અવસ્તા 'અઇવ્યાઓધન,' 'કુસ્તી.' ૧૩.
 વાંચો 'હ-ગર્તીક'; 'સાર.'

- અને દીનના ગુણો સંબંધી એક વાઝમાં ^૧ આપવામાં આવી છે; જે દીન ડહાપણથી એકજ પએગમઅરે બહાલ રાખી હતી અને જેતું પાયદાર ધર્મચુસ્તપણું ^૨ એવું હતું ^૩ કે તે માનતો હતો કે અહરમન વતીક તેનાં (યકીનની) સામે લડીને હાડમંદ દુન્યાને તોડી શકે નહી; અને વળી અવસ્તા અને ઝંદની અંદગીના ફકરા સુંદર કવીતારૂપી ગાયણુના ^૪ સરોદમાં પઢવાની અસર, અથવા તેજ શબ્દો તેઓની લાયક જગોએ મોટે અવાજે પઢવાથી નીપજતા આવાજની અસર, દુન્યાના લોકોની ધર્મની ચોપડીઓમાં જણાવેલી ખોદાઇ દીનની ખેવડી અસરના જેવીજ છે—તે અસરને (અહરમન) તોડી શકે નહી.
- ૨ (૨) તેમાની એક (બાબત) જે કાંઇ ચીજ દેખીતી રીતે સમજી શકાય તેનાં
- ૩ જ્ઞાનને લગતી છે. (૩) અને એક જે કાંઇ ચીજ દેખીતી રીતે સમજી શકાય
- ૪ નહી પણ જે માનવા લાયક છે તે સંબંધી તરીકાની મશહુરત છે. (૪) હમેશાં
- ખ્યારે (ખન્સાને) ઉસ્તવાર રહેવાથી અસલ ખોદાઇ દીન સમજવામાં આવે છે ત્યારે જે વેળાએ (કાંઇ ચીજ) સમજ ન પડી શકે એવું હોય ત્યારે
- ૫ કેમ કરવું તે તે (દીન) માંથીજ માલમ પડે છે. (૫) આવી તપાસમાં ધર્મચુસ્ત લોકોનો ધર્મના યકીનનો જે તરીકો જાહેર થયેલો છે તે વધારે સહડયાતો છે; અને વલી જ્યારે કે ત્યારે રાશિનાં સેતારાઓને ^૫ લગતું
- ૬ સંપુર્ણ જ્ઞાન ખુલ્લું બતાવવાને બની નહી શકે ત્યારે. (૬) વળી તે દીનની ફરજો (બરાબર વખતે) બજાવવાને માટેનો લાયક રસ્તો, ધર્મ સંબંધી સ્થાપણા અથવા બંધારણનાં કાયમપણાનો શક દુર કરનારાં ^૬
- ૭ (મોતેબર) જ્ઞાનની માફક, તેમાંથી (એટલે ખોદાઇ દીનમાંથી) મળી આવે છે. (૭) અને છેલ્લે વળી આ સવાલોના જવાબના સંબંધમાં તે દીન કોઇ પણ રીતે સમજવી મુશ્કેલ નથી; ટુંકમાં તમે એમ કહી શકો કે (અવસ્તા અને
- ૮ ઝંદમાં) સઘળાં જ્ઞાનની ખોદલી સમજણુ છે. (૮) વળી (તે દીનનો) તરીકો ધણી

૧ સરખાવો અવસ્તા ‘વચંધ,’ ‘લાષણુ.’ ૨ ‘અઉસ્તીબાનીહ.’ ૩ એટલે કે, (જે દીનમાં રહી) તે મજબુતીથી માનતો હતો કે: ૪ ‘પવન ફૂલસાંન ગૂબિશન અએવક વલ તનિદ.’ ૫ ‘દાઝદાક દાનિશનીગ નિમૂતન’; એનો અર્થ ‘જરથોસ્તી વર્ષના બાર માસના દરેકમાં નીતિ અને ધર્મ સંબંધી બજાવવાની ફરજો’ થાય છે.—વળી આખી દુન્યાને લગતી ધર્મ સંબંધી અને પેદાયશ સંબંધી વીઘાને લગતો એ એશારોખી હોય.

૬ વાંચો ‘પાતારીહ ઇ દીનીગ અનામ ઇ વીરનીશનીગ ગૂમાન’; છેલ્લા બે બોલનું વાંચણ નીચે મુજબ પણ થાય:—‘વીરન સખૂનીગ ગૂમાન,’ અથવા ‘વરૂશિશનીગ હવાહ (હુમનાહ)’.

એક યોજનાઓથી ભરપુર (છ); અને જેમ ખોરાક તેના સ્વાદોમાં ભરપુર છે,^૧ તેમ તે તરીકા એ યોજના ધર્મ માંટે ભરપુર છે, અને જે (હમેશગીની) જીંદગીની સાથે હસ્તી ધરાવનારાં સાંધણુ ^૨ તરીકે નોઢવામાં આવેલો છે. (૯) કુસ્તી વળી તેની નિશાણુથીજ આ અને પેલી દુન્યાની મધ્ય હદ દેખાડે છે, એટલે કે માણસનાં શરીર ઉપર તે આ દુન્યાની મીસલ દેખાડે છે; એક કારણુ એ કે તે તેના શરીરના ઉપલા અર્ધા ભાગ ઉપર પહોરવામાં આવે છે, ^૩ અને ખીજું કારણુ એકે નીચલા અર્ધા ભાગ ઉપર તેની મીસલ દેખાડવી એ બની શકે તેમ નથી. (૧૦) અને જેઓને ^૪ માટે તે પહોરવાને હોકમ કરવામાં આવ્યો છે તેઓમાંથી જેઓ તેમ કરતા નથી તેઓનું કામ નાલાયક અને ધર્મના હુકમની છુપાવણી અથવા તે તોડવા બરાબર છે.

૧૭ મો. (૧) ખોદા^૫ ની પરસ્તેશ કરવામાં ‘બર્સમ’ અને ‘દરન’ અને ખીજી જે પવીત્ર ચીજો ખાસ વાપડવામાં આવે છે તે હાડમંદ દુન્યાની જે સંઘળી પેદાયશો માણસની સરદારીમાં આપવામાં આવી છે તેના બહોળા સંબંધની નિશાણુ ^૬ દાખલ છે. (૨) અને દેવો તેઓમાં (એટલે, તે પેદાયશોમાં) રહેઠાણુ કરવાને મજબુત કોશેશ કરે છે; અને દેવોના વીચાર, સખુન અને કામ તે માણસોથી નાપસંદ ^૭ કરવામાં આવે છે કે જેઓ દરેક જણુ સંપુર્ણ નેક મનશ્ચીને લીધે અને ખોદાના સંબંધમાં હિંચામાં

૧ DM. અને DE. માં ‘સ્નાસ્કારાન,’ ‘(પુષ્કલ જાતના ખોરાકની બનાવતના) અતુલવીઓનાં (સંબંધમાં છે તેમ). K. પ્રમાણુ કદાચ ‘જન દેહયીગ’ ‘જીંદગી બખશનાર,’ વંચાય.

૨ K. મુજબ: ‘પવન જક હમ ચેહવૂન વહાનક ઇહધતી’; DM. અને DE. મુજબ: ‘હમ ચેહવૂન નીશાનક ઇહધતી,’ ‘(અમર્ગ) જીંદગીની સાથે હસ્તી ધરાવતી નીશાન.’ ^૩ ‘વખત.’

૪ ‘કોલા મા,’ કોઇ પણ માણસ અથવા ચીજ.

૫. ‘ચેહાન’ અથવા ‘યઝદાન,’ ખોદા, અથવા ‘આરાધવા લાયક મીનો,’ એવા બેઉ અર્થ થઇ શકે.

૬ ‘નિસન્ગ’; દીનકર્દમાં એ શબ્દ ‘સાર’ને અર્થે પણ વપડાયલો છે.

૭ ‘અકામીક,’ ‘ઇચ્છા નહીં ધરાવતાં;’ ‘નાપસંદકરતાં.’

ઉંચો ચાહ ધરાવવાને (લીધે), અને તે રીતે ખોદાની તારીફ કરવાને (લીધે), ખોતાનાં તન અને જીંદગીને તમામ ઉંચી સ્થિતિમાં લખ જવાને ^૧ (ખંતી) છે; અને જેઓ તેટલા માટે ^૨ દેવોને ધીકારવાને ^૩ માટેનાં (ધન્સાનો) છે.—

૩ (૩) જેમાંથી (એટલે, જે ખોદાઈ દીનમાંથી) ખાસ કરીને ખોદાતું સર્વોત્તમ રાજ્ય અને દેવોનું પડી ભાગવું જાહેર થાય છે. ^૪

૧૮ મો-૧

૨

૩

૧૮ મો. (૧) અને યજ્ઞનેની ક્રીયાને લીધે લલા મીનોઓને થતા લાભ અને તેને લીધે ^૫ દેવોની નાણુદ થતી શક્તીનો ^૬ પોકાર ^૭ (તેમાંથી જાહેર થાય છે). (૨) જે તે (સાણુખ) કે જે પેદા કરનાર છે તે શ્રેષ્ઠ હોય તો તેનાં સર્વથી સરસ રાજ્યને લીધે દુન્યાને પણ તંગી વગરની ^૮ આપણે માનવી જોઈએ. (૩) વળી દેવોની સંપુર્ણ દેવપણાંની આલાયશ, અને ન્યાં પણ દેવોનું રહેણાણ વધારે છે ત્યાંની આલાયશ પુશ્કલ હોય છે.

૧૯ મો-૧

૧૯ મો. (૧) ન્યારે શરીર મરણ પામે છે ત્યારે મરણ લાવનાર અને તેની કામ કરવાની શક્તી છીનવી લેનાર દ્રુજ “અસ્તવીદાત” નહિં ખમાય એવાં જોરથી તેની ઉપર ગલબો કરે છે, અને તેને લીધે તે (શરીર) થી ^૯ જીંદગીની દુઃખદાયક જીદાગી થાય છે, અને જીવને જીદાં જીદાં પ્રાણુસ્થાનોમાંથી (દુઃખ ભરી રીતે) રૂખસદ લેવી પડે છે; અને ન્યારે દેવોનું પરોણા લેખે ^{૧૦} શરીરની અંદર દાખલ થવું થાય છે કે જેઓ ભાઈબંધીને છુટી પાડનારા તથા આપ દીકરાની સગાઈ છુટી પાડનારા ^{૧૧} (દેવો) છે, અને એ ઉપરાંત ખીજ દેવો કે જેઓ ફરજંદોની ખૂટ ^{૧૨} લાવનારા છે (તેઓ પણ ત્યારે દાખલ થાય છે); અને

૧. ‘ક્રાઝ દાસ્તન.’ ૨ ‘પતશ.’ ૩ ‘નિકૂહીતન.’ ૪ સરખાવો “દાતિસ્તાને દીનીગ,” સવાલ ૪૭ મો, ફકરો ૧૭ મો, “સેજેદ છુકસ ઓફ ધી ધસ્ત,” વૉલ્યુમ ૧૮ મુ, પાતું ૧૬૫ મુ. ૫ ‘અમતય’, ‘અને ન્યારે’. ૬ અથવા, રાજ્ય. ૭ વાંચો ‘અએવાઝ.’ ૮ ‘અવીનીયાઝ.’

૯ એટલે કે, શરીરથી કે ‘અસ્તવીદાતથી’; જીવો વંદીદાદ, ફર્ગર્દ ૪ થી, ફકરો ૪૯ મો, અને ૫ મી, ફ. ૮-૯. ૧૦ ‘પવન માહમાનીહ,’ ‘પરોણાગત માટે.’ ૧૧ વાંચો ‘ઝિયશ આતરાન દૂદ જવિતારાન વ પૂસ (જ)વિતારાન,’ ‘ભાઈઓનાં કુટુંબને છુટાં પાડનારા, અને દીકરાઓને છુટા પાડનારા.’ ખીજે તર્જુ-મો નીચે મુજબ થઈ શકે:—“જેઓ ખુન કરનારા (‘આતુતારાન’), નાશ કરનારા (‘દુસનીતારાન’) અને આણુદે કરનારા (‘પૂસિનીતારાન’), અને ખીજાઓ જેઓ ફરજંદો નહીં થાય એવું (ખુરં કામ) કરનારા છે તેઓ.”—સરખાવો ફારસી ‘દૂસીદન’, ‘અવ્યવોનું મંદ થવું’, અને ફારસી ‘પૂસિદન’, ‘અગાડ કરવો.’ ૧૨ ફરજંદની ગેરહાજરી.

તે મુજબ જીંદગીની સાથે હસ્તી ધરાવતી ચીજો જેમકે સારી બુદ્ધી,^૧ પવીત્રાઈ,^૨ દુઃખ સહન કરવાની સદગુણી શક્તિ, અને સારી નીતિમાન હીમત^૩ અને શરીરવાલી હસ્તીમાં સમાયલા ખીજ લાયક ગુણોનું આજેઝ થવું^૪, યાને નાથુદ થવું થાય છે. (૨) અને શરીરની પોતાની અંદર તે (દેવો) ધણે દરજ્જે (અનદીક રીતે) ભરાઈને^૫ રહેઠાણુ કરે છે તે છતાં તેમાંથી તદન ખરાબ વાસ, આલુદગી અને માંદગીનાં સઘળાં મુજો બહાર પ્રગટી નિકલે છે.^૬ (૩) અને ત્યાં કે જ્યાં (કહોવાડી નાખનારાં દરદો કે) દેવો રહે ત્યાં એક નિયમ તરીકે' આલાયશ જાહેર થવીજ જોઈએ, અને તેની સામે કાંઈ પણ લડત (ત્યારે કરવી) જોઈએ નહીં;^૭ ત્યાંથીજ^૮ તે નાપાકી અને બગાડનો પુષ્કલ વધારો^{૧૦} થતો કહેવાય છે, કે જેથી જે ભાગો^{૧૧} કે શરીરમાં જીંદગીને માટે અવશ્યના હતા તે શરીરના મરી જવાથી છુટા થાયછે. (૪) ફક્ત ચરખી^{૧૨} હોવાને લીધેજ નહીં, પણ જીન અને લોહી, અને ખીજ ચીજો જે "હીખ્ર"ના^{૧૩} નામથી ઓલખાય છે તેથી પણ, અને મુવેલાં તનનાં પ્રવાહ^{૧૪} જેવું ગંધાતુ^{૧૫} માસીક માંદગીનું વેહેવું, જે પેટમાં (મરી ગયલાં) બચ્ચાંની તોખમ^{૧૬} ને લીધે^{૧૭} વધારે ગંદકી ભરેલું થાય છે, તેને લીધે પણ [મુવેલું શરીર વધારે આલુદેહ થાય છે.^{૧૮}] (૫) તે કારણસર, આગલ જણાવવામાં આવેલા^{૧૯} દેવોની સાથે તેમાં (એટલે, શરીરની અંદર) ફરજંદની ગેરહાજરી લાવનારો,^{૨૦} યાને જન્મનો નાશ કરનારો દુજ, અને તેને બાહેર જસ્તીથી ખેંચી કહાડનારો અને

૧ અથવા, સારો પમરાત. ૨ મીનોઈ સ્વચ્છતા. ૩ 'હૂચીહરીહ.' ૪. 'અનઆવીતાન'. ૫ અવસ્તા 'વર,' 'ધાંકવુ,' 'સંતાડવુ.' ૬. 'દમેન્દ.'

૭. 'અઈવીનક.' ૮. એટલેકે, 'એક જરથેસ્તીને સજાવાર છે કે તે નસાના ઝેર સાથે લડત ચલાવી તેને લાશમાંથી દુર કરવાની તેણે નકામી તજવીજ કરવી નહીં.' ૯. 'મિન લતમા,' 'અહી'થી.' ૧૦. 'મદમ રીમનીહ.' ૧૧. 'બાહરાન.' ૧૨. 'પએત;' સરખાવો ફારસી 'પી' 'ચરખી.' ૧૩. સરખાવો અવસ્તા 'હીખ્ર', સુકી અસ્વચ્છ ચીજ, જેમકે, બાલ, નખ, વીગેરે. ૧૪. 'તર,' 'લીલુ.' ૧૫. 'ગરાઈ તર.' ૧૬. 'હમખૂનીગીહ.' ૧૭. અથવા, 'પેટમાંનાં બચ્ચાંનાં તેની માવતરનાં મુવેલાં શરીરની સાથે કોહી જવાના સબખે.' ૧૮. જીવો સવાલ ૨૦ મો, જેનો આ જવાબ છે. ૧૯. 'હયપર નિપિસ્ત.' ૨૦. 'અનઝાગીહ.'

ઝોરતોનાં અચ્ચાંને જપત કરનારો^૧ દેવ, અને તેઓ સામે સર્વેથી વધુ
૬ વેર ધરાવતો કુળ પણ રહેઠાણુ મેલવે છે. (૬) જે ઉપરથી તે કુળેની જતો
પણ ધણી વધારે^૨ છે.

૨૦ મો-૧

૨૦ મો. (૧) એક શેહવત પરસ્ત સ્ત્રીનાં^૩ અંતકરણને દંખ દેનારી
ચીજોનાં કારણોમાંનું એક તો એકે હલકી આબરવાલી^૪ સ્ત્રીજાતીનાં શેહવત-
નાં ભયંકર^૫ અને સખત પરાક્રમ, અને આ ખાકી દુન્યાનોજ વીચાર કરનારી
બદકાર સ્ત્રીઓને લગતાં અતેરાંથી તેણીઓમાં થતો જોર છે; અને તેવી (છુપી બ-
દકારી) જે આંખોથી જોઈ શકાય એ શકમંદ છે તે પણ મીનોઇ ભલી હસ્તીઓને
૨ જાણીતી છે. (૨) એ ઉપરાંત મીનોઇ આગાહી કરનારાઓ ખીજા આત્મીક (અન-
૩ દીઠ) દુરુણો કે પાપો પણ જોવાને શક્તિવાન છે. (૩) તેટલા માટે, (તે બદકારને)
ઓલખવાથી અને તેણીથી (એટલે, અનીતીમાન સ્ત્રીથી) પરહિઝ રહેવાથી
(માણસને માટે) મીનોઇ દોલતનું જ્ઞાન અને અહુરમઝદી દીન જે સઉથી સરસ
શીલસુશ્રીથી ભરપુર છે અને જેમાં ઇશ્વરે નીસ્તીમાંથી^૬ હસ્તી બનાવવાતું
જે કહેવામાં આવ્યું છે તેનું જ્ઞાણ હાંસલ કરવાને મદદ^૭ મલે છે.
૪ (૪) માણસો અસલથી માનતા આવેલા ધર્મ તરીકે કોઈ પણ ધર્મને જે ઓલ-
ખાવવામાં આવે તો તે આ (દીન) છે, જે સઉથી સરસ ડહાપણનું ખીજું
નામ છે અને જે મીનોઇ સમજ શકતીથી કબુલ રાખવામાં આવી છે તેની
સાથે તે ધર્મ જોડાયલો^૮ છે-તે ધર્મ કે જેની હસ્તી તેનાથી (એટલે, ખોદાઇ
દીનની વાકેશીથી) જાહેર થાય છે, તે સારી રીતે જળવાવો જોઈએ. ^૯

૧. વાંચો 'પાતીરાનગર'; સરખાવો 'પાતીરાનગરીહ', દીનકંઠ, કેતાબ
૮ મી, ફકરો ૨૯ મો, "સેજેદ ધુક્સ ઓફ ધી ઇસ્ત"નાં વૉલ્યુમ ૩૭ નું
પાતું ૧૪૨ મું.

૨. K. મુજબ વાંચો 'મિનિય નીશા'; અર્થ 'ઝોરતોના કરતાં (પણ તે
કુળેની જતો વધારે છે.)' ૩. વાંચો 'નીશા ઇ વૂસસ્તક પવનિય ખયા ઝનિશનીહ
મન્દવમાન ચિમ'; 'નીશા ઇ વૂસસ્તક'નો ખીજો અર્થ: 'અધુરે બાલક જનનારી
ઝોરત,' ત્રીજો અર્થ: 'મરદ સાથે લગ્નનો હક ભોગવનારી ઝોરત' થાય છે.
૪. K મુજબ 'જેહીન (સૂરાતક).' ૫. સરખાવો ફારસી 'ઝનદહ.' ૬.
'મિન લેવીતીહ.' ૭. 'અવસ્તાન.' ૮. 'લેવટા.'

૯. 'દૂદાશ્તન આવાયત.' DM અને DE મુજબ 'અનદાખ્તન આવા
યત,' 'સારી રીતે ભેગો કરવો જોઈએ.'

૨૧ મો. (૧) અને તે દેવ (એટલે, બદકારી)નું આખાં શરીરમાં પુસ્કલ ૨૧ મો-૧
અતેજ્ઞ થવાથી નીપજેલી થાકને લીધે એક ખોલ્લા ભાગમાંથી (કવખતે) માસીક
માંદગીનું વેલુવું થાયછે, અને તેના વેલુવા સાથે તેણીની ખાકી અને મી-
નોઘ ગંદગી અને રીમની^૨ આહર ફાટી નીકલેછે. (૨) અને તે ૨
કારણને લીધે (તેવી) રીમનીનું જેટલું જોર છે તેટલું તેનેથી દુર પરહિઝ
રહેવા^૩ માટે (જીવતાંઓ)ને માટે કૈવત (જોધએ); અને જે કોષ ચીજ
પવીત્રાધની આખતમાં તેની ઘણી નાજીકીને લીધે વધારે સ્વચ્છ છે, અને
ખાસ કરીને તેથી પણ વધારે (હોમ, અધવ્યનધન, વગેરે) પવીત્ર આલાટો જે
પાક દાદારની (આરાધનામાં કરવામાં આવતી) યજ્ઞનેની ક્રીયામાં વપડાયછે, તેને
ઉપલી રીમનીથી ઘણી વધારે જાલવવી જોધએ. (૩) ખીજ જાતનું લોહી જે ૩
ખાકી શરીરને સંગારેછે,^૪ તેથી માસીક માંદગીનું વેલુવું પ્રવાહી રંગમાં જીદું
છે, અને તે વેલવાથી ખોરાકોનો સ્વાદ ખામી ભરેલો તથા ખોરાક સ્વાદ વગરનો
લાગેછે, અને જ્યાં તે નીકલેછે ત્યાં તે શરીરનો બગાડખી તેથી થાય છે. (૪) ૪
તેના સમાગમમાં^૫ જે પાણી અને ઝોરવર (ઝાડપાન) આવે છે તે પણ
બગડી જાયછે, અને ખાવાની ચીજો (તેઓના) સ્વાદમાં બદલાઈ જાયછે. (૫) ૫
અને એક સભામાં કે એક ધર્મી તકરારમાં પણ જે મદદગાર^૬
અકકલ, મન અને ડહાપણને તેને લીધે પુસ્કલ જાતનું તુકસાન
થાયછે, જે ખીજ આહોશ શીલસુકેને^૭ રોશન છે.

૨૨ મો. (૧) અને જ્યારે^૮ દેવોના જન્મ વીધે ગુંચવાડો લાગેછે ત્યારે ૨૨ મો-૧
કોષપણ પ્રકારના જન્મ વીધે, એટલેકે હસ્તી ધરાવતી ચીજોની વખતો-
વખત જે રીતે વધ થાયછે તે વીધે, તપાસ કરવી જોધએ; જેથી એમ
(માલમ પડશે)કે જ્યાં છુપી રીતે^૯ કાયદા વીરૂધ હીલચાલ અને નાલાયક

૧. અથવા, તેણીની પોતાની ખાકી અને મીનોઘ ગંદગી અને
આલાયશ (આખાં શરીર ઉપર પણ) પુટી નીકલેછે. ૨ 'ખીરન ચેલવૂનેત.'

૩. 'દૂર પાહરીઝિશન.' ૪. 'વધરાએ.' ૫. 'વલિચ.'

૬. 'અવાકાન'. ૭. 'શ્નાસગાન.'

૮. 'મૂત' શબ્દ 'અમત'ને બદલે વપડાયલો છે.

૯. વાંચો 'અનપએતાક', સાધારણ રીતે 'અપએતાક.'

૨ વર્તણુંક અહુ વધતાં પ્રમાણમાં જોવામાં આવે છે તે જગોએ દેવોતુ' વધવું^૧ સહિથી વધારે છે. (૨) અને એમાંથી જનાકારીતુ^૨ છુપું ખી, અને ખોદા સામેનો ધીકાર, અને ખેએની સાથનો^૩ પતપતારો, ^૪ અને ખીજા દુર્ગુણો જન્મ પામેલા કહેવાય છે; કારણ કે નાલાયક વર્તણુંક^૫ અને કાયદા વીરૂધની હીલચાલથી કાયદાસરનાં નિયમોથી અને સારી રીતભાતથી ઉપજતા સંતોષ વીષે ધનસાન શકમંદ અને છે.

૨૩ મો-૧

૨૩ મો. (૧) ઘણી જાતના દેવો દુન્યાને તુકસાન કરતા રહ્યા છે, પણ દેવોના જોર કરતાં તેઓની સામેનો અચાવ વધારે મજબુત છે, જેથી તેઓને હાથે સઘળી ચીજોને ચાણામ ગટપ કરવા દેવામાં આવતી નથી.

૨

(૨) કારણ કે માણસોની તે જાતની કાયદા વીરૂધ હીલચાલની વર્તણુંકને લીધે દેવો જેટલા જોશથી^૬ આગલ વધે છે, તેટલાં જ જોરનો માણસોની કાયદા સર વર્તણુંકને લીધે તેમાં તે દેવોની સામે ફટકો સમાયલો છે, અને માણસોથી ભડકીને^૭ તેઓ પાછલ નાસે છે; અને આખી દુન્યામાં દેવોન-કરતાં ભલા મીનોઓનાં કામને માટે (આદમીઓમાં) વધતી ખાલેશ હોય છે.

૨૪ મો-૧

૨૪ મો. (૧) એવા સખ્યોને લીધે એક હમખીસ્તર થએલી^૮ ઓરત, અને જે માણસ પોતામાં કાંઈ રીમની છે એવી શંકા ધરાવતો હોય તેણે જ્યારે મુવેલી ચીજની રીમની એ મુજબ જાણે થાય ત્યારે નહાવુ જોઈએ.

૨

(૨) અને દુન્યાની (એવી રીમન કરનારી) ખેશુમાર ચીજો (છે) કે જેની સામેતી વીષે કાંઈ પણ અન્યાય જેવું^૯ નથી, વાસ્તે કેવી જાતની મુખ્ય

૧ વાંચો 'ખૂપિશ્ન;' અથવા 'ખૂજશ્ન.', અવસ્તા ધાતુ 'ખુધ,' 'સખત હોવું,' જે ઉપરથી 'ધાતકીપણું,' સખતાઈ' નો અર્થ થાય; અથવા સંસકૃત ધાતુ 'ખર્જ,' 'પરસ્તેશ કરવી,' જે ઉપરથી 'દેવોની પરસ્તેશનો' અર્થ થઈ શકે.

૨ વાંચો 'અનશવાઈહા'; સરખાવો ફારસી 'શવા,' 'ખાવંદ;' અથવા 'અનશવરીહા'ને બદલે 'અનશોવરીહા,' સરખાવો ફારસી 'શોર,' 'ઘણી,' એ ઉપરથી જનાકારીનો અર્થ નીકલી શકે છે.

૩ વાંચો 'અનઆસાનીગ'; કદાચ 'ખવહિશ્નીગ,' 'મરજી મુજબ.'

૪ 'પ્રાયાન ગૂચિશ્નીહ.' ૫ 'અનઆઈનીનગીહ.'

૬ 'વસ્તાખોઈહા.' ૭ 'સીયાકીહા,' કદાચ 'સૂજાગીયા,' અથવા 'રીજદા-ગીહા,' 'દુખથી બલીને.' ૮ પહલવી શબ્દનો અર્થ; 'અધુરે છોકરું' જનનારી ઓરત' પણ થાય.

૯ વાંચો 'શિકફતીહ લેવીત.' ખોલેખોલનો અર્થ:—'તેમાં કાંઈ પણ અન્યાયખી નથી.'

સાવચેતીઓ ^૧ લેવી તેનાં વીષેનો લાયક એતેકાદ ^૨ વધતે ઓછે દરજ્જે અક્ષતથી શોધી કહાડવો જોઈએ; અને જો તેને માટે વપડાતા શબ્દો નહિં વાપડવા લાયક ^૩ માલમ પડે (તોપણ) તે વીષે શક લઈ જવો નહીં જોઈએ, ^૪ પણ તેઓની લાયક જગોએ તેઓનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ. (૩)

અને શીલસુકેા ધારે છે કે એક બહુ અગત્યની ચીજનું કારણ તેની પોતાની ખાસીયત, અને નહીં કે તેના જુદા જુદા ઉપયોગો ^૫ છે. (૪) અને દરજ્જો પેદા થવાનો સરેશ્તો શું છે તે વીષે લોકો (ખરેખર) દરકાર કરતાં નથી; તોપણ તેની ખાસીયત એવી છે કે તે ડાહ્યા શીલસુકેાને (પોતાની ઉંઘાડી નજરે) જાહેર જોતા હોય તેટલી ખોટલી છે. (૫) અને બદકેલીનાં દરદોને લગતી વૈદો તરફથી સામાન્ય રીતે કરવામાં આવેલી તપાસ જોકે ^૬ શીલસુકેા કબુલ રાખે છે, તોપણ આવી નુકસાની ભરેલી રીમનીમાંથી તનને પાક કરવાની (ખરશુભ કરતાં) વધારે સરસ રીત ^૭ હજી શોધી કહાડવામાં આવી નથી.

૨૫ મો. (૧) અને એમ પાક કરવાની રીતની મતલબ એ છે કે તે ક્રીયા ૨૫ મો-૧ વારંવાર ઓરતે નહીં પણ પુરૂષે વધારે કરવાની છે; અને વળી અશો માણસની નીતિ ભરેલી હીમત દેવોનો વધારે ભયંકર રીતે ^૯ નાશ કરે છે, (અને) તેથી નીતિની સાંભે થનારી જુદી જુદી સ્ત્રીઓ ^{૧૦} પણ ઘણીવાર ઉઘે મસ્તક પડે છે; ^{૧૧} અને દેવો પુરૂષની ખાસીયતના હોવાથી ઓરતોથી

૧ 'માતક ઇ પસિજગીહા,' 'તૈયારીનાં મુજો.' ૨ 'આવાયિસ્નીગ વીરિસ્નીહ.' ૩ 'એશ્ત.' ૪ 'મિન ગૂમાન લા.' ૫ વાંચો 'વખ્દૂન્તીહા.' એ શબ્દ 'વખીદૂન્તીહા,' 'રીતભાતો' પણ વંચાય.

૬. પહલવી 'હત અમત' સાથે સરખાવો ફારસી 'ગરચેહ', 'જોકે', 'છટાં.' ૭. વાંચો 'આઇનક,' રીત, રેવાજ. DM નું વાંચણ 'આહક' છે, અને તે પ્રમાણે અર્થ એમ થાય: "આવી નુકસાની ભરેલી રીમનીમાંથી પવિત્રાઇ લાવવા (ની હાલની રીત)માં કોઈ પણ ખામી વધારે જાહેર થતી નથી;" અને 'નસૂશ'ને બદલે 'અઝશ' વંચાય તો:—"આ નુકસાની ભરેલાં (દરદ)ને સાફ કરવાની ચાલુ રીતમાં કોઈ પણ ખામી જોવામાં આવતી નથી." ૮. જો (મોબદ) પાક કરવાની ક્રીયા ખીજ શખ્સપર કરે છે તે. ૯. વાંચો 'વેશ સહમીહા.' ૧૦. એટલે, અનીતિની પક્ષની જુદી જુદી સ્ત્રી મીત્રો, યાને અહરમનની સ્ત્રી પક્ષકારો. ૧૧. 'વલ ચીહર અફગુન્દીત યેગવીમૂતેત.'

તેઓને ખીલવાનું થોડું હોય છે, ન્યારે ખીલુ બાબદો જેમાં બંધારણુ ૧ એ જાતનું નથી હોતું તેમાં ચોરત કરતાં પુરૂષને વધારે ચહડયાતો ગણવો જોઈતો નથી. (૨) અને જે (કામ) ભુકું ૨ ધારવામાં આવે છે ૩ તેની વીગત ઉપર લખ્યા મુજબ છે, અને તેથી ગમે એવાં મુશ્કેલ કારણુ છતાં ૪ એક માણુસે પરહિઝ રહેવું જોઈએ, અને મરકી જેવો રોગ પેદા થવા દેવે નહીં જોઈએ. ૫

૨૬ મો-૧

૨૬ મો. (૧) ગોસ્પંદને જખે કરવા તેની સનમુખ છરીને બદલે પહેલાં લાકડી લખ જવાનો સબબ, અને ખીલુ જે કાંધ ચીજો, ક્રીયાકામને માટે વાપરવામાં આવતાં ગોસ્પંદ શિવાયનાં, ખીજાં ગોસ્પંદના સંબંધમાં (તેને કાપતી વેળાએ) લખ જવામાં આવે છે, તેની મતલબ તેનાં શરીરમાં હસ્તી ધરાવતી જુદી જુદી બદ અસરો જેવી કે, ખસી નહીં કરેલાં એક જનવરનો કરડો દેખાવ, ૬ અને (તેના ગોસ્તનો) ખરાબ સ્વાદ ૭ વગેરે દુર કરવાની છે. (૨) ક્રીયાકામમાં ૮ વાપરવામાં આવતાં ગોસ્પંદો સંબંધી એવી રૂઢી છે કે તેઓને કાયદા વીરૂધ અને ધાતકીપણે ૯ મારી નાખવાં નહીં, અને તેવાં ગોસ્પંદો (ની કતલ)ને માટે મારી (માગવી.) (૩) આ રૂઢીથી ૧૦ તે (જનવરને) છરી વડે કતલ કરવાથી તે (કતલ કરનાર)ને કાંધ પણુ બહીક કે દુઃખ રહેવું નથી; તો પણુ ધાતકીપણે ૧૧ અને વારંવાર અને કોઈખી વખતે સખ્તાઈથી ૧૨ ગોસ્પંદોને કતલ કરવાની કોઈએ ખી ખાલેશ રાખવી નહીં જોઈએ.

૨૭ મો-૧

૨૭ મો. (૧) અને રીમનીથી બરસમને ૧૩ ધણું દુર રાખવાતું એક (કારણુ), ૧૪ ઉપર જણાવેલાં કારણુ ઉપરાંત, આ છે કે (હોમની) એક

૧. 'માતગીગ,' માણુસીક શરીરની ખાસ ખાસીયતને લગતું.

૨. 'નીર્લજ.' ૩ એટલે, લાગે છે. ૪. 'વલ હીચચિમી.'

૫. 'સિજ લા સઝથીતન.' ૬. 'વીશ ખારીહ,' 'ખુરાઇ'. ૭. 'દૂશમિઝ ગીહ,' ખરાબ સ્વાદ; સરખાવો ફારસી 'મઝહ,' ૮ 'નીરગીહા.' ૯ 'હરે-દીહા.' ૧૦. 'રાસ', રસ્તો. ૧૧. અથવા, મુખાઈથી. ૧૧. વાંચો 'તીઝીહા.' ૧૩. સરખાવો અવસ્તા 'બરેસ્મન.' ૧૪. 'અએવક (ચીમ);' એ શબ્દ 'આઇ-નક', 'રૂઢી' પણુ વંચાય, અને તે ઉપરથી 'રૂઢી એવીછે કે':એવો અર્થ થાય.

દાંખલી^૧ જે સાત અમશાસ્પદો (જેઓ) હાડમંદ હસ્તીઓ ઉપર (મવકલ) છે તેઓની તેમજ કુલ જગતની નીશાન^૨ જેવી છે, તેને ઉપર જણાવા વામાં આવેલા રેવાજ મુજબ યજ્ઞનેની ક્રીયામાં ભલા મીનોઓને અર્પણ કરવામાં આવે છે, અને તેટલા માટે^૩ તે આડ (એટલે, હોમનાં આડ) નાં સંબંધમાં એવો રેવાજ છે કે તેને ધણું પવિત્ર રાખવું.

૨૮ મો. (૧) અને મીયજદની (યાને આક્ર'ગાનની ક્રીયાની) રૂઠીમાં પણ ૨૮ મો-૧ જોવામાં આવતાં તેનાં મલતાપણાંતું કારણ આ છે કે તેમાં ખોદાની વખાણ અને આરાધના કરવાની મતલબ^૪ છે વાસ્તે (ખોદાએ બક્ષેલી આ) છુંદગીને પણ પુસ્કલ ચાહવું^૫ સજાવાર છે. (૨) એજ કારણસર યજ્ઞનેની ક્રીયા કાંઈ પણ ખામી વગર કરવાતું દીનમાં ફરમાવેલું છે, અને તે ક્રીયાની સાથે તનોમંદ દુનયાની હસ્તીતું રક્ષણ કરનાર (ખોદા)ને માટે સંગીન પ્રાર્થના^૬ શરીરને હમેશાં ટકાવી રાખનારાં ખીજાં (કુદરતની પેદાયશનાં) બધાં સાધનો સાથે કરવામાં આવે છે.^૭ (૩) અને હાડમંદ હસ્તીને ટકાવી રાખવા માટેની સઘળી રૂઠીઓ ખોદાની તરફ યજ્ઞને, સેતાયશ અને તેનાં ફરમાનો તરફ જનકેશાની કરવાનાં કામ સાથે એટલો તો ઘાડો સંબંધ ધરાવે છે કે દરેક જગાએથી શરીર અને તેનાં ટકાઉપણાંને ખોદાની આરાધના અને સેતાયશને લીધે સારી મદદ^૮ મલે છે; ખાસ કરીને જ્યાં^૯ આરાધના અને સેતાયશ ધરનાં કુટુંબીઓમાં સંપુર્ણ ભક્તિભાવ સાથે કરવામાં આવે છે ત્યાં સંપુર્ણ આજેઝી સાથની બંદગીની ખોદાની બંહાલીને લીધે તેમ મલે છે. (૪) વળી ખોરાક ખાવાની ઇચ્છા સાથે સંપુર્ણ ભક્તિભાવ સાથનાં તારીફ અને ઉપકારના સખુનો જોડાયલા છે, અને તેજ મુજબ (ખાધા

૧ વાંચો 'નહલક-છ'; સરખાવો ફારસી 'નહાલ'; એતું વાંચણુ 'વલવદ-છ', ('વસો-વત-છ') 'મરજી પ્રમાણે છુંદવામાં આવેલી હોમસલી', એમ પણ થાય. કદાચ, 'નિસન્ગ-છ', એટલે 'એક નમુનો'; K મુજબ 'સન્ગ-છ', અને તે યજ્ઞનેની ક્રીયા વેળાએ આલાતો મુકવા માટેના 'ખવાન'ને નામે ઓલખાતા પથ્થર વીધે વાપડી શકાય. ૨ 'નિમૂતક.' ૩ 'મિન ઝક.' ૪ 'આહન્ગ.' ૫ 'દૂશીતન;' જે 'કુશીતન' વાંચ્યે તો એનો અર્થ: "(ખોદાને અર્પણ કરેલી)ખેટો માટે પુષ્કલ મેહુનત કરવી" એવો થાય, જેમાં 'જન'ને 'યાન' તરીકે વાંચવો જોઈએ; સરખાવો અવસ્તા 'યાનીમ.' ૬ વાંચો 'પુર-અદ્યીશન'; અવસ્તા 'જદ્,' 'માંગવું.' ખીજું વાંચણુ 'પુર-આયીશન,' એટલે 'પુરેપુરી ઉત્પત્તી.' ૭ 'હમબન્દ કર્ત યેગવીમૂનેત.'

૮ 'દૂ-ક્રયાત.' ૯ 'અઇધ'ને બદલે 'અએ' વપડાયલો છે.

બાદ) પણ ઉપકાર અને તારીફના સખુનો ફરીથી બોલવામાં, અને ફરીથી (ખોદાની) ખુબી ગાવામાં, અને ખીજી લાયક ફરજો^૧ બજાવવામાં, એજ અસલ તેમ જલવી રાખવામાં આવી છે.^૨ (૫) અને ખુશ લાગતા સ્વાદની સાથે ખાણું અને પીણુંની સંપુર્ણ સફાઈ, પવીત્ર મીચબદની લાયક ગોઠવણ, અને ખાવાની બાબતમાં હદ એલંગી નહીં જવાએ^૩ એવી (મધ્યમ-સરની) સંઘળી રૂઢીઓ સમજી લોકોમાં^૪ ધણી પસંદ કરવામાં આવે છે.

૨૯ મો-૧

૨૯ મો. (૧) અને ફવર્દેગાનનાં દીવસોમાં અને (વર્ષનાં) ખીજા (પવિત્ર) હંગામોમાં પણ અશો લોકોનાં રવાનો (આ દુન્યામાં) આવવાને શક્તીવાન છે, અને તે સાથે વળી આ (દુન્યા) માં હસ્તી ધરાવતી ચીજો^૫ ઉપર તેઓ^૬ (હમેશાં) નેગાહ રાખે છે; તેથી જેમ (દીનથી) જાહેર છે તેમ, આપણુ (જીવતાં આદમીઓ) કે જેઓ (હાલમાં) શરીરની સાથે બેલાયલાં છીયે, અને શરીરવાલાં દેવોની (ખસલતનાં આદમીઓ) સાથે કેટલોક લાગખી^૭ લયે છીયે, તે છતાં (આપણું મરણ પછી) આપણું ભવિષ્યમાં (રવાનની હાલતમાં) મીનોઇ જેહાનમાંથી અત્રે આવવું અને જવું^૮ અબખબ જેવું લાગવું નહીં જોઇએ. (૨) અને જે (માણસ) પોતાનું તન અને રવાન ભલા મીનોઓને અર્પણ કરેછે તેને અશો લોકોનાં રવાનો પણ ચહડીઆતી પંકિતો ગણે છે; તેથી આપણુ (જીવતાં આદમીઓ) કે જેઓ અસંખ્ય સવાલો કરનારા છીયે [અને જેનો એક દાખલો આ જવાબ પોતે છે] તેઓને માટે આ બનાવ ઉત્તમ છે કે ફવર્દેગાનનો અયામ વર્ષની આખરીએ, એટલેકે વર્ષનો અનાજ એકઠો કરવાને વખતે^૯ જરૂર આવે. (૩) અને તે વખતમાં નેકીનાં કામો કરનારા દીનદારો ભલા મીનોઓની આરાધના કરશે, અને સઘળી ભલી પેદાયશો જેમાં માણસ સર્વથી અગત્યની હસ્તી ધરાવનાર છે તે પેદાયશોની તારીફ કરશે. (૪) જે કારણુસર એજ હંગામમાં અશો લોકોનાં રવાનો અને સાથે ખીજા ભલા મીનોઇ રૂહો અરસપરસની ભેટોનો^{૧૦} સ્વીકાર કરવાને આપણી નજદીક આવેછે.

૧ 'ફાર્શન વર્જીતારીહ.' ૨ 'અવીરપારીત.' ૩ 'અવારનીગ.'

૪ અથવા, 'અનુભવીઓ.' ૫ 'આ (દુન્યા) માં જે છે તે.'

૬ 'મૂનિય' ને અહલે 'અમતિય' વપડાએલો છે. ૭ 'બહર.'

૮ 'ખૂર્તારીહ.' ૯ 'ચીગૂન હનખૂર્ત ધ સ્નત.' ખીજો અથ: ('દુકાળના વખતમાં અનાજ) એકઠો કરી રાખવાનો વખત.' ૧૦. 'હમપત્વહર', 'હમપત્વહર'ને માટે વપડાયલો છે.

૩૦ મો. (૧) અને જે હાથ લોહીથી, મનીથી, અથવા હીપ્પના^૧ ૩૦ મો-૧
(જેવી) શરીરને લગતી કોઈ નિર્જીવ ચીજથી આલુદેહ થયેલો હોય, તેને
(પ્રવાહી સાથે) ધણો સંબંધ ધરાવતાં^૨ (પવિત્ર) પાણીનાં (તત્વ)થી
પહેલવહેલાં ઘોવો નહીં જોઈએ; અને વરસ્યાનાં સ્વચ્છ નીરંગ^૩ સીવાય (ખીજ
કોઈ પણ ચીજ) વડે વળી ઘોવો નહિં જોઈએ. (૨) અને નીરંગથી ઘોવા ૨
પછીજ તે કે જે સર્વથી સરસ અને ધણીજ સાફ કરનાર (પવિત્ર)
ચીજ પાણી તેથી તેવા હાથને ઘોવો જોઈએ. (૩) (એતુ^૪) એક કારણ ૩
સ્વચ્છ પાણીને નસાની ય^૫ રીમનીથી બહુ દુર રાખવાતું છે; વળી
તે પાણી સઘળી ચીજોનાં ગઝાંહર^૬ આતશથી પણ (દુર હોવું જોઈએ.)
(૪) અને આપણાં માયાપોના ધણાક રેવાજો (આપણા સંબંધી) ફરજોની આપત ૪
ઉપર લખાયેલાં પુસ્તકમાં નોંધવામાં આવ્યા છે જે સ્વચ્છ અને ભેલ વગરની
હાલતની^૭ મારફતે તેઓની જાત અને કુટુંબને તંદરોસ્તી ભરેલી
હાલતમાં જાલવી રાખવાને^૮ મદદ કરે છે.

૩૧ મો. (૧) અને મુવેલાં શરીર ઉપર એક ક્રીયા તરીકે સગની નજર ૩૧ મો-૧
ફરાવવાની મતલબના સંબંધમાં એક સખખ આ છે કે જે ભુરી જેરી અસરો
(દેવો) શરીરને ઉપયોગ વગરનું અને અશક્ત બનાવે છે અને જે જાતે નસા છે,
તે (અસરો) તે મુવેલાં શરીરમાં જગો ધરાવતી હોય છે,^૯ અને તેથી જ્યાં સુધી
શરીર નસાની સ્થિતીમાંથી બદલાઈને (ગીઘોથી ખવાઈ જઈને) તેતું^{૧૦}
ખીજવાર ઉપયોગમાં આવવું થાય ત્યાં સુધી દુ-યાનો (એટલે કે, જીવતાં
માણસોનો) લાભ^{૧૦} (તે નસામંદ તનથી સાચવવાની) જરૂર છે.

૧. સરખાવો અવસ્તા 'હિપ્પ.' ૨. વાંચો 'મયા ઇ નાફકતૂમ'; સર-
ખાવો અવસ્તા 'નાફ.' ૩. 'ગોશ્ન-ઇ ગૂમીઝ ઇ દકયા.' ૪. અથવા,
કાંઈપણ કોહાત ઉત્પન કરનારી ચીજ. ૫. 'કાદા ગઝાંહર'; એનો અર્થ:
'મુખ્ય અથવા અસલ અંશ,' પણ થાય. ૬. 'પવનિય યઝાપદાસ્તીહ-ઇય';
અથવા, 'પવન ઉઝ-યઝાપદાસ્તીહ-ઇય' 'આપણી બહુ સ્વચ્છ (અથવા
ભેલવગરની) હાલતની મારફતે.' ૭. 'દ્રવીસ્ત નતૂનિશ્નીહ.'

૮. એટલેકે, 'અંદર રહ્યાં હોય.' ૯. એટલેકે, શરીરનું.

૧૦. એટલેકે, 'બચાવ,' 'સંભાળ.'

- ૨ (૨) અને તેજ કારણસર ખોદાએ પેદા કીધેલું પવીત્રાઇ આપનારું તત્વ^૧
 જે આતશ તેને તેમજ સ્વચ્છ મીટીને મુવેલાં શરીરનાં સમાગમથી^૨ દુર રાખવાં
- ૩ જોઇએ છે. (૩) અને માઆપનાં નવાં જનમેલાં બચ્ચાંની અંદર તેવી જેરી અસર
 ફેલાવો નહિં પામે તેને અર્થે, અને આદમીઓની તથા પ્રાણીઓની આબાદી^૩
 અને મોટા લાભને અર્થે, બહુ અગત્યનું છે^૪ કે તે (મુવેલું શરીર) સગ અને
 પક્ષીઓનાં શરીરમાં ગલપ અને આમેજ થવા માટેની તેની લાયક જગોએ
- ૪ પહોંચે.^૫ (૪) અને તેજ મુજબ, અને તેજ કારણસર તેને (એટલે, લાશને) તે
 જાણુવરોના ખોરાકનાં સાધન^૬ તરીકે ગણુવામાં આવે છે, અને તે (તેને ખાઇ
 જવાનાં કામને) તેઓનું ખાસ કામ ગણુવામાં આવે છે; વળી સફાઇ અને પવિત્રાઇ
 જાળવવા માટે^૭ તેઓને^૮ સ્વાધીન તે (લાશ)ને કરવામાં આવે છે, અને
- ૫ તે ક્રિયાથી સગાંઓની ફરજ બજાવવામાં આવેલી ગણાય છે. (૫) સગ અથવા
 પક્ષી લાશ ઉપર જેવી પોતાની નજર નાખે છે કે જે ખરાબ^૯
 (જેરી) અસરો તે (લાશ)માં સમાયલી હોય છે તે તેની અંદર (વધારે) વાસો
 કરી શકતી નથી; પણ (તે જેરી અસરો) કમ થઇ પડી લાગે^{૧૦} છે. (૬) અને
 તેઓના તે (તન) માંહોલા^{૧૧} વસવાસથી ગંદીલી ચીજો (તદન)^{૧૨} વધારે
 ગંદીલી થાય છે, અને તેજ પ્રમાણુમાં નસો પાતલો થઇ જાય છે; અને
 (મુવેલું) શરીર પણ બેદોલ^{૧૩} બને છે; અને તે દેખાવ^{૧૪} (અથવા હાલત)માં
 તેનો સુધારો થાય એમ બનવા જોગ નથી.

૧. 'વગ-દાત એના,' એ 'બધ-દાત એના'ને બદલે વપડાયલો છે; અર્થ 'ખોદાએ પેદા કીધેલો પવીત્રાઇ આપનાર.' ૨. 'નસાઇ પીશગાસ.' ૩. 'વેશ ક્રાપ્તીહ,' 'બહોજો સુધારો,' 'સરફરાઝી' 'સંપુર્ણતા;' સરખાવો ફારસી 'ફરાખ' અને 'ફરાખતન.' ૪. 'અવીરતર શાયત.' ૫. 'આઇનીન-ગાસ મતન.' ૬. 'પિશન' અથવા 'પીશુ.' ૭. 'દક્યાગરીહ,' 'પવિત્રાઇ' અથવા 'તંદરોસ્તી' લાવવા માટે. ૮. એટલે, ગીધોને. ૯. અથવા 'તન કોહી જવાને લીધે થતી જેરી અસરો,' જે 'દૂજ'ને નામે ઓલખાય છે. ૧૦. 'નિશીપિશન.' ૧૧. એટલે, 'લાશની અંદરનાં' ૧૨. 'બહરક'; સરખાવે, ફારસી 'બહરક,' 'કચરો.' ૧૩. વાંચો 'વન્જ'; સરખાવો એવોજ ફારસી શબ્દ. ૧૪. 'ચીહરી(હ)' 'દેખાવ.' DM પ્રમાણુ નીચે મુજબ વાંચતાં: 'વ તનિય વ ચોલા વીરાયઇશન પવન ઝક ચીહરી લા', 'અને શરીરનું' અને ગલાંતું સુધરવું પણ એવી હાલતમાં બનવા જોગ નથી.'

૩૨ મો. (૧) (ખોદાની) સંપુર્ણ રીતે બંદગી રોજ બરોજ કરવા સાથે ૩૨ મો—૧
 આ રીતે ધર્મી સુધારો થવાનો સવાબ^૧ જોડાયલો છે; અને તે ઉપરાંત
 તેનાં કૃષ્ણ તરીકે ખોદાની પરસ્તેશ કરનારાઓમાં પોતા તરફની ફરજ બજાવનારાં
 રવાનની ભલાઈ^૨, કાયદો કરનારું ભલું^૩ ડહાપણુ, પ્રમાણીક શિક્ષણુ,
 દોલતની પુસ્કલ વૃદ્ધી^૪, અને બીજાં ઉત્તમ સુખસાંધનો^૫ મજબુત વાસો^૬
 કરે છે. (૨) અને જે કાંઈ બુખ્ત-મસરે છે આ દુનીયાની હસ્તીઓની
 આબાદી વીધે વર્ણવ્યું છે^૭ તેના સંબંધમાં અમો વળી એમ કહીએ છીએ કે
 જે જીત મેલવનારાંઓ, ફતેહમંદ થયલા સરદારોનું તાજ અને બીજો સંગાર
 મેલવવાને ખંતથી આતુર હોય^૮ અને તે ફતેહની નીશાણોને માથાં
 અને ગરદન ઉપર પહોરવા તેઓ માંગતાં હોય, તો પાદશાહોની સનમુખ
 પાછા ફરવાનું (ફકત શાઆશીતું માન) મેલવવાને માટે તેઓએ લડવું
 નહીં; પણ લડાઈનાં મેદાનમાં દીનના કાયદાનું રક્ષણ કરવાને માટે તેઓએ
 બનતી કોશેશ કરવી. (૩) ભલાઈની જાણીરાતનો તેજ એક (દીનનો) કાયદો
 ત્યારે આ દુન્યામાં સર્વેથી સરસ દરજ્જોનો છે, જે તેમ નહીં હોય^૯ તો
 એજીશ્તને માટે લાયક થવા જેવું કાંઈ નથી. (૪) છેલ્લા જમાનામાં,
 [નિતીની કોતાઈને લીધે નીપજતાં રવાનના પુસ્કલ નિરાશીનાં દુઃખથી પેદા થતી
 ખામી અને નબલાઈને લીધે,] કાંઈ વચ્ચે નહીં પડતું તે માટેની ફર્યાદ
 ખોદાની પરસ્તેશ કરનારાઓમાં રહેશે નહિ, અને તે (ભલા મીનો)ઓ તેવી
 (પરસ્તેશ કરનારાઓને) નિત્ય સંતોષીપણાને લીધે,^{૧૦} તેમજ ધાસ્તી બીહક,
 તકદીર, અને (આ દુન્યામાં) શાંતી વગરનું જે મરણુ કે કેટલાકોની સરજત
 છે તેવા સઘળા બનાવો વગરની ઉમેદને લીધે આબાદી^{૧૦} બક્ષશે. (૫) બુલંદ
 અને પ્રતાપી કામો વીધે દર્યાફત કરવાનું (શિક્ષણુ આપવું,) વખતો વખત
 વલી જે લુટો દેવની પરસ્તેશ કરનારાઓ ભેગી કરે છે તેને ઝેર તરીકે

૨

૩

૪

૫

૧ 'સઝાકીહ.' ૨ 'નિસ્મ.' ૩ 'વેશ ક્રાખ્તિશનીગ.' ૪ અસલ અર્થ,
 'ભલાઈઓ.' ૫ 'વેશ માહમાનીહ.' ૬ અથવા, 'આબાદીનાં સાધન તરીકે ગણ્યું છે.' ૭ 'નીયાઝક યઝ્ઝાન-ઈ'; સરખાવો અવસ્તા 'યઝ્ઝાન' 'ખંત'
 (વંદીદાદ, ફર્ગદ ૪, ૪૫); અથવા 'નીયાઝકોઈન-ઈ', એટલે, 'તેઓ માંગતા હોય,
 અથવા આતુર હોય.' ૮ 'હત ઝક લા આંગૂત.' ૯ અથવા, 'જોઈએ એટલું મલવાને લીધે.' ૧૦ 'પિશનીહ'; સરખાવો અવસ્તા 'પીથ્વ,'
 'રેલજેલ.'

ગણવું, રાસ્તીથી જેહમત કરવામાં સંતોષ મેળવવો, અને પોતાના ધંધા માટે મેહનત કરવી, (એ સઘળી બાબતો) દીનનાં ભલાં શિક્ષણ^૧ ની અને ધર્મ યુસ્ત લોકોનાં સારાં યકીન અને પુછપરછની લાયકાત પુરવાર કરવાને મોતેબર સબબો છે કે જે યુસ્ત લોકો (દીનની) શીલસુરીની મીનોઈ સતાનાં સંબંધમાં દીનનાં શિક્ષણ અને યકીન અને તેની આસપાસ પડતા પ્રકાશ વીષે માહીતગાર થવાને બહુ આતુર હોય છે. (૬) જેઓએ તે (દીન) વિષે બારીક તપાસ કરી છે અને તેની સમજ મેલવી છે, અને તે ઉપરથી તે (દીન)ને રવાનની બોખતગી મેલવવાનાં સાધન તરીકે ગણી છે, તેઓમાં તે બુખત-મસરેહ કાંઈ કમ વાકેરીનો માણસ નથી.^૨

૩૩ મો-૧

૩૩ મો. (૧) અને વળી જેઓ (કુદરતી આંખે) આંધલાં છે તેઓ ધર્મન જ્ઞાનની (મદદથી) બુરાઓની ખાહીમાં પડી જતા નથી; વળી એક પ્રમાણીક અને (દીનમાં) યકીનદાર આદમી ખેતીવાડીના હથ્યાર^૩ મીસાલે છે, અને તે (બુરા ઓની) ખાહીમાંથી ઇ-સાનોને બચાવનાર જેવો છે. (૨) (ઉપર જણાવેલા) લોકોની વચમાં ઠગારાં અને લોભી લોકો દુશ્મન જેવાં છે. (૩) જેનામાં કુદરતી ડહાપણુનું જેર જ્ઞાન સાથે ખચ્ચીત^૪ જોડાયલું છે, અને જે માણસ વળી પેદાયશનાં યકીનની રાહ મુજબ, ખચ્ચીત મોજેબનાં રસ્તાપર,^૫ ચાલનાર છે તેજ આદમી અશો સુ'ટણી કરનારાઓની દોલતની શોધ નહીં કરનારાઓ^૬ સામે તે (જેર) ને ટકાવી શકશે, અને તે રીતે (પ્રાણીઓની સામે) જે હમેશતું નુકસાન છે તે ઉરાડી નાખશે,^૭ અને આ રીતે તે માણસ માઝદયસની દીનનાં અલંકાર ડહાપણુથી જાણીતો થશે અને તેના રાહબર તરીકે ગણાશે.

૧ 'દૂદાનાગીહ.' ૨ બોલેબોલનો અર્થ, 'કાંઈ ઓછો તેવો નથી.'

૩ સરખાવો ફારસી બોલ 'દસ્તઆહ-ગ.'

૪ ફારસી 'હમાન'ને અર્થે આ શબ્દ વપડાયલો છે.

૫ DM મુજબ 'અવદ-રાસ'; K મુજબ 'અવી-રાસ' 'ન પહોંચી શક્ય એવો.'

૬ 'કમ બિનુસ્તારાન ઇ ફચીતારાન ચબુનાન.' ૭. 'વાયીને-દ.'

દીનકર્દ, પુસ્તક છકું.

એકજ ખોદાવંદ મઝદને માનનારા, અને તેની દીનના
અસલ ખાલેસ મતો મુજબ ચાલતા, દીનદારોને લગતા
કાયદાઓથી કાયમ થયેલી ખોદાઈ દીનના
મજબુત એતેકાદ^૧ ને લીધે, પેદા કરનાર
અહુરમઝદની ખુશતુદી^૨ હોજો !

(દીનકર્દનું.) છકું પુસ્તક એ માઝદયસ્ની દીનદારોનાં
યકીનને માટેનાં પાક દાદારે જાહેર કીધેલી દીનના
ફરમાણો તરીકે,^૩ અસલ મત ધરાવનારા
દીનદારો જે ધર્મ^૪ મત મુજબ પોતે
વર્તાતા હતા, અને જે મત ને પુષ્ટિ
આપતા હતા,^૫ તે વિષે (છે).

૧ છુ. (૧) કદીમ જમાનાના માઝદયસ્નાનોમાં જેઓ અસ્લાફ દાનેશમંદો ૧ છુ-૧
હતા તેઓ એવું માનતા હતા કે: ધનસાનોની હૈયાતીમાં પેદા થતા વિચારમાં
એક ભલી શક્તિ (યજત) જેમ જગા ધરાવે છે, તેમ વળી એક છુરી શક્તિ

૧ 'વાવરીગાનીહ;' એ ખોલ અવસ્તા 'વેરે'ના ખેવડાં રૂપપરથી
નીકલ્યોછે; એને ફાં 'આવર' સાથે સરખાવો.

૨ પહલવી ખોલો: 'શ્નાયશ્ને દાતાર અહિહરમઝદ,' અવસ્તાના
ખોલો 'ક્ષનઓથ્ર અહુરહું મઝદાઓ'નો તરબુમો છે.

૩ 'નિસંગી;' સરખાવો અં 'નિ' અને 'સંઘહ', નસીહતભરેલા
સખુનો. એ ખોલને જે 'નસુગી' વાંચીએ તો તે કદાચ 'નસ્કી' (પાક કેતા-
બ)નું બગડેલું રૂપ હોય. એજ ખોલ દીનકર્દના નવમાં દક્ષતરના ખીજ ફક-
રામાં પણ નજર આવે છે. ડાં વેસ્ટ એ ખોલને 'વસંગ' વાંચી ઇતેખાયાનો
અર્થ કરે છે, જુવો: 'દાતિસ્તાન', બાબ ૯૪ મો, નોટ ૩ જી, સફે ૨૬૯.

૪ પહલવી એખારતનો અર્થ એમખી થાય કે, 'જે ફરમાનોને તેઓએ
રચીને સાચવી રાખ્યા હતા.' જુવો S.B. E. નું ૧૮ મું વૉલ્યુમ,
સફે ૨૬૯ મો, નોટ. ૩ જી.

- ૨ (દુજ) તે વિચારને પહોંચવાના) રસ્તા ઉપર કાશુ ધરાવે છે. (૨) તેમજ વિચારથી પેદા થતાં વચનમાં જેમ એક ભલી શક્તિ જગા ધરાવે છે, તેમ વળી એક ભુંડી
- ૩ શક્તિ (તેને પહોંચતા) રસ્તા ઉપર કાશુ ધરાવે છે. (૩) તેમજ વિચારથી પેદા થતાં કામમાં જેમ એક નેક શક્તિ જગા ધરાવે છે, તેમ વળી એક બદ શક્તિ
- ૪ તેને (પહોંચવાના) માર્ગ ઉપર કાશુ ધરાવે છે. (૪) એ મુજબ જીંદગીને સબબે પેદા થતી લાગણીમાં ભલું મન (વોહુમન) જેમ જગા ધરાવે છે, તેમ વળી ભુકું મન (અકોમન) (તેને પહોંચવાના) માર્ગ ઉપર કાશુ ધરાવે છે.
- ૫ (૫) અને દીલની લાગણીથી પેદા થતી ખાલેશમાં સદગુણી તાબેદારી (સ્ત્રોપ) જેમ જગા ધરાવે છે, તેમ વળી ગઝબ યા કોષ (અએબમ) (તેને પહોંચવાના) માર્ગ ઉપર કાશુ ધરાવે છે. (૬) અને તેવી ખાલેશથી પેદા થતા વિચારમાં ઉન્દા
- ૬ શીદાગીરી (સ્પેન્દોમત) જેમ જગા ધરાવે છે, તેમ વળી તિરસ્કારી ફૂરુણુ (દુજે તરોકમત) (તેને પહોંચતા) માર્ગ ઉપર કાશુ ધરાવે છે. (૭) અને વિચારથી પેદા થતા સખુનની અંદર જેમ ડહાપણુ (ખત) જગા ધરાવે છે,
- ૮ તેમ વળી શેહવત (વરૂન) (તેને પહોંચતા) માર્ગ ઉપર કાશુ ધરાવે છે. (૮) અને સખુનથી પેદા થતાં કામમાં દયાનતદારી (દએન) જેમ જગા ધરાવે છે, તેમ વળી એંટાળપણુ (ખુતફુશકી) યા ખુદગર્જી (તેને પહોંચતા) માર્ગ ઉપર કાશુ
- ૯ ધરાવે છે. (૯) વાસ્તે એ બદીઓ આએ એટલા માર્ગો અને રસ્તાઓમાં
- ૧૦ ધન્સાનો સામે લડે છે. (૧૦) તેથી કરી જે કોષ આએ એટલા માર્ગો અને રસ્તાઓમાં (બદીના બંદથી) છુટકારો મેળવે છે તેણે તમામ જગાઓમાં
- ૧૧ એ છુટકારો મેળવેલો (સમજવો). (૧૧) પણ જે કોષ (એ બદીઓના) ફરેબમાં ફસે છે તે તે બદીના હાથમાં જઈ પડે છે, અને તે પછી પોતા ઉપર કાશુ ધરાવી શકતો નથી; અને જે મુજબ તેનો ભુંડો ગુણુ (દુજ) તેને ફરમાવે છે
- ૧૨ તે મુજબજ તે વર્તે છે. (૧૨) આપણુ ધન્સાનોએ હુસ્ચાર રહેવું જેમએ કે યજદાની (યાને ખોદાની) રાહ ઉપર આપણુ સાબેત રહ્યે, અને બદ શક્તિઓ મુજબ નહિ ચાલ્યે.

૨ જી, - ૧

૨ જી. (૧) તેઓ વળી એવું વિચારતા હતા કે : ખવાસ તે ભલો છે કે જેથી કરી એક જણુ જે કાંઈ પોતા વાસ્તે નેક નહિ હોય તે કોષ બીજા વાસ્તે પણ કરે નહિ. (૨) અને સાઈં ડહાપણુ તેજ એક છે કે

૧ જીવો દસ્તુરજી પેશાતનજીના 'ગંજે શાયગાન'નો ફ૦ ૧૩૬ મો.

૨ જીવો દસ્તુરજી પેશાતનજીવાળી 'અંદર્જે આત્રોપાત'નો ફ૦ ૮ મો.

જેથી (માણસ) પોતાને જે ક્ષમ્બેદો થયો હોય તેનું ક્ષણ પીછાને અને તે ક્ષણ કેમ ચાખવું તે જાણે; તેમજ જે આક્રમક કે તુકસાન થયાં નહિ હોય તે પોતે ખરીદે^૧ નહિ. (૩) અને સમજ શક્તિ તેજ સારી છે કે જેથી એક માણસ જે કાંઈ નહિ જાણતો હોય તે વિષે બરાબર સમજે કે, “હું એ ચીજ નથી જાણતો.”

૩ જી. (૧) તેઓ એમ પણ માનતા હતા કે : દરેક જણને તારો દોસ્ત ગણુ; એજ તારે વાસ્તે ખર્ચ ઉઠાવણુ છે. (૨) તેઓને તારા ખેશીઓ ગણુ; એજ તારે વાસ્તે ખર્ચ અંતઃકરણુ છે. (૩) તેઓ સાથે નેકી કર; એજ તારે વાસ્તે ખર્ચ રવાન છે.^૨

૪ જી. (૧) તેઓ એવું પણ માનતા હતા કે : (ખરો) ખવાસ (હએમ) તે છે કે જે ખીજને^૩ ફરેલ દેતો નથી. (૨) અને ઉઠાવણુ (ખત) તે છે કે જે પોતાને ફરેલ દેતું નથી. (૩) અને ખુદાતર્સી ખવાસ (દએન) તે છે કે જે કાંઈ કામ તે સવાખ તરીકે જાણે તે અમલમાં લાવે.

૫ જી. (૧) તેઓ એમ પણ માનતા હતા કે : જે એક ચીજને સવાખ તરીકે નહિ પીછાને અને તે છતાં તે અમલમાં લાવે તે મગરૂરી (તર્ મીનિશની) કહેવાય. (૨) મગરૂરી (તર્ મીનિશની) ખરા કુદરતી ખવાસ (હએમ)ની સામે થનાર છે. (૩) જે એક ચીજને ગુનાહ તરીકે પીછાને અને તે છતાં તે કરે તે અનીતિ (વરૂનીગી.) (૪) અનીતિ (વરૂનીગી) ઉઠાવણુ (ખત) ની સામે થનાર છે. (૫) જે એક ચીજ સવાખ છે યા ગુનાહ છે તે પીછાને નહિ, અને તે વિષે નકકી વાકેફ થાય, તે અગાઉ તે કરે, તે એંટાલપણું (ખુતદુશગી) છે. (૬) એંટાલપણું (ખુતદુશગી) ધમાનદારી (દએન) ની સામે થનાર છે.

૧ ‘વહાક લા દેખુનેત (યેદુનેત);’ સરખાવો ફારસી ‘બહા શુરદન’ કીમત ભરવા લખ જવી; અથવા, ‘તેને કોઈ દુખ કે અડચણ પહોંચી નહી હોય તે વાસ્તે રંજદા થતો નથી,’ ક્રમકે ‘વહાક’ને બદલે ‘વાક’ ‘વાય’ (એટલે દુખ) વાંચી શકાય. જીવો ‘ગંજે શાયગાન’, ક્ર. ૧૮ મો.

૨ એની મતલબ એ છે કે આપણી હરએક રૂહાની હાલતને તેની રાસ્ત અને કુદરતી હાલતમાં રાખીયે તો તે તદન લલી હોયછે; વાસ્તે હરએક ધનસાનને લાજમ છે કે એવી હાલતને તેને લગતી ઉત્તમ તાલીમથી પાક રાખવી. આ ફકરો ખચ્ચીતજ ધણા ઉંડાં ઉઠાવણુથી ભરેલો છે.

૩ અસલ અર્થ ‘શખસને’.

૬૬-૧

૬૬. (૧) તેઓ એવું પણ માનતા હતા કે: ખરા ખવાસ (હએમ) ઉહાપણ (ના અર્થ) માં સમાયલો નથી; પણ ઉહાપણ (ખત) ખરા ખવાસમાં સમાયલું છે. (૨) અને ઇમાનદારી (દએન) ઉહાપણ અને ખરા ખવાસ બન્નેમાં સમાયલું છે. (૩) મીનોઇ ચીને ખરા ખવાસ મુજબ રચાયલી જણાયલી છે; તનનું ઉહાપણથી રક્ષણ થાય છે, ન્યારે એ બન્નેનાં જોડાણથી રવાન મુકિત મેળવે છે.

૭ મું.

૭ મું. તેઓ આ એમ પણ માનતા હતા કે: શરમ તે છે કે જેથી ગુનાહ કરવાનું છોડતાં નથી; અને ઇજત^૧ તે છે કે જેથી (લોકો) સવાખ કરવાનું છોડતાં નથી.

૮ મું.

૮ મું. તેઓ એવું પણ માનતા હતા કે: અસલ મત ધરાવનારા (પૉરોકેશીઓની) દીનમાં બેગુનાહપણ એ મુખ્ય નીયમ છે.

૯ મું.

૯ મું. તેઓ એવું પણ માનતા હતા કે: ફરજ બબવનાર તે થઇ શકે કે જે સારાં અને નરસાં વિશે સમજદાર હોય.

૧૦ મું.

૧૦ મું. તેઓ એમ પણ માનતા હતા કે: દીનની જુરતેજુઇ (યા દરકાર^૨) ત્યારે જણાય કે ન્યારે એક ઇન્સાન જે કાંઇ દીનદારીનું જ્ઞાન^૩ યાદદાસ્તમાં ધરાવતો હોય તે મુજબ તેને પોતાનાં કામેથી તે અમલમાં લાવે.

૧૧ મું.

૧૧ મું. તેઓ એવું પણ માનતા હતા કે: અહુરમઝદે ખોદાએ આએ દુન્યાને નેક ખવાસ મુજબ પેદા કરીધી છે; તેને તે ઉહાપણથી જાળવે છે, અને ખરી સમજદારીથી તેને પોતા તરફ પાછી લાવે છે.

૧૨ મું-૧

૧૨ મું. (૧) તેઓ એમ પણ માનતા હતા કે: તુકસાનકારક મીનો (અહરમન) એ દરેક ચીજ અહુરમઝદને તુકસાન (પહોંચાડવાના ખ્યાલ)થી પેદા કરીધી; (પણ) ન્યારે તેણે તે બનાવી, ત્યારે તે (ચીજો) તેને પોતાનેજ તુકસાનકારક અને અહુરમઝદને ફાયદાલરી (જણાઇ). (૨) અહુરમઝદે દરેક ચીજ ફક્ત પોતાના ફાયદા વારતે બનાવી; (પણ) ન્યારે તે પેદા થઇ

૨

૧ 'નંગ'; ફાં 'નંગ' ઇજત; એ ખોલનો અર્થ ઇજત વગરનો બી થાય છે.

૨ ફાં 'શિગાલીશ', દરકાર, સંભાળ.

૩ 'કીફી'; ફાં 'કીફ' કોઇ બેદી જ્ઞાન.

ત્યારે તે તેને વાસ્તે જેમ ફાયદાભરી નીવડી તેમ જુરા મીનો (અહરમન) વાસ્તે નુકસાનકારક થઈ પડી. ૧

૧૩ મું. (૧) તેઓ એમ પણ માનતા હતા કે: ઇન્સાનને આએ ત્રણ ૧૩ મું-૧
ચીજો (પર ધ્યાન આપવાનું) છે:—ઘણીજ સારી રીતે ફરજદારી સમજીને
જેહાન (નાં લોકો) ઉપર નેગાહ રાખવી; જે ગુનેહગાર પોતાના ગુનાહથી
કરીને પેદાયશનો વેરી ૨ થતો હોય તેને (કશી) ઇજત ૩ આપવી નહી; અને
સવાબના બદલા વાસ્તે બલા મીનોએથી ખાલેશ કરવી. (૨) જેહાન તરફ ૨
નેગાહ રાખવા વિષે તેઓ એવું કહી ગયા છે કે: હર કોઈએ પોતા વાસ્તેથી નેગાહ
રાખવી કે: “મારે શું ઇચ્છવું જોઈએ?” “મારે હમેશાં શું બજવવું જોઈએ?”

૧૪ મું. (૧) તેઓ એવું પણ માનતા હતા કે: ત્રણ ચીજ ઘણીજ સખ્ત ૧૪ મું-૧
રીતે અમલમાં લાવવી; એટલે આ વળી એક છે કે ગુનેહગારને તેના ગુનાહને
કીજે ઇજત આપવી નહિ. (૨) અને એક આ છે કે એક ખોટા ધર્મવાળો માણસ સા- ૨
હુબી અને દોલત જે ધરાવતો હોય તો તેને ખાતર તેની વખાણ કરવી નહિ.
(૩) અને એક વળી આ છે કે સવાબનો બદલો બલી મીનો ઇજ્જોથી મેળવવાની ઉમેદ ૩
રાખવી; નહિ કે દુન્યાઈ હસ્તીઓ યા ગેતીનાં આદમીઓથી (તેવી ઉમેદ રાખવી).

૧ એમાં એવી મતલબ સમાયલી છે કે અહરમને પોતાની ચીજો
પેદા કરતી વખતે બદ દીઆનત રાખી હતી અને અહરમઝને નુકસાન
કરવાની ધારણા રાખી હતી; પણ તેની ધારણા કરતાં તેની પેદાયશ
ઉલટીજ નીવડી, અને પોતાની ચીજો પેદા કરવામાં તેની મતલબ સરી
નહી. જ્યારે જો કે અહરમઝદે તો કોઈનુંથી યુરૂં ઇચ્છ્યું નહી હવું, અને
ફક્ત પોતાની ખાલેશ મુજબનું ફાયદાભર્યું કામ પાર પાડવાનીજ ધારણા
રાખી હતી તે છતાં તેની પેદાયશ આખરે જ્યારે તેને પોતાને ફાયદાભરી
થઈ પડી, ત્યારે ખુદ પોતાના ખવાસથી અહરમનને તો તે નુકસાનભરી
થઈ પડી. અહરમઝદ અને અહરમનને એ વીચાર લાગુ પડતો બાબુ રાખીએ
તો માણસની જીંદગીમાં ઘડીઘડીએ નજર આવતો અનુભવ એમાં માલમ
પડી આવે છે. જુલો S. B. H. ના ૨૪ મા વૅલ્યુમનો ૩૪ મો સફે;
મીનોખેરદના ૮ મા બાબના ૨૨-૨૬ ફકરા.

૨ ‘પઈદીયાર’ એ ‘પઈતીયાર’નું બીગડેલું રૂપ જણાય છે. એ બોલ
‘પરખાર’ દુસ્મનથી વંચાય; યા ‘પીશ્યાર’ વંચાય; ફાં ‘પીશ્યાર,’ એક
નોકર જે પાપી કામમાં નોકરી બજાવે છે તે.

૩ ‘ખૂતીનીતન’, નામના ભરેલું બનાવવું; ફાં ‘ખનીદન’, નામના
મેળવવી.

૧૫ મું.

૧૫ મું. [તેઓ એવું પણ માનતા હતા કે: જે માફ નહિ થઇ શકે તે તરફ કોઇએ અખાડા કરી જવા નહિ, અને એવી રીતે અખાડા કીધેલાને ટેકાવવું નહિ.]

૧૬ મું-૧

૧૬ મું. (૧) તેઓ એવું વળી માનતા હતા કે: હરકોઇ ઇન્સાને દરેક જગ્યાએ અને દરેક વખતે બહેશ્તની નેક ખુબી અને દોજખની તુકસાનભરી ખરાબી વિષેની મીનોઈ બાબત યાદ રાખવી. (૨) જે સંજોગો વચ્ચે આસાની, નેકી અને રામશની તેને પહોંચી હોય ત્યારે તેણે એવો દરયાફત કરવો કે ન્યારે અહિંઆંખી આટલું નેક છે ત્યારે તો ખચ્ચીત બહેશ્તમાંખી નેકજ હોવું જોઈએ; અને જે સંજોગો વચ્ચે તંગી, તુકસાન, હલાકી અને દુ:ખ દરદ તેને ઘણું પહોંચ્યું હોય ત્યારે તેણે એમજ અદેશો કરવો કે ન્યારે અહિંઆંખી આટલી બધી હલાકી છે ત્યારે તો ખચ્ચીત દોજખમાં હલાકીજ હોવી જોઈએ.^૨ (૩) તે છતાં અહુરમઝદની જે ઘણા પ્રકારની બક્ષેશો છે તે જે કોઇને મલેલી હોય છે તેને પેલી જીંદગીમાં હલાકી હોતી નથી; જે કે અહિંઆં તો આટલી બધી હલાકી ખમવી પડે છે.^૩

૧૭ મું-૧

૧૭ મું. (૧) તેઓ એવું પણ માનતા હતા કે: ઇન્સાનમાં સૌથી સુખી તે છે કે જેણે પોતાની સમજદારીની દુરસ્તીમાં એવી ચીજો

૧ કદાચ 'અપુક્ષાયિશ્ન' વંચાય; સરખાવો ફાં 'પુખ્શીદન' દલગીર કરવું

૨ ઉપર એજ સુવાફેકના જે બોલો વપરાયા છે તે ધ્યાનમાં રાખ્યે તો 'હવત' બોલને બદલે 'હુમન્ત' હોવો જોઈએ; ફાઇલોલોજને કાયદે જે 'મીન' ને 'આ' તરીકે વાંચવો જોઈએ તેવાં વાંચન સખએ ટેફ્ટનાં લખનારથી 'હવાત' વંચાવાથી તે ભુલમાં 'હવત' લખાયો હોય; વાસ્તે એ બોલને 'હવાત' વાંચી શકાય એમ છે.

૩ આએ વાક્ય અત્રે એટલા વાસ્તે લખાયલો લાગે છે કે ઉપલાં લખાણ પરથી કોઇ કંઈ જેરસમજીતીમાં ઉતરી પડે નહી. ન્યારે એમ લખવામાં આવ્યું છે કે અત્રે હલાકીનો અનુભવ મેળવ્યાથી હવે પછીની જીંદગીમાંખી હલાકી હોય એવું વીચારવું, તેપરથી એવું સમજાવવાની મતલબ રાખી નથી કે જે કોઇ અત્રે હલાકી ખમે તો તેને હવે પછીની જીંદગીમાંખી હલાકી મલવીજ જોઈએ; ખચ્ચીતજ કોઇ ગમે એટલોખી અત્રે હલાક થયો હોય, તોખી જે તે ખોદાના આશીર્વાદ મેળવવા લાયકનો થયો હોય તો પછી મરણ પછીની જીંદગીમાં તે કોઇપણ જાતની હલાકી વગરનો અને બેહશ્તનું સુખ ભોગવનારો થાય.

હાથ ધરી અને યજ્ઞવી હોય કે જેથી આંકેબતને રોજે ન્યારે આ ગેતીની ચીજો જતી રહે ત્યારે તેને એવી ખાહુશ થાય કે:—“ અરે હુ ઇચ્છું છું”^૧ કે (એ ચીજો) મારાથી હજુરખી વધારે થઇ હતે!” (૨) ન્યારે તે ચીજથી ઇચ્છુજ પરહુએ રહેવું કે જેને વાસ્તે આંકેબતને રોજે એવી ખાહુશ થાય કે:—“ અરે હુ ઇચ્છું છું”^૧ કે (એ ચીજો) મેં હાથ ધરીજ નહિ હતે અને કીધીજ નહિ હતે!”

૧૮ મું. તેઓ એવું પણ માનતા હતા કે: અશોષને આગળ વધતીજ રાખવી ૧૮ મું. જોઇએ, ન્યારે ગુનાહને આજેજ અને તરછોડેલો^૨ રાખવો જોઇએ.

૧૯ મું. તેઓ એમ પણ માનતા હતા કે: અશોષમાં મુખ્ય ચીજ તે હોવી ૧૯ મું. જોઇએ કે જે દરેક જણ કરી શકે, અને જે અહુરમઝદ ખોદાખી દરેક જણથી ઇચ્છે, અને જે કોઇ પોતાની ખુશી વગર^૩ કરે નહિ.

૨૦ મું. તેઓ એ ચીજ વિશે આ પ્રમાણે કહી ગયા છે કે: જે કોઇ ૨૦ મું. શખ્સ સેપાસ અને સેતાયશ લાયકના ખોદાવંદ (યઝદાંન) નો દોસ્ત હોય છે તે એવા (સેપાસ અને સેતાયશ લાયકના) ખોદાવંદની દોસ્તીથી પોતાવું મન હરગેજ ફેરવતો^૪ નથી.

૨૧ મું. (૧) તેઓ એવું પણ માનતા હતા કે: દીનની ગુમરાહી (અહરમોગીહ) ૨૧ મું—૧ નાં મુખ્ય મુળનો નાશ થવો જોઇએ છે. (૨) ન્યારે તે શરૂઆતમાં જેહાનમાં દાખલ થાએ છે ત્યારે સર્વે ઇનસાનો પોતાના રવાનની અંદર એકીન ધરાવતાં હોએ છે, અને (ગુમરાહી) ગાલેબ નહિ હોવાને સબએ તેઓ સુખી હોય છે. (૩) પણ ન્યારે તે ગાલેબીને દરજે પહોંચે છે ત્યારે તેઓનો મોટા ભાગ ગુમરાહીને

૧ ક્રં ‘કાચ’, અરે હુ ઇચ્છું છું કે.

૨ ક્રં ‘રપુઝગાર’ એદરકાર, જુવો ‘અંદર્ઝે ખુસ્તો ઇ કવાતાન’, ખોલો ‘બઝક પવન રંજ રૂખ્જ’

૩ ‘અગરૂકીહા,’ ક્રં ‘ગરૂદન’, અવં ‘વર્,’ એતેકાદ રાખવો, રાજ હોવું, અથવા ‘અદર-ગીહા,’ ઠીલ વગર; યાતો ‘અદરૂગીહા,’ જુડી મતલબ વગર, વાંચી શકાય.

૪ ‘નકસોનતન’ બગાડવું, ઉપરથી અર્થ લેવાય.

દીનકર્દ,

૪

મળેલી સાહેબીને સખએ પોતાનું ચક્રીન^૧ છોડી જાય છે. (૪) અને વળી આખરે ઇ-સાનો એકીન છોડવાનાં સખએને લીધે આપાદ હોતાં નથી.^૨

૨૨ મું.

૨૨ મું. તેઓ એવું વળી માનતા હતા કે: સર્વે સાથે ભલામ કરવી જોઈએ, અને કોઈ પણ સાથે બદી નહિ કરવી જોઈએ.

૨૩ મું-૧

૨૩ મું. (૧) તેઓ એવું પણ માનતા હતા કે: દીનની અંદર નિચે મુજબ પાંચ ચીજો સર્વોત્તમ (જણાવેલી છે):-રાસ્તિ (રાસ્તીહ), સખાવત (રાતીહ), ખુખી (હુનરઅઉમનદીહ), કાબેલ્યત (તુખ-શાગીહ), અને વાજખી સેકારશ (દાતક ગૂખીહ). (૨) રાસ્તિ તે સરસ છે કે જેથી અહુરમઝદની પેદાયશમાં જેથી કોઈ તે અમલમાં લાવે અને જેની સાથે તે અમલમાં લાવે, તે ન્યારેખી તેની સાથે અમલમાં લાવે ત્યારે તેને એટલો વધુ ફાયદો હાંસલ થાય. (૩) સખાવત તે ઉત્તમ છે કે જેથી કોઈને હરકોઈ બક્ષેશ કરે તે જેને બક્ષેશ કીધી હોય તેથી તેને કોઈખી દુન્યવી ચીજોમાં તેનીથી કાંઈ બદલો મળે એવી કશી ઉમેદ ધરાવે નહિ; અને તેનામાં આએ પણ નહિ હોવું જોઈએ કે જેની તરફ તેણે (એવી મહુરખાની) કીધી હોય તેની તરફથી ઉપકાર અને આપાદીની તે પોતાને માટે ઇચ્છા રાખે.^૩

૪ (૪) ખુખી યા નેકી તે ઉત્તમ છે કે જેથી હરકોઈ શખ્સ મીનોઈ ખુરી શક્તિ (ફુજ) સાથે લહે; અને લોલ, અદેખાઈ, મુખાઈ, કોઈ, અને એહોરમતી^૪ ની આ પાંચ ખુરી શક્તિઓ જેવી હર કોઈ ખુરી શક્તિને પોતા ઉપર ગાલેબ થવા દે નહિ. (૫) કાબેલ્યત યા ઉદયોગ તે ઉત્તમ છે કે જેથી જે કાંઈ કામ થતું હોય તે એવું કીધું હોય કે હરકોઈ વખતે (તે કરનાર ધણી) પોતે એગુમાન હોય કે અગર તેજ ધડીએ જો તે ગુજરી જાય તોખી તેણે કીધેલાથી જુદું કાંઈખી (કોઈને) કરવું પડે નહિ. (૬) વાજખી સેકારશ તે

૬

૧ 'વીરિશ્ન'; ફાં 'ગરૂદન', એકીન રાખવું; અથવા તો એ ખોલ 'વીરિશ્ન', સુધારો, હોય. જુવો અવં 'રૂધ,' વધવું.

૨ વારંવાર આવતું જરથોસ્તી મત અત્રે સમાયલું છે કે શાંતી, દુસ્તી, આપાદાની અને સુખ એ અસલ્યાતથીજ સદગુણ સાથે સંબંધ ધરાવે છે અને જોડાયલાં છે, બલકે તેની અંદરજ સમાયલાં છે.

૩ કદાચ એ ખોલ 'નીશીગાન,' ફાં 'નીશીક' દેવાદાર, ખી વંચાય.

૪ એજ 'નંગ' ખોલ આગળ એથી ઉલ્ટી 'હોરમત'ની મતલબે વપડાયલો આપણે જોઈ ગયા છીયે તે ધ્યાન પુગાડવા જોગ છે. ફારસીમાં પણ એવીજ રીતે એ ખોલના બે ઉલ્ટા અર્થો થાય છે.

ઉત્તમ છે કે જેથી એક જાણ એવા કોઇ શખ્સ વાસ્તે એ બોલ સીફારશનાં કહે કે જેને વાસ્તે કોઇ કાંઇ કહેતા નથી, અને જે પોતાની તંગી અને ફરીઆદ^૧ કોઇને કહેવાને શક્તિવાન નથી; એવો માણસ પોતાનાં રવાનનો, તેમજ કોઇ દુઃખી ગરીબનો, અવાજ અને પારકા માણસનાં તથા જેહાનનાં દુખની ફરીયાદ છ મહે-રખાની વરસાવનારી અમર્ગ હસ્તીઓ (યાને છ અમશાર્પદો) સનમુખ રજુ કરે છે.

૨૪ મું. તેઓ એવું વળી માનતા હતા કે: ડહાપણુ કામની અંદર, ૨૪ મું. ખવાસ હકુમતમાં, અને દોસ્ત મુશ્કેલીમાં માલમ પડી આવે છે.

૨૫ મું. (૧) તેઓ એવું પણ માનતા હતા કે: ડહાપણુમાંનું ૨૫ મું-૧ સૌથી ઉત્તમ ડહાપણુ તે છે કે જેથી (તે ધરાવનાર) આએ તનને એવી રીતે જાળવી રાખી શકે કે રવાનને ખાતર તનને જરાખી હલાકી પહોંચે નહિ; અને રવાનને એવી રીતે રાખી શકે કે તનને ખાતર રવાનને જરાખી હલાકી પહોંચે નહિ. (૨) પણ, એથી ઉલટું, જે કોઇ એમ કરી ન શકે તો તેણે (પોતાનાં) તનને છોડી દેવું અને રવાનને સંભાળવું. ૨

૨૬ મું. (૧) તેઓ એવું પણ માનતા હતા કે: હકુમતનો દોલત ૨૬ મું.-૧ ઉપર અંદ^૨ છે, અને દોલતનો તન ઉપર અંદ છે, અને તનનો રવાન ઉપર અંદ છે; અને ઇન્સાનોને જે કાંઇ હલાકી પહોંચે છે તે આએ ચાર ચીજોનાં બાબમાં છે, એટલા વાસ્તે તે ચીજોને દુર કરવા સારું શીકર, દોલત અને હકુમત જતી મુકવી જોઇએ. (૨) પણ હકુમત વગર જે તમોને નહિ ચાલે તો દોલતખી તેને લીધે જતી મુકવી પડે; અને જે દોલત તથા હકુમત વગર નહિ ચાલે તો તેને વાસ્તે તન જતું મુકવું પડે, પણ આખર એ પ્રમાણે રવાનને તો કદી છોડી દેવું^૩ ઘટે નહિ. ૨

૨૭ મું. તેઓ એમ પણ માનતા હતા કે: અશોષ અને દીનવું રહેઠાણુ ૨૭ મું. તમારામાં હોયતો આબાદી^૪ અને સંતોષની પરવરેશ તમારામાં છે એમ સમજવું.

૧ 'ગિલક,' ફાં 'ગીલ્લે,' ફરીયાદ, આપદા; અથવા 'ગિરક,' ફાં 'ગરક,' મુશ્કેલી, ગુચવણુભરી બાબત.

૨ 'મગૂલી'-અંદ; ફાં 'મગલ,' યા 'મેકબલુની,' બક્ષેશ, આમદાની; યા 'મેગ વની,' તીડોથી ભરેલું વન, વિગેરે, વાંચનોખી થઇ શકે.

૩ 'રપૂલત.' અસલ-છુપાયલું, અંધારામાં હાંકી કહાડેલું.

૪ 'અખારીહ;' ખીજી રીતે વાંચતા 'ફૂબહરીહ,' સારું ભાગ્ય.

૨૮ મું.

૨૮ મું. તેઓ એવું પણ માનતા હતા કે: હરએક જણે પોતાને (ખોદા અને દીન તરફ) સેપાસ અને સેતાયશવાલો^૧ દીનદાર બનાવવો, અને યજ્ઞદાં ઉપર પોતાને જનકેશાન કરવો, કે જેથી ત્યાર પછી તે એવો સેપાસદાર^૨ યા વક્ષદાર થઈ પડે કે હરગેઝ કોઈ પણ એવી ચીજ તેને પહોંચે નહિ કે જેના ઉપજવાથી તુકસાન (પેદા થાય).

૨૯ મું.

૨૯ મું. તેઓ આ એમ પણ માનતા હતા કે: જમીનની પેદાયશ^૩ ઉપર ગુજરાણુ કરનારે મહેમાનદારી ભરેલા^૪ થવું જોઈએ, અને (આએ જ્ઞહાનમાં) સદગુણોમાં મયેલા રહી ખોદાની સેતાયશ કરવી જોઈએ, તથા ભલી મીનો શક્તિઓની મેહરબાનીની^૫ ખાલેશ રાખવી જોઈએ.

૩૦ મું.

૩૦ મું. તેઓ એવું પણ માનતા હતા કે: એક દસ્તુર યા ધર્મગુરૂને દીનનો સાલેખ ગણવો જોઈએ અને તેના ફરમાન બબવતા રહેવું જોઈએ, એવી રીતે કે એક પાદશાહ તેમજ રાજકર્તા તે ધર્મગુરૂ, યાને દસ્તુર (ની મરજી), વીરૂધ^૬ એકબી કામ કરે નહિ.

૩૧ મું-૧

૩૧ મું. (૧) તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: અહુરમઝદ ખોદા ઇન્સાનોથી એવી ખાલેશ રાખે છે કે—“મને તમો પીછાનો,” કારણ કે તે જણે છે કે, “જે તેઓ મને પીછાનશો તો હરએક જણ મારી પાછળ

૧ ‘અઉસ્તોફ્રીત,’ અવ૦ ‘અવી-સ્તુ’ સેતાયશભર્યા થવું; અને ‘ફ્રીતી,’ વહાલ, વક્ષદારી.

૨ ‘સ્તીશન,’ ‘સ્તાયિશન’ને બદલે; કદાચ ‘સ્તીયાન.’ જે K૪૩ વાલી નકલમાં આપેલું ‘વસ્તાઆન’ વાચન કબુલ રાખ્યે તો એનો અર્થ: ‘સુઝોર્ગ સાલેખને મોટાઈ ભર્યું માન આપવું’ એવો થાય, ફા૦ ‘વસ્તા’ ખોદાને મોટાઈ ભર્યું માન આપવું; એ ખોલ ‘વિસ્તાખન,’ ‘ગુસ્તાખ’ મગરૂર બી વંચાય.

૩ ‘ગલક,’ ફા૦ ‘ગલલહ,’ જમીનની પેદાયશ.

૪ ‘નવીતવર,’ ફા૦ ‘નવીદ,’ મેહમાનદારી.

૫ ફા૦ ‘સેપાસ.’

૬ અથવા, ‘જીંદગીના કાએદા વીરૂધ.’

આવશે.”^૧ (૨) ખૂરા મીનો અહરમનની ખાલેશ એવી છે કે:— “ મને તમો ૨
ના પીછાનો,” કારણ કે તે એમ જાણે છે કે, “ જો તેઓ મને પીછાને તો
એક પણ જણ મારી પાછળ આવશે નહિં.”^૨

૩૨ મુ. (૧) તેઓ એવું પણ માનતા હતા કે: અહરમજદ ખોદા ૩૨ મુ.—૧
ધન્સાનોથી એવું ધચ્છે છે કે:— “ જેથી કાંઈ તમો કરો તે જેવી તમારી
ખાલેશ હોય તે મુજબ કરવા માગતા હો તો તે તમારે માટેજ કરજો.”
(૨) જ્યારે ખૂરા મીનો અહરમન એવું ધચ્છે છે કે:— “ જે કાંઈ તમારી ખાલેશ ૨
મુજબ યજ્ઞવવા માગો તે તમારે માટે કરવાની કાંઈ જરૂર નથી.”

૩૩ મુ. (૧) તેઓ એમ પણ માનતા હતા કે: હર કોઈ શખ્સ માટે એક ૩૩ મુ.—૧
ચીજ (એવી) છે કે જે ખીજ ચીજો કરતાં વધારે ધજતભરી અને વધારે વહાલી છે
છે; અને જ્યારે એક જણ તે ચીજને પોતાના જોડયા મદદગાર ૪ તરીકે
ગણતો હોય, અને જ્યારે દરમ્યાન ખીજ કાંઈ ચીજ રહેલી નહિ હોય,
ત્યારેજ તે માત્ર ખુશાલી ભરેલો હોય છે. (૨) એ ચીજ તે દર્ચન (“દીન”) છે. ૨

૩૪ મુ. તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: દીન તે તે છે કે જે ૩૪ મુ.
માણસથી અમલમાં સુકી શકાય.

૧ એટલે કે મારી ખાલેશ મુજબ વર્તશે. જુઓ મીનો ખેરદ બાબ ૪૦ મો,
ક્રં ૨૪—૨૭.

૨ એની મતલબ એવી છે કે ખોદાનો અશો ખવાસ એવો ભલો અને
ચાહ ઉત્પન કરનારો છે કે ધન્સાનો જો તેને ખરાબર સમજે તો તેઓ તેથી
કદીખી ઉલ્ટા જાએ નહીં; જ્યારે તુકસાન કરનાર અહરમનનો ખવાસ
એટલો બદ અને અણુગમતો છે કે જો ધન્સાનો તેની જુરી કરણીની સમજ
ધરાવે તો કદી તેની પુકે જાએ નહીં.

૩ ‘ગેરામીકતર,’ DE. મુજબ; DM. માં ‘ગેરાન મુસ્તર’ વધારે સખ્ત,
મુશ્કેલ; K. માં ‘ગેરાન મેહતર’ ઘણા વધારે ચઢતે દરજ્જેનો.

૪ DM. અને DE. મુજબ ‘હમીયાર’ વાંચીને; જે ‘હમખાર’ ખી
વંચાય; K. માં ‘હમાઈ રાયધનેત’ બોલો છે.

૩૫ મું.

૩૫ મું. તેઓ એવું પણ માનતા હતા કે: જે કોઈ, ખીજા કોઈના તેની તરફથી વચ્ચે પડવાથી અને અરજ કરવાથી તેનું રવાન મુકિત મેળવશે, એવું ધમાન ધરાવતો હોય તે જે કોઈ કોઈપણ ચીજમાં ધમાન ધરાવે નહિ તેના કરતાં ઓછો ધુરો છે. ૧

૩૬ મું.

૩૬ મું. તેઓ એવું પણ માનતા હતા કે: દીન તે તે કે જે હરએક પેદાયશને સુખી કરે. ૨

૩૭ મું.

૩૭ મું. તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: 'તક્સીર' તે તે છે કે જેને કાયદા સાથે (સંબંધ છે); અને 'ગુનાહ' તે તે છે કે જેને કાયદા સાથે (સંબંધ છે); અને 'સમ્યાધથી ફરવું' અને 'ધર્મને લગતી ખામી' તે તે છે કે જે સદા રહી જાય છે.

૧ 'ધનસાન પોતાનાં નસીબનો બનાવનાર છે' એ કહેવતને કોઈ પણ ધર્મ જરથોસ્તી દીનથી વધુ મજબુત રીતે માનતો નથી તેથી કોઈ પોતાના શાગેરદોને ખાતર વચ્ચે પડી શકે અને તેઓને તે તેઓના પાપ છતાં તેઓ તેને માને છે તેટલાંજ ખાતર તે બેહુશ્ત મેળવી આપી શકે એવું માનવું એ આપણા અશો મઝહબની મતલબથી તદ્દનજ ઉલટું, અને તેથી કદીખી પસંદ નહી થાય એવું મત છે. કારણ કે જે એવું મત ખરેખરજ પાળવામાં આવે તો તેથી એક શખ્સની સારી ચાલ વાસ્તેની જવાબદારી સઘળીજ જતી રહે, અને તેને હલકામાં હલકી અને પાપી જાદગીમાં જઈ પડવા દે. એટલું છતાંખી, અને એ મત ખરું છે યા ખોટું તે બાબુએ મુકતાં, એ મત માનનાર જે કે આએ એક બાબદમાં ખોટું રસતે દોરવાએ છે, તોખી તે ચાલચલણના કાએદાથી કંઈ તદ્દનજ ખાલી નથી; જ્યારે જે લોકો ખરું યા ખોટું કસુખી યકીન ધરાવતા નથી તેઓ ચાલચલણના કાએદાથી તદ્દનજ ખાલી છે, અને તેટલા વાસતે આગલી તરેહના લોકોથી દેખાઈતી રીતે ઉતરતા પ્રકારના છે.

૨ એક મઝહબ સાચો છે તેની સાબેતી તે પોતાના માનનારાઓને કેટલે દરજ્જે શાંતી અને સુખ મેળવી આપે છે તેપરથી લઈ શકાય છે.

૩ 'માનીદ,' ફા૦ 'માનીદ' ખામી.

૩૮ મું. તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: યુનાહનાં અંશમાં ૩૮ મું, મુખ્ય ચીજ જે છે તે 'ઝયાદતી' અને 'કસુર' છે; અને નેકીનાં અંશમાં મુખ્ય ચીજ જે છે તે 'સમતોલપણું' છે. ૧

૩૯ મું. તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: દીન એજ સમ- ૩૯ મું, તોલપણું છે. ૨

૪૦ મું. (૧) તેઓ એવું પણ માનતા હતા કે: હરએક ચીજ સમ- ૪૦ મું--૧ તોલપણામાં ખામી વગરની હોવી જોઈએ. (૨) અને આએ (જરથોસ્તી) ૨ દીનથી એવું જાહેર છે કે નેકી એ મોહટામાં મોહટું સમતોલપણું છે; અને સમતોલપણું તે ભલો વિચાર (હુમત), ભલો વચન (હુખત), અને ભલીકરણી (હુવસ્ત) છે.

૪૧ મું. તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: જે કોઈ અશો ૪૧ મું, છે તે (જરથોસ્તી) ખોદાઈ દીનને લીધેજ અશો છે. ૩

૪૨ મું. (૧) તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: 'ઝયાદતી' તે ૪૨ મું--૧ તે છે કે જેમાં વિચાર, વચન અને કામ જે (ભલું) નહિ (હાય) તે કોઈ વિચારે, ખોલે અને બળવે. ૪ (૨) 'કસુર' તે તે છે કે જેમાં જે ૨ વિચાર, વચન અને કામ (ભલું હોય) તે કોઈ વિચારે, ખોલે યા

૧ 'પત્માન,' 'ફ્રેહિબુત,' અને 'અષ્ઠીબુત' એ જાણીતા ગ્રીક શ્રીટસુફ એરીસટોટલે સમજાવેલું 'સમતોલપણું,' 'ઝયાદતી,' અને 'કસુર'ને મળતું છે. એ ખોલોનાં ખુલાસા વાસતે એરીસટોટલની જાણીતી કેતાબ 'નીકોમેખીયન એથીક્સ'ના ખીજાં દફતરનો આદમો બાબ જુવો. વળી એ ખોલોનાં પહલવી ભાવાર્થ માટે જુવો દસ્તુર પેશોતનજીવાલી 'ગન્જે શાયગાન,' ફ૦ ૬-૭.

૨ ઘણાજ ઉંડા વીચારથી દીનને નેકીના ખાસ તત્વ સાથે, અને તેથી ખુદ નેકી સાથે, એકજ ગણી છે.

૩ રાસત દીનને વળી અશોઈ સાથે એક ગણી છે.

૪ આવી વર્તણૂંકમાં માણસો કામ તો કરે છે, પણ તેઓનો ઉજગ ખોટે રસ્તે દોરવાએલો છે.

૩ બળવે નહિ. ૧ (૩) અને ‘સમતોલપણુ’ તે તે છે કે જેમાં જે ખરે વિચાર, વચન અને કામ હોય તેજ કોઈ વિચારે, ખોલે અને બળવે. ૨

૪૩ મુ-૧

૪૩ મુ. (૧) તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: દીનની અંદર આએ ત્રણ ચીજ ધણીજ જરૂરની છે. ‘ખોદા સાથની ખેશી,’ ‘દીલસુઝ મોહબત’^૩ અને ‘સમતોલપણુ.’ (૨) ‘ખોદા સાથની ખેશી’ તે તે છે કે જેથી એક ઇન્સાન (નેક) વિચાર, વચન અને કામમાં, અને હરએક રાસ્તીથી કરીને, ખોદા સાથે તેમજ (સર્વે) ભલાંઓ સાથે ખેશી ધરાવે, અને તેવી મોહબતને હરગેઝ બગાડે નહિ. (૩) અને ‘દિલસોઝ મોહબત’ તે તે છે કે જેથી કરી હરએક બદદયાનત અને ગુનાહના બાબમાં ધુરા મીનો અહરમન અને (અંદરખાને વસતા) દેવો, તેમજ સર્વે પાપીઓથી એક શખ્સ દુર રહે. (૪) અને ‘સમતોલપણુ’ તે તે છે કે જેથી એક ઇન્સાન મજકુર ‘ખેશી’ અને ‘દીલસુઝ મોહબત’ને બરાબર જાળવે, અને હરગેઝ તેઓમાં ખરાબી દાખલ થવા દે નહિ.

૪

૪૪ મુ-૧

૪૪ મુ. (૧) તેઓ એમખી માનતા હતા કે: ઇન્સાનને વાસતે પરહેઝી ધણી એક જાતની છે. (૨) અને તેમાં સૌથી ચઢતી તે છે કે જેથી એક ઇન્સાન આ દુન્યાના લોકોની કોઈખી બીક વગર ખોદાને પોતે એવો ગણે અથવા એવી રીતે આરાધે કે જે કાંઈ માટે તે શખ્સ ખાલેશ ધરાવતો હોય તે સર્વે તે સાણેય તેને જાણેર કરે. ૪

૨

૧ આવી વર્તણુકમાં માણસો ઉદયોગ કરતા નથી, કારણ કે તેઓમાં નીતીનો ગુણ જ નથી.

૨ આવી વર્તણુકમાં માણસો જે સઉથી લાયક ચીજો હોય છે તેમાંજ મશગુળ રહે છે.

૩ ‘નીઝક હઇતગીહ’-ઉત્તમ ચાહ, વાંચી શકાએ; ફાં ‘નીઝ’ ‘નીઝહ’-ઉત્તમ બહાલ, સુગંધ, નેજો; અથવા ‘વીઝક હઇતગીહ’ પરહેઝગાર જાંદગીખી થઇ શકે.

૪ અથવા એવોખી અર્થ થઇ શકે:—“ઇન્સાન માટેની કાળજી ધણી એક જાતની છે, અને તેમાં સઉથી સરસ તે છે કે જેથી એક ઇન્સાન દુન્યાનાં લોકોને પોતા તરફ એવાં બીક વગરનાં બનાવે કે જે કાંઈ તેઓ ખાલેશ ધરાવતાં હોય તે સર્વે તેને જાણેર કરે.”

૪૫ મું. (૧) તેઓ આએ વળી એમ માનતા હતા કે: આતશને ૪૫ મું-૧
લગતી પરહેઝી (પણ) ઘણી એક જાતની છે. (૨) અને (એવી) બે જાતની ૨
પરહેઝીમાં મુખ્ય એક તે તે છે કે ઇ-સાનો આતશને વગર ગુનાહિ અને
રાસ્તિથી પરહેઝે (યાને જાળવે.) (૩) અને ખીજી તે તે છે કે જ્યારે જે કાંઈ ૩
તેને વાસ્તે ઇ-સાનો ખબ લાવે તે કીમતી (યાને ચઢતે દરજ્જેતું કામ) હોય.

૪૬ મું. (૧) તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: જેખી કામ સામું ૪૬ મું-૧
આવી પહોંચે તે બજાવવામાંજ પોતાનું સૌથી મોહટું કામ હરેક જણે સમજી ૨
લેવું. (૨) પણ જે કોઈ એને પોતાનું મુખ્ય કામ નહિ ગણે તેણેખી ૨
મરેહમતનાં સર્વે કામોને તો પોતાનું મુખ્ય કામ^૧ સમજવુંજ જોઈએ.

૪૭ મું. તેઓ આએ વળી એમ માનતા હતા કે: જ્યારે અહરમન ૪૭ મું.
આએ ચાર ફરેખોમાંનો^૨ એક ફેલાવેછે ત્યારે તે પોતા વાસ્તે મોહટાઈની
પરસ્તેશ, યા દોલતની પરસ્તેશ, યા હલકી^૩ મદદગારી^૩, યા દીનનો
ઇ-કાર ખેળવેછે.

૪૮ મું. (૧) તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: હરએકે પોતાના ૪૮ મું-૧
વડાઓ સાથે માન અકરામથી વર્તવું, અને પોતાથી ઉતરતે દરજ્જે-
નાઓને દસ્તગીરી યા મદદ કરવી, અને પોતાના જેવી પંકતી યા દરજ્જનાઓ
યા હમશરીકોનું કદ્યાણ કરવું^૪. (૨) અને આએ ત્રણેમાં આએ એક ચીજ ૨
સૌથી ઉત્તમ છે કે જ્યારે એક જણ પોતાના હમશરીકા યા સરખે દરજ્જે-
નાઓને સુખી કરે છે, કારણ કે જે કોઈ પોતાના સંબંધમાં સરખે દર-
જ્જેનાઓને ફાયદા આપતો નથી તેના બાબમાં દેખાઈતું છે કે પોતાના

૧ એટલે કે જે કોઈ કાંઈ કામની શોધમાં હોય, તો કોઈ મોટાં
કામની ઉમેદમાં તેણે નહાનાં કામો જતાં મુકવાં નહી જોઈએ, પણ જે કાંઈ
પેહલું કામ સામે આવે તેને તેણે પોતાનું ધારેલું સઉથી મોટું કામ ગણી
લઈ તે હાથ ધરી લેવું. જે કોઈ આવું મત કબુલે નહી, તો તે એટલું તો
કબુલ કરશેજ કે જેખી કામ ઠહાલ અને ચાહ ભરેલું હોય તે સઉથી અગ-
ત્યતું અને મીઠું છે.

૨ સરખાવો ફા. બોલ 'ર-ગ,' ફરેખ.

૩ ફા. 'પુજ,' હલકું. 'પુજ આવાકદતીહ,' તુકસાન પહોંચાડનારી મદદ,
જુવો 'પુજ અવાકીહ,' દસ્તુર પેશોતનજનાં 'ગંજે શાયગાન' નાં ફા. ૫૫ માં.

૪ સરખાવો અવસ્તા "સઓક," ફાયદો, લાભ.

વડાઓ સાથનાં કામકાજમાં તેને ભારી ધાસ્તી પેદા થતી હોવાને લીધે તે (ગુચ્ચવાઇ જઇને) પોતાથી ઉતરતે દરજ્જેનાઓને (અનધટતુ') માન અક-રામ આપે છે.

૪૯ મું.

૪૯ મું. તેઓ એવુંખી માનતા હતા કે: હર કોઇની ચાલ ચલણમાં^૧ આએ ચીજ ઉત્તમ છે કે જેથી એક જણ પોતાથી ઉતરતે દરજ્જેનાને પોતાના રીક તરીકે, અને પોતાના હમશરીકને તે પોતાથી ચઢતે દરજ્જેનો, અને પોતાથી ચઢતે દરજ્જેનાને પોતાનો સાહેબ ગણે છે.

૫૦ મું.-૧

૨

૩

૫૦ મું. (૧) તેઓ આએ વળી એમ માનતા હતા કે: તોજેશથી કરીને દોજખ તરફનો રસ્તો રહેતો નથી. (૨) અને તોજેશ વગર બહુસ્ત તરફનો રસ્તો મળતો નથી. (૩) અને તોજેશ તેને છે કે જેથી જે કાંઇ ગુનાહ કોઇએ કીધો હોય તેની પટેટ કરી તે તોખા કરે,^૨ અને ફરીથી^૩ તે ગુનાહ કરે નહિ.

૫૧ મું.-૧

૨

૩

૪

૫૧ મું. (૧) તેઓ આએ વળી એમ માનતા હતા કે: આએ (નિચે વર્ણવેલા) ત્રણ શખ્સો અશોધના બાબમાં સૌથી ચઢતા છે. (૨) એક જેને સખાવતની આરજી હોય છે. (૩) અને એક જેને સાચા બોલનાર તરીકેનો ઉમદા ખવાસ હોય છે. (૪) અને એક જે કોઇ મારેલાને યા દુઃખીને મારતો નથી.

૫૨ મું.-૧

૨

૫૨ મું. (૧) તેઓ આએ વળી એમ માનતા હતા કે: હરએક ઇ-સાન બ્યારે ગુજરી જાય ત્યારે તેનાથી દરેક (જીવતા) આદમીએ પોતાનાં તનને જળવવું, (એવા વિચારથી) કે હવે હું એ (ગુજરેલા) નાં તનના નસાને અડકું^૪ નહિ અને રીમન થાવું નહિ. (૨) પણ જે તેને તે અડકે તો પોતાનાં તનને તેણે રીમન થયેલું સમજવું; અને જીવતાં ઇ-સાનોએ એવાં ખીજાં માણસોની ખીમારી અને દરદથી એવી રીતે પરહેજ રહેવું કે જાણે ગુજરેલા માણસના બાબમાં તેની લાશથી (પરહેજ રહેતા હોએ તેમ.)

૫૩ મું.-૧

૨

૫૩ મું. (૧) તેઓ આએ વળી એમ માનતા હતા કે: હરએક ઇ-સાને સવાબના હથીઆરો^૫ માટે ખાહુશ રાખવી જોઇએ. (૨) જે એક જણ

૧ 'દારીશન', ચાલચલણ.

૨ 'અવક્ષ'. ૩ 'તનીદ'. ૪ 'પતકપમ'.

૫ 'જનક' ક્રાં હથીઆરો; અથવા 'અયનક', જુઓ 'મીનોખેરદ' બાબ ૪૩ મો, ક્રાં ૬-૧૩.

સવાબના હથીઆરોને કમરપર સજે તો ત્યાર પછી સવાબ આગળ વધતો જાય છે અને ગુનાહ નાપેદા^૧ થતો જાય છે. (૩) એ સવાબના હથીયારો વિષે દીનના દાના દસ્તુરો એશારો કરી ગયા છે, અને જેઓએ તે હથીઆરોને રાસ્તીની સામગ્રીહ તરીકે ગણેલાં છે.^૨

૫૪ મું. તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: જે કોઈ આ ચાર ૫૪ મું. ચીજોને લીધે કોઈ (દેખેતાં) સવાબ કામો બજાવે તો તે (ખરાં) સવાબકામ ગણી શકાય નહિ, (જેમ કે) યુરૂં નામ, યા અનીતિનું યા બદકારીનું નામ, અથવા શરમ, અથવા કોઈ ખીજ શખ્સનો ડર.

૫૫ મું. (૧) તેઓ આએ વળી એમ માનતા હતા કે: યકીનદારો ૫૫ મું-૧ આગળ વાઝ કરવી જોઈએ, અને હમદીનોમાં દીન સમજાવવી જોઈએ. (૨) અને હરએક આદમીને નીતિ અને અનીતિની સમજણ આપવી ધટારત છે.

૫૬ મું. તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: તે વાઝ એવા શખ્સે ૫૬ મું. કરવી જોઈએ કે જેનામાં એવી ચંચલાઈ હોય કે તે સુધારો વધારે ફેલાવી શકે; અને તેનામાં એવી સમજ શક્તિ હોય કે તે (દીનની વાકેશી આપતાં) ગુચવાડામાં પડે^૩ નહિ; અને તેનામાં એવું ડહાપણ હોય કે જેથી જે કોઈ જીદો યા ઉલટો હોય તેને બલો બનાવી શકે.

૫૭ મું. તેઓ એમથી માનતા હતા કે: (ખરી) ચીજ (યાને, ૫૭ મું. માઝદયસ્ની દીન) તે છે કે જેની અંદર જ્યારે કોઈ હોય ત્યારે તે (ક્સીથી રીતે) એકરાર હોય નહિ; અને જ્યારે તેની અંદર તે નહિ હોય ત્યારે તે એકરારજ હોય.

૫૮ મું. [તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: હરકોઈ જે ૫૮ મું. તે દીનમાં હોય તે એમ અંદર હોવાને લીધે (કોઈથી સખએ) એકરાર હોતો નથી.]

૧ 'નસુગી' અવં 'નસ', નાપેદા થવું; ક્ષાં 'નીસુ', કાપી નાખવું.

૨ 'હમીહ ઈ ક્રાફનીહ વખીફુ-ત', વાંચ્યે તો, તેઓને સદગુણના જોડીદાર કીધા છે, એવો અર્થ થઈ શકે.

૩ 'ફુજેત'; અથવા 'દ-જુત' (ક્ષાં 'દ-ગ'), ગુચવાડામાં પડેલું.

દીનકર્દ,

૫૯ મું-૧

૫૯ મું. (૧) તેઓ આએ વળી એમ માનતા હતા કે: ઇ-સાનોએ હુશ્યાર રહેવું, અને ખાસ કરીને તે દેવ યા બદ શક્તિથી ઘણાજ પરહિઝ રહેવું કે જે પાપી^૧ હૈયાતી ધરાવનારાંઓ ઉપર હાકમી^૨ કરવા માટે ઉમેદ ધરાવતો^૩ હોય છે. (૨) તેવા દેવમાં દરેક દુર્ગુણની હસ્તી છે; અને તેની બદકારી એવી છે તેનો સબબ એ કે જે સર્વે ગુનાહો એક માણસ ન્યા-રેખી કરેછે ત્યારે તે પાપી હૈયાતી ધરાવનારાંઓ ઉપર હકુમત કરવા માટે ઉમેદ રાખીનેજ કરે છે, જેથી (એમ ખ્યાલ કરીને કે) “મારું ખરું મન હું કહુંતો નથી એમ કોઈ જાણુશે નહિ. (૩) પણુ જો કોઈ જાણુ તે તેની આરાસ્તગી માટે હું સંભાળમાં રહેવશ; અને જો હું છટકી જવશ તો ખડો થઈ (બહાદુરીથી) કહુંવશ કે, ‘અલબત્ત એમજ ઘટવું હતું.’”

૬૦ મું.

૬૦ મું. તેઓ આએ વળી એમ માનતા હતા કે: જો તારી ઝખાન અશો^૪ હોય, અને જો તું એક કુંગરનેખી કહું કે “આગળ ચાલ,” તો ત્યારે તેખી આગળ ચાલે.

૬૧ મું.

૬૧ મું. તેઓ આએ વળી એમ માનતા હતા કે: ન્યારેખી તમો (સાચી) દીન તરફ ત્રણ પગલાં ભરો ત્યારે તે એક હજાર પગલાં તમોને સામી મળવા^૫ આવશે.

૧ DM. વાળી નકલ પરમાણુ એ ખોલ ‘વિનસ્ત અદ્દહ’ વાંચી, પાપી, રદ જાંદગી, અથવા રદ સાહેબી ધરાવનારા, થાએ; DE. વાલી નકલ મુજબ એ ખોલ ‘સ્તીગાનીહ’ દુ-યાઈપણું થઈ શકે.

૨ ‘દસ્તૂબરીહ.’ ડ ‘અઈમીતક’ અથવા ‘અઉમીતક’

૪ એની મતલબ એ છે કે પોતે જે ખુદલે ખુદલું ખૂરું તરીકે જાણુતો હોય તેને ગુસતાખીથી ખરું ડરાવવા જે તેને રજા આપે તે દેવનાંમ દેવ ગણાવો જોઈએ, અને તેનાથી સર્વેએ ઘણીજ સંભાળમાં રહેવું જોઈએ; કારણ કે આવા બદ ખવાસ જેટલું કંઈખી ખીજું બદીને એટલી છુટી દોરી આપી દેતું નથી.

૫ ‘યસરૂખ’, ‘યશરૂખ’નો અર્થ અશો થઈ શકે. અથવા ‘અદરૂખ’, અવ૦ ‘દ્રવ’ જોરેમંદ; એ ખોલ ‘અગરૂખ’ ખી એજ અર્થે વંચાએ.

૬ ‘વલ પતીરક.’

૬૨ મું. તેઓ આએ વળી એમ માનતા હતા કે: જેથી કાંઈ શખ્સથી ૬૨ મું. પોતાને માટે યા પોતાના ન્યાગાનો વાસ્તે ખાસ નામ દઈને એક સવા-અનું કામ કરવામાં આવ્યું હોય, તો તેનો^૧ આ નીયમ^૨ પોરોત્કેશ દીનદારોના તરીકા મુજબ હોતો નથી.

૬૩ મું. તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: જે કાંઈ પોતાનું ૬૩ મું. ધર્મી (પવિત્ર) મોહું દીન તરફ કરે અને પોતાના ખવાસને (તે મુજબ સારી રીતે) આરાસ્તે કરે તો દીન તેને એક હજાર સાચા વિચારો^૩ દેખાડે કે જે તેણે કદીથી કાંઈથી સાંભળયા ન હોય; અને ન્યારે દીનના દસ્તુરો અને દાનાઓની મજલસમાં તે વિચારોપર તે દર્યાફત કરે ત્યારે તેને તે વિચારો રાસ્તજ માલમ પડે.

૬૪ મું. તેઓ એવુંથી માનતા હતા કે: ચંચળાઇ ('વીર') ૬૪ મું. નું ખાસ કામ તો (ખરી) ચીજ શોધી કહાડવાનું છે; અને 'હોશ'નું ખાસ કામ તેને સંઘરવાનું^૪ અને તે ચંચળાઇએ શોધેલી ચીજપર નેગાહ રાખવાનું છે; અને ડહાપણ ('ખત')નું કામ જુદી જુદી ચીજ વચ્ચેનો ફરક શોધવાનું અને ભલું તથા ખૂરૂં પીછાણવાનું, અને જે ભલું હોય તેને વલગી રહેવાનું અને ખૂરૂં હોય તે તર્ક કરવાનું છે.

૬૫ મું. (૧) તેઓ એમથી માનતા હતા કે: હરએક ચીજ તે ૬૫ મું-૧ શખ્સની થાય છે કે જેને લીધે તે કરવામાં આવી હોય, અને તે (ચીજ)નો બદલો અને નતિજે તેને બક્ષવામાં આવે છે કે જેને લીધે તે (ચીજ) કરવામાં આવી હોય. (૨) અને ઇન્સાનોએ આ રીતે ઘણા ખંતી રહેવું કે: ૨
“ હમો સવાબ કરીએ કે જેથી અહરમઝદ ખોદાથી (બલો) બદલો મલે, સબબકે જે બદલો ખૂરામીનો અહરમનથી મલે છે તે બદલો ખચીત હલાકી સીવાય બીજે હોતો નથી.”

૧ 'અદીનશશ'નો એક 'અશ' મજકુર કીધેલાંને, અને બીજે 'અશ્શ' કરનારને અહિંઆં લાગુ પડે છે.

૨ ક્ષા૦ 'સર', નીયમ, સેવટ, નતિજે.

૩ 'દ્રેન્જન', અવ૦ 'દ્રેન્જ' પઠવું, મનન કરવું.

૪ 'ગન્જખરીહ', ક્ષા૦ 'ગન્જવર' ખઝાનેદાર.

૬૬ મું.

૬૬ મું. તેઓ એમથી માનતા હતા કે: જે કોઈ આ નિબંધ યા ગ્રંથમાં^૧ જેટલાં પ્રકરણો^૨ લખવામાં આવ્યાં છે, તેની સમજ મુજબ ચાલવાનું જાણે તે પોતાનું તેમજ ખીજાનું^૩ લલું પીછાણે.

૬૭ મું.

૬૭ મું. તેઓ એમથી માનતા હતા કે: હરએક ચીજમાં આએ પાંચ તત્ત્વો હોયછે: સામાન્ય અંશ, પદાર્થ, આત્મબોધ,^૩ જીવનશક્તિ,^૪ અને ખાસ અંશ.^૫

૬૮ મું-૧

૨-૩

૪-૫

૬

૭

૮

૯

૬૮ મું. (૧) તેઓ વળી એમથી માનતા હતા કે: માણસોમાં અંશ ત્રણ તરેહના હોય છે. (૨) એક તોખમ માટે સારો. (૩) એક તોખમ માટે ખરાબ. (૪) અને એક દુન્યવી. (૫) તોખમ માટે સારો તે છે કે જેને જોકે કશી કેળવણી આપ્યામાં આવતી નથી તોપી તેની તોખમ જાહેર થાયછે. (૬) અને બગડેલાં તોખમવાલો તે છે કે જેને જોકે ઘણી એક કેળવણી આપ્યામાં આવે છે તોપી તેની તોખમ સારી જાહેર થતી નથી. (૭) અને દુન્યવી તે છે કે જે કેળવણી મુજબ ભલો યા ખૂરો હોય છે. (૮) પવિત્ર (દીનની) કેળવણીથી તે ભલો અને ખરાબ કેળવણીથી તે ખુર થાય છે. (૯) તોપણ એવાખી દાખલા હોય છે કે જેમાં પવિત્ર કેળવણીને ખરાબ કામ માટે ઉપયોગમાં લેવામાં આવેછે, જેમ કે દીન તરફ બેવકા થયેલાઓ દીનના સખકા (નો ગેર ઉપયોગ કરે છે.)

૬૯ મું.

૬૯ મું. તેઓ વળી એમ માનતાં હતા કે: નહિ કોઈ અદેશાને ખાતર, કે નહિ કોઈ ધાસ્તીને ખાતર માણસે બદીમાં ધલાજ શોધવો.

૭૦ મું-૧

૭૦ મું. (૧) તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: મીનોષ અદેશો ગાથાનાં લખાણથી વાકેફગાર લોકો (“ગાસાનીગાન”)નાં પાપને

૧ ‘શમક’, ‘નામક’, ફાં ‘નામહ’ નામું.

૨ પહલવી ‘દરક’, ફાં ‘દર,’ બાબ, પ્રકરણ.

૩ ‘કીરક’, કદાચ ફાં ‘કીર’. ચીજોમાં એ ચીજ એવી હોય છે કે જેના તેમાંથી નીકળી જવાથી તે નાસ પામે છે.

૪ ‘આતશ’: કુદરતમાં જે કાંઈ શક્તી જાહેર થાય છે તે ગરમીનું રૂપ લેછે, તેવી ‘શક્તી’ તેમજ ‘ગરમી’ વાસ્તે ધરાની ભાષાઓમાં એકજ બોલ (આતશ) વાપરવામાં આવ્યો છે.

૫ ‘કતામ્યાન’ એટલે કે જે એકને બાકીના ખીજાથી છુટું પાડે છે તે.

સખએ છે. (૨) અને દુન્યવી અદેશો “હધમાંથ્ર”નાં અવસ્તાથી વાકેફગાર ૨
લોકો (“હાતકમાંસ્રીગાન્”)ની એમજતીને સખએ છે. (૩) અને ચીનવત- ૩
પુલની સબ્બની ધાસ્તી અને ભારી દુઃખ જે કાયદાઓથી વાકેફગાર લોકો
(“દાતીગાન્”)નાં ગુનાહને લીધે હોય છે, અને જેઓ ગુનાહથી પોતાને
અચાવી શકતા નથી.^૨

૭૧ મુ. (૧) તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: જે એક ૭૧ મુ-૧
માણસ ચીજોની ખરી લાયકાતનાં^૩ ફરકની જુસ્તેજુઠ કરે અને તેથી
માહીતગાર થયો હોય, તો તેણે જેમ જાણીતી^૪ સતાવાળા યા ધણી દોલત-
વાળા શખસોને લલા તરીકે સમજ લેવા નહિ જોઈએ, તેમજ તેણે થોડી દોલત
અને ન્યાઝમંદીને લલાઈ તરીકે વખાણવી નહિ જોઈએ. (૨) કારણ કે ૨
જે લાયકાત એક માણસની લલાઈ અને ખૂરાઈ મુજબ નહિ, પણ થોડી
દોલત યા ધણી દોલત મુજબ ગણ્યામાં આવે તો ગેતીમાં એવું અને કે ધણી
પુંજવાળો^૫ ખૂરી ખસલતનો એક ઇન્સાન, પોતે ખરાબ થયેલો, તથા ગુનેહ-
ગાર અને જુડો હોય તે છતાંખી નામદારી મેળવવાની ખાહેશ ધરાવે, કે જે
નામદારીની ખાહેશ આગળ તે (પોતાની) દોલતને ઓછી ગણે. (૩) કાઈ ૩
હાજતમંદ^૬ હોય છે તે અસતોષીપણાને લીધે અને બદીથી ગરીબાઈને
જુલે છે;^૭ અને જે કાઈ જુગારી હોય છે તે પોતે જે કાંઈ ધરાવે
તે તારાજ કરે છે; અને જે આજસુ હોય છે તે દોલત મેળવતો નથી
(યા તો આવતી દોલતને પકડી લેવાનીખી મેહુનત લેતો નથી); પણ ધણી
એક રીતે ખીબ્ન^૮ ખુરાં ઇન્સાનોને વખાણે છે, અને નામદારી ભરી^૯ દોલત

૧ ‘પઝદ્’, કદાચ અવ૦ ‘પઘતિ-જઘતી’ પરથી.

૨ આ બાબતનાં સંબંધમાં દસ્તુરજી પેશોતનજીવાલી દીનકર્દના પહેલાં
વૈલ્યુમમાં આવેલો નવમો સવાલ જવાબ, અને ૩૦ વેશ્ટની દીન્કર્દનાં
આઠમાં દફતરના પહેલા બાબના પાંચમાં ફકરામાં આપેલી નોટ ૨ જ વાંચો.

૩ ‘માતીગાન્’.

૪ ‘અધવાય્’.

૫ ‘અફઝાર્’.

૬ ‘નીયાઝઐમન્દ’, ક્રા૦ લોભી.

૭ ‘ઝીનેત’ અવ૦ ‘ઝિ’, ચોરવું, જુટવું.

૮ ‘ખનીત’, નામદારી મેળવેલી.

૪ ધરાવનાર મોહટાં દીલનાં માણસને ધીકારે છે.^૧ (૪) અને તે છતાં તે ભીખારી આદમી પોતાને તો તે નામવરી ભરેલા શખસને લીધેજ નીલાવી ચલાવે છે, અને પોતામાં જે કાંઈ ખામીઓ છે તે તે આપાદી

૫ ભરેલા શખસ તરફની નમ્રમતથી ઠાંકી નાંખે છે. (૫) જ્યારે મોટાં દીલનો માણસ તે છે કે જે જે કાંઈ તેને (ખીજ પાસેથી) લેવું પડે^૨ તેથી પશેમાન થઈ જાય; અને જે કોઈ શખસ કે ગેતીનાં લોકો તરફની તેની મોટાં દીલની સખાવતનો દુન્યાની દોલતનો હિસ્સો ઓછો થાય એવી અંદગી ગુજરતો હોય, અને એવી રીતે દુન્યાને ખોટ જાય એવી દુઆ ગુજરતો હોય, તેનીખી તેણે મેહમાનદારી કીધી હોય.

૭૨ મું.

૭૨ મું. તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: જે કોઈ ખીજ શખસની પરણેલી સ્ત્રી^૩ સાથે હમખીસ્તર થાય તે જોકે (એક ખુનીની શિક્ષા લાયકના) નહી માફ થાય^૪ તેવા ગુનાહમાં આવી પડતો નથી, તે છતાં તે માણસની ચાલથી જેહાનમાં કુસંપ અને સંતાપ ભરેલાં દુઃખનો વધારો થાય છે, અને તે માણસની ચાલથી જેહાનમાં કુસંપ અને સંતાપ ભરેલાં દુઃખો વધે છે તે સખ્યને લીધે તે મર્દ પાસે તોજેશ કરાવવી^૫ જોઈએ છે.

૭૩ મું.

૭૩ મું. તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: (હરેક માણસે) પોતાનાં ચકીન પ્રમાણેનાં પવિત્ર મકાનના ઉપરમાંજ નમન સાથે સર નમાવી પડી રહેવું,^૬ નહિ તો કે તેની ઉપર પરીશાની ગાલેખ થશે, કારણ કે જે

૧ એ એશારો એવા આજસુ માણસ વાસ્તે છે કે જે પોતાની આજ-સધનો અચાવ કરવા દોલતને ધીકારવાનો ઢોંગ કરે છે, જોકે તેને પોતાને તો મોટાં દીલના સખી આદમીની અક્ષેશ ઉપરજ આધાર રાખવો પડે છે.

૨ મોટાં દીલનો સખી માણસ પોતાની સખાવતનોજ જરો ચાલું રાખવા એટલો બધો હંમેશ આતુર હોય છે કે જે કદી તેને કંઈ ઉછીનું^૭ યા અક્ષેશ તરીકે ખી લેવું પડે છે તો તેથી તે પશેમાન થવા છટાંખી તેમ કરે છે.

૩ 'શહીદરીગ,' ફા૦ 'શોહર,' ખાવંદ, ધણી.

૪ 'અનાપૂહલગાન.'

૫ 'તૂઝીનીતન.'

૬ 'ખૂફતક.'

માણસ પોતાનાં પાક મકાનનાં ઉબરથી બહાર (બટકતો) હોય તે દેવોનો પોતાનો થઈ પડે છે.^૧

૭૪ મું. તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: કોઈ પણ ચીજ ૭૪ મું. પોતાની રાસ્ત દીન કરતાં વધુ ફાયદેમંદ નથી, કારણ કે જે કોઈ દીનનાં ખોરહોને દીપાવે છે તે હરગેઝ ધન-સાનોને ધન દેતો નથી.

૭૫ મું. તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: તીક્તર કરતાં ૭૫ મું. કોઈ પણ શખ્સ વધુ મોહટાં દીળવાલો અને સખાવત કરનારો નથી, કે જેની સખાવત તીક્તરના જેટલી ઉત્તમ અને પુરતી હોય.

૭૬ મું. તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: આએ દીનને લગતાં ૭૬ મું. શિક્ષણોમાં એક આએ છે કે હરએક શખ્સ એકકોઈ હોય એવું કથું કારણ નથી; અને જે કોઈ એકકોઈ હોય તેને બરાબર તપાસી જેવો જોઈએ છે.

૭૭ મું. તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: માણસોમાં એવો એક ૭૭ મું. પણ જન્મતો નથી કે જેની અંદર આએ છ મીનેષ ચીજો લડતી ન હોય:—લહું મન અને લુકું મન, પવિત્ર નીતિમાન સમજ અને આંધલો જુસ્સો, સીધાપણું અને ઉલ્ટાપણું.

૭૮ મું. (૧) તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: કોઈની અંદર ૭૮ મું—૧ “વહૂમન” (લહું મન) મેહમાન હોય તેની નીશાણી આએ છે કે તેને કીમાં ગરમ^૪ હોય, અને લલા સાથે ભરોસાથી મલેલો^૫ હોય, અને સલાહ સંપજમાં ચાલુ રહેતો હોય, તથા (એક ખીજની) ખોદાવંદ તરફની સેફારસનો વધારો કરનાર હોય. (૨) અને જે કોઈ માણસની પોતાની અંદર પોણા તરીકે “અકો-

૨

૧ હરેક માણસને લાઝમ છે કે તેણે પોતાને એક દાદગાહ યા પાક-મકાનના દરવાજા આગળ પોતાનો નીરાંતનો વખત ગુજારવો; અને આસા-યશને વખતે કોઈએ ખી હલકી મોજ શોખની શોધમાં બહાર બટકવું નહી, કારણ કે તેમ કીધાથી તે દેવો (યાને જુરી લાલચો)ની સંગત અને સગાઈમાં સપડાઈ પડશે.

૨ તીક્તર વરસાદ લાવનારી મીનોષ ભલી શક્તિ છે; અને ખચીત વરસાદ જેવી આ દુન્યા માટે વધારે ઉપયોગી ખીજ કોઈ શક્તિ નથી.

૩ ‘અયોકાનક’ ક્રો ‘યગાનહ’ એકકોઈ.

૪ ‘તક્તીગ’. ૫ ‘નિદ્દક્તીગ’.

- મન”(શુરં મન) હોય^૧ ત્યારે તેની ખાસ્યત એવી છે કે તે ભલાં કામોની વ્યાપ્તમાં સુસ્ત થઈ જાય, ખરાબ સંગતો કરે, સારાં માણુસો સાથે પીડાકારક થઈ પડે, અને તે પોતે સુલેહર^૨ અને તેની વૃદ્ધિ^૩ કરાવવાનાં કામનો શત્રુ બને. (૩) અને જે માણુસની પોતાની અંદર પરોણા તરીકે “સરૌશ” (સબ્યતા) હોય ત્યારે તેની ખાસ્યત એવી છે કે હમેશાં^૪ (તેનાથી) સબ્યતાભરેલા શબ્દો^૫ બોલાયછે, અને ન્યારે તે (શબ્દો) બોલાયછે ત્યારે તે (શબ્દો) ઉપર ધ્યાન આપવામાં આવેછે; અને ન્યારે તે ખામીભરેલા^૬ હોયછે ત્યારે તે શબ્દોને ખેચી લેવામાં આવેછે; અને ખીજાઓની પસંદગી અને તારીફને માટે કાંઈ પણ જુહુ^૭ તે બોલતો નથી; અને જે કાંઈ નીર્દોષ^૮ હોય તેને તે મારતો નથી, પણ જે કાંઈ પાપી હોય તેને મધ્યમપણે^૯ તે મારેછે. (૪) અને જે માણુસની અંદર પરોણા તરીકે “અએરમ” (શુસ્સો) હોય ત્યારે તેની ખાસ્યત એવી છે કે હમેશાં તેનાથી નાલાયક^{૧૦} વાપ્યદો ઉપર સાથે સાથે બોલી દેવાયછે; અને ન્યારે પણ (તેવી વાપ્યદો ઉપર) તે બોલેછે ત્યારે તેને કાંઈ સાંભળતું નથી; અને ન્યારે તે કાંઈ પણ વાંધા ભરેલું^{૧૧} તેમજ ખામી ભરેલું બોલેછે ત્યારે તે પાછું ખેચી લેતો^{૧૨} નથી; ખીજાઓના વધારા અને ક્ષાયદાને ખાતર તે બહુ જુહુ બોલેછે, અને નીર્દોષ લોકોને તે બહુ મારેછે. (૫) અને જે માણુસની અંદર પરોણા તરીકે “રુપેન્દોમત” (સંપુર્ણ ભક્તિભાવ) હોય ત્યારે તેની ખાસ્યત એવી છે કે તેનામાં ભરપુર (અથવા સંપુર્ણ) નમાનાપણું^{૧૨} હોયછે; અને ન્યારે કાંઈ પાપી

૧. અથવા ‘ જે માણુસની અંદર અકામને પોતાનું ધર કયું હોય.
૨. ‘ આસ્તીહ. ’
૩. ‘ વખ્શીનીતનશ ’
૪. અથવા, દરેક જગોએ.
૫. ‘ લેવતા શાયત, ’ જોઈયે એવા શબ્દો બોલવામાં આવેછે.
૬. ‘ આહક. ’
૭. એટલે, પાપ વીનાનો.
૮. અસલ પ્રમાણુમાં.
૯. એટલે, બંધ એસે નહીં એવી.
૧૦. સરખાવો ક્ષારસી ‘ કૂતક ’ મારતું.
૧૧. વાંચો ‘ ગશીતન ’ જે ‘ કશીદન ’ને બદલે વધરાયોછે; સરખાવો એને મળતો ક્ષારસી શબ્દ.
૧૨. બોલેબોલ અર્થ, વીચાર થાય છે.

કામ કરવાને તેને લોક લલચાવેછે^૧ ત્યારે તે તેમ કરતો નથી; અને ન્યારે આ દુન્યાની દોલતનો ભરપુર હીસ્સો તેને મલેછે ત્યારે પણ લલા મીનો-ઓની દોલતથી^૨ તે ફરી જતો નથી; અને પોતાના સવાખનો બદલો ગેતીનાં લોકો પાસે નહીં, પણ મીનોઇ રૂહો પાસે (મેલવવાને) તે ચાહે છે. (૬) અને જે માણસની અંદર પરોણા તરીકે “તરૌકમત” (ગરૂરી)^૩નો દુબ્બ હોય ત્યારે તેની ખાસ્યત એવી છે કે તેનું વિચારવું બહુ ઉતાવળું છે; અને ન્યારે લોકો તેને કાંઈ ગુનાહ કરવાને સમજવેછે તો તે તેમ કરવાને દોરવાયછે; ન્યારે આ દુન્યાની દોલતનો નહાનો હીસ્સો^૪ પણ તેને મલેછે ત્યારે તે લલા મીનોઓની દોલતથી^૫ દુર ઉભો રહેછે; ગેતીની હસ્તીઓ પાસેથી અને નહીં કે મીનોઇ હસ્તીઓ પાસેથી સવાખનો બદલો (મેળવવાને) તે ચાહેછે.

૭૯ મું. (૧) તેઓ એમ પણ માનતા હતા કે: અદ્દીએલેસ્ત સાત ૭૯ મું-૧ મહીના ગેતીની દુન્યામાં અને પાંચ મહીના મીનોઇ દુન્યામાં રહે છે. (૨) અને ન્યારે પાંચ મહીના તે મીનોઇ દુન્યામાં હોય છે ત્યારે તે ગેખી રીતે વનસ્પતિનાં શરીરમાં હોય છે, છોડવાઓનાં ખીયાં ઉપર તપાસ રાખે છે, અને તેઓનું પોષણ કરી ઉધારે છે; અને તે પાંચ મહીનામાં તે આડો ઉત્તન કરે છે. (૩) ઉપલા સાત મહીનામાં ન્યારે તે ગેતીની દુન્યામાં ઓરવરનાં શરીરમાં જાહેર થાય છે^૬ ત્યારે આડો મોડ યા પુલો આપે છે અને ફળો ઉત્તપન કરે છે. (૪) ન્યારે વર્ષના તે સાત મહીનામાં આ કારણુને લીધે અદ્દીએલેસ્ત અમશાસ્પંદના હમકાર રપીથ્વનનો વખત જાહેર થાય છે, પણ (બાકીના) પાંચ (મહીના)માં તે (એમ જાહેર થતો) નથી.

૧. ‘સારીનેન્દ’; સરખાવો અવસ્તા ધાતુ, ‘સર’ લાંબ પાડવું, ગુકસાન કરવું, અને ફારસી ‘શારીદન,’ ગુનેહગાર થવું, દોષીત થવું.

૨ વાંચો ‘ચબૂત ઇ યઝદાન’; કદાચ ‘અદીનિચ ઓદ ઇ યઝદાન’ ત્યારે તે ખોદાઇ અક્કલથી (ફરી જતો નથી).

૩ અથવા, ‘મગરૂરી,’

૪ ‘અન્દક બાહર.’

૫ ‘મિન ચબૂત.’

૬. ખોલેખોલ અર્થ: બહાર આવે છે.

૮૦ મુ-૧

૮૦ મુ. (૧) તેઓ એમ પણ માનતા હતા કે: જો કોઈ દીનના કાયદાને ૧ ખાતર ખુશીથી પોતાની ઉપર આવી પડતી મુશ્કેલીઓ ૨ અને દુઃખ સહન કરે ૩ અને પછી તે કામને એક લાયક સવાબથી જુદાંજ કામ તરીકે તે ઓલખે, એટલે કે તે મુશ્કેલીઓ અને દુઃખની કાંઈ ધારતીને લીધે તે કાંઈ આડું કામ કરે, તોપણ પોતાની મેલે તેનું ઉપલું સવાબ કામ તૃપ્ત થાય છે. (૨) પણ કુદરતના કાયદાથી ઉલટી રીતે ઓરત સાથે સંબંધ રાખવાનાં પાપમાંથી અને તે જાતનાં તેનાથી કરવામાં આવેલાં ખીજાં પાપમાંથી કોઈ પણ જાતનો (ઉપલા સવાબને લીધે) તેનો છુટકારો થતો નથી; કારણ કે તેવાં (જુડાં) કામની અંદરના પોતાના ભાગને લીધે આ દુન્યામાં (ધર્મને ખાતર) જે કાંઈ મુશ્કેલીઓ અને દુઃખ સહન કરવાને કોઈ માણસ તૈયાર થયો હોય તે છતાં તે (ચીનકર્ત પુલ ઉપરથી) પસાર થતો નથી.

૮૧ મુ.

૮૧ મુ. તેઓ એમ પણ માનતા હતા કે: એવી (રાસ્ત) દીનને ખાતર ૪ આ દુન્યામાં કોઈ માણસે (એવી) મુશ્કેલીઓ અને દુઃખ સહન કર્યાં હોય, ૫ અને પછી તે મુશ્કેલીઓ અને દુઃખને સવાબના કામથી જુદાં તરીકે ગણ્યાં હોય, તોપણ અણુદીક મીનોયઝદો એવી કોઈ બાબતને ૬ લીધે લોકો જે મુશીબતો અને સંકત વેકે છે તે (તેઓથી) થયલાં ખીજાં પાપોમાં ઉમેરાયલાં કાંમો ૭ તરીકે ગણતા નથી.

૮૨ મુ-૧

૮૨ મુ. (૧) તેઓ એમ પણ માનતા હતા કે: એક શખ્સ હતો જેણે એમ પુછ્યું કે:—“એવી તે કઈ મીનોઈ શકિત છે કે જે એક માણસને પ્રમાણીકપણાં તરફથી અપ્રમાણીકપણા તરફ, અને અપ્રમાણીકપણાં તરફથી રાસ્તી તરફ દોરવી જાય છે?” (૨) અને એરવદોએ જવાબ વાલ્યો છે

૧ ‘આઈનીન’ જેનો સંસ્કૃત તરજુમો ‘આચાર’ થઈ શકે છે.

૨ વાંચો ‘અલગ,’ મુશ્કેલી; સરખાવો ફારસી ‘ઉલૂા.’

૩ વાંચો વલ ચોલા ‘મૈકઅલૂતાં,’ પોતાની ગરદન ઉપરના યોગ્ય તરીકે કબુલ રાખે.

૪ ‘અઈવીનક.’

૫ ‘વલ ચોલા પતી-રફત.’

૬ ‘પવન ચિશ.’

૭ DM અને DE પ્રમાણે એ ‘અવદર્ગ’ વંચાય, દાખલ થઈ શકે નહીં એવું. એ શબ્દ ‘અવિલગ’ ખલીસ્તર તરીકે પણ વંચાય.

કે: “તે (માણસની અંદરની) ‘રગીહ’^૧ (નામની, આપ મરજી મુજબ ચાલવાની) શકતી છે.” (૩) અને પરહીઝગાર લોકોએ^૨ એમ પુછ્યું છે કે: “માણસની અંદર ‘રગીહ’ તે શું છે? શું તે માથું છે, અથવા આંખ છે કે કાન છે?” (૪) અને એરવદોએ જવાબ આપ્યો છે કે: “‘રગીહ’ એવી કાંઈ ચીજ છે જે માણસના શરીરમાં (હસ્તી ધરાવે છે.)” (૫) અને તે છતાં પરહીઝગાર લોકો ‘રગીહ’ શું છે તે સમજ્યા નહીં. (૬) અને અંતે તેઓ માંહુલા જેઓ શીવસ્કુદો હતા તેઓએ કહ્યું કે: “‘રગીહ’ દરેક માણસમાં ઉત્પન થાય છે, કારણકે જે માણસમાં ‘રગીહ’ હોય છે તે તે કે જે હોરમઝદ છે તેને આરાધે છે, તેમજ તે કે જે આહરેમન છે તેને પણ આરાધે છે; જ્યારે તેની મરજી હોય છે ત્યારે તે હોરમઝદ ખોદાની પુઠે ચાલે છે, અને જ્યારે તેના મનમાં આવે છે ત્યારે તે આહરેમનની પુઠે ચાલે છે.” (૭) આ દુન્યામાં તેઓનો નતીજો યા હીસ્સો એટલે કે જે માણસ એવા (દીનના) તરીકાથી ઉલટાં કામો કરવાને ઇચ્છતો નથી તેને માટે બહુ ભલામણ (અથવા, સુખ) છે; અને જે માણસ તેવા તરીકાથી ઉલટાં કામો કરવાને ઇચ્છે છે, તેને માટે તે કામોથી સઉથી ખરાબ ધુરાઈ છે; અને તેને માટે તેઓ કહે છે કે તે પણ (જીંદગીની) આખેરીએ તરીકાથી ઉલટાં કામો કરશે નહીં^૩”

૮૩ મું. (૧) તેઓ એમ પણ માનતા હતા કે: એવો કોઈ શખ્સ નથી ૮૩ મું-૧
કે જે પેલી બંને ચીજો ઉપર આધાર રાખતો હોય, અને જે એક તેમજ બીજીને માટે જેવો જોઈયે તેવો હોય; એવું ત્યારે બને છે કે જ્યારે (એવો સવાલ) સમજવાને બની શકે તેમ હોતું નથી, જેમકે, “વધારે સાઈ અને વધારે પ્રમાણીક શું છે?”^{૨૮} (૨) આ બે રાહ એકજ હોવાથી, ખીજા શબ્દોમાં,^{૨૯} એક માણસ પોતાનાં જ નતી ઉહાપણને લીધે પોતાનું જતી જ્ઞાન મેળવે છે,

૧ આ શબ્દ ઘણી રીતે વંચાઈ શકે છે; (૧) ‘રદકા’ ખરું, સરચાઈ, કાયદો, સજા, મદદ (જુવો “પહલવી પાઝંદ શબ્દકોષ”); (૨) ‘રગીહ’ મરજી, ઇચ્છા, નસ (૩) ‘લકીહ’ (સરખાવો ફારસી ‘લકહ’) દાઘ, ખામી, વાંક, શરમ; (૪) ‘લકશ’ (ફારસી ‘લકાશ’) પૈસા.

૨ અથવા, ઉમરાવ-લોકો.

૩ નીચલા ફકરા ઉપરથી જેવામાં આવશે તેમ અહિંમાં, મારા વીચાર મુજબ, અસલ લખાણનો થોડોક ભાગ છોડી દેવામાં આવ્યો છે:

૪ ‘અયૂફ’.

એટલે કે, તે માણસ ડાહ્યો છે કે જે એવા સદ્ગુણને પહોંચે છે કે જેથી તે જ્ઞાનવાલો થાય છે.

૮૪ મું.

૮૪ મું. તેઓ વળી એમ માનતા હતા કે: જે કોઈ શખ્સ લોકોને દીનની કેળવણી આપવાનું ચાલુ કરે તો તે જે ધણા ખંતી (યા જન-કેશાન) આદમી હોય તોજ તેણે તેમ કરવું જોઈએ; અને ત્યારેજ જે અચુકપણું યાને સચ્ચાઈ (જરથોસ્તી) ખોદાઈ દીનમાં હસ્તી ભોગવે છે તેથી તે તેઓનાં રવાનોનું તારણ કરવાને શક્તિવાન થશે.

૮૫ મું.

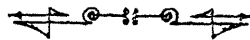
૮૫ મું. તેઓ વળી એવું માનતા હતા કે: ટુંકમાં કહ્યે તો રવાનનું સહી સરસ તારણ એ છે કે એક આદમીએ એવી રીતે (આ જીંદગીમાં) વર્તવું કે જેથી ખોદાની પરસ્તેશ થાય અને ધુરા દેવની પુજા નહિં થાય.

૮૬ મું.

૮૬ મું. તેઓ વળી એવું માનતા હતા કે: જે કોઈ એક માસીક માંદગીવાલી આરત સાથે હમખીસ્તર થાય તે જે કે અંધાપામાં અને અંધકારમાં તેમ કરે તોખી તે ગુનેહગાર છે.

૮૭ મું.

૮૭ મું. તેઓ વળી એવું માનતા હતા કે: આદમીઓએ એવી રીતે હુસ્ત્યાર રહેવું જોઈએ કે બની શકે ત્યાં સુધી તેઓને કંઈખી તુકસાન પોહોંચે નહિં; સખ્ય કે બ્યારે એક શખ્સનાં તનમાં બગાડ રહેલાં કરે છે ત્યારે “અકોમન” તેનાં તનમાં મજબુત વાસો કરે છે; અને જેવો “અકોમન” તે તનમાં જઈ એસે છે કે “વહુમન” તુરત તે તનમાંથી નીકલી જાય છે; અને તે વખતે તે શખ્સ દરેક ચીજ ધુરાં મનથી અને હરેક ધુરાંમાં ધુરી ચીજનાં બદ વિચારથી જોય છે. (૨) અને જે બદ વિચારોમાં પ્રવીણ હોય છે તેનો રસ્તો સેવટે દોજખમાં હોય છે; અને જેઓ દોજખમાં જાય છે તેઓમાંથી બ્યારે કેટલાકો પાછા ફરે છે ત્યારે કેટલાકો પાછા ફરી શકતા નથી.

GLOSSARY OF SELECT WORDS OCCURRING IN THE PAHLAVI TEXT OF BOOK V.

𐭮𐭲𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 (𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮) Pahl. Intr., 1, p. 4, l. 17, *n.*, 'memorandum', 'book', '𐭮𐭮𐭮', '𐭮𐭮𐭮𐭮', '𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮.' Cf. Pers. 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮; Av. 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 'memory', 'remembrance.'

𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 (𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮) Question XXIII., p. 3, l. 13, *v.*, 'they swallow up', 'they devour', '𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮.' Comp. Av. 𐭮𐭮𐭮 'to fill.'

𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 (𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮) Answer XV., 4, p. 12, l. 9, *adj.*, 'anxious', '𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮.' Av. 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮

𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 (𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮) Ans. IX., p. 8, l. 10, *adj.*, 'swiftest', 'most hastening', '𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮.' Cf. Pers. 𐭮𐭮𐭮𐭮 'to hasten', Av. 𐭮𐭮𐭮𐭮 and 𐭮𐭮𐭮

𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 (𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮) Q. XXII., p. 3, l. 10, *n.*, 'the state of walking bare-footed', '𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮' '𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮', 𐭮𐭮𐭮 'a shoe', and 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮, Av. 𐭮𐭮𐭮 'to run'.

𐭮𐭮𐭮𐭮 (𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮) Pahl. Intr., 3, p. 5, l. 7, *adj.*, 'without doubt', 'certain', '𐭮𐭮𐭮𐭮'. Av. 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 'having one belief or opinion.'

𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 (𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮) Q. XVI., p. 3, l. 1, *adj.*, 'without having put on (the *kūstī*)', '𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮'

𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮. Comp. Av. 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 'not having put on the sacred shirt (*šādrab*) and *kūstī*'; also Av. 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮, 𐭮𐭮𐭮 and 𐭮𐭮𐭮𐭮 'to put on'. Cf. Guj. '𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮.'

𐭮𐭮𐭮𐭮 (𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮) Ans. XIX., 5, p. 16, l. 6, *n.*, 'non-procreation', '𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮'. Av. 𐭮𐭮𐭮, 'to be born.'

𐭮𐭮𐭮𐭮 (𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮) Ans. IX., p. 8, l. 11, *adv.*, 'cowardly', '𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮'. Comp. Pers. 𐭮𐭮 'strong', 'a hero'.

𐭮𐭮𐭮 (𐭮𐭮𐭮𐭮) Ans. IV., 1, p. 5, l. 16, *adv.*, 'without any cause', '𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮'.

𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 (𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮) Ans. VII., 5, p. 8, l. 3, *n.*, 'non-destruction', 'undisturbance', '𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮'; *inf.* 𐭮𐭮𐭮𐭮, Av. 𐭮𐭮𐭮𐭮 'to decay.'

𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮 (𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮) Ans. XIV., 6, p. 11, l. 18, *n.*, 'indolence', '𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮'. Comp. Pers. 𐭮𐭮𐭮𐭮

𐭮𐭮𐭮𐭮 (𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮) Ans. IV., 4, p. 6, l. 4, *n.*, 'avariciousness', '𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮' Cf. Pazend-Patit, 10. 𐭮𐭮𐭮𐭮 𐭮𐭮𐭮𐭮; Av. 𐭮𐭮𐭮 'avarice.'

𐭮𐭮𐭮𐭮 (𐭮𐭮𐭮𐭮𐭮) Ans. XXII., 1,

p. 18, l. 3, *n.*, 'waxing', 'increasing', 'वृद्धि', 'वर्धिते'. Perhaps
 -अधृष्ट 'cruelty', 'hardness',
 from Av. -अधृष्ट 'to be hard'; also
 it may mean 'worship (of the
 demons)', comp. Sans. खर्ज *bharj*,
 'to worship.'

अधृष्ट (अधृष्ट-वृष्ट) Ans.
 IV., 4, p. 6, l. 5, *n.*, 'pillage', 'वृष्ट-
 क्षीर'. Av. -अधृष्ट 'plunder', and
 -वृष्ट 'nature'; it can be read
 -अधृष्ट-वृष्ट 'helpless nature',
 'incapability', 'नाचार रिथी'.

अधृष्ट (अधृष्ट-वृष्ट) Ans. VI., 1, p. 7,
 l. 4, *n.*, 'confederate', 'महाधृष्ट',
 'महाधृष्ट'; Av. -अधृष्ट-वृष्ट. Also
 read -अधृष्ट-वृष्ट 'antagonist', 'द्वि-
 शमन'; cf. Av. -अधृष्ट-वृष्ट 'an
 opponent', Av. rt. -अधृष्ट 'to stand.'

अधृष्ट (अधृष्ट-वृष्ट) Q. I., p. 1, l. 4, *n.*,
 'competitor', 'opponent'; 'द्वि-
 शमन'; better अधृष्ट (अधृष्ट-वृष्ट)
 lit. 'co-existent', from Avesta -अधृष्ट
 'together' and -वृष्ट 'to be', 'to
 exist'; Mod. Pers. *sharh*.

अधृष्ट (अधृष्ट-वृष्ट) Ans. IV., 2,
 p. 6, l. 1, *adj.*, 'behaving foolishly',
 'भ्रष्टवृष्टि वर्धिते'. Cf. Av. -अधृष्ट-वृष्ट
 in Vend. II.; Mod. Pers. *sharh* —
sharh کار

अधृष्ट (अधृष्ट-वृष्ट) Ans. XII., 1,
 p. 4, l. 8, *adj.*, 'glorious', 'of
 good lustre'; 'श्रीवर्धिते'. Comp. Av.
 -अधृष्ट-वृष्ट from -अधृष्ट 'good' and -अधृष्ट

'work' (Lat. *opus*); hence it may also
 mean 'working wonders.' Comp.
 also Av. -अधृष्ट (as in *अधृष्ट* — *अधृष्ट*)
 Pers. *अधृष्ट* 'lustre', Skr. *abhd*.
 The word can also be read
 -अधृष्ट, 'contented', 'संतोषी'.

अधृष्ट (अधृष्ट-वृष्ट) Ans.
 XIII., 2, p. 10, l. 11; *adv.*,
 'zealously', 'अधृष्टवृष्टि'; lit. 'with
 a self-established or honest face.'
 Comp. Av. -अधृष्ट-वृष्ट

अधृष्ट (अधृष्ट-वृष्ट) Ans.
 XVI., 1, p. 12, l. 4, *n.*, 'अधृष्ट
 अधृष्टे अधृष्टे या अधृष्टे', 'a
 charming recitation.' Comp. Pers.
sharh 'to render fertile or
 charming.'

अधृष्ट (अधृष्ट-वृष्ट) Pahl.
 Intr., 1, p. 4, l. 16, *n.*, 'religious
 deliberations or controversy',
 'अधृष्टे अधृष्टे, तथा अधृष्टे वि-
 अधृष्टे', *inf.* अधृष्टे 'to expound';
 Av. -अधृष्ट 'to move all round', 'to
 critically examine.'

अधृष्ट (अधृष्ट-वृष्ट) Ans. X., 2, p. 8,
 l. 16, *adj.*, 'exciting', 'अधृष्ट-
 वर्धिते'. Better अधृष्ट

अधृष्ट (अधृष्ट-वृष्ट) Ans. XX., 1, p. 16,
 l. 3, 'harlot-like', 'a prostitute',
 'अधृष्टे अधृष्टे'. Av. -अधृष्ट, rt. -अधृष्ट
 'to indulge.'

अधृष्ट (अधृष्ट-वृष्ट) Ans. XX., 1, p. 16,
 l. 10, *adj.*, 'terrible', 'अधृष्टे अधृष्टे'.
 Comp. Pers. *sharh*

अधृष्ट (अधृष्ट-वृष्ट) Ans. IV., 1,
 p. 5, l. 17, *n.*, 'agitation', 'distur-

bance' 'উত্তেজিত'; *inf.* ৱালায়না
 'to move', 'to agitate'; Av. ۱۱۱۱۱۱۱۱,
 Skr. *jambh*, 'to crash'; Pers.
 چامبھان
 ৱালায়না (۱۱۱۱۱۱۱۱) Ans. XIII.,
 2, p. 10, l. 10, *adj.*, 'profound',
 for ৱালায়না *ulfrakús*, 'depth of
 knowledge', 'উদা ভাবার্থনা(কলাম)'.
 ৱালায়না (ৱালায়না) Ans. VI., 1, p. 7,
 l. 4, *n.*, 'times', in ৱালায়না *chand-*
dānar, 'several times', 'কৈলিক
 বসন্ত.' Comp. Av. ۱۱۱۱۱۱۱۱ Geldner
 interprets it by the Germ. word
mal.
 ৱালায়না (ৱালায়না-ৱালায়না) Ans.
 XIX., 1, p. 15, l. 7, *n.*, 'separa-
 tors of families,' 'কৃত্রিমীয়া
 ঐক্যমেতথী সৃষ্টা করনার।' Also (1)
 ৱালায়না-ৱালায়না 'disturbers', 'des-
 trayers', 'নাশ করনার;' (2)
 ৱালায়না-ৱালায়না 'separators', Pers.
 ۱۱۱۱۱۱۱۱ 'to be benumbed in the
 limbs,' 'শরীরনি অস্ব্যবোমি যন্তু
 অর্জু.'
 ৱালায়না-ৱালায়না (ৱালায়না-ৱালায়না)
 Ans. XXII., 2, p. 18, l. 6, *n.*,
 'grumble', 'অস্ব্যবোমি করজু'.
 ৱালায়না (ৱালায়না-ৱালায়না) Ans.
 XXXIII., 1, p. 26, l. 1, *n.*, 'an
 agricultural implement', 'অর্জু
 লায়না.' Comp. Mod. Pers.
 دست آنگ
 ৱালায়না (ৱালায়না) *Intr.*, p. 1, l. 1, *n.*, 'a
 townsman', 'শৈলৈরি'. Av. ৱালায়না
 'a country', Pers. ۱۱۱
 ৱালায়না (ৱালায়না) Ans. XXXII., 2, p.

24, l. 14, *abst. n.* Comp. Av.
 ۱۱۱۱۱۱ 'perseverance', 'অর্জু
 কৃত্রিমী',
 ৱালায়না (ৱালায়না) Ans. XXVIII., 1, p.
 21, l. 2, *n.*, 'gift', 'লিট', 'উদ্যো'; Av.
 ۱۱۱۱۱ 'gift.'
 ৱালায়না (ৱালায়না) Pahl. *Intr.*, p.
 5, l. 7, *adj.*, 'persistent', 'কৈলিক
 তেবী (অর্জু)'; *inf.* ৱালায়না 'to
 exert'; Av. ۱۱۱۱ 'to en-
 deavour.'
 ৱালায়না (ৱালায়না) Q. XXX., p. 4, l. 8,
n., 'green vegetables', 'লিটরি'.
 Comp. Pers. ۱۱ 'garden-herbs'
 in general.
 ৱালায়না (ৱালায়না) *Intr.*, p. 1, l. 1,
n., 'a Christian', 'অর্জু'. Av.
 ۱۱ 'to fear'; hence *tarsā*,
 'fearful', 'awful', used for Christ;
adj. form, *tarsāh*, 'a Christian'.
 ৱালায়না (ৱালায়না) Ans. XXVII., p.
 20, l. 14, *n.*, 'a twig', 'লিটরি'.
 Comp. Pers. ۱ 'a young plant',
 'a shoot.' Perhaps ۱۱
 comp. Av. ۱۱-ৱালায়না 'a twig
 of *haoma* pounded at will.'
 ৱালায়না (ৱালায়না) Ans. XVII., 2,
 p. 14, l. 14, *n.*, 'detestation', 'লি-
 ক্তরিজু'; Pers. ۱ 'to despise.'
 ৱালায়না (ৱালায়না) Ans. XIV., 6,
 p. 11, l. 14, *n.*, 'temptation', 'লি-
 য়'. It can also be read ৱালায়না;
 cf. Av. ۱۱, lit. 'drought',
 'destruction.'
 ৱালায়না (ৱালায়না) Ans. IX., p. 8,

l. 18, *adv.*, 'dreadingly', 'धरती
साये.' Comp. Pers. *ترسنا* 'fear'.

33) (·*अज्ञानम्*) Ans. XVII, 1, p. 14,
l. 8, *n.*, 'a representation', 'व्ययत्',
also 'an epitome', 'a statement'; Av.
·*उज्जम्* 'to say.'

34) (·*अज्ञानम्*) Ans. XII, 1, p. 9, l. 8,
n., 'garment', 'garb'. 'चैशित्.' It
can also be read *नज्ज*,
'associated with.'

35) (·*अज्ञानम्*) Ans. XXXI, 2,
p. 23, l. 10, *adj.*, 'created by God',
'आदाये येदा कीयेदा.' Comp. Av.
·*अज्ञानम्*; Pahl. *बग-दत* *Baga-*
dat for *बगदत*, *Baga-dāta*, comp.
नज्ज *नज्ज* *nyōk-dat*.

36) (·*अज्ञानम्*) Ans. IV., 4,
p. 6, l. 5, *n.*, 'destitution',
'सायारी'. Comp. Mod. Pers. *کی*
'poor', 'ugly'. Also *अज्ञानम्*
'disgracefulness', 'शरम भरेदा
इत्त'; comp. Mod. Pers. *کین*.
Perhaps a corruption of Pahl.
नज्ज.

37) (·*अज्ञानम्*) Ans.
XII, 1, p. 9, l. 9, *n.*, 'evil
earthly knowledge', 'युद्धं दुःखी
सायः' also read *अज्ञानम्*
'the evilly deceptive one', 'युद्धी
रीते कयात् करनारे.'.

38) (·*अज्ञानम्*) Ans. XIV.,
6, p. 11, l. 16, *n.*, 'disintegration',
'शरीरीक रथीतया पडी भागत्ते',
Av. *अज्ञानम्* Pers. *کشتود*

39) (·*अज्ञानम्*) Pahl.

Intr., p. 5, l. 3, *n.*, 'expli-
cit language', 'समय पडी शिक् ज्येवी
भाय', Av. *अज्ञानम्* and *vijār*, Av.,
Skr. *वि + char*; Mod. Pers.
کندار 'to discern.'

40) (·*अज्ञानम्*) Ans. XIII, 2, p. 10,
l. 12, *n.*, 'oral', 'मोहयेयी (भायत्ते)',
Av. *अज्ञानम्* 'to speak', 'to recite.'
It can be read *अज्ञानम्* 'vigorous
(recitation)', 'मोहयेयी (भायत्ते) ते'.
Av. *अज्ञानम्* 'strength', 'vigour.'

41) (·*अज्ञानम्*) Ans. XXIV., 1,
p. 18, l. 17, *adj.*, 'a woman who
has had coition or miscarriage'.
Perhaps from Av. rt. *अज्ञानम्* 'to
deceive'. Comp. Old Pers. *visis-*
tanaiy, Mod. Pers. *کستن* 'to
break off.'

42) (·*अज्ञानम्*) Ans. VII.,
2, p. 7, l. 17, *n.*, 'observation',
'अवसोक्तन करत्ते', Av. *अज्ञानम्* + *अज्ञानम्*
+ *अज्ञानम्*

43) (·*अज्ञानम्*) Ans. VI., 2,
p. 7, l. 7, *n.*, 'limits', 'इदे.' Comp.
Av. *अज्ञानम्* 'exterior limits'.
It can also be read *अज्ञानम्*; Av.
अज्ञानम् 'side', 'boundary'.

44) (·*अज्ञानम्*) Ans. X., 2, p. 9, l. 2,
n., 'prosperity', 'अयायी', a
substitute for *अज्ञानम्* *bahār*, 'spring'.

45) (·*अज्ञानम्*) Ans. XIX., 4, p. 16,
l. 2, *n.*, 'fat', Mod. P. *अज्ञानम्* 'grease',
'अज्ञानम्.'

46) (·*अज्ञानम्*) Ans.

XXVIII., 2, p. 21, l. 4, *n.*, 'perfect solicitations', 'ପୁରସିନିତ', 'ସିପୁର୍ତ୍ତା ଭାସିତ'; Av. *rt.* ୨୨୯ 'to beseech', 'to solicit'; Pers. *چسندن* It can be read *چسندن*, Av. *rt.* ୨୨୯ 'to promote', 'to grow', hence 'full growth', 'full generation.'

ଅଧିକାରୀ (ଅଧିକାରୀ) Ans. VII., 2, p. 7, l. 16, *n.*, 'painful satiety or excess', 'ଦୁଃଖ ଭରେଣୀ ଅଧିକାରୀ', also *ଅଧିକାରୀ* 'the fulness of evil disorders', 'ପୁର ଅଧିକାରୀ ପାଣି ଚାଣିଚି'. According to K. *fragant strih*, *vide* note on the word.

ଅଧିକାର (ଅଧିକାର) Ans. XXXII., 4, p. 25, l. 5, *n.*, comp. Av. *ଅଧିକାର* 'abundance', 'plenty', 'ଅଧିକାରୀ', 'ଅଧିକାରୀ.' *Vide* also Ans. XXXI., 4.

ଅଧିକାର (ଅଧିକାର) Ans. XIX., 5, p. 16, l. 6, *n.*, 'a confiscator', 'ଅଧିକାର କରୁନାର.' Comp. *ଅଧିକାର* in Dk. VIII., Chap. XLI., 29, S. B. E., Vol. XXXVII.

ଅଧିକାର (ଅଧିକାର) Ans. X., 1, p. 8, l. 15, *n.*, 'chance', 'ଅନପାତେ ଦେବା', 'ସିଖା', cf. Pers. *چرہ* 'lottery', 'speculation'.

ଅଧିକାର (ଅଧିକାର) Ans. XXXI., 6, p. 24, l. 4, *n.*, 'filth', 'dirt', 'ଅଧିକାରୀ', 'ଅଧିକାରୀ.' Comp. Mod. Pers. *چرک*.

ଅଧିକାର (ଅଧିକାର) Ans. VII., 2, p. 7, l. 14, *adj.*, 'appointed', 'allotted', 'ଅଧିକାରୀ'; also it means 'supreme', from *ଅଧିକାର* superlative of *ଅଧିକାର* 'up', 'high'.

ଅଧିକାର (ଅଧିକାର) Ans.

XII, 1, p. 9, l. 8, *adj.*, 'more brilliant', 'ଅଧିକାର ଅଧିକାରୀ.' Comp. Hebrew *âbrâham*.

ଅଧିକାର (ଅଧିକାର) Q. XXVIII., p. 4 l. 6, *n.*, 'error', 'fault', 'ଭ୍ରମ'; cf. Pers. *داده*.

ଅଧିକାର (ଅଧିକାର) Ans. XVI., 1, p. 12, l. 4, *n.*, 'a formula', 'ଅଧିକାରୀ କ୍ରମ' Comp. Pahl. *milayd*.

ଅଧିକାର (ଅଧିକାର) *adj.* 'distant', 'ଦୂର', a Semetic word.

ଅଧିକାର (ଅଧିକାର) Ans. V., 4, p. 7, l. 1, *adv.*, 'across', a Semetic word; cf. Arabic *رضين* 'hard to bear', 'heavy.'

ଅଧିକାର (ଅଧିକାର) (ଅଧିକାର) Ans. XXII., 2, p. 18, l. 5, 'covert seed (of adultery)'. Comp. Av. *ଅଧିକାର*, Skr. *kshudra* 'semen', 'seed.'

ଅଧିକାର (ଅଧିକାର) Q. XXVI., p. 4, l. 1, *n.*, 'a knife', 'ଅଧିକାର'; a Semetic word.

ଅଧିକାର (ଅଧିକାର) Ans. XII., 6, p. 9, l. 17, *n.*, 'decay', 'ଅଧିକାର' also spelt *ଅଧିକାର* Comp. Av. *ଅଧିକାର* 'destruction', 'death', *rt.* *ଅଧିକାର* 'to decay', 'to abandon'.

ଅଧିକାର (ଅଧିକାର) Ans. XXIII., 2, p. 18, l. 15, *adv.*, 'gloomily', 'ଅଧିକାରୀ'; Av. *ଅଧିକାର*, Skr. *shyavâ*, 'black', 'dark'; perhaps *ଅଧିକାର* or *ଅଧିକାର* 'burning with affliction', 'ଦୁଃଖାଧିକାର' 'ଅଧିକାର' 'ଅଧିକାର'.

II.

GLOSSARY OF SELECT WORDS CONTAINED
IN BOOK VI., §§ I—LXXXVII.

- ୧୨୨୦ (୧୨୨୦) § XXXVIII., p.
 15, l. 11, *n.*, 'deficiency', ଝିଲିଠ,
 'ଆଣ୍ଡି ଛୋଟୁ ତେ.' Comp. Pers. عيب
 'defect', 'blemish', 'vice', and Av.
 ୧୨୨୧ 'an idol'.
- ୧୨୨୨ (୧୨୨୨) § X., p. 5, l. 18,
n., often used as *adj.* or *adv.*,
 'all sorts', 'altogether', 'entirely',
 'ସାଧୁଣ୍ଡି', 'ତେନ'. Comp. Arabic ١٠٠٠;
 Assyrian *aiumma*, Paz. syn. ୧୨୨୩.
- ୧୨୨୩ (୧୨୨୩) § LVII., p.
 20, l. 5, *v.*, 'misses', 'ଭୁଣ୍ଡି ଚାଧୁଣ୍ଡି',
 'ଭାଙ୍ଗିରା ଛୋଟୁଣ୍ଡି'. Comp. Pers. بېگاس
 'bad tempered'; ١٠٠٠ 'waste',
 'desolate'; or ١٠٠٠ 'to guard'.
- (୧୨୨୪) ୧୨୨୪ (୧୨୨୪) § XVI.,
 1, p. 7, l. 12, *inf.*, 'to keep in
 mind', 'ଆଧ ରାଧୁଣ୍ଡି'. Av. ୧୨୨୫
 'memory'; cf. Pers. ١٠٠٠.
- ୧୨୨୬ (୧୨୨୬) § XXIX., p. 13, l.
 12, *adj.*, 'feeding', 'ଗୁଜରାଧୁ କରତୋ'
 'ବେଧ ଭରତୋ,' *inf.* ୧୨୨୭ 'to
 swallow'; Av. ୧୨୨୮ 'to fill'.
- ୧୨୨୯ (୧୨୨୯) § LXXVI., p.
 27, l. 14, *adj.*, 'unique', 'ଭେନି
 ମିଆଣ ନଣି ଧେଣ୍ଡି.' Comp. ୧୨୩୦
 'singular', 'unique'.
- ୧୨୩୧ (୧୨୩୧) § XIX., p. 9,
 l. 12, *adv.* 'unwillingly', 'ଭରତ
- ୧୨୩୨; also read ୧୨୩୩,
 'without delay or hesitation',
 'ଢିଧ ୧୨୩୨,' 'ଆନାକାନି ୧୨୩୨;' or.
 ୧୨୩୪, 'without any false
 motive', 'ସୁରି ଭତଧ ୧୨୩୨'.
- ୧୨୩୫ (୧୨୩୫) §
 LXXII., p. 26, l. 11, *adj.*, 'inex-
 piable (sin.)', 'incapable of being
 atoned for', 'ତୋଷି ନଣି ଅଧ ଶକ୍ତି
 ତୋଷି (ଗୁନାଣ୍ଡି); cf. Av. ୧୨୩୬.
- (୧୨୩୭) ୧୨୩୭ (୧୨୩୭) § XXVI., 1, p.
 12, l. 13, *gerundial n.*, 'removal',
 'ଦୁର ଅବାନେ,' 'ତକ୍ତି କରବାନେ'; Av.
 ୧୨୩୮ 'further', 'back.'
- ୧୨୩୯ (୧୨୩୯) § XXIII, 5,
 p. 11, l. 11, *adj.*, 'without suspi-
 cion', 'confident.' Cf. Pers. ١٠٠٠
 'ଶକ୍ତି ୧୨୩୯,' 'ଭକ୍ତିମ;' Av.
 ୧୨୪୦ 'doubt', 'suspicion'.
- ୧୨୪୧ (୧୨୪୧) § XV., p. 7, l. 8, *adj.*, 'unpardon-
 able', 'ନଣି ମାକ୍ତି ଅଧ ଶକ୍ତି ଧେଣ୍ଡି.'
 Perhaps ୧୨୪୨; cf.
 Pers. ١٠٠٠ 'to grieve'.
- ୧୨୪୩ (୧୨୪୩) § LXXI., 3,
 p. 25, l. 12, *v.*, 'destroys', 'squand-
 ers away', 'ନାଶି କରେଣ୍ଡି' 'ଠିକାଣି
 ନାଧେଣ୍ଡି'. (Bartholomae compares it
 with Av. ୧୨୪୪ from rt.
 ୧୨୪୫)

ନିର୍ଦ୍ଦେଶ (ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ) § XXXIII., 1 p. 14, l. 14, *adj.*, 'more honourable', 'ସାଧାରଣ ମାନ ଭରେଣ୍ଡ'; Pers. آزر.

ସମ୍ଭବ (ସମ୍ଭବତଃ) § LXXIII., p. 27, l. 2, *n.*, 'a threshold', 'ଓଭର.' Comp. Pers. آستان or آستان It can also be read آستان

ସ୍ୱାଧୀନ (ସ୍ୱାଧୀନତା) § I., 8, p. 2, l. 12, *n.*, 'self-willedness', 'ସ୍ୱାଧୀନତା' Av. آذينا and آذينا, from rt. آذ 'to love'.

ସ୍ୱ (ସ୍ୱ) § XXI., 1, p. 10, l. 2, *n.*, 'fountain source', 'ସ୍ୱ', 'ସ୍ୱ' cf. Av. آذينا; Pers. آذ.

ଦାୟକ (ଦାୟକତା) § IX., p. 5, l. 14, *adj.*, 'dutiful', 'ଦାୟକ' 'ଦାୟକ' 'ଦାୟକ'.

ସମ୍ଭବ (ସମ୍ଭବତଃ) § XVI., 2, p. 8, l. 2, *subj. v.*, 'should reflect upon', 'ସମ୍ଭବ କରାଯାଉ', 'ସମ୍ଭବ କରାଯାଉ', 'ସମ୍ଭବ କରାଯାଉ', indeclinable form, used as subjunctive. Av. آذينا or آذينا and rt. آذ 'to exhibit', 'to seem', 'to appear', 'to learn'; Pers. آذينا.

ସମୃଦ୍ଧ (ସମୃଦ୍ଧତା) § XXVII., p. 13, l. 4, *n.*, 'plentifulness', 'ସମୃଦ୍ଧତା' 'ସମୃଦ୍ଧତା' Av. آذينا 'together' and rt. آذ 'to bear', also آذ 'to bear' 'a good share', 'ଭାଗା ଉପରେ'; Av. آذ 'to distribute'.

ସଂଘ (ସଂଘ) § VI., 3, p. 5, l. 8, *n.*, 'union', 'ସଂଘ', 'ସଂଘ'.

ନିର୍ଦ୍ଦେଶ (ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ) § XXXIII., 1,

p. 14, l. 14, *n.*, 'a co-helper', 'ସାଧାରଣ ମାନ କରାଯାଉ'; also read ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ

ସମ୍ଭବ (ସମ୍ଭବତଃ) § LXV., 1, p. 22, l. 16, *v.*, 'they obtain', 'ସମ୍ଭବ କରାଯାଉ', from Chald. hash-keh, 'to obtain', 'ସମ୍ଭବତଃ'; *inf.* آذينا

ସମ୍ଭବ (ସମ୍ଭବତଃ) § X., p. 5, l. 17, *n.*, 'a controversy', 'ସମ୍ଭବତା' 'ସମ୍ଭବତା' 'ସମ୍ଭବତା' also 'care', 'ସମ୍ଭବତା'. (cf. Pers. آذينا)

ସ୍ୱାଧୀନ (ସ୍ୱାଧୀନତା) § LX., p. 21, l. 9, *adj.*, 'pious', 'holy', 'ସ୍ୱାଧୀନତା'; it can also be read آذينا 'free', 'independent', 'ସ୍ୱାଧୀନତା'; or perhaps آذينا from Av. آذينا 'mighty', 'powerful', 'ସମ୍ଭବତା'.

ସମ୍ଭବ (ସମ୍ଭବତଃ) § X., p. 5, l. 17, *n.*, 'memory', 'ସମ୍ଭବତା' 'ସମ୍ଭବତା' also 'the revealed knowledge of the faith'; cf. Pers. آذ 'the knowledge of a secret', 'ସମ୍ଭବତା'.

ତା (ତା) § XVII., p. 9, l. 3, *interj.* 'would that!' 'ସମ୍ଭବତା' Cf. Pers. آذ 'would to God that'.

ସମ୍ଭବ (ସମ୍ଭବତଃ) § LXIV., 1, p. 22, l. 10, *n.*, 'the act of treasuring up', 'ସମ୍ଭବତା' 'ସମ୍ଭବତା' cf. Mod. Pers. گنجور ganjvar, 'a treasurer', or گنجور 'a treasure'.

ନିର୍ଦ୍ଦେଶ (ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ) § XXXIII., p. 14, l. 14, *adj.*, 'more precious', 'excellent', 'ସମ୍ଭବତା'; also ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ 'more heavily difficult' 'ସମ୍ଭବତା'; or, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ

'more weightily exalted', 'વધારે
બીજાંદાર,' 'વધારે દરજાદાર.'

મહા (મહાભૂત) § XXIII., p. 11, l.
15, n., 'complaint', 'ફરયાદ'; cf.
Pers. گلك; it can be read મહાભૂત
'a difficulty', 'a knotty thing',
'ગુણભૂત ભરેલી બાબત'; cf. Pers. کور
موسى (ભવભૂતભૂત) § LI., 2, p. 18,
l. 16; n., 'a longing', 'આવૃત્તી
ભરેલી ઈચ્છા'; comp. Pers.
گرسنگ 'hunger'.

ગુણ (ગુણભૂત) § LIII., 1, p. 19, l. 9,
n., 'the arms (of righteousness)',
'રાત્રીની હથોટી'; cf. Pers. چاله
'arms'. ગુણ may be a corrup-
tion of کس from Av. -મુણ.

ભવભૂતભૂત (ભવભૂતભૂતભૂત) § XXIII.,
1, p. 10, l. 14; n., 'intercession',
'કોઈની વચ્ચે ઈનસાફને આતર પડવું
તે; cf. Pazend -ભવભૂતભૂતભૂત

ભવભૂતભૂત (ભવભૂતભૂતભૂત) § LXX., 2,
p. 24, l. 13, n., 'ill-repute', 'બુરી
નામના; cf. Av. -ભવભૂતભૂતભૂત 'of
evil fame.'

મુજીબ (ભવભૂતભૂત) better મુજીબ
(ભવભૂતભૂતભૂત) § LXXII., 1, p. 25,
l. 10; *adj.*, 'having a lawful
husband', 'પરભેલી'. Comp. Pers.
شوهر 'husband'; comp. Av. -મુજીબ
ولس Another reading *shuyindak*.

મુજીબ (ભવભૂતભૂત) § LXXVIII., 1,
p. 28, l. 5, *adj.*, 'warm', 'enthu-
siastic', 'ઉલ્લાસમંદ; Av. rt. -મુજીબ
'to shine', 'to be warm.'

મુજીબ (ભવભૂતભૂતભૂત) Intr.,

p. 1, l. 1, n., 'faith', 'યકીન'; Av.
rt., -મુજીબ 'to believe'. It can also be
read -મુજીબભૂત 'praise', 'invoca-
tion', 'આરાધના', 'ભક્તિ,' Av. rt.
-મુજીબ 'to bless', or 'to beseech.'

મુજીબ (મુજીબભૂત) § LXXII., 2,
p. 26, l. 15, *adj.*, 'to expiate sins',
'ગુનાહની તોજેશ કરવી'; from મુજીબ
'to expiate', 'to atone for'; comp.
Av. -મુજીબભૂત, rt. -મુજીબ 'to trem-
ble', 'to shake'.

મુજીબ (ભવભૂત) § VII., p. 5, l. 10, n.,
'honour', 'આબરૂ', 'ઈજ્જત'; it
also means 'disgrace', 'બિઈજ્જતિ;'
comp. Pers. گند.

મુજીબ (મુજીબભૂત) § XXIX., p. 13,
l. 12, *adj.*, 'hospitable', 'પરોણાગત
કરનારો; cf. Pers. نوبت 'good
news'. મુજીબ is sometimes written
મુજીબ, and it is the Pahl. inter-
pretation or equivalent of the
Gathic word -મુજીબભૂત in Yasna
L. § 2.

મુજીબ (ભવભૂતભૂત) § LXXVIII., 1'
p. 28, l. 5, n., 'confidence', 'ભરૂસો,
'મકકમપણ; or according to K. and
DM. -મુજીબભૂતભૂત 'in good
relationship (with goodness), 'નેકી-
ની સાથે સારી રીતે જોડાયેલો.'

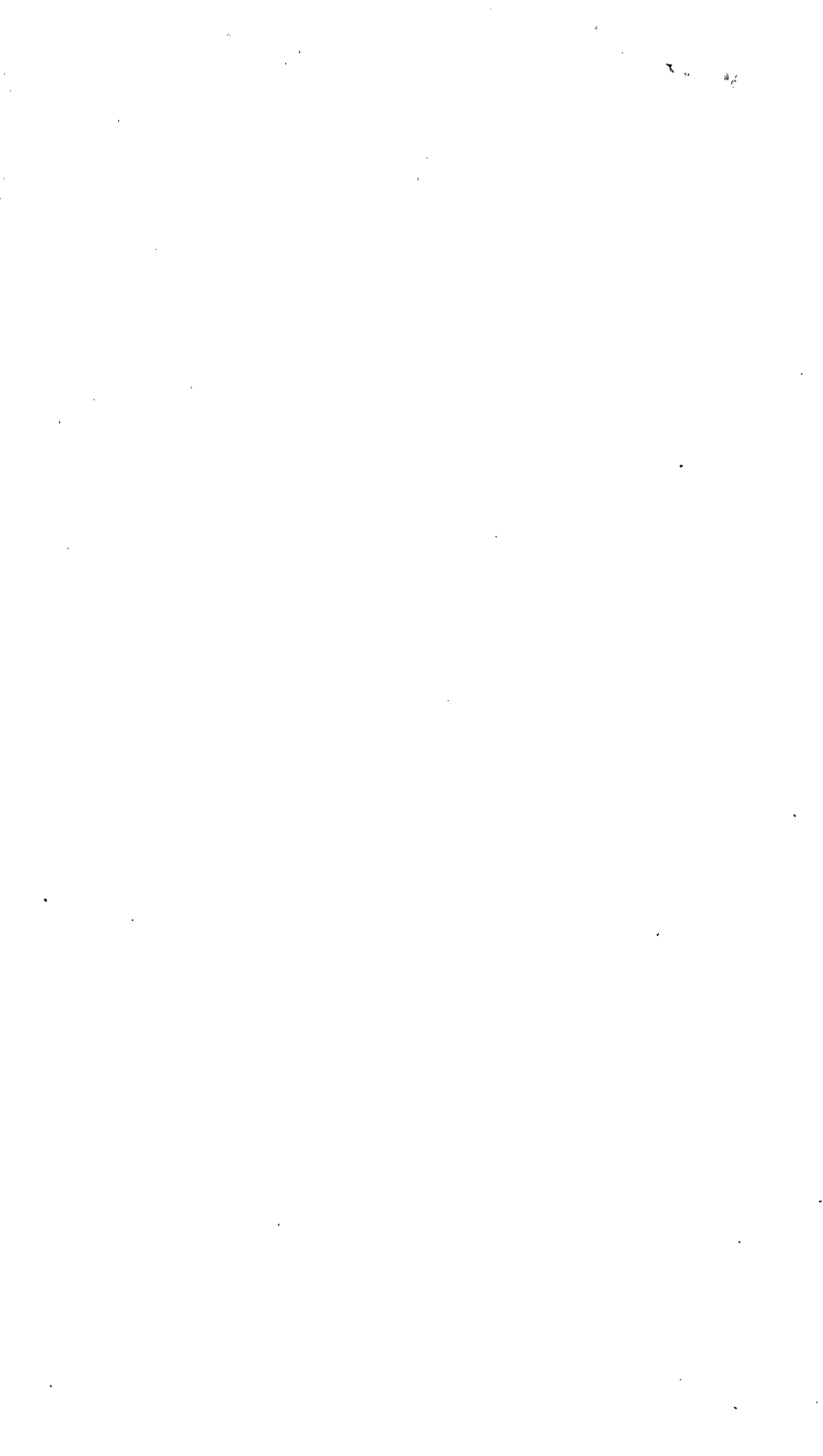
મુજીબ (ભવભૂત) Heading, p. 1, l. 3,
n., 'doctrine', 'ઉપદેશ; 'also -મુજીબ;
a corrupt form of the Pahl. મુજીબ
nask, Av. -મુજીબ, 'a book'. Dr.
West reads it -મુજીબભૂત, 'a com-
pendium.'

મુજીબ (મુજીબ) § I., 4, p. 2, l. 6, n.,

- 'heart', 'emotion', 'reasoning.' Cf. Av. $\cdot\cdot\cdot\cdot\cdot$, Skr. *varman*.
- $\cdot\cdot\cdot\cdot\cdot$ (§ XLIII., 1, p. 16, l. 10; *n.*, 'ardent love', 'यदि उगरेनि अरि;' comp. Pers. $\cdot\cdot\cdot\cdot$ or $\cdot\cdot\cdot\cdot$ 'ardent love', 'perfume', 'a spear'. It can also be read $\cdot\cdot\cdot\cdot\cdot$ 'a pious life', 'परहेजागरुं उदागि'. Comp. Mod. Pers. $\cdot\cdot\cdot\cdot\cdot$ 'a pure life'.
- $\cdot\cdot\cdot\cdot$ (§ LV., 1, p. 20, l. 1; *n.*, 'sermons', 'दास;' comp. Av. $\cdot\cdot\cdot\cdot$; Mod. Pers. $\cdot\cdot\cdot\cdot$ 'a sermon'.
- $\cdot\cdot\cdot\cdot$ (§ XXVI., 2, p. 12, l. 15; *v.*, dispenses with', 'वे वगिर यथावे'; it is used also in the sense of 'to distinguish', 'to decide', from Av. $\cdot\cdot\cdot\cdot$ and $\cdot\cdot\cdot\cdot$.
- $\cdot\cdot\cdot\cdot$ (§ LXIV., 3, p. 22, l. 11; *n.*, 'discrimination', 'अङ्गीकृतं पारम्यवानी शक्ति'; Pahl. *inf.* $\cdot\cdot\cdot\cdot$ Pers. $\cdot\cdot\cdot\cdot$ 'to select'; Av. $\cdot\cdot\cdot\cdot$ and $\cdot\cdot\cdot\cdot$ 'to select'.
- $\cdot\cdot\cdot\cdot$ (§ LIX., 1, p. 20, l. 17; *n.*, 'wicked life', 'wicked mastership', 'युरी उदागि,' 'युरी सरदारि.' Comp. Pahl. $\cdot\cdot\cdot\cdot$ 'to decay', from Av. $\cdot\cdot\cdot\cdot$ 'to perish', or 'to cause to perish' and $\cdot\cdot\cdot\cdot$ 'master', 'life'. It can also be read $\cdot\cdot\cdot\cdot$ 'boasting', 'युदागि,' 'गङ्गरी;' or $\cdot\cdot\cdot\cdot$ 'and worldliness'.
- $\cdot\cdot\cdot\cdot$ (§ LXXI., 3, p. 25, l. 11; *n.*, 'a gambler', 'गुगारी.' Cf. Mod. Pers. $\cdot\cdot\cdot\cdot$
- $\cdot\cdot\cdot\cdot$ (§ LII., 1, p. 19, l. 3; *v.*, 'I will come in contact with', 'I will touch'; Pahl. *inf.* $\cdot\cdot\cdot\cdot$ 'to bruise', 'to dash against'.
- Av. $\cdot\cdot\cdot\cdot$ and $\cdot\cdot\cdot\cdot$ Pers. $\cdot\cdot\cdot\cdot$
- $\cdot\cdot\cdot\cdot$ (§ L., 1, p. 18, l. 10; *n.*, 'expiation', 'atonement', 'गुनाहनी तोडेश, या परेट करनी ते;' Av. $\cdot\cdot\cdot\cdot$ 'penitence', *i. e.*, 'withdrawal from sins'.
- $\cdot\cdot\cdot\cdot$ (Intr. p. 1, l. 3; *n.*, 'primitive believers', or, 'those belonging to the primitive Law', 'असुलनी दीनना कायदीने मान आपनारा,' 'कदी मुलअथामना भाअयरनी यङ्गिनदारी;' Av. $\cdot\cdot\cdot\cdot$
- $\cdot\cdot\cdot\cdot$ (§ XIII., p. 6, l. 12; *n.*, 'an enemy', 'दुश्मन'; it can also be read $\cdot\cdot\cdot\cdot$ Pers. $\cdot\cdot\cdot\cdot$ 'a servant who serves to produce a sin', 'गुनाहनी कामेभां मद्द करनारी नोकर;' also $\cdot\cdot\cdot\cdot$ same as Av. $\cdot\cdot\cdot\cdot$ 'an opponent', 'सांले थते शपस,' 'दुश्मन.'
- $\cdot\cdot\cdot\cdot$ (§ XVII., 1, p. 9, l. 1; *adj.*, 'most blessed', 'सौथी सरस सुअ या आशीर्वाद् पामेलो;' cf. Pers. $\cdot\cdot\cdot\cdot$
- $\cdot\cdot\cdot\cdot$ (§ XXXVIII., p. 15, l. 11; *n.*, 'excess', 'युडुगता,' 'हृदधी. नथादापत्तु.' Pahl. $\cdot\cdot\cdot\cdot$
- $\cdot\cdot\cdot\cdot$ (§ VIII., p. 5, l. 13; *n.*, 'the essence', 'सुगत्त्व,'

- ‘रुद्रि’ Also it means ‘religious expositions’, ‘a text’, ‘an essay’, ‘दीन आयेनी स्यात्तु।’
- रुद्रि (.रुद्रि) § XXXVII., p. 15, l. 8; *n.*, ‘fault’, ‘दुःखि.’
- रुद्रि (.रुद्रि) § XXIII., 6, p. 11, l. 15; *n.*, ‘misery’, ‘दुःखि.’
- रुद्रि (.रुद्रि) § XXVI., 1, p. 12, l. 11; *n.*, ‘a halter’, ‘दुःखि’; cf. Pers. *دلو* ‘a halter’. (2) It can also be read *रुद्रि* a gerundial noun, Pahl. *inf.* *रुद्रि*, mean-
- ing ‘a gift’, ‘a receipt’. (3) *रुद्रि* ‘a tree or garden full of locusts’.
- (4) *रुद्रि* ‘reins’, ‘bridle’; cf. Arab. *رود*. (5) Huz. *रुद्रि* ‘existence’.
- रुद्रि (.रुद्रि) § XLVII., p. 17, l. 11; *n.*, ‘stratagems’, ‘दुःखि’, ‘दुःखि’, cf. Pers. *دنگ*,
- रुद्रि (.रुद्रि) § XVIII., p. 9, l. 8; *n.*, ‘neglect’, or ‘repulsion’, ‘दुःखि न स्यात्तु’, ‘दुःखि’; Pahl. *inf.* *रुद्रि*.

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY,
NEW DELHI

Catalogue No. 891.53/Sun - 34182.

Author— Sunjana, D.D.P.

Title— Dinkard. Vol. 10.

Borrower No.	Date of Issue	Date o Return

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY
GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

Please help us to keep the book
clean and moving.